

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

PLANU URZĄDZENIA LASU NADLEŚNICTWA BALIGRÓD

REGIONALNA DYREKCJA LASÓW PAŃSTWOWYCH
W KROŚNIE

wg stanu na dzień 1 stycznia 2016 r.

WYKONAWCA:

UCZESTNICZĄCY:

Przemyśl 2015 r.

Biuro Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej, Oddział w Przemyślu,
ul. Wysockiego 46A, 37-700 Przemyśl, tel 16 6705281, fax. 16 6705519
e-mail: sekretariat@przemysl.buligl.pl, <http://www.buligl.pl>

Wykonano na zlecenie

Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Krośnie
Krosno 2015

Wykonawca

Biuro Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej Oddział w Przemyślu
ul. Wysockiego 46a, 34-700 Przemyśl
tel. (16) 670 52 81, faks (16) 670 55 19
e-mail: sekretariat@przemysl.buligl.pl
www.przemysl.buligl.pl

SPIS TREŚCI

1. Wstęp	7
1.1. Streszczenie w języku niespecjalistycznym	7
2. Informacje ogólne	11
2.1. Podstawa prawna, cel i zakres prognozy oddziaływania planu urządzenia lasu na środowisko	11
2.2. Metody zastosowane przy sporządzaniu <i>Prognozy</i>	12
2.3. Zawartość planu urządzenia lasu	14
2.4. Główne cele planu urządzenia lasu	17
2.5. Cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia planu urządzenia lasu	20
2.6. Powiązania <i>Planu</i> z innymi dokumentami, w tym dokumentami w zasięgu działania nadleśnictwa, dla których zostały sporządzone strategiczne oceny oddziaływania na środowisko	29
2.7. Metody analizy skutków realizacji postanowień planu urządzenia lasu oraz częstotliwość jej przeprowadzania	31
2.8. Informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko	32
3. Opis, analiza i ocena stanu środowiska	33
3.1. Istniejący stan środowiska na obszarze nadleśnictwa	33
3.1.1. Położenie nadleśnictwa	33
3.1.2. Klimat	34
3.1.3. Powietrze	35
3.1.4. Wody	35
3.1.5. Gleby	36
3.1.6. Lasy	36
3.1.7. Formy ochrony przyrody występujące w nadleśnictwie	43
3.2. Stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem	53
3.3. Określenie obszarów potencjalnej kolizji między celami ochrony przyrody a gospodarką leśną	53
3.4. Istniejące problemy ochrony środowiska, istotne z punktu widzenia realizacji planu urządzenia lasu	54
3.5. Potencjalne zmiany stanu środowiska w przypadku braku realizacji planu urządzenia lasu	54
4. Ocena wpływu planu urządzenia lasu na środowisko i obszary Natura 2000	56
4.1. Oddziaływanie <i>Planu</i> na środowisko	56
4.1.1. Oddziaływanie na różnorodność biologiczną	56
4.1.2. Oddziaływanie na ludzi	58
4.1.3. Oddziaływanie na rośliny i zwierzęta, w szczególności na gatunki chronione	58
4.1.4. Oddziaływanie na wodę	108
4.1.5. Oddziaływanie na powietrze	109
4.1.6. Oddziaływanie na powierzchnię ziemi	109
4.1.7. Oddziaływanie na krajobraz	110
4.1.8. Oddziaływanie na klimat	110
4.1.9. Oddziaływanie na zasoby naturalne	111
4.1.10. Oddziaływanie na zabytki i dobra kultury materialnej	111

4.1.11. Zestawienie zbiorcze wpływu <i>Planu</i> na środowisko	112
4.2. Oddziaływanie <i>Planu</i> na obszary Natura 2000	112
4.3. Przewidywane oddziaływanie <i>Planu</i> na integralność obszarów Natura 2000	152
4.4. Oddziaływanie <i>planu</i> na siedliska przyrodnicze z załącznika I Dyrektywy Rady 92/43/EWG znajdujące się na gruntach w zarządzie nadleśnictwa	153
5. Rozwiązania alternatywne do rozwiązań zastosowanych w planie	161
6. Dokumentacja uzupełniająca	162
6.1. Mapa przeglądowa obszarów chronionych	162
6.2. Wykaz stosowanych skrótów i terminów	162
6.3. Literatura i materiały źródłowe wykorzystane w opracowaniu <i>Prognozy</i> ..	166
7. Załączniki	169

1. WSTĘP

1.1. STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM

Przedmiotem opracowania jest prognoza oddziaływania na środowisko Planu urządzenia lasu Nadleśnictwa Baligród na okres od 01.01.2016 do 31.12.2025 r. (zwana dalej *Prognozą*). Jej celem jest określenie wpływu planu u.l. na środowisko, w szczególności na siedliska przyrodnicze oraz gatunki roślin i zwierząt i ich siedliska, będące przedmiotami ochrony w obszarach Natura 2000. Opracowanie zawiera ogólne informacje o podstawach prawnych sporządzania planu urządzenia lasu i prognozy, ich powiązaniach z innymi dokumentami, krótką charakterystykę dokumentu jakim jest plan urządzenia lasu oraz informacje o metodach i źródłach danych wykorzystanych przy sporządzaniu niniejszej *Prognozy*.

Prognoza oddziaływania *Planu* na środowisko została opracowana na podstawie umowy Nr ZR-2710-7/13 z dnia 07.02.2014 r., zawartej pomiędzy Dyrektorem Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Krośnie a Biurem Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej Oddział w Przemyślu.

Przy sporządzaniu *Prognozy* zastosowano głównie metody analiz przestrzennych polegające na analizie danych zamieszczonych w *Planie*, a w szczególności w opisach taksacyjnych, bazach danych i na warstwach numerycznych. Dane o występowaniu siedlisk przyrodniczych i gatunków zebrano w oparciu o informacje będące w posiadaniu Nadleśnictwa Baligród, RDLP w Krośnie, PTO, KOO, RDOŚ w Rzeszowie, WIOŚ, GIOŚ, ZBS PAN, zgromadzone podczas urzędniowych prac inwentaryzacyjnych oraz zawarte w publikacjach i materiałach niepublikowanych. Ocenę wyników analiz oparto głównie na wiedzy eksperckiej oraz informacjach zawartych w stosownych publikacjach naukowych.

Plan urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Baligród na okres od 01.01.2016 do 31.12.2025 r. (zwany dalej *Planem*) jest podstawowym dokumentem, o który opiera się gospodarka leśna. Obowiązek sporządzania planu urządzenia lasu jest wymogiem prawnym, gdyż gospodarowanie lasem i jego zasobami w nadleśnictwie według zasady zrównoważonego rozwoju może odbywać się tylko według ważnego (zatwierdzonego przez Ministra Środowiska) planu.

Plan obejmuje:

- ogólny opis lasów nadleśnictwa zawierający wyniki inwentaryzacji stanu lasu, ocenę gospodarki nadleśnictwa w ubiegłym 10-leciu, plan na kolejne 10-lecie oraz zestawienia tabelaryczne i wykazy,
- program ochrony przyrody, zawierający opis środowiska przyrodniczego oraz metod jego ochrony i modyfikacji zaplanowanych zabiegów gospodarczych pod kątem ochrony przyrody,
- opis taksacyjny lasu, zawierający szczegółową inwentaryzację, ocenę stanu lasu, projektowane zabiegi gospodarcze i ochronne,
- plany, zawierające wykazy cięć rębnych, przedrębnych i hodowli,
- materiały kartograficzne (mapy o różnej treści i skali),
- leśną mapę numeryczną, zawierającą bazy geometryczne zasięgu terytorialnego nadleśnictwa, której dane przechowywane są w formacie wektorowym.

Główne cele planów urządzenia lasu zawarte są w Instrukcji urządzenia lasu. W Nadleśnictwie Baligród głównym celem *Planu* jest zachowanie ekosystemów leśnych przy możliwie jak największym zróżnicowaniu biologicznym, oraz zapewnienie równowagi między wszystkimi spełnianymi przezeń funkcjami lasu. Cel ten jest realizowany przez ustalone cele szczegółowe.

Do głównych celów ochrony środowiska, w zakresie objętym *Planem* (czyli w zakresie prowadzenia gospodarki leśnej), ustalonych na różnych szczeblach planowania, należy spełnianie wymogów określonych w dyrektywach Unii Europejskiej (siedliskowej i ptasiej), konwencjach (o ochronie różnorodności biologicznej, bońskiej, berneńskiej), programach (Polityka leśna państwa, Polityka ekologiczna państwa, Krajowy program zwiększania lesistości, Krajowa strategia ochrony i zachowania różnorodności biologicznej).

Plan jest powiązany z różnymi innymi planami obejmującym obszar nadleśnictwa, w tym głównie planami urządzenia lasu sąsiednich nadleśnictw (Lesko, Ustrzyki Dolne, Lutowiska, Cisna, Komańcza), Planem ochrony Ciśniańsko-Wetlińskiego Parku Krajobrazowego, planami zagospodarowania przestrzennego, itp. W toku analizy nie stwierdzono, aby był możliwy do wykazania negatywny łączny wpływ na środowisko ustaleń *Planu* i wymienionych dokumentów.

Nadleśnictwo Baligród, obejmujące powierzchnię 19284,94 ha, położone jest południowo-wschodniej części województwa podkarpackiego, na terenie czterech gmin. Są to: Baligród, Solina i Cisna należące do powiatu leskiego, oraz gmina Zagórz wchodząca w skład powiatu sanockiego.

Lesistość w granicach zasięgu terytorialnego nadleśnictwa wynosi 66,3%, lasy ochronne zajmują 98,88% powierzchni leśnej. Głównymi gatunkami tworzącym drzewostany są: buk i jodła, których udział powierzchniowy wynosi odpowiednio 42% i 33%. Dominującym siedliskowym typem lasu jest las górski świeży, z udziałem wynoszącym 91%.

Pokrywa glebowa jest słabo zróżnicowana pod względem typologicznym. Dominują gleby brunatne, zajmujące 98% powierzchni. Pozostałe typy gleb zajmują jedynie 2%. Gleby brunatne występują na stokach o ułatwionym odpływie wód powierzchniowych, zaś mady i gleby torfowe i gruntowoglejowe – w dolinach rzek i potoków. Z kolei gleby słabowykształcone – w przyszczytowych partiach wyższych wzniesień.

Klimat cechują głównie wpływy kontynentalne przy słabym modyfikującym wpływie gór. Średnia temperatura roczna zwykle zamyka się tu w przedziale od +4°C do +7,5°C, natomiast roczne sumy opadów atmosferycznych wynoszą 750-1000 mm.

nadleśnictwo nie jest położone przy granicy państwowej. Nie stwierdzono by możliwe było transgraniczne oddziaływanie jego realizacji na środowisko.

Szereg elementów środowiska przyrodniczego nadleśnictwa objętych jest ochroną prawną. Do wielkoobszarowych form ochrony przyrody należą: Ciśniańsko-Wetliński Park Krajobrazowy, Park Krajobrazowy Doliny Sanu, Wschodniobeskidzki Obszar Chronionego Krajobrazu oraz obszar Natura 2000 PLC180001 Bieszczady. Pozostałe formy ochrony przyrody występujące na terenie nadleśnictwa to: rezerваты przyrody („Cisy na Górze Jawor”, „Gołoborze”, „Sine Wiry” i „Woronikówka”), pomniki przyrody (1 obiekt) i użytki ekologiczne (1 obiekt). Projektowane uzupełnienie istniejących form ochrony przyrody obejmuje cztery rezerваты przyrody (projektowany rezerwat: „Przełom Sanu pod Tołstą”;

wstępne propozycje ochrony rezerwatowej: „Na stokach Dwidowej”, „Kiczora”, „Łopiennik”). Pulę elementów chronionych uzupełniają stanowiska 87 roślin i grzybów chronionych oraz 213 gatunków zwierząt chronionych.

Obszary potencjalnie objęte znaczącym oddziaływaniem to tereny przewidziane do przedsięwzięć w rozumieniu odpowiedniego rozporządzenia Rady Ministrów oraz obszary Natura 2000. *Plan* nie zawiera zapisów wyznaczających ramy do późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko.

Do głównych problemów ochrony środowiska na terenie nadleśnictwa zaliczono: brak planów zadań ochronnych lub planów ochrony dla form ochrony wymagających takich planów, brak dokładnych inwentaryzacji zwierząt i roślin podlegających ochronie, brak jednoznacznych wytycznych odnośnie postępowania w siedliskach przyrodniczych i siedliskach gatunków.

Ewentualny brak realizacji ustaleń *Planu* niesie za sobą skutki społeczne, ekonomiczne i przyrodnicze. Przede wszystkim jego sporządzenie jest wymogiem ustawowym, z którego nie można zrezygnować. Brak realizacji *Planu* może spowodować niekontrolowane użytkowanie zasobów drzewnych, ograniczenie dostarczania na rynek odnawialnego surowca jakim jest drewno, opóźnienie w procesach przebudowy drzewostanów, zarastanie siedlisk nieleśnych itp.

W ramach *Prognozy* oddziaływania pozostałych do wykonania ustaleń *Planu* na środowisko, przeanalizowano:

- Oddziaływanie na różnorodność biologiczną na 3 poziomach: genetycznym, gatunkowym i ekosystemowym. Wskazano zapisy umieszczone w *Planie*, pozwalające zminimalizować ryzyko obniżenia różnorodności biologicznej poprzez stosowanie właściwych naturalnych składów gatunkowych, ochronę stanowisk i siedlisk gatunków.
- Oddziaływanie na rośliny i zwierzęta. Przeprowadzono analizy dla grup gatunków: a) „naturowych”, b) chronionych i rzadkich, c) chronionych i częstych. Nie stwierdzono, aby zapisy *Planu* w połączeniu z ich modyfikacjami zamieszczonymi w programie ochrony przyrody mogły powodować istotne zagrożenie dla tych gatunków.
- Oddziaływanie na wodę – ustalenia *Planu* nie wpływają negatywnie na wody znajdujące się na terenie nadleśnictwa.
- Oddziaływanie na powietrze – nie stwierdzono negatywnego wpływu zapisów *Planu* na powietrze atmosferyczne.
- Oddziaływanie na krajobraz – w ochronie krajobrazu mają pomóc zaplanowane w programie ochrony przyrody wskazania dotyczące utrzymania różnorodności biologicznej, zachowania bądź restytucji stref ekotonowych, kształtowania granicy polno-leśnej.
- Oddziaływanie na klimat – gospodarka leśna poprzez promowanie trwałego rozwoju lasów w Polsce sprzyja zachowaniu korzystnego wpływu lasów na klimat, akumulację CO₂ oraz zapobieganie powstawaniu pożarów (jako czynnika uwalniającego CO₂).
- Oddziaływanie na zasoby naturalne – głównym celem planowania urzędzeniowego jest zapewnienie trwałości i ciągłości użytkowania zasobów przyrodniczych, głównie odnawialnego surowca, jakim jest drewno. Nie stwierdzono, aby ustalenia *Planu* mogły oddziaływać negatywnie na inne zasoby naturalne.

- Oddziaływanie na zabytki i dobra kultury materialnej – nie stwierdzono negatywnego wpływu na te elementy.

Osobno analizowanym i ocenianym zagadnieniem jest wpływ ustaleń *Planu* na siedliska przyrodnicze. Przeprowadzono analizę oddzielnie dla każdego siedliska przyrodniczego. W żadnym wypadku nie wykazano możliwego, znacząco negatywnego wpływu realizacji zapisów *Planu*, natomiast wykazano pozytywny wpływ związany z procesem przebudowy na siedliskach lasowych, między innymi dzięki zastosowaniu typów drzewostanu (TD). Sposób ich doboru wyklucza możliwość wprowadzenia gatunków niepożądanych w obręb siedlisk przyrodniczych, jednocześnie wskazując jaki skład gatunkowy powinien być kształtowany w trakcie cięć rębnych i przedrębnych. Będzie to miało pozytywny wpływ na stan leśnych siedlisk przyrodniczych.

W toku analizy zapisów *Planu* nie stwierdzono negatywnego wpływu na integralność obszarów Natura 2000. Również analiza rozwiązań alternatywnych nie wskazała na konieczność modyfikacji w tym zakresie. Wariantowanie terminowe i technologiczne było rozpatrywane głównie na etapie tworzenia zapisów w programie ochrony przyrody, natomiast wariantowanie lokalizacyjne – na etapie tworzenia planów cięć rębnych i przedrębnych. Ponadto wybór najodpowiedniejszych sposobów zagospodarowania i innych elementów *Planu* odbywał się podczas Komisji Założeń Planu i Narady Techniczno-Gospodarczej, do udziału w których byli zapraszani również przedstawiciele społeczeństwa.

Wniosek: Plan urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Baligród, po uwzględnieniu wniosków końcowych, nie wpłynie znacząco negatywnie na środowisko, w tym również na cele ochrony i integralność obszarów oraz spójność sieci Natura 2000.

2. INFORMACJE OGÓLNE

2.1. PODSTAWA PRAWNA, CEL I ZAKRES PROGNOZY ODDZIAŁYWANIA PLANU URZĄDZENIA LASU NA ŚRODOWISKO

Prognoza oddziaływania *Planu* na środowisko została opracowana na podstawie umowy Nr ZR-2710-7/13 z dnia 07.02.2014 r., zawartej pomiędzy Dyrektorem Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Krośnie a Biurem Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej Oddział w Przemyśle.

Zakres prac został uzgodniony przez Regionalnego Dyrektora Lasów Państwowych w Krośnie (jako sporządzającego projekt planu) z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Rzeszowie oraz Państwowym Wojewódzkim Inspektorem Sanitarnym w Rzeszowie. Zakres i stopień szczegółowości informacji zawartych w Prognozie określony został w piśmie RDOŚ w Rzeszowie z dnia 19.11.2013 r.

Prognoza sporządzona została wg stanu na dzień 01.01.2016 r. Dotyczy zadań zaprojektowanych do wykonania w trakcie obowiązywania PUL i zawiera:

- a) Informacje o zawartości, głównych celach oraz powiązaniach z innymi dokumentami, w tym: opis zawartości, dane dotyczące obszaru, zestawienie powierzchni wraz z informacją o powierzchni planowanych gruntów przeznaczonych do zalesienia oraz zestawienie zadań (nazwanych i wymienionych w ustawie o lasach i oraz w stosownej decyzji Ministra Środowiska w sprawie zatwierdzenia planu urządzenia lasu), krótki opis celów projektowanego dokumentu oraz powiązania funkcjonalne z innymi dokumentami na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, sporządzone na podstawie obowiązujących aktów prawnych, ogólną analizę potencjalnego wpływu zapisów planu urządzenia lasu na obszary Natura 2000, gatunki i ich siedliska;
- b) Informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu *Prognozy* obejmujące: opis przyjętej metodyki sporządzania prognozy oddziaływania na środowisko planu urządzenia lasu na podstawie dostępnych inwentaryzacji siedlisk przyrodniczych i siedlisk gatunków oraz wyszczególnienie wykorzystanych do sporządzenia *Prognozy* dokumentów i materiałów, dla zakresu prognozy określonego w art. 51 ustawy o udostępnieniu informacji o środowisku i jego ochronie (OOŚ).
- c) Propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzania, w tym: opis metody monitorowania realizacji obligatoryjnych zadań gospodarczych przez organ nadzorujący.
- d) Informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko.
- e) Streszczenie sporządzone w języku niespecjalistycznym.
- f) Analizę i ocenę następujących zagadnień:
 - istniejącego stanu środowiska oraz potencjalnych zmian tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu,

- określenie potencjalnych zmian w ich stanie w przypadku zaniechania realizacji wskazań planu urządzenia lasu,
- stanu środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem,
 - zidentyfikowanych problemów ochrony środowiska istotnych z punktu widzenia realizacji dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2015 r. poz. 1651),
 - celów ochrony środowiska ustanowionych na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotnych z punktu widzenia projektowanego dokumentu, oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu.

Obowiązek sporządzania prognozy oddziaływania na środowisko wynika z postanowień art. 46 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2013 r., poz. 1235 z późn. zm.), zwanej dalej ustawą OOS.

Wymóg przeprowadzenia „odpowiedniej oceny oddziaływania”, na zasadach określonych w ustawie OOS, dla projektów polityk, strategii, planów i programów oraz zmian do takich dokumentów, a także planowanych przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na obszar Natura 2000 a nie będących bezpośrednio związanymi z ochroną obszaru Natura 2000 lub proponowanych obszarów mających znaczenie dla Wspólnoty, lub nie wynikają z tej ochrony, nakłada art. 33 ust. 3 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody.

Stopień szczegółowości *Prognozy*, zgodnie z art. 53 ustawy OOS, został dostosowany do zawartości i stopnia szczegółowości dokumentu którego dotyczy. Uwzględniono również uzgodnienie przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Rzeszowie zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko planów urządzenia (pismo znak: WPN.410.3.8.2013.GR-2 z dnia 19.11.2013) oraz analogiczne uzgodnienie z Państwowym Wojewódzkim Inspektorem Sanitarnym z Rzeszowie (pismo znak: SNZ.9020.3.128.2013.RD z dnia 11.10.2013 r.)

2.2. METODY ZASTOSOWANE PRZY SPORZĄDZANIU *PROGNOZY*

Sporządzanie *Prognozy* wymaga zastosowania wielu metod analiz i oceny. Najważniejszym elementem prac jest zbiór dostępnych informacji o terenie. Zgodnie z Art. 51. ust. 1 ustawy OOS, „informacje zawarte w prognozie oddziaływania na środowisko powinny być opracowane stosownie do stanu współczesnej wiedzy i metod oceny oraz dostosowane do zawartości i stopnia szczegółowości projektowanego dokumentu”. Pierwszym krokiem było zatem zebranie informacji i dostępnych danych na temat występowania i lokalizacji gatunków i siedlisk będących przedmiotami ochrony w obszarach Natura 2000, położonych w zasięgu terytorialnym nadleśnictwa oraz innych danych opisujących stan środowiska przyrodniczego. Część tych informacji została zebrana podczas prac nad *Planem*; zostały one zamieszczone w częściach opisowych: elaboracie, programie ochrony

przyrody a także w opisie taksacyjnym lasu. Są to informacje o występowaniu siedlisk przyrodniczych, gatunków roślin i zwierząt itp. Aktualna wiedza na temat tych siedlisk i gatunków jest w większości wynikiem przeprowadzonych inwentaryzacji przyrodniczych. Znaczna część danych o siedliskach pochodzi z inwentaryzacji przeprowadzonej w 2007 r. przez Lasy Państwowe, zweryfikowanej w 2015 roku. Informacje o chronionych gatunkach uzyskano z inwentaryzacji LP z 2007 r., materiałów nadleśnictwa w tym ankiet wykonanych przez leśniczych, danych zebranych przy opracowywaniu projektu Planu ochrony obszaru Natura 2000 Bieszczady, wyników obserwacji wykonanych w trakcie sporządzania *Planu*, a także innych materiałów zebranych w trakcie pracy nad dokumentem.

Ponieważ głównym elementem prognozy wpływu na środowisko są zaplanowane zabiegi gospodarcze zapisane w *Planie* w formie szczegółowych wskazań, podstawową metodą analizy wpływu tych zabiegów na środowisko jest porównanie w układzie przestrzennym rozmieszczenia zaplanowanych zabiegów z danymi o elementach środowiska przyrodniczego. Analizę tę przeprowadzono w dwóch postaciach:

- porównanie przestrzenne za pomocą technik GIS,
- zestawienie danych w tabelach, uzyskanych z bazy danych zawierającej informacje o planowanych zabiegach.

Techniki GIS umożliwiły wykonanie przestrzennych analiz rozmieszczenia zaplanowanych zabiegów w odniesieniu do lokalizacji wybranych obiektów przyrodniczych takich jak: miejsca występowania gatunków ptaków, siedliska przyrodnicze, obiekty chronione itp. W pierwszej kolejności dokonano wytypowania obszarów zainteresowania, czyli siedlisk przyrodniczych, stanowisk rzadkich gatunków roślin i zwierząt, obszarów będących potencjalnymi siedliskami bytowania wybranych gatunków ptaków. Na tak wytypowane obszary zostały nałożone mapy (warstwy) zaplanowanych zabiegów. W ten sposób zidentyfikowano potencjalne obszary konfliktowe, które następnie szczegółowo przeanalizowano pod kątem rodzaju zaplanowanego zabiegu i stopnia wpływu tego zabiegu na określony gatunek, siedlisko itp.

Dla wytypowanych obszarów konfliktowych wykonano tabele pomocnicze w formie wykazów i zestawień sumarycznych. Tabele te uzyskano w wyniku kwerend do bazy danych nadleśnictwa. Zawierały one wykazy wydzieleń leśnych w granicach określonych obszarów konfliktowych z wyszczególnionymi rodzajami zabiegów oraz powierzchnią tych zabiegów. Uzyskane wykazy i zestawienia były analizowane i oceniane, a wyniki tych analiz wyszczególniono w macierzach w tekście opracowania.

Zabiegi pogrupowano następująco: rębnie (z podziałem na formy rębni), cięcia pielęgnacyjne (TP, TW, CP, CW) i odnowienia. Należy jednak zaznaczyć, że ogólna powierzchnia zaplanowana do zabiegów nie wynika wprost z sumy powierzchni tych trzech grup, ponieważ zabiegi w uprawach dotyczą w przeważającej większości tej samej powierzchni na której wykonywane są rębnie. Tak więc łączna powierzchnia zaplanowanych zabiegów to w zasadzie powierzchnia dwóch pierwszych grup: rębni i cięć pielęgnacyjnych.

Oceny poszczególnych parametrów środowiska oraz wpływu *Planu* na te parametry polegały głównie na ocenie eksperckiej, wynikającej z przeprowadzonych wcześniej analiz i uzyskanych tabel i zestawień.

W *Prognozie* zostały przywołane zestawienia i tabele zamieszczone w programie ochrony przyrody i elaboracie. W większości przypadków odwoływano

się do zapisów *Planu*, bez ich szczegółowego przytaczania w *Prognozie*, ze względu na konieczność zachowania logicznego układu oraz spójności opracowania.

Przy określaniu wymagań ekologicznych oraz zagrożeń dla poszczególnych gatunków i siedlisk korzystano głównie z publikacji MŚ „Poradniki ochrony siedlisk i gatunków – przewodnik metodyczny” oraz podręczników metodycznych opracowanych przez Generalny Inspektorat Ochrony Środowiska, służących do oceny stanu ochrony siedlisk przyrodniczych i gatunków zwierząt z załączników I i II Dyrektywy siedliskowej oraz ptaków z załącznika I Dyrektywy Ptasiej. W przypadku ustalania naturalnych składów gatunkowych drzewostanów w ramach zbiorowisk leśnych oparto się na pracy „Geobotaniczne rozpoznanie tendencji rozwojowych zbiorowisk leśnych w wybranych regionach Polski” pod red. J.M. Matuszkiewicza.

2.3. ZAWARTOŚĆ PLANU URZĄDZENIA LASU

Zawartość *Planu* określa ustawa z dnia 28.09.1991 r. o lasach.

Zgodnie z art. 18, ust. 4. ustawy o lasach, plan urządzenia lasu powinien zawierać w szczególności:

- a) opis lasów i gruntów przeznaczonych do zalesienia, w tym:
 - zestawienie powierzchni lasów, gruntów przeznaczonych do zalesienia oraz lasów ochronnych,
 - zestawienie powierzchni lasów z roślinnością leśną (uprawami leśnymi) według gatunków drzew w drzewostanie, klas wieku, klas bonitacji drzewostanów oraz funkcji lasów;
- b) analizę gospodarki leśnej w minionym okresie;
- c) program ochrony przyrody;
- d) określenie zadań, w tym w szczególności dotyczących:
 - ilości przewidzianego do pozyskania drewna, określonego etatem miąższościowym użytków głównych (rębnych i przedrębnych),
 - zalesień i odnowień,
 - pielęgnowania i ochrony lasu, w tym również ochrony przeciwpożarowej,
 - gospodarki łowieckiej,
 - potrzeb w zakresie infrastruktury technicznej.

Szczegółowe warunki i tryb sporządzania planu urządzenia lasu określa rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 12 listopada 2012 r. (DzU z 2012 r., poz. 1302).

Plan urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Baligród na lata 2016-2025 składa się z następujących części:

1. Ogólny opis lasów nadleśnictwa,
2. Program ochrony przyrody,
3. Opisy taksacyjne,
4. Wykaz projektowanych cięć użytkowania rębnego,
5. Materiały kartograficzne.

Najbardziej istotnym elementem *Planu*, podlegającym ocenie wpływu na środowisko, są zaprojektowane zadania i wskazania gospodarcze. Zadania gospodarcze stanowią podsumowanie wszystkich prac w nadleśnictwie z danego zakresu i są elementem wyszczególnionym w decyzji Ministra Środowiska o zatwierdzeniu *Planu*. Natomiast wskazania gospodarcze są propozycją wykonania pewnych czynności w każdym konkretnym wydzieleniu, w celu osiągnięcia założeń i celów *Planu*. Propozycja ta jest przez gospodarza terenu na bieżąco weryfikowana i wykonywana na podstawie aktualnego stanu lasu oraz bieżących potrzeb. Poziom szczegółowości zaprojektowanych czynności jest różny. Prawidłową ocenę wpływu na środowisko można przeprowadzić, znając poziom szczegółowości każdego rodzaju czynności, z jakim zostały one zapisane w *Planie*.

Przedstawienie stopnia szczegółowości wskazań gospodarczych, zadań i innych ustaleń *Planu*.

Rodzaj zabiegu lub zapisu w planie u.l.	Szczegółowość informacji zapisana w planie u.l.	Możliwe negatywne oddziaływanie	Opis	Pow. [ha]*
Zalesienia	Do konkretnego wydzielenia	Mogą znacząco oddziaływać na środowisko. Znaczące negatywne oddziaływanie w przypadku zalesiania siedlisk nieleśnych z Załącznika I DS oraz stanowisk gatunków chronionych i ich siedlisk. Konieczne wdrożenie procedury oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko (przewidywane zmiany rozporządzenia Rady Ministrów odnośnie powierzchni kwalifikującej do przedsięwzięć znacząco oddziałujących na środowisko)		0,00
Odnowienia	Do konkretnego wydzielenia	Negatywne – w przypadku stosowania składów gatunkowych zupełnie niezgodnych z przyrodniczym typem lasu	Skład gatunkowy upraw wynika z ustaleń KZP	92,41

Rodzaj zabiegu lub zapisu w planie u.l.	Szczegółowość informacji zapisana w planie u.l.	Możliwe negatywne oddziaływanie	Opis	Pow. [ha]*
Rębnie zupełne (I)	Do konkretnego wydzielenia, z podaniem rodzaju rębni	Negatywne oddziaływanie okresowe	Sposób zagospodarowania został przyjęty zgodnie z ustaleniami KZP, z uwzględnieniem typu siedliskowego lasu, typu gospodarczego drzewostanu oraz aktualnego składu gatunkowego drzewostanu i młodego pokolenia	0,00
Rębnie złożone (II-V)	Do konkretnego wydzielenia, z podaniem rodzaju rębni	Negatywne oddziaływanie okresowe	Sposób zagospodarowania został przyjęty zgodnie z ustaleniami KZP, z uwzględnieniem typu siedliskowego lasu, typu gospodarczego drzewostanu oraz aktualnego składu gatunkowego drzewostanu i młodego pokolenia	12187,42
Pielęgnacja lasu	Do konkretnego wydzielenia, z podaniem rodzaju zabiegu, ewentualnie pilności zabiegu, bez określania terminu wykonania	Korzystne gdy zabiegi przyczyniają się do zachowania we właściwym stanie siedlisk przyrodniczych lub jego poprawy np. poprzez dostosowywanie składów gatunkowych drzewostanów do warunków siedliskowych w ramach np. trzebieży przekształceniowych, sukcesywne usuwanie gatunków osłonowych lub przedplonów; negatywne gdy są wykonywane w okresie lęgowym ptaków, bez uwzględniania lokalizacji roślin gatunków chronionych i uwzględniania ich wymagań ekologicznych		2949,99

Rodzaj zabiegu lub zapisu w planie u.l.	Szczegółowość informacji zapisana w planie u.l.	Możliwe negatywne oddziaływanie	Opis	Pow. [ha]*
Składy gatunkowe upraw	Zapis odnoszący się nie do konkretnego wydzielenia, ale do TD w ramach typów siedl. lasu. Pośrednio do konkretnego wydzielenia, ponieważ przyjęcie konkretnego TD w ramach określonego TSL oznacza konkretny orientacyjny skład gatunkowy upraw przyjęty przez KZP, jednak szczegółowe planowanie hodowlane nie jest domeną PUL, bowiem należy do obowiązków realizatora planu.	Negatywne – w przypadku stosowania składów gatunkowych zupełnie niezgodnych z typem lasu		92,41
Zadania z zakresu infrastruktury technicznej, w tym w zakresie małej retencji, a także modernizacje i konserwacje rowów melioracyjnych, zbiorniki i drogi ppoż.	Wytyczne kierunkowe, zwykle bez konkretnej lokalizacji	Mogą znacząco oddziaływać na środowisko. Konieczne wdrożenie procedury oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko na etapie projektowania i realizacji inwestycji. Zadania te nie są przedmiotem planu urządzenia lasu. (przewidywane zmiany stosownego rozporządzenia Rady Ministrów odnośnie powierzchni kwalifikującej do przedsięwzięć znacząco oddziałujących na środowisko, wysokości piętrzeń w obszarach chronionych i poza nimi)		0,00

*w oparciu o zabieg główny

Wyłączenia leśne bez wskazań gospodarczych w nadleśnictwie zajmują 3615,97 ha czyli 19% powierzchni leśnej.

2.4. GŁÓWNE CELE PLANU URZĄDZENIA LASU

Zgodnie z przepisami ustawy z dnia 28 września 1991 r. o lasach, głównym celem gospodarki leśnej, uwzględnianym w planie urządzenia lasu nadleśnictwa, jest

zapewnienie trwałości lasu i ciągłości jego wielofunkcyjnej roli w zagospodarowaniu przestrzennym kraju.

Trwałość lasów w zmieniających się warunkach środowiska przyrodniczego, zgodnie z Zasadami hodowli lasu, powinna być osiągnięta przez uwzględnianie w gospodarce leśnej wzorców naturalnych, ukształtowanych przez przyrodę w czasach minionych oraz obserwację i wykorzystywanie współczesnych procesów naturalnych inspirowanych przez samą przyrodę. Przy kształtowaniu przyszłego obrazu lasów należy także brać pod uwagę trendy rozwoju społeczno-gospodarczego kraju, które będą wpływać na warunki środowiska przyrodniczego i oczekiwania społeczeństwa wobec lasów i gospodarki leśnej.

Głównym celem opracowania planu urządzenia lasu jest umożliwienie prowadzenia zrównoważonej gospodarki leśnej w nadleśnictwie. Jest to jednocześnie spełnienie wymogu prawnego zawartego w art. 7. ustawy o lasach. Minister właściwy do spraw środowiska zatwierdza i nadzoruje wykonanie planu urządzenia lasu dla lasów stanowiących własność Skarbu Państwa (art. 22. ustawy o lasach). Do czasu zatwierdzenia przez ministra właściwego do spraw środowiska dokument ten jest projektem nie posiadającym mocy prawnej.

Plan urządzenia lasu sporządza się z uwzględnieniem:

1. przyrodniczych i ekonomicznych warunków gospodarki leśnej;
2. celów i zasad gospodarki leśnej oraz sposobów ich realizacji, określonych dla każdego drzewostanu i urządzanego obiektu, z uwzględnieniem lasów ochronnych (art. 18. ust. 1. ustawy o lasach).
3. Przedmiotem planu urządzenia lasu dla nadleśnictwa są:
4. lasy w rozumieniu art. 3 ustawy o lasach,
5. grunty przeznaczone do zalesienia (§ 2, część I IUL).

W części inwentaryzacyjnej planu urządzenia lasu uwzględnia się również inne grunty i nieruchomości Skarbu Państwa pozostające w zarządzie nadleśnictwa, na potrzeby prowadzenia ich ewidencji i ustalania wartości – zgodnie z art. 4, ust. 3 ustawy o lasach (§ 2, Część I IUL).

Do głównych celów i zadań planowania urządzeniowego realizowanych w ramach prac nad Planem urządzenia lasu należały:

1. inwentaryzacja oraz ocena stanu lasu, w tym siedlisk (leśnych) i drzewostanów, wraz ze sporządzeniem syntetycznego opisu taksacyjnego poszczególnych wyłączeń taksacyjnych, a także wykonaniem odpowiednich zestawień zbiorczych;
2. rozpoznanie walorów przyrodniczych w lasach oraz określenie sposobów postępowania gospodarczego z uwzględnieniem potrzeb z zakresu ochrony przyrody;
3. rozpoznanie podstawowych założeń polityki planowania przestrzennego regionu, dotyczących gospodarki leśnej i ochrony przyrody z uwzględnieniem regionalnych strategii rozwoju oraz regionalnych programów ochrony środowiska;
4. zebranie informacji w sprawie programu ochrony przyrody, w tym dotyczących obszarów Natura 2000, wraz z aktualizacją i weryfikacją dotychczasowego programu ochrony przyrody;
5. sformułowanie celów, zasad i sposobów realizacji trwale zrównoważonej gospodarki leśnej;
6. przeprowadzenie strategicznej oceny oddziaływania ustaleń planu urządzenia lasu na środowisko wraz z opracowaniem wymaganej prognozy;

7. rozpoznanie ekonomicznych warunków gospodarki leśnej oraz określenie spodziewanych efektów ekonomicznych tej gospodarki w urządzanym nadleśnictwie;
8. określenie długo- oraz średniookresowych hodowlanych i technicznych celów gospodarki leśnej dla urządzanego obiektu, umożliwiających formułowanie celów doraźnych w poszczególnych drzewostanach;
9. projektowanie pożądaných typów drzewostanów oraz możliwie zróżnicowanej budowy lasu (wiekowej i przestrzennej);
10. ustalenie etatów cięć głównego użytkowania lasu (rębego oraz przedrębego);
11. projektowanie odnowień, zalesień oraz zadań z zakresu pielęgnowania lasu;
12. określenie kierunkowych zadań z zakresu ochrony lasu, w tym ochrony przeciwpożarowej;
13. ustalenie kierunkowych zadań z zakresu gospodarki łowieckiej w lasach;
14. określenie potrzeb w zakresie remontów oraz budowy infrastruktury technicznej, w tym dotyczących turystyki i rekreacji;
15. zobrazowanie przestrzenne (wizualizacja), w formie odpowiednich map, podstawowych danych o urządzanym obiekcie, dotyczących szczególnie: obszarów chronionych i funkcji lasu, wyników inwentaryzacji oraz wybranych zadań gospodarki leśnej;
16. sporządzenie ogólnego opisu lasów, zawierającego m.in.: ogólną charakterystykę urządzanego obiektu, analizę gospodarki leśnej za okres obowiązywania dotychczasowego planu urządzenia lasu, analizę stanu zasobów drzewnych wraz z określeniem kierunku ich rozwoju oraz pożądanego stanu, cele gospodarki przyszłej, program ochrony przyrody, zestawienia przewidywanych zadań (obligatoryjnych oraz fakultatywnych, zwanych dalej wskazaniem) oraz prognozę stanu zasobów drzewnych na koniec planowanego okresu planistycznego (§ 1, część I Instrukcji urządzania lasu).

Głównym celem hodowli lasu jest zachowanie lasów istniejących i kształtowanie nowych, z respektowaniem procesów naturalnych poprzez:

1. stopniowe osiągnięcie stanów równowagi dynamicznej w ekosystemach leśnych, a w szczególności zgodności biocenozy leśnej z warunkami biotopów,
2. kształtowanie pozaprodukcyjnych funkcji lasu oraz przyjaznych powiązań gospodarki leśnej z otoczeniem społeczno-gospodarczym,
3. zapewnianie produkcji drewna i użytków nieдрzewnych.

Przy formułowaniu szczegółowych celów hodowli lasu, które zgodnie z art. 18 ustawy o lasach powinny być określone w planie urządzenia lasu dla każdego drzewostanu i urządzanego obiektu, należy wyróżniać:

1. cele perspektywiczne (długookresowe) polegające na określeniu pożądanego kształtu drzewostanu w wieku jego dojrzałości do odnowienia, wyrażone w typach drzewostanów dla poszczególnych siedlisk, położenia i warunków środowiska przyrodniczego oraz w wiekach dojrzałości drzewostanów do odnowienia określanych w planach urządzenia lasu;
2. cele etapowe (średniookresowe), stanowiące rozwinięcie celów perspektywicznych, obejmujące od kilkunastu do kilkudziesięciu lat,

zgodnie z naturalną dynamiką rozwoju drzewostanów, uwzględniające potrzebę wprowadzania zmian w ich aktualnym stanie poprzez np.:

- rewitalizację gleb i regradację siedlisk
- zmianę składu gatunkowego drzewostanów, ich struktury wiekowej i przestrzennej,
- prowadzenie zabiegów pielęgnacyjnych o właściwym natężeniu i w sposób odpowiedni do fazy rozwoju drzewostanów,
- optymalizację zapasu drzewostanów,
- odbudowę małej retencji w lesie,
- przywracanie naturalnej różnorodności biologicznej lasu.

3. cele krótkookresowe (doraźne) - formułowane na okres ważności planu urządzenia lasu i ujmowane we wskazaniach gospodarczych opisów taksacyjnych.

Cele i sposoby ich realizacji określone są na etapie sporządzania projektu planu urządzenia lasu.

Cele długo- i średniookresowe są zapisywane w opisie taksacyjnym drzewostanu, a cele perspektywiczne i średniookresowe powinny być sformułowane również w elaboracie, wchodzącym w skład planu urządzenia lasu.

Jednym z ważnych celów hodowli lasu jest racjonalne użytkowanie i bieżące odnawianie zasobów leśnych z zachowaniem ich naturalnej różnorodności biologicznej. Poprzez użytkowania lasu osiąga się następujące cele:

- kształtowanie najlepszych warunków dla odnowienia lasu i jego rozwoju zgodnie z celami: gospodarki leśnej, ochrony przyrody, ochrony i kształtowania środowiska
- gospodarcze wykorzystanie zasobów leśnych i pozaprodukcyjnych funkcji lasu – jako dobra publicznego i źródła środków na prowadzenie trwałej, zrównoważonej i wielofunkcyjnej gospodarki leśnej.

2.5. CELE OCHRONY ŚRODOWISKA USTANOWIONE NA SZCZEBLU MIĘDZYNARODOWYM, WSPÓLNOTOWYM I KRAJOWYM, ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA PLANU URZĄDZENIA LASU

Cele ochrony środowiska na szczeblu międzynarodowym:

- **Konwencja ramsarska** (www.ramsar.org) – odnosi się do obszarów wodno-błotnych, mających znaczenie międzynarodowe, zwłaszcza jako środowisko życia ptactwa wodnego. Za takie obszary uznane są bagna, błota, torfowiska oraz wszelkiego typu zbiorniki wodne. Zgodnie z zapisami zaleca się ochronę nie tylko oficjalnie zgłoszonych obiektów (z tzw. Listy konwencji ramsarskiej), ale też pozostałych obszarów wodno-błotnych w danym państwie. Na omawianym obszarze bagna podlegają ochronie i nie wykonuje się na nich żadnych zabiegów.
- **Konwencja waszyngtońska** (www.cites.org), znana też pod skrótem CITES, odnosi się do problemu międzynarodowego handlu dzikimi zwierzętami i roślinami gatunków zagrożonych wyginięciem. *PUL* dla nadleśnictwa nie zajmuje się tymi zagadnieniami.
- **Konwencja bońska** (www.cms.int) dotyczy ochrony wędrownych gatunków dzikich zwierząt, za które uznaje się populacje pewnych gatunków lub niższe taksony zwierzęce, których przedstawiciele („znacząca

liczba osobników”) w sposób cykliczny i możliwy do przewidzenia przekraczają granice państwowe. Na omawianym obszarze wszystkie takie gatunki podlegają ochronie.

- **Konwencja berneńska** (www.coe.int) ma nieco odmienną specyfikę od wcześniej opisanych, gdyż odnosi się do przyrody jednego kontynentu – Europy. Jej celem jest ochrona dzikiej flory i fauny europejskiej oraz ich siedlisk naturalnych, ze zwróceniem szczególnej uwagi na gatunki zagrożone, narażone i migrujące. Na omawianym obszarze wszystkie takie gatunki i siedliska podlegają ochronie, a korytarze ekologiczne są zachowane;
- **Konwencja o różnorodności biologicznej z Rio de Janeiro** (www.cbd.int) przyjmuje za swoje cele ochronę różnorodności biologicznej, zrównoważone użytkowanie jej elementów oraz uczciwy i sprawiedliwy podział korzyści wynikających z wykorzystania zasobów genetycznych, uwzględniający dostęp do tych zasobów i przepływ technologii ich użytkowania. Oprócz wspomnianego poziomu genetycznego wyróżnia poziom gatunkowy i ekosystemowy. W praktyce w Polsce operujemy jeszcze jednym, najwyższym poziomem – krajobrazowym. Na omawianym obszarze prowadzi się zrównoważoną gospodarkę leśną, bilansowanie cięć w stosunku do przyrostu drzewostanów, pozostawianie kęp do naturalnego rozkładu, ochrona drzew dziuplastych i martwych;
- **Europejska Konwencja Krajobrazowa** (www.conventions.coe.int) definiuje krajobraz jako postrzegany przez ludzi obszar, którego charakter jest wynikiem działania i interakcji czynników przyrodniczych czy ludzkich. Może to być krajobraz: przyrodniczy, wiejski, miejski, i podmiejski, lądowy oraz wód śródlądowych i morskich, krajobrazów wyjątkowych, a także pospolitych i zdegradowanych. Za możliwe działania względem krajobrazu uznaje się ochronę (utrzymanie ważnych lub charakterystycznych cech krajobrazu – naturalnych czy kulturowych), gospodarkę (podtrzymanie krajobrazu w warunkach trwałego i zrównoważonego rozwoju) oraz planowanie (działanie perspektywiczne w celu powiększenia, odtworzenia lub utworzenia krajobrazów). Zapisy *PUL* nie powodują zmian w krajobrazie, gdyż nie przewiduje się usuwania całości drzewostanów.

Cele ochrony środowiska na szczeblu europejskim (wspólnotowym):

- **Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/147/WE z dnia 30 listopada 2009 r. w sprawie ochrony dzikich ptaków** (Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, L20/7 26.1.2010 rozdz. IV str. 30, M.P. 2011 nr 38 poz. 425). Wszystkie gatunki chronione tą Dyrektywą są chronione na terenie nadleśnictwa.
- **Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2001/42/WE z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko** (Dz. Urz. WE L 197 z 21.07.2001, str. 30; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 15, t. 6, str. 157);
– wdrożona do prawa polskiego ustawą z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na

środowisko (Dz. U. Nr 199, poz. 1227). Projekt planu urządzenia lasu jest poddany strategicznej ocenie.

- **Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2003/4/WE z dnia 28 stycznia 2003 r. w sprawie publicznego dostępu do informacji dotyczących środowiska i uchylającej dyrektywę Rady 90/313/EWG** (Dz. Urz. WE L 41 z 14.02.2003, str. 26; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 15, t. 7, str. 375) - wdrożona do prawa polskiego ustawą z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. Nr 199, poz. 1227);
- **Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2003/35/WE z dnia 26 maja 2003 r. przewidująca udział społeczeństwa w odniesieniu do sporządzania niektórych planów i programów w zakresie środowiska oraz zmieniająca w odniesieniu do udziału społeczeństwa i dostępu do wymiaru sprawiedliwości dyrektywy Rady 85/337/EWG i 96/61/WE** (Dz. Urz. UE L 156 z 25.06.2003, str. 17; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 15, t. 7, str. 466) - wdrożona do prawa polskiego ustawą z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. Nr 199, poz. 1227);
- **Dyrektywa Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory** (Dz. Urz. WE L 206 z 22.07.1992, str. 7, z późn. zm.; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz.15, t. 2, str. 102) – wdrożona do prawa polskiego ustawą z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. Nr 199, poz. 1227);
- **Dyrektywa 2004/35/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 21 kwietnia 2004 r. w sprawie odpowiedzialności za środowisko w odniesieniu do zapobiegania i zaradzania szkodom wyrządzanym środowisku naturalnemu** (Dz. Urz. UE L 243/56/z 30.04.2004, str. 56; Dz. Urz. UE Polskie Wydanie specjalne, rozdz. 15, t. 8, str. 357).

Cele ochrony środowiska na szczeblu krajowym:

- **Polityka ekologiczna państwa z 2008 r.** [przyjęta przez Sejm RP dnia 23 sierpnia 2001 r., zmieniana kilkakrotnie – ostatnia zmiana z 2008 r.] – za jeden z celów realizacyjnych podaje ochronę dziedzictwa przyrodniczego i racjonalne wykorzystanie zasobów przyrody. Na terenie nadleśnictwa zgodnie z tą polityką dąży się do utrzymania i przywracanie zdolności retencyjnych lasów, dostosowanie składów gatunkowych drzewostanów do siedliska, zwiększanie różnorodności biologicznej ekosystemów leśnych, pozostawianie drzew dziuplastych i martwych, zapewnianie odpowiedniego poziomu drewna martwego.
- **Polityka leśna państwa** [przyjęta przez Radę Ministrów dnia 22 kwietnia 1997 r.] (www.lasypanstwowe.gov.pl) – odnosi się do lasów wszystkich form własności oraz nakreśla cele i zasady realizowania gospodarki leśnej. W ramach wypełniania ekologicznych (ochronnych) funkcji lasów akcentowane jest między innymi tworzenie warunków do zachowania potencjału biologicznego licznych gatunków, ekosystemów i wartości

genetycznych organizmów, a także różnorodności i złożoności krajobrazu, czyli ochrona różnorodności biologicznej w całym procesie zarządzania oraz gospodarowania lasami. Na terenie nadleśnictwa zgodnie z tą polityką dąży się do utrzymania i przywracanie zdolności retencyjnych lasów, dostosowanie składów gatunkowych drzewostanów do siedliska, zwiększanie różnorodności biologicznej ekosystemów leśnych, pozostawianie drzew dziuplastych i martwych, zapewnianie odpowiedniego poziomu drewna martwego.

- **Krajowa Strategia Ochrony i Zrównoważonego Użytkowania Różnorodności Biologicznej** (Ministerstwo Środowiska, Warszawa 2000). Celem nadrzędnym Strategii jest „Zachowanie całego rodzimego bogactwa przyrodniczego oraz zapewnienie trwałości i możliwości rozwoju wszystkich poziomów jego organizacji (wewnątrz gatunkowego, międzygatunkowego i ponadgatunkowego)”. Na terenie nadleśnictwa preferuje się naturalne odnowienie lasu, utrzymywanie złożonej struktury drzewostanów pozwalającej znajdować nisze ekologiczne maksymalnej ilości gatunków.
- **„Strategia ochrony obszarów wodno-błotnych w Polsce”** wraz z planem działań (na lata 2006 – 2013), zatwierdzona w 2006 roku. Jako główny cel strategii przedstawione jest zachowanie ciągłości istnienia i naturalnego charakteru obszarów wodno-błotnych, zatrzymanie ich degradacji i zanikania, a w razie potrzeby – restytucja przyrodnicza obiektów zdegradowanych. Obszary torfowisk na terenie nadleśnictwa podlegają ochronie, ogranicza się do niezbędnego minimum zabiegi gospodarcze na siedliskach łągowych.
- **Krajowy Program Zwiększania Lesistości** – jest instrumentem Polityki leśnej państwa w zakresie kształtowania przestrzeni przyrodniczej kraju. Jedną z przesłanek powiększania powierzchni leśnej jest zachowanie zasobów genowych flory i fauny oraz przywracanie różnorodności biologicznej i naturalności krajobrazu. W dokumencie przedstawiono założenia metodyczne i kryteria określania preferencji zalesieniowych oraz nakreślono strategię realizacji programu.
- **Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej** z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. Nr 78, poz. 483 z późn. zm.); art. 5 stanowi, że: „Rzeczpospolita Polska strzeże niepodległości i nienaruszalności swojego terytorium, zapewnia wolności i prawa człowieka i obywatela oraz bezpieczeństwo obywateli, strzeże dziedzictwa narodowego oraz zapewnia ochronę środowiska, kierując się zasadą zrównoważonego rozwoju.” Oznacza to, że ochrona środowiska zaliczona została do pryncypiów ustrojowych państwa, a ma być realizowana w myśl zasad zrównoważonego rozwoju.
- **Ustawa z dnia 6 lipca 2001 r.** o zachowaniu narodowego charakteru strategicznych zasobów naturalnych kraju (Dz. U. Nr 97, poz. 1051) – gwarantuje trwanie w czasie i nienaruszalność lasów Skarbu Państwa, uznanych za strategiczny zasób naturalny i ma duże znaczenie w szerokim wdrażaniu idei zrównoważonej i wielofunkcyjnej gospodarki leśnej. W myśl tej ustawy powinny być one utrzymywane, powiększane i doskonalone „zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju w interesie dobra ogólnego”.
- **Ustawa z dnia 3 lutego 1995 r.** o ochronie gruntów rolnych i leśnych (t.j. Dz. U. z 2013 r., poz. 1205) – reguluje zasady ochrony gruntów rolnych

i leśnych oraz rekultywacji i poprawiania wartości użytkowej gruntów. Ogranicza ich przeznaczanie na cele nierolnicze lub nieleśne.

- **Ustawa Prawo ochrony środowiska z dnia 27 kwietnia 2001 r.** (t.j. Dz. U. 2013 r. poz. 1232 z późn. zm.) – określa zasady ochrony środowiska oraz warunki korzystania z jego zasobów, z uwzględnieniem wymagań zrównoważonego rozwoju. Artykuł 8 tej ustawy stanowi, że: Polityki, strategie, plany lub programy dotyczące w szczególności przemysłu, energetyki, transportu, telekomunikacji, gospodarki wodnej, gospodarki odpadami, gospodarki przestrzennej, leśnictwa, rolnictwa, rybołówstwa, turystyki i wykorzystywania terenu powinny uwzględniać zasady ochrony środowiska i zrównoważonego rozwoju.
- **Ustawa z dnia 13 kwietnia 2007 r.** o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie (t.j. Dz. U. z 2014 r., poz. 1789, z późn. zm. z 2015 r. poz. 277.) – określa zasady odpowiedzialności za zapobieganie szkodom w środowisku i naprawę szkód w środowisku. Ustawa dokonuje w zakresie swojej regulacji wdrożenia dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 21 kwietnia 2004 r. w sprawie odpowiedzialności za środowisko w odniesieniu do zapobiegania i zaradzania szkodom wyrządzanym środowisku naturalnemu (Dz. Urz. UE L 143/56 z 30.04.2004, str. 56; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 15, t. 8, str. 357);
- **Ustawa z dnia 18 lipca 2001 r.** – Prawo wodne (t.j. Dz. U. z 2015 r., poz. 469);
- **Ustawa z dnia 27 marca 2003 r.** o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz. U. z 2015 r., poz. 199) – określa zasady kształtowania polityki przestrzennej przez jednostki samorządu terytorialnego i organy administracji rządowej, a także zakres i sposoby postępowania w sprawach przeznaczania terenów na określone cele oraz ustalania zasad ich zagospodarowania i zabudowy.
- **Ustawa z dnia 23 lipca 2003 r.** o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (t.j. Dz. U. z 2014 r., poz. 1446 z późn. zm.) – określa przedmiot, zakres i formy ochrony zabytków oraz opieki nad nimi, zasady tworzenia krajowego programu ochrony zabytków i opieki nad zabytkami oraz finansowania prac konserwatorskich, restauratorskich i robót budowlanych przy zabytkach, a także organizację organów ochrony zabytków.
- **Ustawa z dnia 13 października 1995 r.** – Prawo łowieckie (t.j. Dz. U. z 2013 r. poz. 1226, z późn. zm.) – art. 1 tej ustawy określa łowiectwo jako element ochrony środowiska, w rozumieniu ustawy oznaczający ochronę zwierząt łownych (zwierzyny) i gospodarowanie ich zasobami w zgodzie z zasadami ekologii oraz zasadami racjonalnej gospodarki rolnej, leśnej i rybackiej, a art. 2 stanowi, że zwierzęta łowne w stanie wolnym, jako dobro ogólnonarodowe, stanowią dobro Skarbu Państwa.
- **Ustawa z dnia 28 września 1991 r.** o lasach (t.j. Dz. U. z 2014 r., poz. 1153, z późn. zm.) - określa zasady zachowania, ochrony i powiększania zasobów leśnych (bez względu na formę ich własności) oraz przedstawia zasady gospodarki leśnej. Promowana trwale zrównoważona gospodarka leśna ma dążyć, między innymi, do zachowania bogactwa biologicznego lasów, ich żywotności i trwałego realizowania funkcji ochronnych. Jednym z narzędzi realizacji postulatów jest program ochrony przyrody, stanowiący obowiązkową składową planu urządzenia lasu. W ramach wypełniania ekologicznych (ochronnych) funkcji lasów

akcentowane jest między innymi tworzenie warunków do zachowania potencjału biologicznego licznych gatunków, ekosystemów i wartości genetycznych organizmów, a także różnorodności i złożoności krajobrazu, czyli ochrona różnorodności biologicznej w całym procesie zarządzania oraz gospodarowania lasami.

- **Ustawa z dnia 7 czerwca 2001 r.** o leśnym materiale rozmnożeniowym (Dz. U. z 2015 poz. 1092) – reguluje kwestie rejestracji, obrotu i kontroli odpowiednio leśnego materiału podstawowego i rozmnożeniowego, a także regionalizacji nasiennej, co ma wpływ na zachowanie różnorodności genetycznej polskich lasów;
- **Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r.** o ochronie przyrody (Dz. U. z 2015 r. poz. 1651) – określa cele, zasady i formy ochrony przyrody żywej i nieożywionej oraz krajobrazu.
- **Ustawa z dnia 3 października 2008 r.** o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz. U. z 2013 r., poz. 1235 z późn. zm.).
- **Ustawa z dnia 20 lipca 1991 r.** o Inspekcji Ochrony Środowiska (t.j. Dz. U. z 2013 r., poz. 686 z późn. zm.).
- **Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2010 r.** w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. Nr 213, poz. 1397 z późn. zm.).
- **Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 29 lipca 2015 r.** w sprawie wykazu, obszarów i map regionów pochodzenia leśnego materiału rozmnożeniowego (Dz. U. z 2015 poz. 1425);
- **Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 22 marca 2006 r.** w sprawie szczegółowych zasad zabezpieczenia przeciwpożarowego lasów (Dz. U. Nr 58, poz. 405 z późn. zm.) oraz **Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 13 lipca 2015 r.** zmieniające rozporządzenie w sprawie szczegółowych zasad zabezpieczenia przeciwpożarowego lasów (Dz. U. z 2015 poz. 1070);
- **Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 12 listopada 2012 r.** w sprawie szczegółowych warunków i trybu sporządzania planu urzędzenia lasu, uproszczonego planu urzędzenia lasu oraz inwentaryzacji stanu lasu (Dz. U. poz. 1302).
- **Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 12 stycznia 2011 r.** w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków (Dz. U. Nr 25, poz. 133 z późn. zm.).
- **Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 30 kwietnia 2008 r.** w sprawie kryteriów oceny występowania szkody w środowisku (Dz. U. Nr 82, poz. 501 z późn. zm.).
- **Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 4 czerwca 2008 r.** w sprawie rodzajów działań naprawczych oraz warunków i sposobu ich prowadzenia (Dz. U. Nr 103, poz. 664 z późn. zm.).
- **Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 6 października 2014 r.** w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz. U. poz. 1348).
- **Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r.** w sprawie ochrony gatunkowej roślin (Dz. U. poz. 1409).

- **Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r.** w sprawie ochrony gatunkowej grzybów (Dz. U. poz. 1408).
- **Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 września 2011 r.** w sprawie listy roślin i zwierząt gatunków obcych, które w przypadku uwolnienia do środowiska przyrodniczego mogą zagrozić gatunkom rodzimym lub siedliskom przyrodniczym (Dz. U. Nr 210, poz. 1260).
- **Obwieszczenie Ministra Środowiska z dnia 30 października 2014 r.** w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu rozporządzenia Ministra Środowiska w sprawie siedlisk przyrodniczych oraz gatunków będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty, a także kryteriów wyboru obszarów kwalifikujących się do uznania lub wyznaczenia jako obszary Natura 2000 (Dz. U. z 2014 poz. 1713);
- **Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 30 marca 2005 r.** w sprawie rodzajów, typów i podtypów rezerwatów przyrody (Dz. U. Nr 60, poz. 533).
- **Rozporządzenie Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 25 sierpnia 1992 r.** w sprawie szczegółowych zasad i trybu uznawania lasów za ochronne oraz szczegółowych zasad prowadzenia w nich gospodarki leśnej (Dz. U. Nr 67, poz. 337 z późn. zm.).
- **Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 11 marca 2005 r.** w sprawie ustalenia listy gatunków zwierząt łownych (Dz. U. Nr 45, poz. 433 z późn. zm.).

Zarządzenia Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych ustalające szczegóły dotyczące sposobu realizowania zrównoważonej gospodarki leśnej w ramach instytucji Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe:

- **Zarządzenie nr 55 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 21 listopada 2011 r.** w sprawie Instrukcji Urządzania Lasu (CILP, Warszawa 2012 r.):
 - Część 1. Instrukcja sporządzania projektu planu urządzenia lasu dla nadleśnictwa;
 - Część 2. Instrukcja wyróżniania i kartowania w Lasach Państwowych typów siedliskowych lasu oraz zbiorowisk roślinnych;
 - Część 3. Instrukcja techniczna sporządzania i wydruku map leśnych (<http://www.lp.gov.pl/media/biblioteka/urzadzanie/iul/>).
- **Zarządzenie nr 57 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 22 listopada 2011 r.** w sprawie wprowadzenia Instrukcji Ochrony Lasu (CILP, Warszawa 2012 r.).

Instrukcja, wprowadzona na potrzeby V rewizji planów urządzenia lasów dla nadleśnictw, obejmuje również potrzeby z zakresu ochrony przyrody i kształtowania środowiska przyrodniczego w lasach, możliwe do realizacji metodami gospodarki leśnej i która kontynuuje tradycję tworzenia programów ochrony przyrody jako integralnych komponentów planów urządzenia lasu w nadleśnictwach (http://www.lp.gov.pl/media/biblioteka/ochrona_lasu/).

- **Zarządzenie nr 53 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 21 listopada 2011 r.** w sprawie wprowadzenia **Zasad Hodowli Lasu** obowiązujących w Państwowym Gospodarstwie Leśnym Lasy Państwowe (<http://www.lp.gov.pl/media/biblioteka/hodowla/>).

- **Zarządzenie nr 54 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 21 listopada 2011 r.** w sprawie wprowadzenia **Instrukcji ochrony przeciwpożarowej lasu.**
- **Zarządzenie nr 28 Dyrektora Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Krośnie z dnia 2 grudnia 2014 r.** dotyczące wytycznych w sprawie sposobów uwzględniania wymagań ochrony przyrody podczas realizacji zadań z zakresu gospodarki leśnej na terenie RDLP w Krośnie.

Cele ochrony środowiska na szczeblu regionalnym i lokalnym

Strategia Rozwoju Województwa – Podkarpackie 2020 (Rzeszów 2013. Samorząd Województwa Podkarpackiego; zał. nr 1 do Uchwały Nr XXXVII/697/13 Sejmiku Województwa Podkarpackiego w Rzeszowie z dnia 26 sierpnia 2013 r.).

W Strategii Rozwoju Województwa Podkarpackiego wyróżniono 4 główne obszary strategiczne, wokół których będzie skupiał się jego rozwój. Są to:

1. konkurencyjna i innowacyjna gospodarka,
2. kapitał ludzki i społeczny,
3. sieć osadnicza,
4. środowisko i energetyka,

Jednym z celów strategicznych jest racjonalne i efektywne wykorzystanie zasobów województwa z poszanowaniem środowiska naturalnego, w tym osiągnięcie i utrzymanie dobrego stanu środowiska oraz zachowanie bioróżnorodności. Cel ten przełożony na kierunki działań wskazuje na konieczność zabezpieczenia ciągłości lasu oraz jego produkcyjnych i pozaprodukcyjnych funkcji. Jako efekt podjętych działań wskazuje się:

- wsparcie procesów i działań zachowujących różnorodność biologiczną,
- właściwie chronione siedliska cennych przyrodniczo gatunków zwierząt, roślin i grzybów, w szczególności gatunków wymagających ochrony na podstawie prawa wspólnotowego;
- właściwie chronione siedliska przyrodnicze określone w przepisach prawa,
- właściwie utrzymane i funkcjonujące różne formy ochrony przyrody,
- osiągnięcie stanów docelowych określonych w regulacjach prawnych oraz w europejskich i krajowych dokumentach dotyczących zachowania różnorodności biologicznej,
- zachowanie korytarzy ekologicznych,
- właściwy stan zagospodarowania lasów,
- racjonalna gospodarka cennych gospodarczo zasobów oraz właściwa rekultywacja terenów przyrodniczych zdewastowanych i zdegradowanych,
- utrzymanie i poprawa różnorodności biologicznej cennych przyrodniczo terenów łąkowo – pastwiskowych w ramach prowadzonej na nich ekstensywnej gospodarki pasterskiej,
- poprawa świadomości ekologicznej społeczeństwa,
- nawiązanie współpracy z krajami sąsiednimi.

Plan zagospodarowania przestrzennego województwa podkarpackiego
(Podkarpackie Biuro Planowania Przestrzennego w Rzeszowie, Rzeszów 2002 r.;
uchwalony uchwałą nr XLVIII/552/2002 Sejmiku Województwa Podkarpackiego z
dnia 30 sierpnia 2002 r.)

Ustalenia planu w zakresie gospodarki leśnej i zalesień obejmują:

1. Konieczność przebudowy drzewostanów w kierunku ich zgodności z siedliskiem.
2. Zasady zagospodarowania na terenie lasów i gruntów leśnych:
 - na terenie lasów i gruntów leśnych obowiązują zasady zagospodarowania określone w przepisach szczególnych (w szczególności ustawy o lasach i ochronie przyrody) oraz w planach urządzenia lasów i programach ochrony przyrody nadleśnictw,
 - dopuszcza się lokalizacje inwestycji związanych z gospodarką leśną oraz tras przebiegu infrastruktury technicznej (w szczególności uznanej za cel publiczny) w przypadkach braku innych rozwiązań omijających kompleksy leśne, pod warunkiem zachowania obszarów skupisk roślinności o szczególnych wartościach przyrodniczych, krajobrazowych i ekologicznych, występowania skupisk gatunków chronionych, korytarzy ekologicznych, ostoi zwierząt, zgodnie z przepisami szczególnymi,
 - działania w zakresie hodowli lasu powinny być prowadzone z zachowaniem różnorodności biologicznej, w szczególności należy właściwie kształtować strefy ekotonowe w celu przywrócenia walorów krajobrazowych ekosystemów leśnych,
 - należy właściwie kształtować bilans wodny w lasach poprzez zachowanie istniejących lub odtworzenie cieków i zbiorników wodnych oraz ich ochronę,
 - należy tworzyć warunki do powoływania Leśnych Kompleksów Promocyjnych oraz certyfikacji lasów jako narzędzi wzorcowej zrównoważonej gospodarki leśnej w zróżnicowanych warunkach środowiska w województwie.
3. Zakres zalesień i zadrzewień:
 - na podstawie studiów programowo-przestrzennych, mając na uwadze zachowanie różnorodności biologicznej, przewiduje się pod zalesienia i zadrzewienia:
 - obszary nieprzydatne dla gospodarki rolnej,
 - obszary w obrębie korytarzy ekologicznych,
 - obszary źródliskowe,
 - strefy ochronne i obszary głównych zbiorników wód podziemnych,
 - obszary osuwiskowe,
 - obszary zdegradowane,
 - obszary zgodnie z ustawą o przeznaczeniu gruntów rolnych do zalesienia,
 - pod ograniczone ilościowo zalesienia i zadrzewienia przewiduje się:

- obszary gospodarki rolnej (zadrzewienia śródpolne),
- doliny cieków wodnych - z priorytetem zadrzewień w ramach renaturyzacji rzek,
- obszary towarzyszące szlakom komunikacyjnym (właściwy dobór materiału do nasadzeń), zgodnie z przepisami szczególnymi.

Regionalny Program Operacyjny Polityki Leśnej Państwa [dla „Regionu Podkarpackiego” dotyczącego obszarów leśnych wszystkich form własności w terytorialnym zasięgu Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Krośnie] (RDLP w Krośnie – Krosno 2003 r.).

RPOPLP mają, zgodnie z zapisami Agendy 21, wdrażać na szczeblu lokalnym ideę trwałą, zrównoważoną, wielofunkcyjną gospodarki leśnej we wszystkich lasach regionu, bez względu na formę własności. Są one ogniwem pośrednim pomiędzy strategicznym programem rządowym pt. „Polityka Leśna Państwa” a Narodowym Programem Leśnym, który ma powstać na ich podstawie.

W *Prognozie* uwzględniono również ustalenia dotyczące lasów zawarte w:

- opracowaniach ekofizjograficznych (podstawowych i problemowych, składających się z części kartograficznej i opisowej) do projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego gmin oraz projektu planu zagospodarowania przestrzennego województwa,
- studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin,
- miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego gmin.

2.6. POWIĄZANIA PLANU Z INNYMI DOKUMENTAMI, W TYM DOKUMENTAMI W ZASIĘGU DZIAŁANIA NADLEŚNICTWA, DLA KTÓRYCH ZOSTAŁY SPORZĄDZONE STRATEGICZNE OCENY ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

Ustalenia *Planu* w największym stopniu wiążą się z miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego sporządzanymi dla gmin, gdzie są m.in. określane obszary przeznaczone do zalesienia. Innego typu dokumentami planistycznymi powiązanymi z *Planem* są plany ochrony i plany zadań ochronnych wynikające z ustawy o ochronie przyrody. Na obszarze nadleśnictwa dotyczą one parków krajobrazowych, rezerwatów przyrody i obszarów Natura 2000. Obecnie większość z nich nie posiada tego typu dokumentów. W zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Baligród plan ochrony posiada Ciśniańsko-Wetliński Park Krajobrazowy ustanowiony rozporządzeniem Wojewody Podkarpackiego z dnia 30 kwietnia 2004r.

Sposoby eliminacji lub minimalizacji zagrożeń dla przyrody, które powinno realizować nadleśnictwo, wynikające z Planu ochrony Ciśniańsko-Wetlińskiego Parku Krajobrazowego, zestawiono w poniższej tabeli.

Zagrożenia abiotyczne i biotyczne	Sposoby eliminacji lub minimalizacji
Niszczenie stanowisk roślin chronionych (przenoszenie, zadeptywanie).	Egzekwowanie sankcji prawnych, działania edukacyjne.

Zagrożenia abiotyczne i biotyczne	Sposoby eliminacji lub minimalizacji
Penetracja bezpośrednia, a miejsca gniazdowania i rozrodu zwierząt chronionych	Wyznaczenie ostoi miejsc rozrodu i gniazdowania celem chronienia ich przed penetracją bezpośrednią.
Kłusownictwo, kolekcjonerstwo rzadkich gatunków.	Egzekwowanie sankcji prawnych, działania edukacyjne.
Zwiększona penetracja związana z pozyskiwaniem runa leśnego.	Wyznaczenie ostoi - siedlisk ze stanowiskami roślin chronionych celem wyłączenia ich z terenów penetracji bezpośredniej.
Turystyka - wypłaszanie zwierzyny.	Działania edukacyjne dotyczące właściwego zachowania się turysty na szlaku.
Zalesianie gatunkami niezgodnymi z siedliskiem.	Dążenie do przebudowy drzewostanów niezgodnych z siedliskiem, działania edukacyjne o zyskach z zalesienia gatunkami zgodnymi z siedliskiem.
Zalesianie terenów otwartych w wyniku naturalnej sukcesji spowodowanej zaniechaniem gospodarowania.	Ograniczenie sukcesji przez wykaszanie i wypasanie (zgryzanie) terenów w bezpośrednim sąsiedztwie lasów. Wyznaczenie granicy polno-leśnej.
Niekorzystne przeobrażenia siedlisk - obniżenie odporności roślin na choroby wirusowe i szkodniki.	Działania na rzecz doprowadzenia do zgodności roślinności z siedliskiem i wzbogacenia różnorodności biologicznej.

Wszystkie zapisy dotyczące gospodarki leśnej umieszczone w Planie ochrony Ciśniańsko-Wetlińskiego Parku Krajobrazowego są zapisane w *Planie*

Powiązane z *Planem* są niewątpliwie plany urzędzenia lasu dla nadleśnictw sąsiadujących. Powiązanie następuje jednak tylko poprzez ustalenie granicy pomiędzy nadleśnictwami. Zapisy *Planu* dla Nadleśnictwa Baligród w żaden sposób nie odnoszą się do sąsiednich nadleśnictw, podobnie jak zapisy planów innych nadleśnictw nie odnoszą się wprost do nadleśnictwa.

Inne opracowania powiązane z *Planem*:

Program ochrony środowiska dla województwa podkarpackiego na lata 2012-2015, z perspektywą do 2019 r.

W dokumencie tym, w punkcie: Ochrona różnorodności biologicznej i krajobrazu oraz zrównoważony rozwój lasów – priorytet 6, zawarte zostały cele, które są realizowane w *Planie urzędzenia lasu dla Nadleśnictwa Baligród*:

1. krótkookresowe:
 - realizacja zobowiązań międzynarodowych w zakresie ochrony przyrody oraz zobowiązań wynikających z ustawy o ochronie przyrody,
 - wdrażanie zasad ochrony i racjonalnego użytkowania zasobów leśnych odpowiadających kryteriom ustalonym dla Europy, na podstawie konwencji i porozumień międzynarodowych,
 - intensyfikacja działań ukierunkowanych na prowadzenie trwale zrównoważonej, wielofunkcyjnej gospodarki leśnej,
 - kształtowanie właściwej struktury gatunkowej i wiekowej lasów, z zachowaniem ich bogactwa biologicznego.
2. średniookresowe:
 - zachowanie oraz ochrona różnorodności biologicznej i krajobrazowej,

- zachowanie korzystnego wpływu lasu na równowagę środowiska i warunki życia ludzi, w szczególności ochrona, zwiększanie, i przywracanie biologicznej różnorodności lasów na poziomie ekosystemowym, gatunkowym i genetycznym,
- edukacja ekologiczna dotycząca racjonalnego użytkowania zasobów leśnych.

Powiat Sanocki – Program Ochrony Środowiska na lata 2004-2015:

Cele strategiczne wpisane w program i dotyczące nadleśnictwa:

- Ochrona wód i kształtowanie stosunków wodnych,
- Ochrona przyrody, krajobrazu i różnorodności biologicznej.

Obok programów ochrony środowiska sporządzanych na poziomie województwa i powiatu, tego typu opracowania funkcjonują również na poziomie gminnym. Przedstawione tam wskazania w części dotyczącej ekosystemów leśnych w większości są realizowane przez nadleśnictwo. Dotyczy to m.in. utrzymywania odpowiedniej kondycji lasów, wprowadzania odnowień naturalnych, renaturyzacji zniszczonych ekosystemów, ochrony oczek wodnych, siedlisk i roślinności nadrzecznej itp. Obok programów ochrony środowiska zarówno na poziomie gminnym jak i powiatowym powstają również inne dokumenty odnoszące się do obszaru nadleśnictwa (m.in. strategię rozwoju, plany rozwoju lokalnego, studia uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego) jednak ich powiązanie z zapisami *Planu*, jest znikome.

2.7. METODY ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI POSTANOWIEŃ PLANU URZĄDZENIA LASU ORAZ CZĘSTOTLIWOŚĆ JEJ PRZEPROWADZANIA

Proponuje się, aby analizę skutków realizacji obligatoryjnych zadań gospodarczych zawartych w *Planie* prowadził organ nadzorujący, którym jest, zgodnie z zapisem art. 34 pkt. 2c) ustawy z dnia 28 września o lasach, Dyrektor Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych (w konkretnym przypadku Dyrektor RDLP w Krośnie). Obiektywny pomiar realizacji planu urządzenia lasu zapewnić powinien monitoring następujących wskaźników (zgodnie z ustaleniami KZP - załącznik do protokołu):

- powierzchni lasów według rzeczywistych składów gatunkowych i wieku dla siedlisk przyrodniczych, bez względu na położenie w stosunku do obszarów Natura2000,
- wykonania zadań określonych decyzją Ministra Środowiska w sprawie zatwierdzenia planu urządzenia lasu, w wymiarze powierzchniowym, bez względu na położenie względem obszarów Natura2000,
- powierzchni lasów według pełnionych funkcji,
- powierzchni lasów według kategorii użytkowania,
- powierzchni pielęgnowania lasu według kategorii zabiegu,
- powierzchni wykonywanych odnowień i zalesień.

Częstotliwość monitoringu powinna być wykonana 1 raz w dziesięcioleciu, na koniec okresu obowiązywania planu urządzenia lasu, z wykorzystaniem aktualnej w dacie przeprowadzenia monitoringu, metodyki kontroli kompleksowej.

2.8. INFORMACJE O MOŻLIWYM TRANSGRANICZNYM ODDZIAŁYWANIU NA ŚRODOWISKO

Nadleśnictwo Baligród oddalone jest o około 10 km od południowej granicy państwa. Ponadto ze względu na lokalny i miejscowy charakter działań zapisanych w *Planie*, nie stwierdza się, aby możliwe było transgraniczne oddziaływanie jego realizacji na środowisko.

W związku z powyższym nie zachodzi konieczność przeprowadzania postępowania dotyczącego transgranicznego oddziaływania na środowisko.

3. OPIS, ANALIZA I OCENA STANU ŚRODOWISKA

3.1. ISTNIEJĄCY STAN ŚRODOWISKA NA OBSZARZE NADLEŚNICTWA

Szczegółowe opisanie stanu środowiska na terenie nadleśnictwa znajduje się w elaboracie oraz programie ochrony przyrody. W niniejszej *Prognozie* przytoczono jedynie najbardziej istotne informacje dotyczące nadleśnictwa.

3.1.1. POŁOŻENIE NADLEŚNICTWA

Nadleśnictwo Baligród położone jest południowo-wschodniej części województwa podkarpackiego, na terenie czterech gmin. Są to: Baligród, Solina i Cisna należące do powiatu leskiego, oraz gmina Zagórz wchodząca w skład powiatu sanockiego.

Pod względem organizacyjnym nadleśnictwo podlega Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Krośnie. Zasięg terytorialny obejmuje 30579,44 ha, z czego 19284,94 ha to grunty LP. Dzieli się na dwa obręby: Baligród (część zachodnia) i Bukowiec (część wschodnia).

Usytuowanie nadleśnictwa na tle podziałów przyrodniczo-leśnych, geograficznych i przyrodniczych przedstawiono poniżej.

Według regionalizacji przyrodniczo-leśnej (Zielony, Kliczkowska 2012) nadleśnictwo położone jest w Krainie Karpackiej (VIII), Mezoregionie Bieszczadów Wysokich.

Usytuowanie nadleśnictwa w jednostkach podziału fizyczno-geograficznego (Kondracki 2000) jest następujące:

Megaregion:	Karpaty	5
Prowincja:	Karpaty Wschodnie	52
Podprowincja:	Beskidy Wschodnie	522
Makroregion:	Beskidy Lesiste	522.1
Mezoregion:	Bieszczady Zachodnie	522.12

Położenie zoogeograficzne (Jaczewski 1973, Narodowy Atlas Polski)

Według podziału na krainy zoogeograficzne, teren nadleśnictwa znajduje się w Krainie Bieszczadów.

W regionalizacji geobotanicznej nadleśnictwo zlokalizowane jest w obrębie następujących jednostek (Matuszkiewicz 2008):

Prowincja Środkowoeuropejska, Podprowincja Środkowoeurop.	Właściwa
Dział Wschodniokarpacki	I
Kraina Karpat Wschodnich	I.1.
Okręg Dołów Jasielsko-Sanockich	I.1.2.
Podokręg Górnoustrzycki „Dolina Sanu-Dolina Wetliny”	I.1.2.d
Okręg Bieszczadów	I.1.4.

Podokręg Baligrodzki	
„Dolina Wetliny-Przełęcz Łupkowska”	I.1.4.a
Podokręg Górnoustrzycki „Dolina Sanu-Dolina Wetliny”	I.1.4.b
Podokręg Lutowski „Dolina Strwiąża - Dolina Sanu”	I.1.4.c

3.1.2. KLIMAT

Zgodnie z podziałem Okołowicza (1978) Bieszczady położone są w karpackim regionie klimatycznym. Region ten, zdominowany wpływem gór, charakteryzuje się dużymi dobowymi amplitudami temperatur powietrza oraz małymi amplitudami rocznymi. Typowe jest tu duże usłonecznienie w partiach szczytowych pod koniec lata i na początku jesieni oraz na przełomie zimy i wiosny, niższe w partiach dolinnych. Często występują inwersje termiczne (zastoiska chłodu), szczególnie w kotlinach i obniżeniach dostępnych dla grawitacyjnego spływu chłodnego powietrza z sąsiednich wzniesień.

Dane klimatyczne przedstawiają się następująco:

- średnia temperatura roczna $+4^{\circ}\text{C} \div +7,5^{\circ}\text{C}$,
- średnia temperatura jesieni wyższa o ok. $1,5^{\circ}\text{C}$ od średniej temperatury wiosny,
- najniższe temperatury występują w styczniu a najwyższe w lipcu (dni z temperaturą $< -10^{\circ}\text{C} \div -30^{\circ}\text{C}$ - 35 dni, dni z temp. $> +15^{\circ}\text{C} \div +20^{\circ}\text{C}$ ÷ 28 dni,
- przeważają wiatry południowe i północne, słabe o prędkości poniżej 1,5-3m/sek., czasami zwłaszcza w okresie jesienno – zimowym występują wiatry halne i fenowe o prędkości ok. 20 m/sek., duża ilość dni z tzw. ciszą atmosferyczną (36%),
- średnie zachmurzenie wahające się od 59 do 70% powierzchni nieba,
- średnia ilość dni pochmurnych w ciągu roku wynosi ok. 150 dni,
- średnia roczna opadów waha się od ok. 750 mm do 1000 mm,
- stosunek opadów jesiennych (IX-XI) do opadów wiosennych (III-V) kształtuje się na korzyść opadów wiosennych (140 mm), przy czym największe opady występują od czerwca do sierpnia;
- dni z pokrywą śnieżną 107 dni, w partiach dolinnych około 90, partiach szczytowych około 140 dni,
- grubość pokrywy śnieżnej 139 cm,
- liczba dni gorących ($t_{\text{max}} +25^{\circ}\text{C}$)-ok. 15 dni,
- liczba dni mroźnych ($t_{\text{min}} -10^{\circ}\text{C}$)-od 30 do 45 dni,
- okres wegetacyjny – około 190 ÷ 199 dni (piętro klimatyczne umiarkowanie chłodne) i ok. 200 ÷ 214 dni (piętro umiarkowanie ciepłe),
- burze gradowe raz na 2-4 lata mają charakter nawałnic,
- przymrozki wczesne pojawiają się w połowie września, przymrozki późne głównie w maju.

Na klimat tego terenu istotny wpływ ma zbiornik soliński. Przejawia się on m.in. podniesieniem średniej temperatury powietrza zimą o około $1-6^{\circ}\text{C}$, latem obniżeniem o około $1-3^{\circ}\text{C}$, oraz związanym z tym ograniczeniem przymrozków w okresie wiosny i jesieni i wydłużeniem okresu wegetacyjnego roślin. Wyraźny jest

także wzrost opadów, wilgotności powietrza, częstotliwości i prędkości wiatrów w odległości 5-10 km od brzegów zalewu.

Szczegółowe dane przedstawione są w elaboracie i programie ochrony przyrody.

3.1.3. POWIETRZE

Nadleśnictwo Baligród położone jest w jednym z najmniej uprzemysłowionych rejonów kraju i z tego względu stopień zanieczyszczenia powietrza jest stosunkowo niewielki. Zanieczyszczenia pochodzą przede wszystkim z tzw. „niskiej emisji”, powstającej głównie w procesie energetycznego spalania paliw. Jej źródłem są małe zakłady przemysłowe, lokalne kotłownie oraz indywidualne systemy grzewcze mieszkańców. Stężenia emitowanych substancji – SO₂, NO₂ i pyłu, zmieniają się sezonowo – rosną w sezonie grzewczym.

Z oceny jakości powietrza przeprowadzonych w 2013 r. wynika, że poziom koncentracji substancji ocenianych na tym terenie [tj. dwutlenek azotu (NO₂), tlenki azotu, dwutlenek siarki (SO₂), tlenek węgla (CO), benzen (C₆H₆), ozon (O₃), ołów (Pb), kadm (Cd), nikiel (Ni), arsen (As), benzo(a)piren (B(a)P), pył zawieszony] nie przekroczył dopuszczalnych stężeń (WIOŚ, Raport o stanie środowiska w woj. podkarpackim w 2013 r.).

3.1.4. WODY

Obszar nadleśnictwa położony jest w zlewni Sanu, ciekii II-rzędu, stanowiącego prawobrzeżny dopływ Wisły. Większymi III-rzędowymi ciekami są: Solinka, Hoczewka wraz ze swoim źródłowym odcinkiem – Jabłonką, Bereźnica i Wołkowyjka, zaś IV-rzędowymi: Tarnawka, Wetlina, Mchawa, Kołonica, Rabiański (Rabski) Potok, Łopienka i Ruchlin. Z kolei większe V-rzędowe ciekii reprezentuje: Kalniczka, Choceńka, Czerteż i Żukra. Obok nich na typową dla Bieszczadów kratową sieć rzeczną składa się szereg mniejszych potoków, będących dopływami wymienionych.

Istotnym elementem wód powierzchniowych jest Jezioro Solińskie – największy objętościowo sztuczny zbiornik w kraju, powstały u zbiegu Sanu i Solinki. Przy maksymalnym piętrzeniu gromadzi 503,97 mln m³ wody, zaś pojemność nominalna to 474 mln m³, z czego 63% to pojemność użyteczna. W jej zakresie poziom lustra wody podlega ponad 18-metrowym wahaniom. Pozostałe dane zbiornika to: powierzchnia – 21,05 km², głębokość maksymalna – 61,5 m, głębokość średnia – 22,4 m, długość linii brzegowej – 157 km, powierzchnia zlewni całkowitej – 1174,5 km², powierzchnia zlewni bezpośredniej – 83,9 km². Jego podstawowym zadaniem jest gromadzenie wody dla celów energetycznych i przeciwpowodziowych, wyrównanie poziomu wody na odcinku Sanu położonym poniżej elektrowni oraz zaopatrzenie w wodę przeznaczoną do spożycia (WIOŚ 2004). W zasięgu terytorialnym nadleśnictwa położona jest jego południowa część.

W 2013 roku w województwie podkarpackim dokonano oceny stanu wód dla 96 jednolitych części wód rzecznych. Wśród nich znalazł się San wraz z Jezioro Solińskim oraz Solinka i Hoczewka – jedne z większych dopływów Sanu przepływających przez teren nadleśnictwa. W przypadku Sanu, Solinki i zbiornika solińskiego ich potencjał ekologiczny określono jako dobry (JCWP – San od

Wołowatego do zbiornika Solina, punkt pomiarowy – Rajske) i bardzo dobry (JCWP – Solinka od Wetliny do ujścia, punkt pomiarowy – Bukowiec; JCWP – Zbiornik Solina do zapory w Myczkowcach, punkt pomiarowy – Polańczyk), natomiast stan jednolitych części wód jako dobry. W przypadku Hoczewki, potencjał ekologiczny oceniono jako dobry (punkt pomiarowy w Hoczwi), natomiast stan jednolitej części wód określono jako zły, o czym zdecydowała niekorzystna ocena stanu chemicznego.

3.1.5. GLEBY

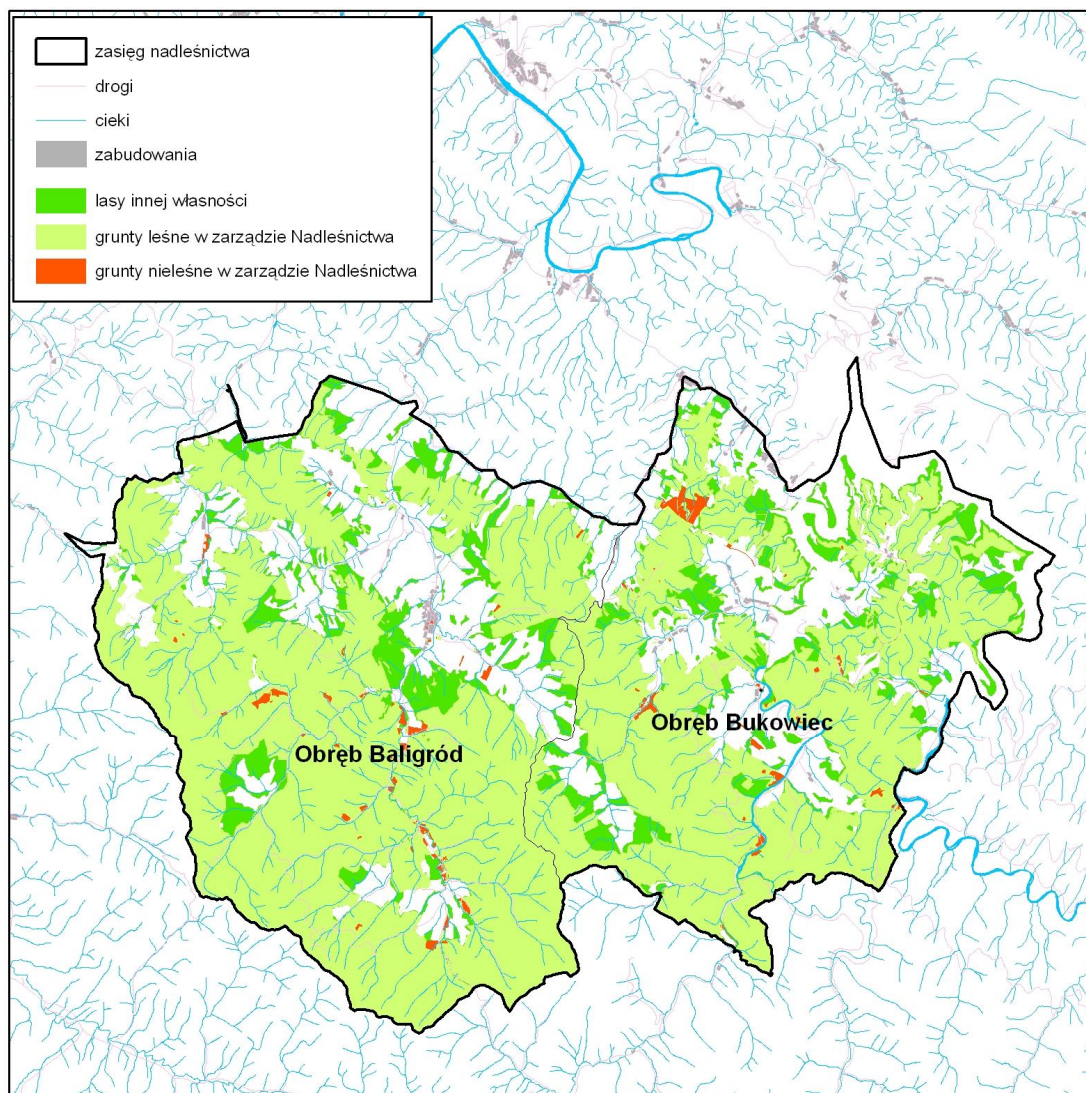
Pokrywa glebowa jest słabo zróżnicowana pod względem typologicznym. Dominują gleby brunatne, zajmujące 98,4% powierzchni leśnej. Pozostałe typy gleb zajmują jedynie 1,6%. Gleby brunatne występują na stokach o ułatwionym odpływie wód powierzchniowych, zaś mady i gleby torfowe i gruntowoglejowe – w dolinach rzek i potoków. Z kolei gleby słabowyszczałcone – w przyszczytowych partiach wyższych wzniesień.

3.1.6. LASY

LESISTOŚĆ

Obszar nadleśnictwa cechuje wysoka lesistość (ok. 66%) wyróżniająca się na tle: Krainy Karpackiej (41,4%), RDLP Krosno (35,0%), województwa podkarpackiego (36,3%) i kraju (28,4). Zwraca uwagę również wysoki średni wiek drzewostanów (86 lata), przy 70 latach w RDLP Krosno i 60 w Polsce oraz przeciętna zasobność (315 m³/ha), wyraźnie wyższa niż w RDLP Krosno (243 m³/ha), województwie podkarpackim (237 m³/ha) i w Lasach Państwowych (220 m³/ha).

Lasy nadleśnictwa wyróżniają się charakterystycznym dla Dzielnicy Bieszczadów (0,0%) i Krainy Karpackiej (3,3%), znikomym udziałem siedlisk borowych, przy ich 15% udziale w RDLP Krosno, 26,1% w województwie podkarpackim, 59,7% w Lasach Państwowych i 59,9% w kraju. Udział gatunków iglastych w składzie drzewostanów (48,3%), jest znacznie niższy niż w Krainie Karpackiej (63,7%), RDLP Krosno (58,1%), województwie podkarpackim (62,8%), Lasach Państwowych (77,2%) i w kraju (77,3%).

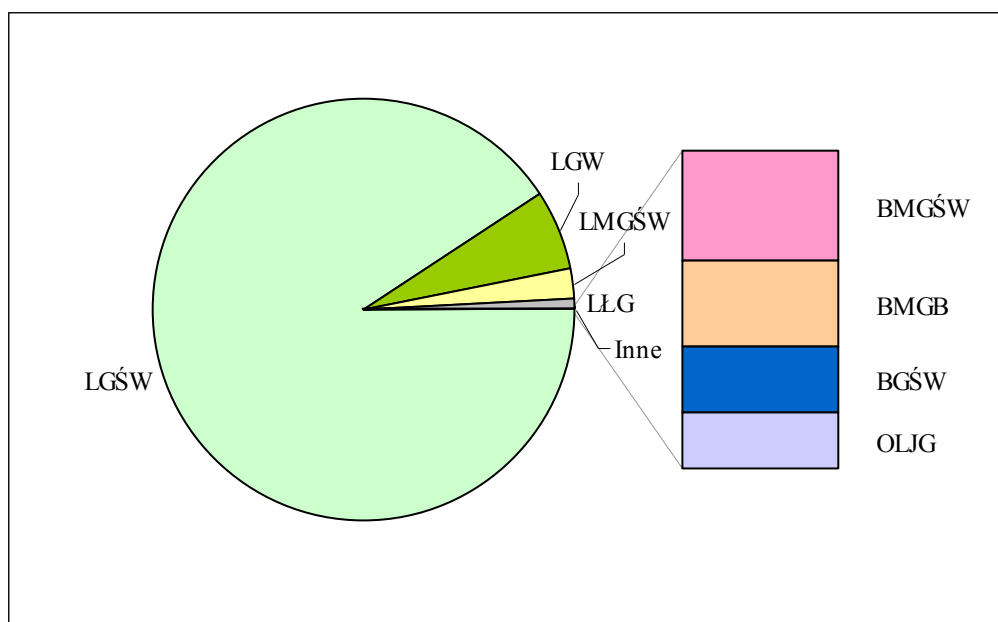

Mapa sytuacyjna nadleśnictwa.

TYPY SIEDLISKOWE LASU

Siedliskowe typy lasu zestawiono w oparciu o bazę opisów taksacyjnych. Ich udział przedstawiono poniżej.

Dominującym typem siedliskowym na terenie nadleśnictwa jest las górski w wariacie świeżym LGśw. Zajmuje blisko 91% powierzchni. Jest to głównie siedlisko buczyny karpackiej *Dentario glandulosae-Fagetum*, ale w jego zakresie zmienności występują również inne zbiorowiska klimaksowe, jak też sztuczne nasadzenia. W strukturze gatunkowej dominują drzewostany bukowe i jodłowe zajmujące około 69% powierzchni LGśw. Niewielki udział mają jaworzyny oraz drzewostany jesionowe i grabowe łącznie zajmujące około 5,6%. Z drzewostanów obcych temu siedlisku największą rolę pełnią: sośniny (ok. 15%), olszyny (ok. 4,5%), świerczyny (ok. 4%) i drzewostany modrzewiowe (ok. 1%). Pozostałe, o niewielkim znaczeniu (ok. 0,5%) tworzone są głównie przez gatunki o charakterze pionierskim: brzozę, osikę i iwę. W tym typie siedliskowym znajduje się również drzewostan akacjowy w oddz. 33i leśnictwa Rajskie.

Udział siedliskowych typów lasu w powierzchni nadleśnictwa.

Znaczącą powierzchnię nadleśnictwa zajmuje również wariant wilgotny lasu górskiego LGW – 6,25%. W jego obrębie skupiają się wilgotniejsze postacie buczyny karpackiej, jaworzyny, a także zbiorowiska łąkowe. W powierzchniowym udziale drzewostanów wyraźnie zwiększa się udział olszyn – ok. 17% powierzchni LGW, a także drzewostanów jaworowych (ok. 6%) i jesionowych (ok. 4%). Drzewostany bukowe, jodłowe, grabowe zajmują około 45,5%, natomiast obce temu siedlisku: sosnowe, świerkowe i modrzewiowe ok. 27,5%.

Pozostałe typy siedliskowe mają marginalny udział w powierzchni. Spośród nich największa powierzchnia cechuje las mieszany górski w wariacie świeżym LMGśw – 2,03%. W jego obrębie występują głównie kwaśne buczyny oraz żyzne postacie jedlin i tego typu drzewostany zajmują około 94% powierzchni LMGśw. Pozostały areal zajmują drzewostany świerkowe, sosnowe, grabowe i olszowe.

Jednym z cenniejszych typów siedliskowych jest las łąkowy górski LŁG, skupiający w swym obrębie zbiorowiska łąkowe. Zajmuje niewiele – ok. 0,8% powierzchni nadleśnictwa. W większości porastają go drzewostany olszowe (ok. 39% pow. LŁG), mniejszy udział mają jesionowe (ok. 11%). Z pozostałych gatunków największy udział mają jedliny (ok. 20%) oraz drzewostany jaworowe (ok. 11%) i świerczyny (ok. 12%).

Bory i bory mieszane ogółem zajmują 0,09% powierzchni nadleśnictwa, co czyni je cennymi elementami środowiska przyrodniczego. W ich obrębie występują drzewostany świerkowe, sosnowe i jodłowe.

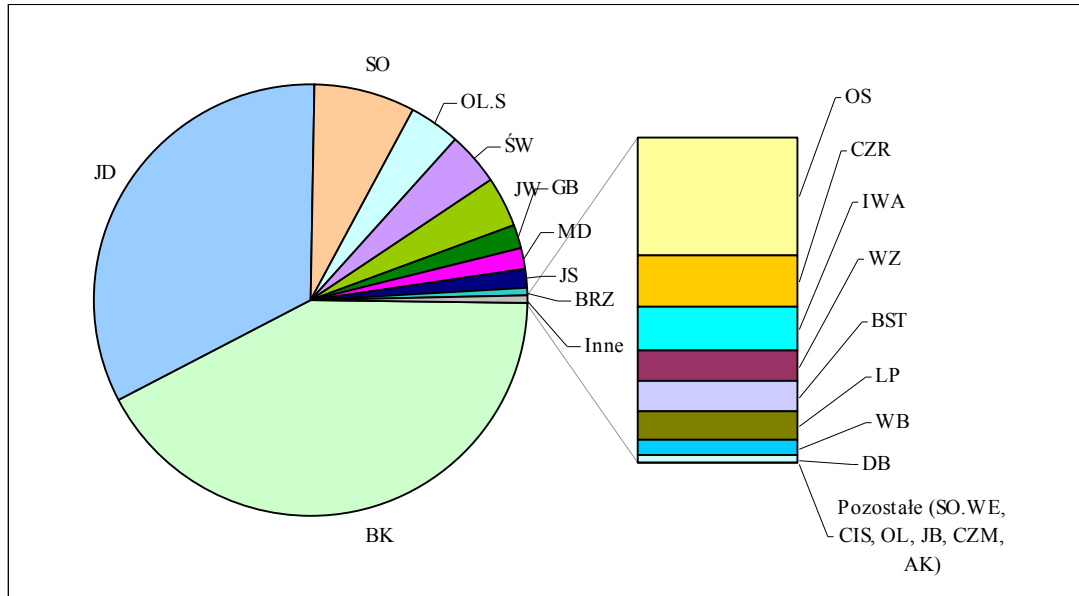
Najmniejszą powierzchnię zajmuje ols jesionowy górski OLJG – 3,77 ha (0,02%). W jego obrębie dominację w drzewostanie uzyskuje olsza szara.

STRUKTURA DRZEWOSTANÓW

Skład gatunkowy

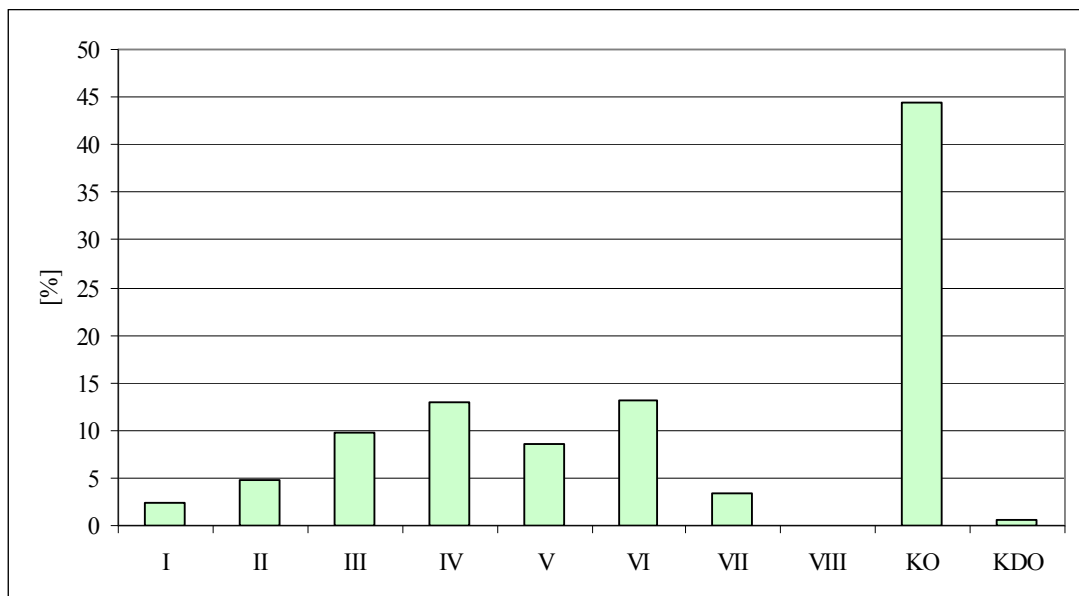
Drzewostany Nadleśnictwa Baligród współtworzą 24 gatunki drzew. Spośród nich największą udział wykazuje buk z udziałem 42,04% w powierzchni

i 40,46% w miąższości (wg gatunków rzeczywistych) oraz jodła – odpowiednio 32,93% i 35,90%. Znaczący udział ma również sosna (odpowiednio 7,47% i 10,52%), natomiast pozostałe gatunki mają niewielkie znaczenie. Zobrazowano to na poniższym wykresie.

Udział powierzchniowy drzewostanów wg gatunków rzeczywistych

Struktura wiekowa

Udział powierzchniowy drzewostanów w poszczególnych klasach wieku.

W strukturze wiekowej największy udział powierzchniowy wykazuje klasa odnowienia – 44,35%. Mniejszą, ale znaczącą rolę, pełnią drzewostany w klasach: VI – 13,08%, IV – 12,87%, III – 9,76% i V – 8,66%. Pozostałe mają relatywnie niewielki udział w powierzchni. Wśród nich jest klasa do odnowienia zajmująca

114,64 ha, co stanowi 0,61% pow. nadleśnictwa. Zobrazowano to na powyższym wykresie.

Bogactwo gatunkowe drzewostanów.

Zestawienie drzewostanów nadleśnictwa wg grup wiekowych i bogactwa gatunkowego.

Nadleśnictwo	Bogactwo gatunkowe; drzewostany:	Jednostka	Wiek [lata]			Ogółem [ha] [m ³]	Ogółem [%]
			≤ 40	41 - 80	> 80		
Baligród	jednogatunkowe	[ha]	173,32	354,13	501,70	1029,15	5,5
		[m ³]	38128	104647	166606	309380	4,9
	dwugatunkowe	[ha]	356,30	872,03	6620,07	7848,40	41,8
		[m ³]	281959	255971	2656524	3194455	51,0
	trzygatunkowe	[ha]	206,36	1785,08	2371,05	4362,49	23,2
		[m ³]	30754	553722	868118	1452594	23,2
	cztero- i więcej gatunkowe	[ha]	639,78	4159,16	731,93	5530,87	29,5
		[m ³]	139021	929588	234756	1303366	20,8
Razem nadleśnictwo:		[ha]	1375,76	7170,40	10224,75	18770,91	100,0
		[m ³]	489862	1843928	3926004	6259795	100,0

Z powyższych danych wynika, że największy udział mają drzewostany dwugatunkowe, zarówno pod względem miąższościowym jak i powierzchniowym przekraczające 40%. Wśród pozostałych znaczącą rolę odgrywają drzewostany cztero- i więcej gatunkowe oraz trzygatunkowe, natomiast znaczenie jednogatunkowych jest relatywnie niewielkie.

W rozbiciu na grupy wiekowe największy udział mają drzewostany dwugatunkowe w wieku >80 lat – 35,27% (udział powierzchniowy). W obrębie tej samej kategorii, drzewostany w wieku 41-80 lat wykazują 4,65% udziału, a wieku do 40 lat – 1,90%. W obrębie drzewostanów trzygatunkowych i jednogatunkowych największą rolę również odgrywa grupa w wieku >80 (odpowiednio: 12,63%, 2,67%), zaś w drzewostanach cztero- i więcej gatunkowych największy udział mają drzewostany w przedziale 41-80 lat – 22,16%.

Struktura piętrowa drzewostanów

W nadleśnictwie występują głównie drzewostany jednopiętrowe – 52,3% w udziale powierzchniowym i 53,5% w udziale miąższościowym. Pozostałą powierzchnię zajmują głównie lasy będące w trakcie przemiany pokoleń (KO i KDO). Rzeczywista struktura pionowa jest jednak nieco bardziej zróżnicowana, gdyż znaczna część drzewostanów wykazuje obecność dwu- i więcej warstw wiekowych o odmiennych parametrach wysokościowych.

DOMINUJĄCE FUNKCJE LASÓW

Podział funkcjonalny lasów Nadleśnictwa Baligród obejmuje lasy rezerwatowe, lasy ochronne i lasy gospodarcze. Lasy gospodarcze zajmują powierzchnię 86,95 ha.

Lasy rezerwatowe

Zestawienie powierzchni lasów położonych w obrębie rezerwatów przyrody.

Rezerwat	Powierzchnia [ha]	Lokalizacja
„Cisy na Górze Jawor”	3,02	48b
„Gołoborze”	13,10	130a,b
„Woronikówka”	14,84	52b
Razem obręb Baligród”	30,96	
„Sine Wiry”	93,52	67c,d,f,g, 66b,c,d,f,g,h,i, 70Aa,b,c,d,f,g, 71a,c, 150a
Razem obręb Bukowiec	93,52	
Łącznie	124,48	

Lasy ochronne

Blisko 99% lasów w Nadleśnictwie Baligród zostało uznane za ochronne Zarządzeniem nr 36 Ministra Ochrony Środowiska Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 12 kwietnia 1996 r. Podział powierzchni leśnej nadleśnictwa według funkcji lasu oraz poszczególnych kategorii ochronności przedstawia poniższa tabela:

Zestawienie powierzchni lasów ochronnych wg przewodniej (dominującej) kategorii ochronności przedstawiono poniżej.

Kategorie ochronności	Obręb		Nadleśnictwo Baligród
	1. Baligród	2. Bukowiec	
Powierzchnia [ha]			
stałe pow. badawcze i doświadczalne	403,40	-	403,40
nasienne	10,31	-	10,31
uzdrowiskowe	0	54,51	54,51
wodochronne, glebochronne	10831,12	0	10831,12
glebochronne, wodochronne	0	7371,46	7371,46
Razem	11244,83	7425,97	18670,80

Lasy ochronne w Nadleśnictwie Baligród występują na powierzchni 18670,80 ha, co stanowi 98,88% powierzchni leśnej. Pozostały areał zajmują lasy rezerwatowe i lasy gospodarcze.

STARODRZEWY

Drzewostany w wieku powyżej 100 lat zajmują łącznie areał 7709,22 ha, co stanowi 41% powierzchni leśnej nadleśnictwa (udział KO i KDO w tej puli to ok. 60%). Przeważają w nich starodrzewy bukowe zajmujące 4002,24 ha (51,91%) oraz jodłowe – 3600,99 ha (46,71%). Pozostałe mają znikomy udział. Są to wiekowe drzewostany sosnowe – 47,98 ha (0,62%), jaworowe – 42,52 ha (0,55%), świerkowe – 13,28 ha (0,17%) i modrzewiowe – 2,21 ha (0,03). Największą rozpiętość wiekową wykazują drzewostany jodłowe, sięgające 156 lat, choć zbliżony wiek osiągają również bukowe (151 lat).

FORMY DEGENERACJI LASÓW

Borowacenie

Borowacenie, zwane inaczej pinetyzacją, związane jest z wprowadzeniem do drzewostanu siedlisk żyznych niektórych gatunków z rodziny *Pinaceae* lub wyeliminowaniu drzew liściastych z drzewostanów mieszanych.

W warunkach nadleśnictwa zjawisko to ma znikome znaczenie.

Neofityzacja, gatunki obce

Neofityzacja następuje wskutek wprowadzenia gatunków drzew obcych naszej flory w obręb drzewostanów. Na terenie nadleśnictwa elementy obce w naszej flory reprezentują: sosna czarna *Pinus nigra*, sosna Banksa *Pinus banksiana*, sosna smołowa *Pinus rigida*, modrzew japoński *Larix kaempferi*, dąb czerwony *Quercus rubra*, robinia akacjowa *Robinia pseudacacia* i sosna wejmutka *Pinus strobus*. Gatunki te jednak mają charakter domieszki i nie odgrywają większej roli w drzewostanach. Lokalnie, z większym udziałem, miejscami też jako gatunki dominujące, pojawiają się dwa: robinia akacjowa i sosna wejmutka.

Sosna wejmutka, jako gatunek panujący w drzewostanie, pojawia się jedynie w oddz. 38g leśnictwa Bystre (obwód Baligród). Ponadto występuje w oddz. 61d leśnictwa Bystre oraz 192a, 199a, d, 207a leśnictwa Kalnica, przy czym nie odgrywa tam większej roli w drzewostanie – jej udział nie przekracza 5%.

Robinia akacjowa rośnie w oddz. 33i leśnictwa Rajske (obwód Baligród) o areale 0,18 ha. Jest głównym elementem drzewostanu. Jej wiek wynosi około 90 lat.

W warstwie podszytu i runie neofityzacja przejawia się obecnością takich gatunków jak: czeremcha amerykańska *Prunus serotina*, rudbekia naga *Rudbeckia laciniata*, barszcz Sosnowskiego *Heracleum sosnowskyi*, niecierpek drobnokwiatowy *Impatiens parviflora*, niecierpek roylego *Impatiens glandulifera*, rdestowiec ostrokolczysty *Reynoutria japonica*, oraz nawłocie: kanadyjska *Solidago canadensis* i olbrzymia *Solidago gigantea*.

Monotypizacja

Monotypizacja polega na ujednoczeniu gatunkowym i wiekowym drzewostanu, uproszczeniu jego struktury warstwowej oraz zubożeniu gatunkowym. Na terenie nadleśnictwa dotyczy przede wszystkim drzewostanów wprowadzonych sztucznie na grunty porolne oraz dawne łąki i pastwiska. Mają one wysoce uproszczoną strukturę, ubogi skład gatunkowy, a także wykazują często szereg innych negatywnych zjawisk, istotnie zmieniających charakter fitocenozy. Jest to głównie fruticetyzacja, przejawiająca się m.in. masowym rozwojem jeżyn w partiach prześwietlonych. Utrudniając rozwój nalotu i podrostu stanowi poważne zagrożenie dla procesu samoodnawiania lasu.

Wyraźne uproszczenie struktury występuje również w obrębie nadmiernie przeciętych drzewostanów bukowych, w których nie uzyskano odnowienia. W podobnych warunkach, szczególnie na lokalnych grzbietach i garbach rozwijają się bardzo obficie traworośla, będące przejawem kolejnej formy degeneracyjnej – cespityzacji. Tego typu fitocenozy nie mają jednak istotnego znaczenia na obszarze nadleśnictwa.

Tab. nr 27. Zestawienie powierzchni drzewostanów wg ilości grup wiekowych.

Nadleśnictwo	Ilość grup wiekowych w drzewostanie	Wiek [lata]			Ogółem [ha]	Ogółem [%]
		≤ 40	41 - 80	> 80		
Baligród	1	188,79	704,27	2000,32	2893,38	15,41
	2	360,65	2059,28	6240,6	8660,53	46,14
	3	280,72	1476,75	1615,11	3372,58	17,97
	4	223,79	1245,28	217,18	1686,25	8,98
	5	219,59	911,79	123,6	1254,98	6,69
	6	80,82	607,56		688,38	3,67
	7	21,4	95,92	27,94	145,26	0,77
	8		69,55		69,55	0,37
Ogółem nadleśnictwo		1375,76	7170,4	10224,75	18770,91	100,00

Jak wynika z powyższego zestawienia drzewostany jednogeneracyjne stanowią niewiele ponad 15% powierzchni, natomiast drzewostany wielogeneracyjne (3 i więcej grup wiekowych) zajmują ponad 38% powierzchni leśnej zalesionej. Pozostała, największa powierzchnia należy do drzewostanów dwugeneracyjnych. Ocenic więc można, że zjawisko monotypizacji ma niewielkie znaczenie w obrębie gruntów w zarządzie nadleśnictwa.

Szczegółowa charakterystyka lasów znajduje się w Opisie ogólnym i Programie ochrony przyrody.

3.1.7. FORMY OCHRONY PRZYRODY WYSTĘPUJĄCE W NADLEŚNICTWIE

Obiekty chronione na mocy ustawy o ochronie przyrody scharakteryzowano poniżej.

Istniejące formy ochrony przyrody

Forma ochrony	Na gruntach nadleśnictwa		W granicach zasięgu terytorialnego (poza gruntami nadleśnictwa)		Razem	
	liczba [szt.]	pow. [ha]	liczba [szt.]	pow. [ha]	liczba [szt.]	pow. [ha]
Rezerwaty przyrody	4	125,67	1	1,79	5	127,46
Parki krajobrazowe	2	12449,56	2	3379,71	2	15829,27
Obszary chronionego krajobrazu	1	6836,66	1	7912,59	1	14749,25
Obszary Natura 2000	1	13409,85	1	3435,59	1	16845,44
Pomniki przyrody	1	3,02	-	-	1	3,02
Użytki ekologiczne	1	1,53	-	-	1	1,53

Projektowane formy ochrony przyrody

Forma ochrony	Na gruntach nadleśnictwa		W granicach zasięgu terytorialnego (poza gruntami nadleśnictwa)		Razem	
	liczba [szt.]	pow. [ha]	liczba [szt.]	pow. [ha]	liczba [szt.]	pow. [ha]
Rezerwaty przyrody:						
• projektowane	1	146,54	-	-	1	146,54
• wstępne propozycje	3	398,67	-	-	3	398,67

Rezerwaty przyrody:

– „Cisy na Górze Jawor”	3,02 ha
– „Gołoborze”	13,90 ha
– „Sine Wiry”	93,91 ha
– „Woronikówka”	14,84 ha
– „Olsza kosa w Stężnicy	w całości poza gruntami n-ctwa
	125,67 ha

„Cisy na Górze Jawor” – rezerwat częściowy o powierzchni 3,02 ha. Został powołany Zarządzeniem Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z dnia 14 lutego 1957 r. (M.P. z dnia 16 marca 1957, Nr 18, poz. 144). Jest to najstarszy rezerwat w polskiej części Bieszczadów Zachodnich.

Położony jest na gruntach miejscowości Bystre, w gminie Baligród, w województwie podkarpackim. Obejmuje oddział 48b (wg stanu na 01.01.2016 r.) w leśnictwie Bystre.

Rezerwat należy do typu: florystycznych, podtypu: krzewów i drzew (PFI.kd) – klasyfikacja wg głównego przedmiotu ochrony oraz do typu: leśnych i borowych, podtypu: lasów górskich i podgórskich (EL.lgp) – klasyfikacja wg głównego typu ekosystemu (rozp. MŚ z dnia 30 marca 2005 r. w sprawie rodzajów, typów i podtypów rezerwatów przyrody; Dz. U. z dnia 14 kwietnia 2005 r.).

Powstał w celu zachowania ze względów naukowych i dydaktycznych naturalnego stanowiska cisa pospolitego *Taxus baccata*. W 1997 roku stwierdzono tu 10 stanowisk cisa, liczących łącznie 234 okazy, w tym 207 drzewiastych i 27 krzewiastych. Otoczeniem chronionego gatunku jest ponad 100-letni starodrzew jodłowo-bukowy, współtworzący zespół żyźnej buczyny karpackiej *Dentario glandulosae-Fagetum*.

Z roślin chronionych oprócz cisa pospolitego *Taxus baccata* występuje tu także m.in. wawrzynek wilczyko *Daphne mezereum*, pokrzyk wilcza-jagoda *Atropa belladonna*, lilia złotogłów *Lilium martagon* i podkolan biały *Platanthera bifolia*. Występują tu również rośliny ciepłolubne jak ostrożeń lepki *Cirsium erysithales* i okrzyń szerokolistny *Laserpitium latifolium*.

Rezerwat posiada plan ochrony na okres od 1.01.1998 do 31.12.2017 r. Został on zatwierdzony przez Ministra OŚZNiL dnia 3 grudnia 1997, jednakże wskutek zmiany przepisów stracił ważność. Wymaga dostosowania do nowych wymogów prawnych. Obecnie zasady gospodarowania na terenie rezerwatu regulują zadania ochronne ustanowione zarządzeniem nr 25/13 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Rzeszowie z dnia 24 lipca 2013 r. Przewidują one

ograniczanie presji konkurujących gatunków drzew i krzewów oraz kontrolę efektów prowadzonych działań. Zadania zostały ustanowione na okres 3 lat.

„**Gołoborze**” - rezerwat częściowy o powierzchni 13,90 ha, powołany Zarządzeniem Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z dnia 20 listopada 1969 r. (M.P. z dnia 9 grudnia 1969, Nr 51, poz. 398).

Położony jest na gruntach miejscowości Huczvice, w gminie Baligród, w województwie podkarpackim. Obejmuje oddziały: 130a, b, g (wg stanu na 01.01.2016 r.) w leśnictwie Czarne.

Rezerwat należy do typu: geologicznych i glebowych, podtypu: form tektonicznych i erozyjnych (PGg.te) – klasyfikacja wg głównego przedmiotu ochrony, oraz do typu: skalnych, podtypu: innych skał (ESk.si) – klasyfikacja wg głównego typu ekosystemu (rozp. MŚ z dnia 30 marca 2005 r. w sprawie rodzajów, typów i podtypów rezerwatów przyrody; Dz. U. z dnia 14 kwietnia 2005 r.).

Rezerwat powstał w celu zachowania ze względów naukowych, dydaktycznych i krajobrazowych „gołoborza stopniowo opanowywanego przez las”, chroni więc zachodzące tu procesy sukcesyjne. Gołoborze, zamykające się w granicach oddz. 130b, zbudowane z odpornych na wietrzenie i mało zasobnych piaskowców istebniańskich górnych, które z trudem poddają się sukcesji roślinności. Oddział 130a to otoczenie rumowiska, które tworzą klimaksowe zbiorowiska leśne, reprezentowane przez: dolnoreglowy bór jodłowo-świerkowy *Abieti-Piceetum montanum*, żyzną buczynę karpacką *Dentario-glandulosae Fagetum* i nadrzeczną olszynę górską *Alnetum incanae*, wykształconą na terasie doliny Rabiańskiego Potoku.

Flora rezerwatu obfituje w rzadkie rośliny, w tym objęte ochroną gatunkową. Do ciekawszych należą: widłak wroniec *Huperzia selago*, tojad mołdawski *Aconitum moldavicum*, parzydło leśne *Aruncus sylvestris* i ciemiężycza zielona *Veratrum lobelianum*.

Na terenie rezerwatu w 1996 roku powstała pierwsza na terenie Nadleśnictwa Baligród ścieżka przyrodnicza. Przebiega ona przez północno-zachodnią część obiektu udostępniając rezerwat turystom i jednocześnie służąc celom edukacyjnym. Przy granicy rezerwatu znajduje się źródło wody mineralnej (szczawy arsenowo-żelazistej).

Rezerwat posiada plan ochrony na okres od 1.01.1998 do 31.12.2017 r. Został on zatwierdzony przez Ministra OŚZNiL dnia 3 grudnia 1997, jednakże wskutek zmiany przepisów stracił ważność. Wymaga dostosowania do nowych wymogów prawnych.

W 2011 roku na terenie rezerwatu wykonano zabiegi ochronne polegające na odkrzaczaniu gołoborza.

„**Sine Wiry**” – rezerwat częściowy o powierzchni całkowitej 450,49 ha (w tym na terenie Nadleśnictwa Baligród – 93,91 ha). Został powołany Zarządzeniem Ministra Ochrony Środowiska i Zasobów Naturalnych z dnia 29 grudnia 1987 r. (M.P. z dnia 15 lutego 1988 r., Nr 5, poz. 47).

Położony jest na gruntach miejscowości Zawój, Łuh i Jaworzec w gminie Cisna, Tworylne w gminie Czarna oraz Polanki i Studenne w gminie Solina, w województwie podkarpackim. Fragment leżący na terenie Nadleśnictwa Baligród obejmuje oddziały: 66 b-i, 67 c-g, 70A, 71a, c,~c, 150a,b,~a (wg stanu na 01.01.2016 r.) w leśnictwie Polanki.

Rezerwat ten należy do typu: krajobrazów, podtypu: krajobrazów naturalnych (PKr.kn) – klasyfikacja wg głównego przedmiotu ochrony oraz do typu: leśnych i borowych, podtypu: lasów górskich i podgórskich (EL.lgp) – klasyfikacja wg głównego typu ekosystemu (rozp. MŚ z dnia 30 marca 2005 r. w sprawie rodzajów, typów i podtypów rezerwatów przyrody; Dz. U. z dnia 14 kwietnia 2005 r.).

Przedmiotem ochrony jest przełomowa dolina Wetlinki z korytem bogatym w liczne formy skalne w postaci progów, płyt ześlizgowych; osuwisko Połoma, jezioro zaporowe, oraz otaczające rzekę zespoły leśne z fragmentami starodrzewów jodłowo-bukowych.

Szata roślinna rezerwatu odznacza się wysokim zróżnicowaniem. Wśród zbiorowisk leśnych, obok najszerzej rozprzestrzenionej buczyny karpackiej *Dentario glandulosae-Fagetum*, opisano stąd również kwaśną buczynę górską *Luzulo nemorosae-Fagetum*, grąd subkontynentalny *Tilio-Carpinetum*, olszynkę bagienną *Caltho-Alnetum*, olszynkę karpacką *Alnetum incanae*, żyzną jedlinę *Galio-Abietetum* oraz bardzo rzadką jaworzynę górską *Phyllitido-Aceretum*.

Z uwagi na znaczne zróżnicowanie szaty roślinnej, flora rezerwatu również jest bardzo bogata. Podawano stąd 350 gatunków roślin naczyniowych, w tym 28 gatunków chronionych – 21 objętych ochroną ścisłą, 7 częściową. Z najciekawszych wymienić można: naparstnicę zwyczajną *Digitalis grandiflora*, kruszczyka szerokolistnego *Epipactis helleborine*, lulecznicę kraińską *Scopolia carniolica*, buławnika wielkokwiatowego *Cephalanthera damasonium* i buławnika mieczolistnego *Cephalanthera longifolia* oraz tojadę wschodniokarpackiego *Aconitum lasiocarpum*.

Rezerwat posiada projekt planu ochrony na okres od 1.01.1997 do 31.12.2016 r. Został on zatwierdzony Zarządzeniem Nr 209/99 Wojewody Podkarpackiego z dnia 28 września 1999 r., jednakże wskutek zmiany przepisów stracił ważność. Wymaga dostosowania do nowych wymogów prawnych.

„Woronikówka” – rezerwat częściowy o powierzchni 14,84 ha. Został powołany Zarządzeniem Ministra Ochrony Środowiska i Zasobów Naturalnych z dnia 8 grudnia 1989 r. (M.P. z dnia 31 grudnia 1989, Nr 44, poz. 357).

Położony jest na gruntach miejscowości Jabłonki, w gminie Baligród, w województwie podkarpackim. Obejmuje oddział: 52b (wg stanu na 01.01.2016 r.) w leśnictwie Bystre.

Rezerwat należy do typu: florystycznych, podtypu: krzewów i drzew (PFI.kd) – klasyfikacja wg głównego przedmiotu ochrony oraz do typu: leśnych i borowych, podtypu: lasów górskich i podgórskich (EL.lgp) – klasyfikacja wg głównego typu ekosystemu (rozp. MŚ z dnia 30 marca 2005 r. w sprawie rodzajów, typów i podtypów rezerwatów przyrody; Dz. U. z dnia 14 kwietnia 2005 r.).

Powstał w celu zachowania ze względów naukowych i dydaktycznych naturalnego stanowiska cisa pospolitego *Taxus baccata*. W 1997 roku stwierdzono tu 51 stanowisk cisa, liczących łącznie 235 okazy, w tym 148 drzewiastych i 87 krzewiastych. Otoczeniem chronionego gatunku jest ponad 100-letni starodrzew jodłowo-bukowy, współtworzący zespół żyznej buczyny karpackiej *Dentario glandulosae-Fagetum*, w partiach szczytowych przechodzący w kwaśną buczynę górską *Luzulo nemorosae-Fagetum*. W rezerwacie stwierdzono również płat cennej jaworzyny karpackiej z jęczynikiem *Phyllitido-Aceretum*.

Z roślin chronionych oprócz jęczynika zwyczajnego *Phyllitis scolopendrium* i cisa pospolitego *Taxus baccata* występuje tu również wawrzynek

wilczyko *Daphne mezereum*, parzydło leśne *Aruncus sylvestris* i lilia złotogłów *Lilium martagon*. Rzadkie taksony subalpejskie reprezentuje wrotycz baldachogroniasty Klusjusza *Tanacetum corymbosum* subsp. *clusii*, a gatunki ciepłolubne: ostrożeń lepki *Cirsium erysithales* i okrzyń szerokolistny *Laserpitium latifolium*.

Rezerwat posiada projekt planu ochrony na okres od 1.01.1998 do 31.12.2017 r., Został on zatwierdzony przez Ministra OŚZNiL dnia 3 grudnia 1997, jednakże wskutek zmiany przepisów stracił ważność. Wymaga dostosowania do nowych wymogów prawnych. Obecnie zasady gospodarowania na terenie rezerwatu regulują zadania ochronne ustanowione zarządzeniem nr 26/13 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Rzeszowie z dnia 24 lipca 2013 r. Przewidują one ograniczanie presji konkurujących gatunków drzew i krzewów oraz kontrolę efektów prowadzonych działań. Zadania zostały ustanowione na okres 3 lat.

Poza gruntami nadleśnictwa położony jest kolejny rezerwat – „**Olsza kosa w Stężnicy**”. Jest to rezerwat częściowy o powierzchni 1,79 ha, powołany Zarządzeniem Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z dnia 21 maja 1974 r. (M.P. z dnia 3 czerwca 1974 r.; Nr 20, poz. 121).

Rezerwat należy do typu rezerwatów florystycznych, podtypu: krzewów i drzew (PFI.kd) – klasyfikacja wg głównego przedmiotu ochrony oraz typu: łąkowych, pastwiskowych, murawowych i zaroślowych podtypu: łąk mezofilnych (EŁ.lm) – klasyfikacja wg głównego typu ekosystemu (rozp. MŚ z dnia 30 marca 2005 r. w sprawie rodzajów, typów i podtypów rezerwatów przyrody; Dz. U. z dnia 14 kwietnia 2005 r.).

Powstał w celu zachowania stanowiska olszy zielonej *Alnus viridis* na obszarze nieużytkowanych, zarastających łąk. Położony jest w gminie Baligród, w miejscowości Stężnica.

Z roślin chronionych występuje tu zimowit jesienny *Colchicum autumnale*, storczyk szerokolistny *Dactylorhiza majalis* i podkolan biały *Platanthera bifolia*. Olsza zielona, wskutek postępującej sukcesji, wycofała się z terenu objętego granicami rezerwatu.

Rezerwat posiada projekt planu ochrony na okres od 1.01.1998 do 31.12.2017 r., Został on zatwierdzony przez Ministra OŚZNiL dnia 3 grudnia 1997, jednakże wskutek zmiany przepisów stracił ważność. Wymaga dostosowania do nowych wymogów prawnych.

Projektowane rezerваты przyrody:

– „Przełom Sanu pod Tolstą” 146,54 ha

„Przełom Sanu pod Tolstą” – projektowany rezerwat częściowy, obejmujący oddz. 43, 44, 45, 53 leśnictwa Rajskie (wg stanu na 01.01.2016 r.) oraz oddz. 121 l-ctwa Olchowiec i 160 l-ctwa Sękowiec N-ctwa Lutowiska. W zasięg projektowanego rezerwatu włączono również rzekę San, od 352 do 352,9 km o pow. 4,50 ha. Obecny zasięg jest zgodny z pierwotnie projektowanym i łącznie obejmuje 316,30 ha, w tym na terenie N-ctwa Baligród 146,54 ha.

Celem ochrony ma być zachowanie przełomowej doliny Sanu o wysokich walorach krajobrazowych wraz z odsłoniętymi w korycie progami skalnymi oraz miejscami występowania rodzimych gatunków węży, w tym rzadkiego węża Eskulapa.

Rezerwat należy do typu: krajobrazów, podtypu: krajobrazów naturalnych (PKr.kn) – klasyfikacja wg głównego przedmiotu ochrony oraz do typu: leśnych i borowych, podtypu: lasów górskich i podgórskich (EL.lgp) – klasyfikacja wg głównego typu ekosystemu (rozp. MŚ z dnia 30 marca 2005 r. w sprawie rodzajów, typów i podtypów rezerwatów przyrody; Dz. U. z dnia 14 kwietnia 2005 r.).

Rezerwat ma chronić część bieszczadzkiej ostoji węża Eskulapa *Elaphe longissima* – gatunku skrajnie zagrożonego, którego liczebność zmalała do stanu krytycznego (Polska Czerwona Księga Zwierząt 2001). Populacja bieszczadzka, jest jedyną na terenie naszego kraju, która ma szansę przetrwania, z tego względu zasługuje na szczególną uwagę i ochronę. Z terenu projektowanego rezerwatu podawany jest również drugi gatunek węża umieszczony w Polskiej Czerwonej Księdze Zwierząt – gniewosz plamisty *Coronella austriaca*. Odnotowano tu również inne rzadkie gatunki zwierząt, umieszczone w PCKZ jak: nadobnica alpejska *Rosalia alpina* czy krasopani hera *Callimorpha quadripunctaria*. Z chronionych roślin występuje tu m.in.: cebulica dwulistna *Scilla bifolia*, śnieżyca wiosenna *Leucoium vernalis*, pióropusznik strusi *Matteucia struthiopteris*, lulecznica kraińska *Scopolia carniolica*, parzydło leśne *Aruncus sylvestris*, buławnik mieczolistny *Cephalanthera longifolia*, gnieźnik leśny *Neottia nidus-avis* i obrazki alpejskie *Arum alpinum*. Dużym walorem projektowanego rezerwatu jest również przełomowa dolina rzeki San z ciekawymi obiektami przyrody nieożywionej.

Projektowany rezerwat posiada dokumentację wstępną wykonaną w 2000 r. przez ZZKPK w Krośnie.

Wstępne propozycje ochrony rezerwatowej:

– „Na stokach Dwidowej”	111,38 ha
– „Kiczora”	104,64 ha
– „Łopiennik”	182,65 ha
	398,67 ha

„Na stokach Dwidowej” – projektowany rezerwat częściowy położony na gruntach wsi Bystre (gm. Baligród), obejmujący oddziały 138g, 139 i 140 leśnictwa Czarne (wg stanu na 01.01.2016 r., pow. 111,38 ha). Pierwotnie zajmował powierzchnię 198,56 ha obejmując stoki Dwidowej i sąsiedniej Patryji od Jabłonki po Rabiański Potok. Jego celem ma być ochrona dobrze zachowanego zbiorowiska żywej buczyny karpackiej w formie regłowej *Dentario glandulosae-Fagetum typicum* z dużym udziałem jodły pospolitej w warstwie drzew i licznymi gatunkami roślin chronionych w runie.

Projekt ujęty jest w Planie ochrony Ciśniańsko-Wetlińskiego Parku Krajobrazowego.

„Kiczora” – projektowany rezerwat częściowy położony na gruntach wsi Zawóz (gm. Solina), obejmujący oddziały 32A, 33a,b,c, 36 leśnictwa Rajskie (wg stanu na 01.01.2016 r.). Pierwotnie zajmował powierzchnię 219,17 ha zaś po weryfikacji przeprowadzonej w trakcie prac nad wcześniejszymi programami ochrony przyrody i późniejszych ustaleń, zmniejszył swoją powierzchnię do 104,64 ha.

Projektowany rezerwat obejmuje północne, zachodnie i południowe stoki góry Kiczora. Góra ta stanowiąca charakterystyczny element krajobrazu okolic Bukowca, wznosi się nad ujściem Solinki do jeziora Solińskiego na wys. 613 m n.p.m. Występujące tu zbiorowiska roślinne, z uwagi na znaczne deniwelacje terenu

wykazują dużą zmienność, prowadzącą od olszyn nadrzecznych i grądów po reglową formę buczyny karpackiej, porastającą najwyższe partie wzniesienia. Celem ochrony mają być walory krajobrazowe oraz stanowiska chronionych i rzadkich roślin. W przyszczytowych partiach góry występuje wschodniokarpacki podzespół suchej buczyny trawiasto-turzycowej *Dentario glandulosae Fagetum festucetosum drymejae* z licznym udziałem roślin chronionych w runie.

Z osobliwości florystycznych występujących w projektowanym rezerwacie poprzedni program ochrony przyrody wymienia m.in.: tojadę mołdawskiego *Aconitum moldavicum*, naparstnicę zwyczajną *Digitalis grandiflora*, lilię złotogłów *Lilium martagon*, lulecznicę kraińską *Scopolia carniolica*, groszka wschodniokarpackiego *Lathyrus laevigatus* i pióropusznika strusiego *Matteucia struthiopteris*. Nad Solinką występuje liczne stanowisko śnieżyczki przebiśnieg *Galanthus nivalis*.

„Łopiennik” – projektowany rezerwat częściowy położony na gruntach wsi: Radziejowej i Tyskowej (gm. Solina), Jabłonek (gm. Baligród) oraz Cisna (gm. Cisna). W Nadleśnictwie Baligród obejmuje oddz.: 66, 67, 67Aa, b, c, 68a leśnictwa Jabłonki oraz 166A i 170 leśnictwa Wola Górzńska o łącznej powierzchni 182,65 ha (wg stanu na 01.01.2016 r.). W Nadleśnictwie Cisna oddz.: 2, 3 l-ctwa Buk o łącznej powierzchni 37,21 ha. Zasięg rezerwatu jest zgodny z wstępnie projektowanym, jego łączna powierzchnia wynosi 219,80 ha.

Projektowany rezerwat obejmuje przyszczytowe fragmenty pasma Durna–Łopiennik wraz z kotłem źródłiskowym potoku spływającego do doliny Żukry. Ma on na celu ochronę zbiorowiska reglowej buczyny karpackiej *Dentario glandulosae-Fagetum* ze starodrzewem bukowym i licznym udziałem roślin chronionych w runie.

Projekt ujęty jest w Planie ochrony Ciśniańsko-Wetlińskiego Parku Krajobrazowego.

Parki krajobrazowe:

– Ciśniańsko-Wetliński Park Krajobrazowy	11579,76 ha
– Park Krajobrazowy Doliny Sanu	869,80 ha
	12449,56 ha

Park powstał na mocy rozporządzenia Nr 17 Wojewody Krośnieńskiego z dnia 27 marca 1992 r. (Dz. Urz. Województwa Krośnieńskiego Nr 7, poz. 51) z późniejszą zmianą, wprowadzoną rozporządzeniem Nr 24 Wojewody Krośnieńskiego z dnia 24 maja 1996 r. (Dz. Urz. Województwa Krośnieńskiego Nr 21, poz. 108). W 1998 r. w wyniku zmiany podziału administracyjnego kraju, utworzono województwo podkarpackie. Granice Parku określone zostały w rozporządzeniu Wojewody Podkarpackiego dnia 30 grudnia 2003 r. w sprawie zmiany rozporządzenia Wojewody Krośnieńskiego w sprawie utworzenia Ciśniańsko-Wetlińskiego Parku Krajobrazowego (Dz. Urz. Woj. Podkarpackiego Nr 185, poz. 3046), które z kolei zmieniono rozporządzeniem Nr 64/05 Wojewody Podkarpackiego z dnia 16 czerwca 2005 r. (Dz. Urz. Woj. Podkarpackiego Nr 82, poz. 1389). Obecnie jego powierzchnię i granice określa uchwała nr XLVIII/991/14 Sejmiku Województwa Podkarpackiego z dnia 23 czerwca 2014 r. (Dz. Urz. Woj. Podkarpackiego z 2014 r., poz. 1945).

Całkowita powierzchnia parku wynosi 51461 ha. W zasięgu terytorialnym nadleśnictwa park zajmuje 14793,30 ha, w tym grunty w zarządzie – 11579,76 ha.

Park ma na celu ochronę walorów krajobrazowych i przyrodniczych zachodniej części Bieszczadów, przy jednoczesnym stymulowaniu życia społeczno-gospodarczego, przede wszystkim turystyki i rekreacji w myśl zasad zrównoważonego rozwoju. Pełni przy tym rolę otuliny Bieszczadzkiego Parku Narodowego.

Park odznacza się największą w Polsce lesistością sięgającą 83%, przy wysokim stopniu naturalności ekosystemów leśnych. Tutejsze drzewostany, zbudowane głównie z buka i jodły tworzą zespół żywej buczyny karpackiej *Dentario glandulosae-Fagetum*. Z rzadszych zbiorowisk leśnych można wymienić zespół jaworzyny górskiej *Phyllitido-Aceretum* z chronioną paprocią – jęczynikiem zwyczajnym *Phyllitis scolopendrium*, porastający tu i ówdzie strome skalne zbocza, m.in. w rezerwacie „Woronikówka”. Z innych ciekawych zespołów wymienić można zespół bagiennej olszyny górskiej w Starym Siodle oraz torfowisko przejściowe w Kalnicy z narecznicą grzebieniastą *Dryopteris cristata* i jedynym w Bieszczadach stanowiskiem olszy czarnej.

Ciśniańsko-Wetliński Park Krajobrazowy ma aktualny plan ochrony, ustanowiony rozporządzeniem Nr 16 Wojewody Podkarpackiego z dnia 30 kwietnia 2004 r. (Dz. Urz. Województwa Podkarpackiego Nr 70 z 8 czerwca 2004 r.).

Park Krajobrazowy Doliny Sanu powstał na mocy rozporządzenia Nr 18 Wojewody Krośnieńskiego z dnia 27 marca 1992 roku (Dz. Urz. Województwa Krośnieńskiego Nr 7, poz. 52). Jego powierzchnia według tego rozporządzenia wynosiła 35635 ha, jednakże rozporządzenia Rady Ministrów nr 664 z dnia 19.11.1996 r. i nr 1068 z dnia 3.11.1999 r. o powiększeniu Bieszczadzkiego Parku Narodowego, spowodowały jednoczesne zmniejszenie powierzchni PK Doliny Sanu do 28718 ha. Określało ją rozporządzenie Wojewody Podkarpackiego z dnia 22 kwietnia 2004 r. w sprawie zmiany rozporządzenia Wojewody Krośnieńskiego w sprawie utworzenia Parku Krajobrazowego Doliny Sanu (Dz. Urz. Woj. Podkarpackiego. Nr 46, poz. 483), zmienione rozporządzeniem Nr 61/05 Wojewody Podkarpackiego z dnia 16 czerwca 2005 r. (Dz. Urz. Woj. Podkarpackiego Nr 82, poz. 1386). Obecnie powierzchnię i granice Parku określa uchwała nr XLVIII/993/14 Sejmiku Województwa Podkarpackiego z dnia 23 czerwca 2014r. (Dz. Urz. Woj. Podkarpackiego z 2014 r., poz. 1947).

Zgodnie z ww. uchwałą Park zajmuje 27728 ha. W zasięgu terytorialnym nadleśnictwa park zajmuje 1035,97 ha, w tym grunty w zarządzie – 869,80 ha

Park chroni malowniczą dolinę Sanu od źródeł po Jezioro Solińskie, stanowiąc jednocześnie naturalną otulinę dla Bieszczadzkiego Parku Narodowego. Cele ochronne Parku wyznacza ukształtowanie krajobrazów, unikatowość elementów przyrodniczych, znaczne wyludnienie oraz bezpośrednie sąsiedztwo parku narodowego.

Środowisko przyrodnicze Parku odznacza się unikatowością różnorodnych elementów przyrodniczych, wynikających z różnorodności fizjograficznej obszaru. Dolina Sanu, tworząca liczne zakola i przełomy, odgraniczona jest od północy zalesionym pasmem Otrytu, a od południa – leśnymi masywami Dwernika-Kamienia i Magury Stuposiańskiej. Teren ten w 80% pokrywają lasy, a użytki rolne stanowią zaledwie 15% powierzchni Parku. Prawie 50% powierzchni lasów to drzewostany stuletnie i starsze. Zróżnicowanie siedliskowe i biocenotyczne Parku przy małej penetracji ludzkiej sprawia, że jest to jedna z najbogatszych ostoj fauny puszczańskiej i wodnej.

Obszary chronionego krajobrazu

– Wschodniobeskidzki OChK

6836,66 ha

Wschodniobeskidzki Obszar Chronionego Krajobrazu – powstał na mocy rozporządzenia Nr 10 Wojewody Krośnieńskiego z dnia 2 lipca 1998 roku (Dz. Urz. Województwa Krośnieńskiego Nr 17/98, poz. 223). Obecnie jego powierzchnię i granice określa uchwała nr XLVIII/998/14 Sejmiku Województwa Podkarpackiego z dnia 23 czerwca 2014r. (Dz. Urz. Woj. Podkarpackiego z 2014 r., poz. 1951).

Obszar zlokalizowany jest na terenie gmin: Czarna, Lutowiska i Ustrzyki Dolne oraz Miasta Ustrzyki Dolne w powiecie bieszczadzkim, Gmin: Brzozów, Dydnia i Nozdrzec w powiecie brzozowskim, Gmin: Baligród, Lesko, Olszanica i Solina w powiecie leskim oraz Gmin: Komańcza, Sanok i Zagórz w powiecie sanockim.

Całkowita powierzchnia wynosi 99911 ha W zasięgu terytorialnym nadleśnictwa obszar zajmuje 14749,25 ha, w tym grunty w zarządzie – 6836,66 ha

Obszar charakteryzuje wysoka lesistość. W drzewostanach przeważają jodła i buk, często w starszych klasach wieku. Dominującym zbiorowiskiem jest żyzna buczyna karpacka *Dentario glandulosae-Fagetum*, występująca w kilku podzespołach.

O wyjątkowych walorach krajobrazowych, poza wysoką lesistością, decyduje również ukształtowanie terenu – łagodne wzniesienia porożcinane bogatą siecią rzek i potoków, w wielu miejscach tworzących malownicze przełomy.

Obszary Natura 2000

– Bieszczady PLC180001 (OSO, OZW, proj. SOO)

13409,85 ha

Obszar Natura 2000 Bieszczady PLC180001 utworzono na podstawie obu dyrektyw – tzw. ptasiej (dyrektywa Rady EWG 79/409/EWG z 2 kwietnia 1979 o ochronie dziko żyjących ptaków zastąpiona dyrektywą 2009/147/WE z 30 listopada 2009 w sprawie ochrony dzikiego ptactwa) oraz siedliskowej (dyrektywa Rady 92/43/EWG w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory zmienionej dyrektywą 97/62/WE). Obszar został zatwierdzony decyzją Komisji Europejskiej 2009/91/WE jako obszar mający znaczenie dla Wspólnoty (decyzja Komisji Europejskiej z dnia 12 grudnia 2008 r. przyjmująca na mocy dyrektywy Rady 92/43/EWG drugi zaktualizowany wykaz terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na alpejski region biogeograficzny – *Dz.U. L 43/21 z 13/02/2009, str. 21–58*). Aktualny status prawny, powierzchnia obszaru oraz jego współrzędne geograficzne określa Decyzja Wykonawcza Komisji (UE) 2015/71 z dnia 3 grudnia 2014 r. w sprawie przyjęcia ósmego zaktualizowanego wykazu terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na alpejski region biogeograficzny (notyfikowana jako dokument nr C (2014) 9082). Zgodnie z nią powierzchnia obszaru wynosi 111 519,44 ha. Jako obszar ptasi został ustanowiony rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 21 lipca 2004 r. w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000.

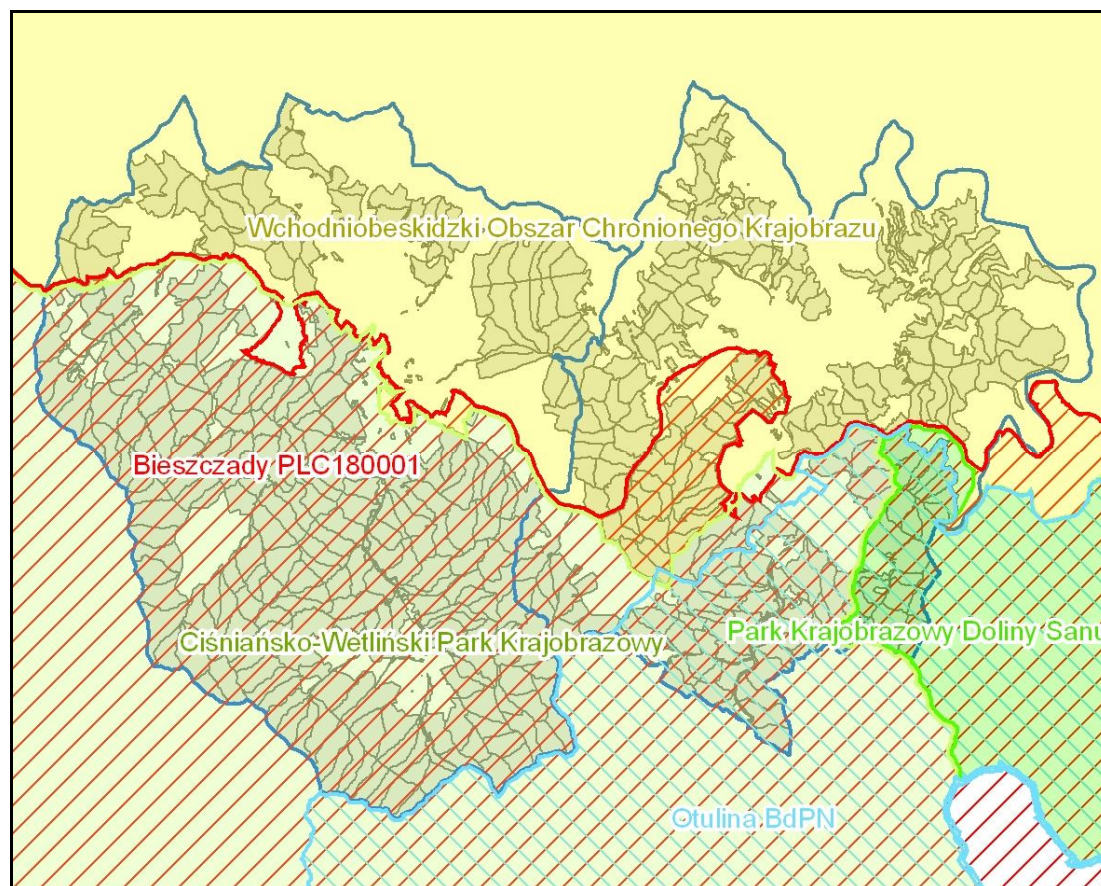
Nadzór nad w/w Obszarem sprawuje Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Rzeszowie.

Obszar obejmuje Bieszczadzki Park Narodowy (28 513,6 ha) oraz dwa parki krajobrazowe: Ciśniańsko-Wetliński Park Krajobrazowy z 6 rezerwatami przyrody:

Cisy na Górze Jawor, Gołoborze, Olszyna Łęgowa w Kalnicy, Sine Wiry, Woronikówka, Zwieżło, oraz Park Krajobrazowy Doliny Sanu z 6-cioma rezerwatami przyrody: Hulskie im. Stefana Myczkowskiego, Krywe, Przełom Osławy pod Duszatynem, Śnieżycza wiosenna w Dwerniczku, Tarnawa, Zakole. Część leży na terenie Obszaru Chronionego Krajobrazu Beskidu Niskiego oraz Wschodniobeskidzkiego Obszaru Chronionego Krajobrazu. Obszar stanowi również część Rezerwatu Biosfery „Karpaty Wschodnie”.

Zaprojektowany został w celu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz populacji cennych gatunków zwierząt i roślin. W SDF obszaru (źródło: <http://natura2000.gdos.gov.pl/>) znalazły się 22 typy siedlisk przyrodniczych z załącznika I dyrektywy 92/43/EWG, a także 63 gatunki zwierząt i roślin objęte art. 4 dyrektywy 2009/147/WE oraz wymienione w załączniku II do dyrektywy 92/43/EWG. Za przedmioty ochrony obszaru uznano 21 typów siedlisk przyrodniczych oraz 46 gatunków roślin i zwierząt (20 gat. ptaków, 9 gat. ssaków, 3 gat. płazów, 3 gat. ryb, 7 gat. bezkręgowców, 4 gat. roślin).

Ogółem obszar ma powierzchnię 111519,44 ha. W zasięgu terytorialnym nadleśnictwa obszar zajmuje 16845,44 ha, w tym grunty w zarządzie – 13409,85 ha.

Położenie Nadleśnictwa Baligród na tle wielkoobszarowych form ochrony przyrody.

Pomniki przyrody

– istniejące

1 obiekt

Na gruntach nadleśnictwa znajduje się obecnie jeden pomnik przyrody ożywionej. Jest to pomnik grupowy obejmujący stanowisko sosny wdziarowej,

zlokalizowane w oddz. 120Ag, na stromym stoku opadającym do kamieniołomu Zakładu Górniczego „Huczvice”. Obejmuje 34 sosny.

Szczegółowy wykaz wraz z lokalizacją i opisem zamieszczono w Programie ochrony przyrody.

Użytki ekologiczne

– istniejące

1 obiekt

Na terenie Nadleśnictwa Baligród do tej pory utworzono jeden użytek ekologiczny (oddz. 159g, obręb Bukowiec, pow. 1,53 ha). Ustanowiono go na mocy Uchwały Nr XVII/201/2000 Rady Gminy w Cisnej z dnia 31.08.2000.

3.2. STAN ŚRODOWISKA NA OBSZARACH OBJĘTYCH PRZEWIDYWANYM ZNACZĄCYM ODDZIAŁYWANIEM

Trwale zrównoważona gospodarka leśna, jest to działalność zmierzającą do ukształtowania struktury lasów i ich wykorzystania w sposób i tempie zapewniającym trwałe zachowanie ich bogactwa biologicznego, wysokiej produktywności oraz potencjału regeneracyjnego, żywotności i zdolności do wypełniania, teraz i w przyszłości, wszystkich ważnych (ochronnych, gospodarczych i socjalnych) funkcji bez szkody dla innych ekosystemów. Z założenia nie powinna więc znacząco oddziaływać na obiekty chronione oraz na środowisko. Jednakże w celu upewnienia się, czy podstawowy dokument planistyczny z tego zakresu, jakim jest *Plan* nie zawiera zapisów, których realizacja może znacząco wpłynąć na środowisko, w niniejszej *Prognozie* określono na jakie elementy środowiska, lub jakie obszary może nastąpić tego rodzaju oddziaływanie.

Po analizie *Planu* ustalono że *Plan* nie zawiera zapisów wyznaczających ramy do późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko. Nie stwierdzono, aby w *Planie* istniały zapisy dotyczące projektowania przedsięwzięć wymienionych w *rozporządzeniu Rady Ministrów z 9 listopada 2010 r., w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (DzU z dnia 12 listopada 2010 r., Nr 213, poz. 1397)*.

3.3. OKREŚLENIE OBSZARÓW POTENCJALNEJ KOLIZJI MIĘDZY CELAMI OCHRONY PRZYRODY A GOSPODARKĄ LEŚNĄ

Potencjalne miejsca lub obszary gdzie może nastąpić istotna kolizja między zapisami *Planu* a wymogami ochrony przyrody to:

- zaplanowanie użytkowania w miejscach, gdzie znajdują się stanowiska gatunków zwierząt lub roślin, bez podania sposobów ochrony stanowiska lub siedliska gatunku podczas zabiegów,
- zaplanowanie użytkowania w sposób zmieniający właściwą dla danego gatunku strukturę wiekową i gatunkową drzewostanów,
- zamieszczenie w *Planie* zapisów (bądź brak takich zapisów) uszczegóławiających sposoby prowadzenia gospodarki leśnej w miejscach szczególnie istotnych dla danego gatunku.

Oddziaływanie *Planu* na pozostałe elementy środowiska przyrodniczego jest również rozpatrywane pod kątem:

- zakresu korelacji przyjętych składów gatunkowych upraw i gospodarczych typów drzewostanów z naturalnymi składami drzewostanów (typami drzewostanu – TD) w ramach siedlisk przyrodniczych z załącznika I DS,
- wpływu zaplanowanych zabiegów na populacje rzadkich i chronionych gatunków ptaków, roślin i zwierząt, zwłaszcza gatunków z załącznika I DP lub załącznika II DS,
- wpływu zapisów *Planu* na pozostałe elementy środowiska przyrodniczego.

3.4. ISTNIEJĄCE PROBLEMY OCHRONY ŚRODOWISKA, ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA REALIZACJI PLANU URZĄDZENIA LASU

Do problemów ochrony przyrody istotnych z punktu widzenia sporządzania *Planu* oraz jego realizacji należy wymienić:

- brak planów ochrony, lub planów zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000;
- brak szczegółowych i oficjalnych wytycznych dotyczących sposobów ochrony poszczególnych gatunków lub typów siedlisk w postaci programów ochrony zatwierdzanych przez Ministra Środowiska,
- konieczność uwzględniania wymagań wszystkich gatunków (celów ochrony), które mogą się wzajemnie wykluczać.

3.5. POTENCJALNE ZMIANY STANU ŚRODOWISKA W PRZYPADKU BRAKU REALIZACJI PLANU URZĄDZENIA LASU

Plan urządzenia lasu jest dokumentem, którego obowiązek sporządzania raz na 10 lat dla każdego nadleśnictwa, nakłada ustawa o lasach. Tak więc nie można zaniechać ani sporządzania planu urządzenia lasu ani zaprzestać jego realizacji. W związku z tym, że nie ma możliwości odstąpienia od realizacji *Planu*, nie ma potrzeby analizowania zmian jakie niesie brak jego realizacji. Można jedynie zaznaczyć, że były by to zarówno skutki społeczne jak również ekonomiczne i przyrodnicze.

Właściwe planowanie urzędzeniowe oraz jego realizacja jest jednym z elementów warunkujących sens prowadzenia trwale zrównoważonej gospodarki leśnej. Brak planu u.l. przyczyniłby się do niekontrolowanego korzystania z zasobów leśnych oraz możliwego zniszczenia wielu cennych elementów środowiska przyrodniczego.

Do skutków społecznych wynikających z hipotetycznej sytuacji braku realizacji *Planu* należy przede wszystkim istotne ograniczenie rynku pracy. Dotknęłoby ono zarówno kadr zatrudnionych w nadleśnictwach jak i pracowników firm zajmujących się pozyskaniem drewna, przetwórstwem i zbytem. W słabo zaludnionym terenie, gdzie praca w lesie często jest ważnym, a niejednokrotnie jedynym źródłem dochodu, pozbawiłoby mieszkających tam ludzi możliwości zarobkowania. Z kolei do ekonomicznych skutków braku realizacji *Planu*, poza

skutkami finansowymi dla Lasów Państwowych, zaliczyć wypada straty w gospodarce narodowej, w której udział rynku drzewnego jest duży.

W odniesieniu do przyrodniczych skutków braku realizacji *Planu* należy wspomnieć o konieczności jak najszerszego wykorzystywania w procesach gospodarczych surowców odnawialnych. Drewno, które w głównej mierze pozyskiwane jest z lasów państwowych, należy do grupy surowców odnawialnych, korzystnych dla środowiska naturalnego, a dotychczasowa gospodarka leśna, oparta o plany urządzenia lasu, sprzyja powiększaniu się zasobów drzewnych w skali kraju, umożliwiając tym samym szersze ich wykorzystanie. W przypadku znacznych ograniczeń w pozyskiwaniu drewna, spodziewać się należy wzrostu popytu na inne surowce np.: materiały sztuczne, plastyki, metale wykorzystywane w meblarstwie, czy węgiel kamienny przeznaczony do domowych kotłowni. Szersze wykorzystanie tworzyw sztucznych niesie ze sobą groźne konsekwencje w postaci zanieczyszczeń powietrza emitowanych podczas ich produkcji i przetwórstwa oraz problemów związanych z ich późniejszą utylizacją.

Przyrodniczym skutkiem braku realizacji *Planu* jest także ograniczenie możliwości ingerencji w naturalne procesy zachodzące w przyrodzie. W przypadku kiedy przekształcenia środowiska przyrodniczego wskutek urbanizacji i postępującej antropopresji są tak znaczne jak to ma miejsce obecnie i kurczy się areał siedlisk dostępnych dla wielu gatunków, aktywne kształtowanie przestrzeni zdanej do bytowania niejednokrotnie jest kluczem do ich ochrony. Przy odpowiednio nakreślonych celach działań ochronnych i właściwym zdefiniowaniu zasad prowadzenia zabiegów, gospodarka leśna nie tylko nie musi szkodzić, ale wręcz wspomagać działania ochronne. Należy również wspomnieć o jej istotnej roli w procesie przebudowy drzewostanów w celu ich lepszego dostosowania do warunków siedliskowych. Bez planowych działań, obliczonych na dziesięciolecia, trudne byłoby osiągnięcie zadania, które w wyłączonym z ingerencji ekosystemie potrwałoby setki lat.

4. OCENA WPLYWU PLANU URZĄDZENIA LASU NA ŚRODOWISKO I OBSZARY NATURA 2000.

4.1. ODDZIAŁYWANIE *PLANU* NA ŚRODOWISKO

Plan u.l. nie jest typowym „planem wyznaczającym ramy dla realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko” (a więc przedsięwzięć określonych w rozporządzeniu Rady Ministrów z 9 listopada 2004 r.). Nie stwierdzono aby jakiegokolwiek zapisy i wskazania zamieszczone w *Planie*, wpływały znacząco negatywnie na całość środowiska przyrodniczego w zasięgu nadleśnictwa. Jednak prowadzenie trwale zrównoważonej gospodarki leśnej w oparciu o *Plan*, a więc ingerencja w ekosystemy, może zawierać pewne elementy niekorzystnie oddziałujące na pewne elementy środowiska przyrodniczego. Wobec tego poniżej scharakteryzowano, stosownie do stanu prawa krajowego, międzynarodowych konwencji i dyrektyw obowiązujących na obszarze Unii, a także do zawartości i stopnia szczegółowości *Planu*, poszczególne komponenty środowiska oraz ocenę wpływu *Planu* na te komponenty.

4.1.1. ODDZIAŁYWANIE NA RÓŻNORODNOŚĆ BIOLOGICZNĄ

Zgodnie z Konwencją o różnorodności biologicznej (przyjętą 5 czerwca 1992 r., ratyfikowaną przez Polskę 18 stycznia 1996 r.), różnorodność biologiczna to zróżnicowanie wszystkich żywych organizmów występujących na Ziemi w ekosystemach lądowych, morskich i słodkowodnych oraz w zespołach ekologicznych, których są częścią. Można ją rozpatrywać na trzech poziomach: genetycznym, gatunkowym i krajobrazowym, i na tych trzech poziomach winna być chroniona, do czego zobowiązują wspomniane wcześniej akty prawa krajowego i międzynarodowego.

W zakresie różnorodności genetycznej – *Plan nie zawiera zapisów*, które mogą wpływać na zmniejszenie puli genowej w obrębie gatunków. Zabiegi zaprojektowane w *Planie* dotyczą głównie sposobu pozyskiwania drewna i odnawiania lasu oraz wykonywania cięć pielęgnacyjnych. Zabiegi pielęgnacji polegają na usuwaniu niektórych drzew, zazwyczaj gorszych jakościowo – czyli o „gorszych” z punktu widzenia hodowli lasu cechach jakościowych. Może to nieznacznie zubażać pulę genową, dlatego w celu eliminacji potencjalnych skutków w *Planie* zapisano konieczność pozostawiania podczas zabiegów części drzew o nietypowych cechach jako rezerwuaru genów.

W *Planie* wyszczególnione są również obiekty bazy nasiennej, z której pozyskiwany jest materiał siewny do produkcji sadzonek. Są to obiekty wyselekcjonowane pod względem cech jakościowych i pod tym kątem mogą być oceniane, jako ograniczające różnorodność biologiczną. Jednakże *Plan* nie jest dokumentem który ustala i definiuje te zadania. Selekcja nasienna nie jest elementem stanowionym *Planu*, a wynika z innych przepisów prawa krajowego (ustawa o leśnym materiale rozmnożeniowym, rozporządzenia Ministra Środowiska), więc nie może być on oceniana jako element *Planu*.

W zakresie różnorodności gatunkowej – mogą być oceniane zapisy *Planu* dotyczące:

- a) wpływu projektowanych zabiegów na różnorodność gatunkową grzybów, roślin i zwierząt,
- b) wpływu projektowanych zabiegów na zróżnicowanie gatunkowe drzewostanów.

W pierwszym przypadku jednoznaczna ocena nie jest możliwa, gdyż realizacja *Planu* może różnie wpływać na różne grupy gatunków. Dla niektórych jest to działanie negatywne dla innych pozytywne. Szerzej omówiono to w pkt. 4.1.3

Oceniając zaprojektowane działania pod kątem ich wpływu na różnorodność gatunkową drzewostanów, przede wszystkim należy się odnieść do zamieszczonej w *Planie* tabeli zawierającej typy drzewostanów (TD). Tabela ta dla każdego typu siedliskowego lasu określa optymalny TD (lub kilka TD) oraz orientacyjne składy upraw z określeniem udziału procentowego gatunków głównych. Obok nich wskazana jest również pula gatunków domieszkowych, których udział kształtowany jest w zależności od lokalnych warunków siedliskowych, zwykle na poziomie 20-30%. Analiza zawartych tam zapisów pozwala na stwierdzenie, że w składach gatunkowych odnowień uwzględnione zostały wszystkie lasotwórcze gatunki drzew leśnych występujące naturalnie na obszarze nadleśnictwa. W wyniku ich stosowania nie nastąpi więc spadek różnorodności gatunkowej ekosystemów leśnych.

W obrębie siedlisk przyrodniczych z Załącznika I DS zastosowano tzw. typy drzewostanów (TD) opracowanymi na podstawie pracy J. M. Matuszkiewicza pt. „*Regionalne optymalne składy gatunkowe drzewostanów w typach siedliskowych lasu i zespołach leśnych*” stanowiącej załącznik do publikacji *Geobotaniczne rozpoznanie tendencji rozwojowych zbiorowisk leśnych w wybranych regionach Polski* (GiPZ PAN, 2007). Uwzględniają one naturalny, właściwy dla danego siedliska skład drzewostanu, co **eliminuje potencjalny negatywny wpływ** gospodarki leśnej związany z uproszczeniem lub przekształceniem struktury gatunkowej fitocenoz leśnych.

W zakresie różnorodności krajobrazowej (lub ekosystemowej) – zapisy *Planu* w minimalnym stopniu wpływają na różnorodność krajobrazową, gdyż odnoszą się głównie do gruntów leśnych i z założenia służą utrzymaniu ich w stanie zalesionym lub przywróceniu do takiego stanu. Nieco odmiennie sprawa ta wygląda w odniesieniu do różnorodności ekosystemowej, gdyż plan u.l. – ukierunkowany nie tylko na utrzymanie określonych zbiorowisk, ale też na przebudowę drzewostanów w kierunku ich lepszego dostosowania do warunków siedliskowych – istotnie wpływa na całość procesów przyrodniczych, a więc modyfikuje ekosystemy objęte tym procesem. Charakter tych zmian jest jednak długoterminowy, a pełna realizacja wykracza poza ramy *Planu*.

Przebudowa drzewostanów, oparta na podstawach ekologicznych i zasadach nowoczesnej gospodarki leśnej, służy zarówno poprawie kondycji lasów jak zwiększeniu różnorodności ekosystemowej, a więc ma charakter pozytywny. Jednak z uwagi na czas, którego ów zabieg wymaga, korzystne efekty tego rodzaju działań będą widoczne w perspektywie średnio- i długoterminowej.

W zasięgu drzewostanów dostosowanych do siedliska wpływ gospodarki leśnej nie zmierza do zmiany ekosystemów, a jedynie czasowo przekształca ich strukturę, niejako wyprzedzając i modyfikując w tym zakresie procesy naturalne. Można więc stwierdzić, że zapisy *Planu* **nie wpłyną w znaczący sposób** na różnorodność ekosystemową.

4.1.2. ODDZIAŁYWANIE NA LUDZI

Realizacja *Planu* nie wpływa bezpośrednio na zdrowie i bezpieczeństwo ludzi, jako że charakter zaplanowanych zabiegów i działań dotyczy wyłącznie kształtowania drzewostanów i pozyskania drewna. Prace leśne wykonywane są wyłącznie w lesie, a teren objęty wycinką drzew powinien być, wg wewnętrznych przepisów oraz zasad BHP, oznaczony znakami zakazu wstępu. Zakłady Usług Leśnych wykonujące czynności w zakresie pozyskania i hodowli są w tym zakresie przeszkolone oraz mają stosowne uprawnienia.

Istotne znaczenie w tym zakresie mają natomiast zapisy *Planu*, a dokładniej programu ochrony przyrody, dotyczące edukacji ekologicznej oraz zasad turystycznego użytkowania terenu. W swoim założeniu *Plan* wskazuje istniejące i planowane ścieżki dydaktyczne, urządzenia infrastruktury edukacyjnej i turystycznej oraz aktualny przebieg szlaków turystycznych, a także określa ewentualne potrzeby wykonania uzupełnień czy zmian w tym zakresie. Definiuje również zagrożenia wynikające ze zbyt intensywnej penetracji terenu oraz sposoby przeciwdziałania. Wskazówki te z jednej strony mają służyć polepszeniu komfortu i bezpieczeństwa ludzi przebywających na terenie nadleśnictwa, a z drugiej zabezpieczeniu środowiska przyrodniczego przed nadmierną antropopresją. Z tych też względów zapisy owe, zarówno w krótkim jak i w długim okresie czasu, **stanowią o dodatnim wpływie** założeń *Planu* na ten element.

4.1.3. ODDZIAŁYWANIE NA ROŚLINY I ZWIERZĘTA, W SZCZEGÓLNOŚCI NA GATUNKI CHRONIONE

Istotny wpływ *Planu* na komponenty środowiska przyrodniczego może dotyczyć wybranych gatunków roślin i zwierząt. *Plan* oddziałuje bezpośrednio na te gatunki, lub może też oddziaływać pośrednio, poprzez zmiany ich siedlisk. Ponieważ wykonanie oceny oddziaływania na każdy występujący na terenie nadleśnictwa gatunek nie jest możliwe, dokonano kategoryzacji gatunków, grupując je według „rzadkości” występowania lub statusu ochronnego.

Pierwszą grupą gatunków, dla których wykonano szczegółowe analizy wpływu realizacji *Planu* są chronione gatunki roślin (z podziałem na rzadkie, częste i pospolite) oraz gatunki grzybów. Drugą grupę stanowią chronione gatunki zwierząt z podziałem na: taksony z załącznika II DS lub załącznika I DP oraz pozostałe podlegające ochronie, często pospolite na terenie nadleśnictwa, które ujęto łącznie w grupach o podobnych wymaganiach ekologicznych lub wrażliwości na gospodarkę leśną.

Tabela wpływu zaplanowanych wskazań gospodarczych na istotne z punktu widzenia ochrony przyrody w nadleśnictwie gatunki roślin i grzybów

Gatunek	Status	Znana liczba stanowisk w Nadl.	Typowe siedliska	Zabiegi gospodarcze zaplanowane w miejscach występowania	Sposoby ograniczenia negatywnego wpływu zapisane w <i>Planie</i> , zalecenia ochronne lub potrzeby ochrony	Przewidywane oddziaływanie			Uwagi i wnioski do <i>Planu</i> lub uzasadnienie dokonanej oceny
						Krótko-terminowe	Średnio-terminowe	Długo-terminowe	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
GRUPA I – RZADKIE GATUNKI ROŚLIN OBJĘTE OCHRONĄ GATUNKOWĄ									
Sosna kosa (kosodrzewina) <i>Pinus mugo</i>	OCz	1	rumowiska skalne	1 stan. – bez wsk. gosp.	W <i>Planie</i> zapisano konieczność kształtowania siedlisk stosownie do wymagań ekologicznych.	0	0	0	Stanowiska o charakterze ekstrazonalnym zlokalizowane w obrębie gołoborzy. Nie zaplanowano tu żadnych czynności gospodarczych
Sosna limba (limba) <i>Pinus cembra</i>	OŚ	1		1 stan. – bez wsk. gosp.		0	0	0	
Centuria nadobna <i>Centaurium pulchellum</i>	OŚ	1	wilgotne łąki, zarosła, brzegi lasów	1 stan. – bez wsk. gosp.	W <i>Planie</i> zapisano konieczność kształtowania siedlisk stosownie do wymagań ekologicznych oraz ochrony stanowisk podczas prowadzenia prac leśnych.	0	0	0	Gatunki związane głównie z siedliskami nieleśnymi, do których nie odnoszą się wskazania gospodarcze zawarte w <i>Planie</i> . Zalecenia ochronne zawarte w programie ochrony przyrody wskazują na potrzebę zachowania zajmowanych przez nie siedlisk przez podjęcie działań z zakresu ochrony czynnej. Stanowiska zlokalizowane w obrębie drzewostanów, występują zwykle w niewielkich enklawach o charakterze nieleśnym np.
Gółka długoostrogowa <i>Gymnadenia conopsea</i>	OŚ	18		13 stan. – bez wsk. gosp.; 5 stan. – IVD		0	0	0	
Mieczyk dachówkowaty <i>Gladiolus imbricatus</i>	OŚ	1		1 stan. – bez wsk. gosp.		0	0	0	
Nasięźrzał pospolity <i>Ophioglossum vulgatum</i>	OŚ	7		4 stan. – bez wsk. gosp.; 1 stan. – TW 2 stan. – IVD		0	0	0	
Storzycza kulista <i>Traunsteinera globosa</i>	OŚ	5		2 stan. – bez wsk. gosp.; 2 stan. – TP; 1 stan. – IVD		0	0	0	

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Storczyk męski <i>Orchis mascula</i>	OŚ	10		5 stan. – bez wsk. gosp.;; 1 stan. – TP; 4 stan. – IVD					przy drogach leśnych, na polanach śródleśnych, obok zabytków kultury materialnej itp. W takich przypadkach wskazano konieczność ostrożnego prowadzenia prac leśnych lub prowadzenia ich poza sezonem wegetacyjnym (najlepiej zimą przy pokrywie śnieżnej).
Zimowit jesienny <i>Colchicum autumnale</i>	Ocz	11		11 stan. – bez wsk. gosp.					
Rzepik szczeciniasty <i>Agrimonia pilosa</i>	OŚ	12	łąki, zarośla	4 stan. – bez wsk. gosp.;; 2 stan. – CP; 6 stan. – IVD	W <i>Planie</i> wskazano potrzebę wykazania stanowisk (poza okresem kwitnienia gatunku i dojrzewania owoców) oraz ochrony stanowisk podczas prowadzenia prac leśnych.	0	0	0	Zachowanie stanowisk gatunku wymaga utrzymania nieleśnych enklaw, w obrębie których rośnie. Do zniszczenia stanowisk może dojść itp. przy wyznaczaniu szlaków zrywkowych, przed czym jednak ostrzegają zapisy <i>Planu</i> . <i>Gatunek będący przedmiotem ochrony w obszarze Natura 2000 Bieszczady (pkt. 4.2.)</i> .
Zaraza czerwonawa <i>Orobanche lutea</i>	Ocz	1		1 stan. – IVD					

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Storczyk samiczy <i>Orchis morio</i>	OŚ	2	suche murawy, zarośla	2 stan. – bez wsk. gosp.	W planie zalecono czynną ochronę siedlisk łąkowych w których występuje gatunek	0	0	0	Gatunki związane głównie z siedliskami nieleśnymi, do których nie odnoszą się wskazania gospodarcze zawarte w <i>Planie</i> . Zalecenia ochronne zawarte w programie ochrony przyrody wskazują na potrzebę zachowania zajmowanych przez nie siedlisk poprzez podjęcie działań z zakresu ochrony czynnej (ekosystemy łąkowe). W przypadku stanowisk dziewięciśła stanowiska zlokalizowane w obrębie drzewostanów, występują zwykle w niewielkich enklawach o ch. nieleśnym itp. przy drogach leśnych, na polanach śródleśnych w młodnikach itp. W takich przypadkach wskazano konieczność ostrożnego prowadzenia prac leśnych lub prowadzenia ich poza sezonem wegetacyjnym (najlepiej zimą przy pokrywie śnieżnej).
Dziewięciśł bezłodygowy <i>Carlina acaulis</i>	OCz	6		2 stan. – bez wsk. gosp.; 1 stan. – Tp; 3 stan. – rębnia (IVD)	W <i>Planie</i> zapisano konieczność kształtowania siedlisk stosownie do wymagań ekologicznych oraz ochrony stanowisk podczas prowadzenia prac leśnych.	0	0	0	
Pomocnik baldaszkowy <i>Chimaphila umbellata</i>	OCz	3	lasy – siedl. oligotroficzne	1 stan. – bez wsk. gosp.; 1 stan. – Tp; 1 stan. – rębnia (IVD)	W <i>Planie</i> zapisano konieczność kształtowania siedlisk stosownie do wymagań ekologicznych oraz ochrony stanowisk podczas prowadzenia prac leśnych.	0	0	0	Gatunki rosnące w półcieniu, typowe dla ubogich siedlisk. Wykonywanie zabiegów gospodarczych nie niesie dla nich zagrożeń, pod warunkiem minimalizacji szkód w runie w czasie prowadzenia prac leśnych.
Tajeża jednostronna <i>Goodyera repens</i>	OŚ	4		2 stan. – bez wsk. gosp.; 1 stan. – Tp; 1 stan. – rębnia (IVD)	W <i>Planie</i> zapisano konieczność kształtowania siedlisk stosownie do wymagań ekologicznych oraz ochrony stanowisk podczas prowadzenia prac leśnych.	0	0	0	

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Dzwonek szerokolistny <i>Campanula latifolia</i>	OCz	1	wilgotne lasy, łęgi	1 stan. – rębnia (IVD)	W <i>Planie</i> zapisano konieczność kształtowania siedlisk stosownie do wymagań ekologicznych oraz ochrony stanowisk podczas prowadzenia prac leśnych.	0	0	0	Gatunki preferujące półcień. Wykonywanie zabiegów gospodarczych nie niesie dla nich zagrożeń, pod warunkiem minimalizacji szkód w runie w czasie prowadzenia prac leśnych.
Lulecznica kraińska <i>Scopolia carniolica</i>	OCz	9		7 stan. – bez wsk. gosp.; 2 stan. – rębnia (IVD)		0	0	0	
Pióropusznik strusi <i>Matteucia struthiopteris</i>	OCz	14		13 stan. – bez wsk. gosp.; 1 stan. – rębnia (IVD)		0	0	0	
Tojad wschodniokarpacki <i>Aconitum lasiocarpum</i>	OŚ	10		10 stan. – bez wsk. gosp.		0	0	0	
Zaraza żółta <i>Orobanche flava</i>	OCz	2		1 stan. – bez wsk. gosp.; 1 stan. – rębnia (IVD)		0	0	0	
Bezlist okrywowy <i>Buxbaumia viridis</i>	OŚ	7	pnie drzew (gt. Bk)	7 stan. – bez wsk. gosp. (ostoje ksylobiontów); 1 stan. – rębnia (IVD)	W <i>Planie</i> zapisano konieczność kształtowania siedlisk stosownie do wymagań ekologicznych (utrzymanie odpowiedniego zwarcia drzewostanu w rejonie stanowisk – 30-50 m od stanowiska) oraz ochrony stanowisk podczas prowadzenia prac leśnych.	0	0	0	Gatunek cieniolutny, z załącznika II DS. Ochrona sprowadza się do pozostawienia w lesie drzew, na których rośnie oraz zapewnienia odpowiedniego fitoklimatu. Odpowiednie zapisy znajdują się w <i>Planie</i> . Obecnie znane stanowiska znajdują się w ostojach ksylobiontów.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Widłoząb zielony <i>Dicranum viride</i>	OŚ	3	pnie drzew (gt. Bk)	2 stan. – bez wsk. gosp. (ostoje ksylobiontów); 1 stan. – TW; 1 stan. – rębnia (IVD)	W <i>Planie</i> zapisano konieczność kształtowania siedlisk stosownie do wymagań ekologicznych (utrzymanie odpowiedniego zwarcia warstw lasu w rejonie stanowisk – 30-50 m od stanowiska) oraz ochrony stanowisk podczas prowadzenia prac leśnych.	0	0	0	Gatunek ceniolubny, z załącznika II DS. Ochrona sprowadza się do pozostawienia w lesie drzew, na których rośnie oraz zapewnienia odpowiedniego fitoklimatu. Odpowiednie zapisy znajdują się w <i>Planie</i> .
Jęczyznik zwyczajny <i>Phyllitis scolopendrium</i>	OŚ	21	lasy (jaworzyny)	14 stan. – bez wsk. gosp. (w tym: 5 stan. w rezerw. przyrody); 2 stan. – Tp; 5 stan. – rębnia (IVD)	W programie ochrony przyrody zawarto zalecenie wyłączenia wszystkich płatów jaworzyny z jęczyznikiem z zabiegów gospodarczych.	0	0	0	Gatunek zajmujący specyficzne siedliska leśne, będący wyznacznikiem cennego siedliska przyrodniczego z Załącznika I DS. Ochrona wiąże się z wyłączeniem stanowisk, a tym samym siedliska przyrodniczego z zabiegów gospodarczych. Odpowiednie zapisy znalazły się w <i>Planie</i> .
Gajnik Isniący <i>Hylocomium splendens</i>	OCz	8	bory, iedliska mezotroficzne	2 stan. – bez wsk. gosp.; 6 stan. – rębnia (IVD)	W <i>Planie</i> zapisano konieczność kształtowania siedlisk stosownie do wymagań ekologicznych oraz ochrony stanowisk podczas prowadzenia prac leśnych.	0	0	0	Gatunki naziemnych mchów, rzadkie w Bieszczadach. Wykonywanie zabiegów gospodarczych nie niesie dla nich zagrożeń, pod warunkiem minimalizacji szkód w runie w czasie prowadzenia prac leśnych.
Biczycza trójwębna <i>Bazzania trilobata</i>	OCz	7		5 stan. – bez wsk. gosp.; 1 stan. – Tp; 1 stan. – rębnia (IVD)					
Piórosz pierzasty <i>Ptilium crista-castrensis</i>	OCz	2		2 stan. – bez wsk. gosp.;					
Płaszczeniec marszczony <i>Buckiella undulata</i>	OCz	5		3 stan. – bez wsk. gosp.; 2 stan. – rębnia (IVD)					

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
GRUPA II – CZĘSTE GATUNKI ROŚLIN OBJĘTE OCHRONĄ GATUNKOWĄ									
Goryczka krzyżowa <i>Gentiana cruciata</i>	OŚ	3	suche murawy, zarosła	2 stan. – bez wsk. gosp.; 1 stan. – rębnia (IVD)	W <i>Planie</i> zapisano konieczność ochrony stanowisk podczas prowadzenia prac leśnych, oraz kształtowania siedlisk stosownie do wymagań ekologicznych.	0	0	0	Gatunki związane głównie z siedliskami nieleśnymi, do których nie odnoszą się wskazania gospodarcze zawarte w <i>Planie</i> . Zalecenia ochronne zawarte w programie ochrony przyrody wskazują na potrzebę zachowania zajmowanych przez nie siedlisk poprzez podjęcie działań z zakresu ochrony czynnej. Stanowiska zlokalizowane w obrębie drzewostanów, występują zwykle w niewielkich enklawach o ch. nieleśnym np. przy drogach leśnych, na polanach śródleśnych itp. Takich przypadków dotyczy konieczność ostrożnego prowadzenia prac leśnych lub prowadzenia ich poza sezonem wegetacyjnym (najlepiej w zimie przy pokrywie śnieżnej).
Goryczuszka orzęsiona <i>Gentianella ciliata</i>	OCz	1		1 stan. – Cp		0	0	0	
Goździk kosmaty <i>Dianthus armeria</i>	OŚ	3		2 stan. – bez wsk. gosp.; 1 stan. – rębnia (IVD)		0	0	0	
Storczyk (kukułka) szerokolistny <i>Dactylorhiza majalis</i>	OCz	27	łąki wilgotne	9stan. – bez wsk. gosp.; 1 stan. – Cp; 1 stan. – Tp; 16 stan. – rębnia (IVD);	W <i>Planie</i> zapisano konieczność ochrony stanowisk podczas prowadzenia prac leśnych, oraz kształtowania siedlisk stosownie do wymagań ekologicznych.	0	0	0	
Storczyk (kukułka) plamisty <i>Dactylorhiza maculata</i>	OCz	20	miejsca wilgotne, rowy.	3 stan. – bez wsk. gosp. (w tym 1 w rez. przycz.); 18 stan. – rębnia (IVD);	W <i>Planie</i> zapisano konieczność ochrony stanowisk podczas prowadzenia prac leśnych, oraz kształtowania siedlisk stosownie do wymagań ekologicznych.	0	0	0	

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Storczyk (kukulka) Fuchsa <i>Dactylorhiza fuchsii</i>	OŚ	35		12 stan. – bez wsk. gosp. (w tym 1 w rez. przyr.); 1 stan. – Tp; 22 stan. – rębnia (IVD);	W <i>Planie</i> zapisano konieczność ochrony stanowisk podczas prowadzenia prac leśnych, oraz kształtowania siedlisk stosownie do wymagań ekologicznych.	0	0	0	
Kruszczyk błotny <i>Epipactis palustris</i>	OŚ	24		9 stan. – bez wsk. gosp.; 15 stan. – rębnia (IVD);	W <i>Planie</i> zapisano konieczność kształtowania siedlisk stosownie do wymagań ekologicznych.	0	0	0	
Ciemnżyca zielona <i>Veratrum lobelianum</i>	OCz	30	lasy, łąki	18 stan. – bez wsk. gosp. (w tym 6 w rez. przyr.); 2 stan. – Tp; 10 stan. – rębnia (IVD);	W <i>Planie</i> zapisano konieczność ochrony stanowisk podczas prowadzenia prac leśnych, oraz kształtowania siedlisk stosownie do wymagań ekologicznych.	0	0	0	Gatunek rosnący zarówno w ocienieniu jak i w warunkach pełnego światła. Ochrona miejsc występowania wiąże się głównie z minimalizacją szkód w runie podczas prowadzenia prac leśnych.
Naparstnica zwyczajna <i>Digitalis gandiflora</i>	OCz	4	lasy, łąki	4 stan. – bez wsk. gosp.	W <i>Planie</i> zapisano konieczność ochrony stanowisk podczas prowadzenia prac leśnych, oraz kształtowania siedlisk stosownie do wymagań ekologicznych.	0	0	0	Gatunek rosnący zarówno w ocienieniu jak i w warunkach pełnego światła. Ochrona miejsc występowania wiąże się głównie z minimalizacją szkód w runie podczas prowadzenia prac leśnych.
Podkolan biały <i>Platanthera bifolia</i>	OCz	63	lasy, łąki	22 stan. – bez wsk. gosp. (w tym 2 w rez. przyr.); 1 stan. – Cp; 4 stan. – Tp; 36 stan. – rębnia (IVD);	W <i>Planie</i> zapisano konieczność ochrony stanowisk podczas prowadzenia prac leśnych, oraz kształtowania siedlisk stosownie do wymagań ekologicznych.	+	+	0	Gatunek rosnący w umiarkowanych warunkach świetlnych, wymagający przerzedzonej warstwy drzew. Wykonywanie zabiegów gospodarczych uznać należy za korzystne. Ochrona stanowisk wiąże się głównie z minimalizacją szkód w runie podczas prowadzenia prac leśnych.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Pokrzyk wilcza-jagoda <i>Atropa belladonna</i>	OCz	24	lasy, zręby	8 stan. – bez wsk. gosp. (w tym 3 w rez. przyr.); 1 stan. – Cw; 1 stan. – Cp-p; 2 stan. – Tp; 12 stan. – rębnia (IVD);	W <i>Planie</i> zapisano konieczność ochrony stanowisk podczas prowadzenia prac leśnych, oraz kształtowania siedlisk stosownie do wymagań ekologicznych.	+	+	0	Gatunek wymagający umiarkowanych warunków świetlnych, typowy dla zrębów leśnych. Wykonywanie zabiegów gospodarczych uznać należy za korzystne. Ochrona stanowisk wiąże się głównie z minimalizacją szkód w runie podczas prowadzenia prac leśnych.
Gruszczyka okrągłolistna <i>Pyrola rotundifolia</i>	OCz	6	lasy – siedliska mezotroficzne	1 stan. – bez wsk. gosp. 5 stan. – rębnia (IVD);	W <i>Planie</i> zapisano konieczność ochrony stanowisk podczas prowadzenia prac leśnych, oraz kształtowania siedlisk stosownie do wymagań ekologicznych.	0	0	0	Gatunek rosnący w umiarkowanym oświetleniu, niemniej pospolity na terenie naszego kraju. Wykonanie zabiegów może czasowo odsłonić stanowiska, jednak przyjęty typ rębni i wykorzystanie odnowienia naturalnego, zminimalizuje ewentualny negatywny wpływ. Ochrona stanowisk wiąże się głównie z minimalizacją szkód w runie podczas prowadzenia prac leśnych.
Gruszczyk jednokwiatowy <i>Moneses uniflora</i>	OCz	1	lasy – siedliska mezotroficzne	1 stan. – rębnia (IVD);	W <i>Planie</i> zapisano konieczność ochrony stanowisk podczas prowadzenia prac leśnych, oraz kształtowania siedlisk stosownie do wymagań ekologicznych.	0	0	0	Gatunek rosnący w umiarkowanym oświetleniu, dość częsty na terenie naszego kraju. Wykonanie zabiegów może czasowo odsłonić stanowiska, jednak przyjęty typ rębni i wykorzystanie odnowienia naturalnego, zminimalizuje ewentualny negatywny wpływ. Ochrona stanowisk wiąże się głównie z minimalizacją szkód w runie podczas prowadzenia prac leśnych.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Podrzeń żebrowiec <i>Blechnum spicant</i>	OCz	33	lasy – siedliska mezotroficzne	6 stan. – bez wsk. gosp.; 1 stan. – Cw; 1 stan. – Tp; 26 stan. – rębnia (IVD);	W <i>Planie</i> zapisano konieczność ochrony stanowisk podczas prowadzenia prac leśnych, oraz kształtowania siedlisk stosownie do wymagań ekologicznych.	0	0	0	Gatunek rosnący w ocienieniu, ale znoszący też znaczne prześwietlenie drzewostanu. Ochrona stanowisk wiąże się głównie z minimalizacją szkód w runie podczas prowadzenia prac leśnych.
Widłak goździsty <i>Lycopodium clavatum</i>	OCz	14		5 stan. – bez wsk. gosp. (w tym 1 w rez. przyr.); 1 stan. – Tp; 8 stan. – rębnia (IVD);	W <i>Planie</i> zapisano konieczność ochrony stanowisk podczas prowadzenia prac leśnych, oraz kształtowania siedlisk stosownie do wymagań ekologicznych.	0	0	0	Gatunek o dość znacznych wymaganiach świetlnych. Ochrona stanowisk wiąże się głównie z minimalizacją szkód w runie podczas prowadzenia prac leśnych.
Widłak jałowcowaty <i>Lycopodium annotinum</i>	OCz	20		10 stan. – bez wsk. gosp. (w tym 1 w rez. przyr.); 1 stan. – Tp; 9 stan. – rębnia (IVD);	W <i>Planie</i> zapisano konieczność ochrony stanowisk podczas prowadzenia prac leśnych, oraz kształtowania siedlisk stosownie do wymagań ekologicznych.	0	0	0	Gatunek rosnący w ocienieniu, ale znoszący też znaczne prześwietlenie drzewostanu. Ochrona stanowisk wiąże się głównie z minimalizacją szkód w runie podczas prowadzenia prac leśnych.
Wroniec widlasty <i>Huperzia selago</i>	OCz	25		11 stan. – bez wsk. gosp. (w tym 3 w rez. przyr.); 1 stan. – Cp; 4 stan. – Tp; 9 stan. – rębnia (IVD);	W <i>Planie</i> zapisano konieczność ochrony stanowisk podczas prowadzenia prac leśnych, oraz kształtowania siedlisk stosownie do wymagań ekologicznych.	0	0	0	Gatunek tolerancyjny na zmiany warunków świetlnych – rośnie zarówno w ocienieniu jak i w pełnym świetle. Ochrona stanowisk wiąże się głównie z minimalizacją szkód w runie podczas prowadzenia prac leśnych.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Buławnik mieczolistny <i>Cephalanthera longifolia</i>	OŚ	11	lasy	5 stan. – bez wsk. gosp. (w tym 1 w rez. przyr.); 3 stan. – Tp; 3 stan. – rębnia (IVD);	W <i>Planie</i> zapisano konieczność ochrony stanowisk podczas prowadzenia prac leśnych, oraz kształtowania siedlisk stosownie do wymagań ekologicznych.	0	0	0	Gatunki częste, preferujące półcień. Ochrona stanowisk wiąże się głównie z minimalizacją szkód w runie podczas prowadzenia prac leśnych.
Buławnik wielkokwiatowy <i>Cephalanthera damasonium</i>	OŚ	2		2 stan. – bez wsk. gosp.		0	0	0	
Cebulica dwulistna <i>Scilla bifolia</i>	OCz	47	lasy	26 stan. – bez wsk. gosp.; 1 stan. – piel; 1 stan. – Cp; 1 stan. – Tp; 18 stan. – rębnia (IVD);	W <i>Planie</i> zapisano konieczność ochrony stanowisk podczas prowadzenia prac leśnych, oraz kształtowania siedlisk stosownie do wymagań ekologicznych.	0	0	0	Gatunek wymagający umiarkowanych warunków świetlnych, wczesnowiosenny. Zwarcie drzewostanu pozostaje bez istotnego wpływu. Ochrona stanowisk wiąże się głównie z minimalizacją szkód w runie podczas prowadzenia prac leśnych.
Cis pospolity <i>Taxus baccata</i>	OCz	46	lasy	7 stan. – bez wsk. gosp. (w tym 2 w rez. przyr.); 7 stan. – Cw; 2 stan. – Tp; 30 stan. – rębnia (IVD);	W <i>Planie</i> zapisano konieczność ochrony stanowisk podczas prowadzenia prac leśnych, oraz kształtowania siedlisk stosownie do wymagań ekologicznych.	+	+	0	Gatunek o umiarkowanych wymaganiach świetlnych, pozytywnie reagujący na rozluźnienie zwarcia drzewostanu. Ochrona stanowisk wiąże się głównie z minimalizacją szkód podczas prowadzenia prac leśnych.
Czosnek niedźwiedzi <i>Allium ursinum</i>	OCz	24	lasy	12 stan. – bez wskazań gosp.; 1 stan. – Tp; 11 stan. – rębnie (IVD)	W <i>Planie</i> zapisano konieczność ochrony stanowisk podczas prowadzenia prac leśnych, oraz kształtowania siedlisk stosownie do wymagań ekologicznych.	0	0	0	Gatunek związany z dość specyficznymi (siedliskami), preferujący miejsca cieniste. W programie ochrony przyrody zalecono by nie przerzedzać zwarcia w rejonach łanowego występowania gatunku.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Gnieźnik leśny <i>Neottia nidus-avis</i>	OCz	38	lasy	20 stan. – bez wsk. gosp.; 3 stan. – Tp; 15 stan. – rębnia (IVD);	W <i>Planie</i> zapisano konieczność ochrony stanowisk podczas prowadzenia prac leśnych, oraz kształtowania siedlisk stosownie do wymagań ekologicznych.	0	0	0	Gatunek preferujący miejsca cieniste, źle znoszący prześwietlenie drzewostanu. Ochrona stanowisk wiąże się z przestrzeganiem zapisów odnośnie minimalizacji szkód w runie oraz kształtowaniem właściwych warunków siedliskowych. Przy przestrzeganiu zapisów <i>Planu</i> można uniknąć niekorzystnego oddziaływania na populację gatunku.
Groszek wschodniokarpacki <i>Lathyrus laevigatus</i>	OCz	10	lasy	4 stan. – bez wsk. gosp.; 1 stan. – Cp; 1 stan. – Tp; 4 stan. – rębnia (IVD);	W <i>Planie</i> zapisano konieczność ochrony stanowisk podczas prowadzenia prac leśnych, oraz kształtowania siedlisk stosownie do wymagań ekologicznych.	0	0	0	Gatunek o dość szerokiej tolerancji na warunki świetlne, dobrze znoszący prześwietlenie d-stanu. Ochrona stanowisk wiąże się głównie z minimalizacją szkód w runie podczas prowadzenia prac leśnych.
Kruszczyk szerokolistny <i>Epipactis helleborine</i>	OCz	23	lasy	11 stan. – bez wsk. gosp.; 3 stan. – Tp; 9 stan. – rębnia (IVD);	W <i>Planie</i> zapisano konieczność ochrony stanowisk podczas prowadzenia prac leśnych, oraz kształtowania siedlisk stosownie do wymagań ekologicznych.	0	0	0	Gatunek o dość szerokiej tolerancji na warunki świetlne, dobrze znoszący prześwietlenie d-stanu. Ochrona stanowisk wiąże się głównie z minimalizacją szkód w runie podczas prowadzenia prac leśnych.
Kruszczyk siny <i>Epipactis purpurata</i>	OŚ	8	lasy	3 stan. – bez wsk. gosp.; 1 stan. – Tp; 4 stan. – rębnia (IVD);	W <i>Planie</i> zapisano konieczność ochrony stanowisk podczas prowadzenia prac leśnych, oraz kształtowania siedlisk stosownie do wymagań ekologicznych.	0	0	0	Gatunek rosnący w ocienieniu. Wykonanie zabiegów może czasowo odsłonić stanowiska, jednak przyjęty typ rębni i wykorzystanie odnowienia naturalnego, zminimalizuje ewentualny negatywny wpływ. Ochrona stanowisk wiąże się głównie z minimalizacją szkód w runie podczas prowadzenia prac leśnych.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Lilia złotogłów <i>Lilium martagon</i>	OŚ	41	lasy	24 stan. – bez wsk. gosp. (w tym 10 w rez. przyr.); 1 stan. – Tp; 16 stan. – rębnia (IVD);	W <i>Planie</i> zapisano konieczność ochrony stanowisk podczas prowadzenia prac leśnych, oraz kształtowania siedlisk stosownie do wymagań ekologicznych.	0	0	0	Gatunek rosnący w półcieniu, dobrze znoszący lekkie prześwietlenie d-stanu. Ochrona stanowisk wiąże się głównie z minimalizacją szkód w runie podczas prowadzenia prac leśnych. Przy przestrzeganiu zapisów <i>Planu</i> można uniknąć niekorzystnego oddziaływania na populację gatunku.
Listera jajowata <i>Listera ovata</i>	OCz	37	lasy	17 stan. – bez wsk. gosp.; 2 stan. – Tp; 18 stan. – rębnia (IVD);	W <i>Planie</i> zapisano konieczność ochrony stanowisk podczas prowadzenia prac leśnych, oraz kształtowania siedlisk stosownie do wymagań ekologicznych.	0	0	0	Gatunek o dość szerokiej tolerancji na warunki świetlne, dobrze znoszący prześwietlenie d-stanu. Ochrona stanowisk wiąże się głównie z minimalizacją szkód w runie podczas prowadzenia prac leśnych.
Miodownik melisowaty <i>Melittis melisophyllum</i>	OCz	2	lasy	2 stan. – bez wsk. gosp.	W <i>Planie</i> zapisano konieczność ochrony stanowisk podczas prowadzenia prac leśnych, oraz kształtowania siedlisk stosownie do wymagań ekologicznych.	0	0	0	Gatunek rosnący w półcieniu, dobrze znoszący lekkie prześwietlenie d-stanu. Ochrona stanowisk wiąże się głównie z minimalizacją szkód w runie podczas prowadzenia prac leśnych.
Obrazki alpejskie <i>Arum alpinum</i>	OCz	38	lasy	14 stan. – bez wsk. gosp. (w tym 1 w rez. przyr.); 1 stan. – Cw; 2 stan. – Cp; 3 stan. – Tp; 18 stan. – rębnia (IVD);	W <i>Planie</i> zapisano konieczność ochrony stanowisk podczas prowadzenia prac leśnych, oraz kształtowania siedlisk stosownie do wymagań ekologicznych.	0	0	0	Gatunek o umiarkowanych wymaganiach świetlnych, dobrze znoszący lekkie prześwietlenie d-stanu. Ochrona stanowisk wiąże się głównie z minimalizacją szkód w runie podczas prowadzenia prac leśnych.
Orlik pospolity <i>Aquilegia vulgaris</i>	OCz	11	lasy	6 stan. – bez wsk. gosp.; 1 stan. – Tp; 4 stan. – rębnia (IVD);	W <i>Planie</i> zapisano konieczność ochrony stanowisk podczas prowadzenia prac leśnych, oraz kształtowania siedlisk stosownie do wymagań ekologicznych.	0	0	0	Gatunek o umiarkowanych wymaganiach świetlnych, dobrze znoszący lekkie prześwietlenie d-stanu. Ochrona stanowisk wiąże się głównie z minimalizacją szkód w runie podczas prowadzenia prac leśnych.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Paprotnik Brauna <i>Polystichum braunii</i>	OCz	teren n-ctwa	lasy	różne rodzaje zabiegów gospodarczych	W <i>Planie</i> zapisano konieczność ochrony stanowisk podczas prowadzenia prac leśnych, oraz kształtowania siedlisk stosownie do wymagań ekologicznych.	0	0	0	Gatunki preferujące miejsca cieniste, źle znoszące prześwietlenie drzewostanu, przy czym zajmują zwykle strome stoki, gdzie nie prowadzi się intensywnych cięć w drzewostanie. Ochrona stanowisk wiąże się głównie z przestrzeganiem zapisów odnośnie minimalizacji szkód w runie. Ponadto są to gatunki pospolite na terenie nadleśnictwa, z tego względu gospodarka leśna nie stanowi dla nich istotnego zagrożenia.
Paprotnik kolczysty <i>Polystichum aculeatum</i>	OCz								
Parzydło leśne <i>Aruncus sylvestris</i>	OCz	teren n-ctwa	lasy	różne rodzaje zabiegów gospodarczych	W <i>Planie</i> zapisano konieczność ochrony stanowisk podczas prowadzenia prac leśnych, oraz kształtowania siedlisk stosownie do wymagań ekologicznych.	0	0	0	Gatunek o umiarkowanych wymaganiach światlnych, rośnie jednak również w warunkach pełnego światła. Na terenie nadleśnictwa należy go uznać za gatunek pospolity – występuje bardzo licznie szczególnie przy drogach leśnych. Ochrona stanowisk wiąże się głównie z minimalizacją szkód w runie podczas prowadzenia prac leśnych, niemniej z uwagi na pospolite występowanie gospodarka leśna nie stanowi dla niego zagrożenia.
Podkolan zielonawy <i>Platanthera chlorantha</i>	OCz	10	lasy	5 stan. – bez wsk. gosp.; 1 stan. – Tp; 4 stan. – rębnia (IVD);	W <i>Planie</i> zapisano konieczność ochrony stanowisk podczas prowadzenia prac leśnych, oraz kształtowania siedlisk stosownie do wymagań ekologicznych.	0	0	0	Gatunek rosnący w umiarkowanym ocienieniu, dość częsty na ternie naszego kraju. Wykonanie zabiegów może czasowo odsłonić stanowiska, jednak przyjęty typ rębni i wykorzystanie odnowienia naturalnego, zminimalizuje ewentualny negatywny wpływ. Ochrona stanowisk wiąże się głównie z minimalizacją szkód w runie podczas prowadzenia prac leśnych.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Śnieżyca wiosenna <i>Leucoium vernum</i>	OCz	3	lasy	3 stan. – bez wsk. gosp.	W <i>Planie</i> zapisano konieczność ochrony stanowisk podczas prowadzenia prac leśnych, oraz kształtowania siedlisk stosownie do wymagań ekologicznych.	0	0	0	Gatunek rozwijający się wczesną wiosną, przed rozwojem liści na drzewach, z tego względu zwarcie drzewostanu ma tu drugorzędne znaczenie. Ochrona stanowisk wiąże się głównie z minimalizacją szkód w runie podczas prowadzenia prac leśnych, przy czym nie dotyczy odnotowanych stanowisk.
Śnieżyczka przebiśnieg <i>Galanthus nivalis</i>	OCz	45	lasy	30 stan. – bez wsk. gosp.; 1 stan. – Cp; 1 stan. – odn.; 1 stan. – Tp; 12 stan. – rębnia (IVD);	W <i>Planie</i> zapisano konieczność ochrony stanowisk podczas prowadzenia prac leśnych, oraz kształtowania siedlisk stosownie do wymagań ekologicznych.	0	0	0	Gatunek rozwijający się wczesną wiosną, przed rozwojem liści na drzewach, z tego względu zwarcie drzewostanu ma tu drugorzędne znaczenie. Ochrona stanowisk wiąże się głównie z minimalizacją szkód w runie podczas prowadzenia prac leśnych.
Tojad moldawski <i>Aconitum moldavicum</i>	OŚ	29	lasy	17 stan. – bez wsk. gosp. (w tym 9 w rez. przyr.); 2 stan. – piel; 1 stan. – Tp; 9 stan. – rębnia (IVD);	W <i>Planie</i> zapisano konieczność ochrony stanowisk podczas prowadzenia prac leśnych, oraz kształtowania siedlisk stosownie do wymagań ekologicznych.	0	0	0	Gatunek preferujący półcień. Wykonywanie zabiegów gospodarczych nie niesie zagrożeń, pod warunkiem minimalizacji szkód w runie w czasie prowadzenia prac leśnych.
Wawrzynek wilczelyko <i>Daphne mezereum</i>	OCz	teren n-ctwa	lasy	różne rodzaje zabiegów gospodarczych	W <i>Planie</i> zapisano konieczność ochrony stanowisk podczas prowadzenia prac leśnych, oraz kształtowania siedlisk stosownie do wymagań ekologicznych.	0	0	0	Gatunek bardzo częsty na terenie nadleśnictwa. Przy uwzględnieniu wskazań ochronnych realizacja zabiegów gospodarczych nie wpłynie negatywnie na stan populacji.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
GRUPA III – POSPOLITE GATUNKI ROŚLIN OBJĘTE OCHRONĄ GATUNKOWĄ									
Centuria pospolita <i>Centaurium erythraea</i>	OCz	częsty	zreby, łąki	odnośnie stan. położonych w lasach – różne rodzaje wskazań gosp.	W <i>Planie</i> zapisano konieczność ochrony stanowisk podczas prowadzenia prac leśnych, oraz kształtowania siedlisk stosownie do wymagań ekologicznych.	+	+	0	Gatunek rosnący w warunkach pełnego światła; w obrębie drzewostanów występuje tylko w warunkach silnego przerzedzenia lub eliminacji warstwy drzew. Wykonywanie zabiegów gospodarczych prowadzących do przerzedzenia zwarcia uznać należy za korzystne.
Goryczka trojeściowa <i>Gentiana asclepiadea</i>	OCz	teren n-ctwa	lasy – siedliska eutroficzne	różne rodzaje zabiegów gospodarczych	W <i>Planie</i> zapisano konieczność ochrony stanowisk podczas prowadzenia prac leśnych, oraz kształtowania siedlisk stosownie do wymagań ekologicznych.	0	0	0	Gatunki pospolite na terenie nadleśnictwa. Przy uwzględnieniu wskazań ochronnych realizacja zabiegów gospodarczych nie wpłynie negatywnie na stan ich populacji.
Pierwiosnek (pierwiosnka) wyniosły <i>Primula elatior</i>	OCz								
Bielistka siwa <i>Leucobryum glaucum</i>	OCz	teren n-ctwa	lasy – siedliska mezotroficzne	różne rodzaje zabiegów gospodarczych	W <i>Planie</i> zapisano konieczność ochrony stanowisk podczas prowadzenia prac leśnych.	0	0	0	Gatunki dość częste na terenie nadleśnictwa. Przy uwzględnieniu wskazań ochronnych realizacja zabiegów gospodarczych nie wpłynie negatywnie na stan ich populacji.
Rokietnik pospolity <i>Pleurozium schreberi</i>	OCz								
Tujowiec tamaryszkowy <i>Thuidium tamariscinum</i>	OCz								
Widłoząb miotłowy <i>Dicranum scoparium</i>	OCz								
Drabik drzewkowy <i>Climacium dendroides</i>	OCz	w miejscach podmokłych	lasy, bagna	w większości miejsca występowania wyłączone z zabiegów gosp.	W <i>Planie</i> zapisano konieczność ochrony stanowisk podczas prowadzenia prac leśnych, oraz kształtowania siedlisk stosownie do wymagań ekologicznych.	0	0	0	Przy uwzględnieniu wskazań ochronnych realizacja zabiegów gospodarczych nie wpłynie negatywnie na siedliska.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Płonnik pospolity <i>Polytrichum commune</i>	OCz	w miejscach podmokłych	lasy, bagna	w większości miejsca występowania wyłączone z zabiegów gosp.	W Planie zapisano konieczność ochrony stanowisk podczas prowadzenia prac leśnych, oraz kształtowania siedlisk stosownie do wymagań ekologicznych.	0	0	0	Przy uwzględnieniu wskazań ochronnych realizacja zabiegów gospodarczych nie wpłynie negatywnie na siedliska.
GRUPA IV – CHRONIONE GATUNKI GRZYBÓW									
Granicznik płucnik <i>Lobaria pulmonaria</i>	OŚ	14	stare drzewa liściaste	14 stan. – bez wsk. gosp.	Wokół 4 znanych stanowisk wyznaczono strefy zgodnie z rozporządzeniem MŚ w sprawie ochrony gatunkowej grzybów. Pozostałe ujęte są w ramy odrębnych wyłączeń, w których nie planowano działań gospodarczych.	0	0	0	Dla gatunku, zgodnie z rozporządzeniem MŚ wyznaczono strefy wyłączone z zabiegów gospodarczych (4 stan). Pozostałe stanowiska znajdują się w wyłączeniach, w których nie planowano działań gospodarczych. W pełni zabezpiecza to potrzeby związane z jego ochroną.
Siedzuń dębowy <i>Sparassis brevipes</i> , soplówka bukowa <i>Hericium coralloides</i> , soplówka jodłowa <i>Hericium flagellum</i> , szyszkowiec łuskowaty <i>Strobilomyces strobilaceus</i> , zółtlica chropowata <i>Flavoparmelia caperata</i> , brodaczką kępkowa <i>Usnea hirta</i> , brodaczką zwyczajną <i>Usnea dasypoga</i> , chrobotek leśny <i>Cladonia arbuscula</i> , chrobotek reniferowy <i>Cladonia rangiferina</i> , nibyplucnik wątpliwy <i>Cetrelia olivetorum</i> , plucnica islandzka <i>Cetraria islandica</i>	OŚ, OCz	teren n-ctwa	różne siedliska	różne rodzaje zabiegów gospodarczych	W Planie zapisano konieczność ochrony stanowisk podczas prowadzenia prac leśnych, oraz kształtowania siedlisk stosownie do wymagań ekologicznych.	0	0	0	Przy uwzględnieniu wskazań ochronnych realizacja zabiegów gospodarczych nie wpłynie negatywnie na siedliska.

Analizując treść *Planu*, a dokładniej programu ochrony przyrody należy stwierdzić, że wszystkie zapisy dotyczące ochrony stanowisk cennych roślin zostały tam zawarte. *Plan* zawiera: wykaz gatunków roślin rzadkich i chronionych, wskazówki do ich ochrony, szczegółową lokalizację stanowisk najcenniejszych gatunków w postaci wykazu oraz bazy GIS, a także zapis odnośnie konieczności ochrony stanowisk oraz kształtowania ich siedlisk stosownie do wymagań ekologicznych. W zaleceniach dotyczących ochrony stanowisk podano by omijać je przy planowaniu i wytyczaniu szlaków zrywkowych oraz chronić w trakcie wykonywania zabiegów gospodarczych. Zalecono również prowadzenie monitoringu, w tym stałej kontroli gatunków najrzadszych i najbardziej narażonych na zniszczenie. Spełnienie tych wymogów leży po stronie wykonawcy i wykracza poza zakres *Planu*.

Jak wynika z powyższej analizy realizacja *Planu* nie niesie istotnych zagrożeń dla stanowisk gatunków występujących na terenie nadleśnictwa. Fragmenty najcenniejsze, skupiające chronione i rzadkie gatunki roślin pozostawiono bez zabiegów lub wskazano potrzebę ochrony czynnej. Ponadto część stanowisk zlokalizowana jest na gruntach nieleśnych oraz w rezerwatach przyrody do których plan u.l. z zasady nie wprowadza wskazówek gospodarczych. W przypadku gatunków położonych w wyłączeniach leśnych, w których zaplanowano zabiegi gospodarcze, tylko przestrzeganie zapisów o uważnym wykonywaniu prac i minimalizacji szkód w runie, uchronią je przed zniszczeniem. Jest to jednakże rolą wykonawcy *Planu*.

Podobne zalecenia ochronne dotyczą również grzybów stwierdzonych na terenie nadleśnictwa.

Tabela wpływu zaplanowanych wskazań gospodarczych na istotne z punktu widzenia ochrony przyrody w nadleśnictwie gatunki zwierząt.

Gatunek	Status	Znana liczba stanowisk w Nadleśn. lub miejsca występowania	Zabiegi gospodarcze zaplanowane w miejscach występowania	Sposoby ograniczenia negatywnego wpływu zapisane w <i>Planie</i>	Przewidywane oddziaływanie			Uwagi i wnioski do <i>Planu</i> lub uzasadnienie dokonanej oceny
					Krótko-terminowe	Średnio-terminowe	Długo-terminowe	
1	2	3	4	5	6	7	8	9
BEZKRĘGOWCE								
Rak rzeczny <i>Astacus astacus</i>	OCz	Wody płynące i stojące – odnotowany w dolinie Rabego	Brak wskazań gospodarczych odnoszących się do tego typu siedlisk.	W <i>Planie</i> zalecono realizację zapisów wynikających z rozporządzenia MŚ w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt – w ramach wielofunkcyjnej gospodarki leśnej.	0	0	0	Zabiegi gospodarcze nie odnoszą się do siedlisk zajmowanych przez gatunki.
Ślimak winniczek <i>Helix pomatia</i>	OCz	Pospolity; teren n-ctwa; różne siedliska	Różne rodzaje zabiegów gospodarczych.	W <i>Planie</i> zalecono realizację zapisów wynikających z rozp. MŚ w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt – w ramach wielofunkcyjnej gospodarki leśnej.	0	0	0	Gatunek pospolity w Polsce, bytujący w różnych siedliskach. Realizacja zapisów <i>Planu</i> nie niesie zagrożeń.
Biegacz urozmaicony <i>Carabus variolosus</i>	OŚ	Powszechnie w dolinach potoków - teren n-ctwa	Różne rodzaje zabiegów gospodarczych.	W <i>Planie</i> zalecono zachowanie naturalnego charakteru potoków. Utrzymanie zakazu zrywki potokami. Pozostawianie zasobów martwego drewna gromadzących się w dolinach potoków oraz starych, zamierających drzew w ich bezpośrednim sąsiedztwie (za wyjątkiem działań związanych z utrzymaniem infrastruktury drogowej i zapewnieniem bezpieczeństwa powszechnego).	0	0	0	Na terenie nadleśnictwa gatunek związany jest głównie z dolinami potoków, gdzie zwykle zalegają duże ilości martwego drewna. Odpowiednie zapisy odnoszące się do zachowania preferowanych przez niego siedlisk zostały w <i>Planie</i> zawarte. <i>Gatunek będący przedmiotem ochrony w obszarze Natura 2000 Bieszczady (pkt. 4.2).</i>
Biegacze <i>Carabus</i> sp.	OCz	Lasy, pola, łąki; podawane z leśnictw:	W lasach – różne rodzaje zabiegów	W <i>Planie</i> zalecono realizację zapisów wynikających z rozporządzenia MŚ w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt – w	0	0	0	Gatunki liczne w naszym kraju. Realizacja zapisów <i>Planu</i> nie niesie dla nich istotnych zagrożeń.

1	2	3	4	5	6	7	8	9
		Jabłonki, Rajskie, Górzanka, Wola Górzańska	gospodarczych.	ramach wielofunkcyjnej gospodarki leśnej.				
Czerwończyk nieparek <i>Lycaena dispar</i>	DS II, OŚ	Baligród (136 c)	grunty nieleśne – bez wsk. gosp.	Potencjalnych miejsc bytowania nie dotyczy planowanie gospodarcze. Zapisy ochronne dotyczą m.in. utrzymania nieleśnych siedlisk przyrodniczych.	0	0	0	Czerwończyk nieparek w naszym kraju, jak też na terenie nadleśnictwa występuje licznie i nie wymaga specjalnych zabiegów mających na celu ochronę jego populacji. Stanowiska koncentrują się głównie w rejonie kompleksów łąkowych, których nie dotyczą wskazania gospodarcze. Służą im natomiast zalecenia dotyczące utrzymywania siedlisk nieleśnych. <i>Gatunek będący przedmiotem ochrony w obszarze Natura 2000 Bieszczady (pkt. 4.2).</i>
Krasopani hera <i>Callimorpha quadripunctaria</i>	DS II, OŚ	Gatunek związany ze strefą ekotonu i obecnością sadźca konopiastego – w n-ctwie odnotowany w 5 leśnictwach	Różne rodzaje zabiegów gospodarczych.	W <i>Planie</i> zalecono pozostawienie miejsc występowania sadźca konopiastego ze stwierdzoną obecnością gatunku bez zabiegów (za wyjątkiem działań związanych z utrzymaniem infrastruktury drogowej oraz działań niezbędnych do powstrzymania sukcesji naturalnej mogącej doprowadzić do zaniku stanowiska) oraz utrzymywanie stref ekotonowych w miejscach występowania sadźca, będących siedliskiem gatunku.	0	0	0	Gatunek nie jest uznawany za zagrożony. Na terenie nadleśnictwa związany jest miejscami występowania sadźca konopiastego. Odpowiednie zapisy odnoszące się do zachowania preferowanych przez niego siedlisk zostały w <i>Planie</i> zawarte. <i>Gatunek będący przedmiotem ochrony w obszarze Natura 2000 Bieszczady (pkt. 4.2).</i>
Modliszka zwyczajna <i>Mantis religiosa</i>	OŚ	Śródleśne łąki, polany i brzegi lasów – w n- ctwie odnot. na 1 stan. w	Różne rodzaje zabiegów gospodarczych.	W <i>Planie</i> zalecono realizację zapisów wynikających z rozporządzenia MŚ w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt – w ramach wielofunkcyjnej gospodarki leśnej.	0	0	0	Brak istotnych zagrożeń dla gatunku ze strony gospodarki leśnej.

1	2	3	4	5	6	7	8	9
		leśn. Czarne						
Nadobnica alpejska <i>Rosalia alpina</i>	D II OŚ	W buczynach – podawana z 5 leśnictw	Różne rodzaje zabiegów gospodarczych.	<p>W razie stwierdzenia stanowisk sposoby niwelujące zagrożenia opisane w <i>Planie</i> to:</p> <p>1) W pobliżu potwierdzonych stanowisk występowania gatunku, ograniczenie pozyskania i składowania drewna bukowego i wiązowego w okresie rójki (od 1 lipca do 31 sierpnia). W razie konieczności pozostawiania w tym okresie na składach drewna ww. gatunków w odległości mniejszej niż 100 m od potwierdzonych stanowisk, wskazane jest zabezpieczenie go przed możliwością złożenia jaj przez nadobnicę alpejską, np. siatką o drobnych oczkach (obszar wdrażania siedlisko 9130, 9110). W razie konieczności przetrzymywania na takich składach drewna bukowego pozyskanego w okresie rójki, okres przetrzymywania bez zabezpieczenia nie może być na tyle długi, aby drewno stało się odpowiednie do zasiedlenia.</p> <p>2) Zgodnie z IOL oraz zarządzeniem nr 28/2014, na siedliskach przyrodniczych nie usuwa się drzew martwych i zamierających (z wyłączeniem sytuacji kłęskowych, zagrożenia stanu zdrowotnego drzewostanów oraz zagrożenia bezpieczeństwa publicznego). Pozostawianie fragmentów drzewostanów do naturalnego rozkładu (około 5% drzewostanów rębnych oraz ostoi</p>	0	0	0	<p>Nadobnica alpejska to gatunek związany z bukiem, preferujący stare, prześwietlone drzewostany z dużym udziałem martwego drewna. Za główne zagrożenie uznaje się zbyt intensywną gospodarkę leśną prowadzącą do zmniejszenia udziału starodrzewów, starych drzew oraz zasobów martwego drewna oraz usuwanie martwego drewna w okresie w okresie tzw. rójki. Ochrona gatunku wiąże się głównie z utrzymaniem zasobów martwego drzewa w lasach oraz eliminacją zagrożeń. Odpowiednie zapisy zostały w <i>Planie</i> zawarte.</p> <p><i>Gatunek będący przedmiotem ochrony w obszarze Natura 2000 Bieszczady (pkt. 4.2).</i></p>

1	2	3	4	5	6	7	8	9
				<p>ksylobiontów), a także drzew biocenotycznych, gwarantujących stałą obecność grubych drzew.</p> <p>3) W PUL zaprojektowano stosowanie rębni stopniowej gniazdowej udoskonalonej (IVd) z długim i bardzo długim okresem odnowienia, w trakcie prowadzenia której występuje etap naświetlenia części martwych drzew, szczególnie stojących, stanowiących główne miejsce rozwoju dla nadobnicy.</p> <p>4) W miejscach występowania nadobnicy będą kształtowane drzewostany z udziałem buka i jaworu powyżej 80%.</p> <p>5) Przyjęte w PUL wieki rębności oraz stosowanie rębni stopniowej gniazdowej udoskonalonej z długim i bardzo długim okresem odnowienia oraz wynikające z IOL oraz zarządzenia 28/2014 pozostawianie fragmentów d-stanów do naturalnego rozpadu (około 5% drzewostanów rębnych oraz ostoje ksylobiontów), a także drzew biocenotycznych, gwarantują stałą obecność grubych drzew.</p>				
Paź zeglarz <i>Iphiclides podalirius</i>	OCz	Gatunek występujący zwykle w miejscach nasłonecznionych – polanach, skałkach, łąkach; w	W lasach – różne rodzaje zabiegów gospodarczych.	W <i>Planie</i> zalecono realizację zapisów wynikających z rozporządzenia MŚ w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt – w ramach wielofunkcyjnej gospodarki leśnej.	0	0	0	Brak istotnych zagrożeń dla gatunku ze strony gospodarki leśnej.

1	2	3	4	5	6	7	8	9
		nadleśnictwie podawany z 3 leśnictw						
Pysznik jodłowy <i>Eurhythrea austriaca</i>	OCz	Gatunek występujący w starodrzewach jodłowych; w nadleśnictwie podawany z 3 leśnictw	W lasach – różne rodzaje zabiegów gospodarczych.	W <i>Planie</i> zalecono kształtowanie wielogeneracyjnych drzewostanów jodłowych z udziałem płatów starodrzewów, biogrup złożonych z wiekowych drzew oraz pojedynczych drzew starych i zamierających przez: 1. Stosowanie rębni złożonych, przede wszystkim rębni stopniowej gniazdowej udoskonalonej z długim okresem odnowienia. Rębnia ta zapewnienia warunki dla odnowienia naturalnego gatunków cieniznośnych oraz światłoządnych, sprzyjając przestrzennemu zróżnicowaniu struktury drzewostanów. 2. Pozostawianie ok. 5% powierzchni drzewostanów rębnych do naturalnego rozkładu. 3. Pozostawianie stojących drzew martwych i obumierających, jeśli nie stwarzają zagrożenia bezpieczeństwa powszechnego lub mienia na dużą skalę. W razie konieczności wycięcia takiego drzewa powinno ono pozostać na miejscu ścięcia.	0	0	0	Gatunek rzadki, zagrożony wymarciem. Jako materiał legowy podaje się stare, nadłamane lub martwe jodły lub okorowane pnie sosen. W warunkach nadleśnictwa zagrożeniem jest więc usuwanie starych drzew i martwego drewna należącego do tych gatunków, czemu jednak przeciwdziałać mają zapisy <i>Planu</i> .
Mrówka rudnica <i>Formica rufa</i>	OCz	Lasy	Różne rodzaje zabiegów gospodarczych.	W <i>Planie</i> zalecono realizację zapisów wynikających z rozporządzenia MŚ w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt – w ramach wielofunkcyjnej gospodarki leśnej oraz ostrożne wykonywanie prac w pobliżu mrowisk, jak również	0	0	0	Pospolity owad leśny. Brak istotnych zagrożeń ze strony gospodarki leśnej. W <i>Planie</i> zalecono zabezpieczanie mrowisk przed zniszczeniem. Ważne jest też zachowanie szczególnej ostrożności podczas prowadzenia prac

1	2	3	4	5	6	7	8	9
				zabezpieczenie ich przed zniszczeniem.				leśnych.
Trzmiele <i>Bombus</i> sp.	OCz	W różnych typach siedlisk; powszechnie na terenie n-ctwa	W lasach – różne rodzaje zabiegów gospodarczych.	W <i>Planie</i> zalecono realizację zapisów wynikających z rozporządzenia MŚ w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt – w ramach wielofunkcyjnej gospodarki leśnej.	0	0	0	Gatunki liczne w naszym kraju. Realizacja zapisów <i>Planu</i> nie niesie dla nich zagrożeń.
Wynurt <i>Ceruchus chrysomelinus</i>	OCz	W starodrzewach; w nadleśnictwie podawany z leśnictwa Czarne	Różne rodzaje zabiegów gospodarczych (na 3 z 4 obecnie znanych stanowisk nie zaplanowano działań gospodarczych).	<p>W <i>Planie</i> zalecono kształtowanie wielogeneracyjnych drzewostanów z udziałem płatów starodrzewów, biogrup złożonych z wiekowych drzew oraz pojedynczych drzew starych dziuplastych i zamierających przez:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Stosowanie rębni złożonych, przede wszystkim rębni stopniowej gniazdowej udoskonalonej z długim okresem odnowienia. Rębnia ta zapewnienia warunki dla odnowienia naturalnego gatunków cienionośnych oraz światłożądnych, sprzyjając przestrzennemu zróżnicowaniu struktury drzewostanów. 2. Pozostawianie ok. 5% powierzchni drzewostanów rębnych do naturalnego rozkładu. 3. Pozostawianie stojących drzew martwych i obumierających, jeśli nie stwarzają zagrożenia bezpieczeństwa powszechnego lub mienia na dużą skalę. W razie konieczności wycięcia takiego drzewa powinno ono pozostać na miejscu ścięcia. 4. Wyłączenie z pozyskania drewna ostoi ksylobiontów. 	0	0	0	Gatunek zamieszkujący starodrzewy świerkowe i jodłowe, rzadziej mieszane. Do rozwoju wymaga próchniejącego drewna jodeł i świerków, rzadziej buków, dębów i brzoź. Zapisy ujęte w <i>Planie</i> w należyty sposób zabezpieczają jego siedliska.

1	2	3	4	5	6	7	8	9
Zagłębek bruzdkowany <i>Rhysodes sulcatus</i>	D II OŚ	Oddz. 120/120A w leśnictwie Czarne	W obrębie znanych stanowisk nie zaplanowano działań gospodarczych.	<p>W <i>Planie</i> zalecono kształtowanie wielogeneracyjnych drzewostanów z udziałem płatów starodrzewów, biogrup złożonych z wiekowych drzew oraz pojedynczych drzew starych dziuplastych i zamierających przez:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Stosowanie rębni złożonych, przede wszystkim rębni stopniowej gniazdowej udoskonalonej z długim okresem odnowienia. Rębnia ta zapewnienia warunki dla odnowienia naturalnego gatunków cieniostośnych oraz światłożądnych, sprzyjając przestrzennemu zróżnicowaniu struktury drzewostanów. 2. Pozostawianie ok. 5% powierzchni drzewostanów rębnych do naturalnego rozkładu. 3. Pozostawianie stojących drzew martwych i obumierających, jeśli nie stwarzają zagrożenia bezpieczeństwa powszechnego lub mienia na dużą skalę. W razie konieczności wycięcia takiego drzewa powinno ono pozostać na miejscu ścięcia. 4. Wyłączenie z pozyskania drewna ostoi ksylobiontów. 	0	0	0	Zagłębek bruzdkowany jest reliktem po pierwotnych lasach, obecnie związanym z lasami o charakterze naturalnym bądź zbliżonych do naturalnego. Warunkiem jego występowania jest obecność w drzewostanie starych, zamierających lub obumarłych drzew, z którymi związany jest cykl życia. Zapisy ujęte w <i>Planie</i> w należyty sposób zabezpieczają jego siedliska. <i>Gatunek będący przedmiotem ochrony w obszarze Natura 2000 Bieszczady (pkt. 4.2).</i>
Zgniotek cynobrowy <i>Cucujus cinnaberinnus</i>	D II OŚ	W n-ctwie podawany z 8 leśnictw	Różne rodzaje zabiegów gospodarczych. Na ok. 50% obecnie znanych stanowisk nie zaplanowano	<p>W <i>Planie</i> zalecono kształtowanie wielogeneracyjnych drzewostanów z udziałem płatów starodrzewów, biogrup złożonych z wiekowych drzew oraz pojedynczych drzew starych dziuplastych i zamierających przez:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Stosowanie rębni złożonych, przede 	0	0	0	Gatunek bytuje na stojących lub leżących drzewach albo ich fragmentach. Potrzebuje drzew martwych lub w ostatnim stadium zamierania. Preferuje drzewa stare, o dużej średnicy, z grubą korą. Zapisy ujęte w <i>Planie</i> w należyty

1	2	3	4	5	6	7	8	9
			działań gospodarczych.	wszystkim rębni stopniowej gniazdowej udoskonalonej z długim okresem odnowienia. Rębni ta zapewnienia warunki dla odnowienia naturalnego gatunków cienioznośnych oraz światłożądnych, sprzyjając przestrzennemu zróżnicowaniu struktury drzewostanów. 2. Pozostawianie ok. 5% powierzchni drzewostanów rębnych do naturalnego rozkładu. 3. Pozostawianie stojących drzew martwych i obumierających, jeśli nie stwarzają zagrożenia bezpieczeństwa powszechnego lub mienia na dużą skalę. W razie konieczności wycięcia takiego drzewa powinno ono pozostać na miejscu ścięcia. 4. Wyłączenie z pozyskania drewna ostoi ksylobiontów.				sposób zabezpieczają jego siedliska.
RYBY								
Głowacz białopłetwy <i>Cottus gobio</i> , brzana peloponeska <i>Barbus peloponnesius</i>	D II OCz	Rzeki	Brak wskazań gospodarczych odnoszących się do tego typu siedlisk.	W <i>Planie</i> zalecono zachowanie zadrzewień i zakrzewień stanowiących naturalną obudowę biologiczną rzek.	0	0	0	W <i>Planie</i> wskazano potrzebę ochrony roślinności nadrzecznej. Przy większych ciekach wyznaczono strefy buforowe wyłączone z zabiegów gospodarczych.
PŁAZY								
Kumak górski <i>Bombina variegata</i>	DS II, OŚ	Zbiorniki wodne o różnym charakterze.	Brak wskazań gospodarczych odnoszących się do tego typu siedlisk.	W <i>Planie</i> zalecono: utrzymanie miejsc bytowania i rozrodu, czyli zbiorników wodnych różnego pochodzenia, pozostawienie odpadów pozrębowych na przyzmacach w pobliżu zbiorników – jako zimowych schronień dla płazów,	0	0	0	Gatunek dość pospolity na terenie nadleśnictwa, nie wymagający szczególnych zabiegów ochronnych. Ochrona wiąże się głównie z utrzymaniem miejsc bytowania i rozrodu czyli zbiorników wodnych

1	2	3	4	5	6	7	8	9
				uwzględnianie przy wytyczaniu szlaków zrywkowych lokalnych zabagnień i oczek wodnych oraz zabezpieczanie pułapek ekologicznych.				różnego pochodzenia. <i>Gatunek będący przedmiotem ochrony w obszarze Natura 2000 Bieszczady (pkt. 4.2).</i>
Traszka grzebieniasta <i>Triturus cristatus</i>	DS II, OŚ	Zbiorniki wodne o różnym charakterze – 3 stan.	Brak wskazań gospodarczych odnoszących się do tego typu siedlisk.	W <i>Planie</i> zalecono: utrzymanie miejsc bytowania i rozrodu, czyli zbiorników wodnych różnego pochodzenia, pozostawienie odpadów pożytkowych na przyzmacach w pobliżu zbiorników – jako zimowych schronień dla płazów, uwzględnianie przy wytyczaniu szlaków zrywkowych lokalnych zabagnień i oczek wodnych oraz zabezpieczanie pułapek ekologicznych.	0	0	0	Gatunki rzadkie, przy czym ochrona wiąże się głównie z utrzymaniem miejsc bytowania i rozrodu czyli zbiorników wodnych różnego pochodzenia. Zabiegi gosp. ujęte w <i>Planie</i> nie odnoszą się do tego typu obiektów, służą im natomiast zapisy ochronne. <i>Gatunki będące przedmiotem ochrony w obszarze Natura 2000 Bieszczady (pkt. 4.2).</i>
Traszka karpacka <i>Lissotriton montandoni</i> (<i>Triturus montandoni</i>)	DS II, OŚ	Zbiorniki wodne o różnym charakterze		uwzględnianie przy wytyczaniu szlaków zrywkowych lokalnych zabagnień i oczek wodnych oraz zabezpieczanie pułapek ekologicznych.				
Traszka zwyczajna <i>Triturus vulgaris</i> Traszka górską <i>Triturus alpestris</i> Salamandra plamista <i>Salamandra salamandra</i> Ropucha szara <i>Bufo bufo</i> Ropucha zielona <i>Pseudepidalea viridis</i> (<i>Bufo viridis</i>) Rzekotka drzewna <i>Hyla arborea</i> Żaba jeziorowa <i>Pelophylax lessonae</i> (<i>Rana lessonae</i>) Żaba trawna <i>Rana temporaria</i>	OŚ, OCz	Licznie, teren n-ctwa; zbiorniki i oczka wodne, bagna, kałuże, miejsca wilgotne.	Brak wskazówek gospodarczych dotyczących zajmowanych przez nie siedlisk.	W <i>Planie</i> zalecono: utrzymanie miejsc bytowania i rozrodu, czyli zbiorników wodnych różnego pochodzenia, pozostawienie odpadów pożytkowych na przyzmacach w pobliżu zbiorników – jako zimowych schronień dla płazów, uwzględnianie przy wytyczaniu szlaków zrywkowych lokalnych zabagnień i oczek wodnych oraz zabezpieczanie pułapek ekologicznych.	0	0	0	Wskazówki gospodarcze zawarte w <i>Planie</i> nie odnoszą się do zajmowanych przez płazy siedlisk. W programie ochrony przyrody znalazły się natomiast zalecenia służące ochronie zajmowanych przez nie miejsc.

1	2	3	4	5	6	7	8	9
GADY								
Gniewosz plamisty <i>Coronella austriaca</i>	OŚ	Obserwowany w oddz. 146a obrębu Bukowiec (brak stwierdzeń miejsc rozrodu)	W lasach – różne rodzaje zabiegów gosp.	W <i>Planie</i> zalecono realizację zapisów wynikających z rozp. MŚ w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt, szczególnie zapisów dotyczących ochrony strefowej. Ograniczanie sukcesji naturalnej w rejonie stanowisk, pozostawianie odpadów pozrębowych złożonych w stosy w nasłonecznionych miejscach. W <i>Planie</i> nie projektowano zalesień.	0	0	0	W programie ochrony przyrody znalazły się zalecenia służące jego ochronie. Gospodarka leśna nie stanowi dla niego zagrożenia.
Wąż Eskulapa <i>Zamenis longissimus (Elaphe longissima)</i>	OŚ	Martwy osobnik znaleziony na drodze publicznej przy oddz. 141a w obrębie Baligród; osobniki obserwowane w oddz. 53 i na Horodku oraz w oddz. 146Ah w obrębie Bukowiec (brak stwierdzeń miejsc rozrodu)	Różne rodzaje zabiegów gosp.	W <i>Planie</i> zalecono realizację zapisów wynikających z rozp. MŚ w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt, szczególnie zapisów dotyczących ochrony strefowej. Ograniczanie sukcesji naturalnej w rejonie stanowisk, pozostawianie odpadów pozrębowych złożonych w stosy w nasłonecznionych miejscach, tworzenie kopców lęgowych, podejmowanie innych działań polepszających warunki bytowania tego gatunku określonych projektem „Czynna ochrona siedlisk i rozpoznanie stanu populacji węża Eskulapa w Bieszczadach Zachodnich”. W <i>Planie</i> nie projektowano zalesień.	0	0	0	W programie ochrony przyrody znalazły się zalecenia służące jego ochronie. Gospodarka leśna nie stanowi dla niego zagrożenia.
Jaszczurka zwinka <i>Lacerta agilis</i> , jaszczurka żyworodna <i>Lacerta vivipara</i> , padalec zwyczajny <i>Anguis fragilis</i> , zaskroniec zwyczajny <i>Natrix natrix</i> , żmija zygzakowata <i>Vipera berus</i>	OCz	Średnio-licznie, teren n-ctwa; lasy, pola, rumowiska skalne	Różne rodzaje zabiegów gosp.	W <i>Planie</i> zalecono realizację zapisów wynikających z rozporządzenia MŚ w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt – w ramach wielofunkcyjnej gospodarki leśnej.	0	0	0	Gatunki liczne, nie wymagające specjalnych zabiegów ochronnych. Gospodarka leśna nie stanowi dla nich zagrożenia.

1	2	3	4	5	6	7	8	9
PTAKI								
Bocian biały <i>Ciconia ciconia</i>	D I, OŚ	Gatunek gniazduje zwykle w obrębie zabudowań lub w ich sąsiedztwie natomiast żeruje zwykle poza osadami. Podstawowymi żerowiskami są łąki, pastwiska, wody płynące lub stojące oraz pola orne.	Brak wskazówek gospodarczych odnoszących się do preferowanych przez niego siedlisk.	Potencjalnych miejsc bytowania nie dotyczy planowanie gospodarcze. Zapisy ochronne dotyczą m.in. utrzymania nieleśnych siedlisk przyrodniczych.	0	0	0	Ochrona gatunku wiąże się z ochroną stanowisk i typowych dla nich siedlisk, które dość ściśle związane są z gruntami nieleśnymi. <i>Gatunek będący przedmiotem ochrony w obszarze Natura 2000 Bieszczady (pkt. 4.2).</i>
Bocian czarny <i>Ciconia nigra</i>	D I, OŚ	Gatunek preferuje duże kompleksy leśne ze znacznym udziałem trudno dostępnych terenów podmokłych i zabagnionych, obfitujących w śródleśne potoki. <i>Gatunek gniazduje na gruntach w zarządzie nadleśnictwa – wokół gniazda ustanowiono strefę wskazaną w rozp.</i>	Różne rodzaje zabiegów gosp.	W <i>Planie</i> zalecono realizację zapisów wynikających z rozp. MŚ w sprawie w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt, szczególnie zapisów dotyczących ochrony strefowej.	0	0	0	Ochrona gatunku wiąże się głównie z egzekwowaniem ochrony strefowej. <i>Gatunek będący przedmiotem ochrony w obszarze Natura 2000 Bieszczady (pkt. 4.2).</i>
Derkacz <i>Crex crex</i>	D I, OŚ	Derkacz zasiedla otwarte i półotwarte tereny z żyznymi, podmokłymi, ekstensywnie użytkowanymi łąkami oraz turzycowiska.	Brak wskazówek gospodarczych odnoszących się do preferowanych przez niego siedlisk.	Potencjalnych miejsc bytowania nie dotyczy planowanie gospodarcze.	0	0	0	Zagrożenia wiążą się głównie z utratą siedlisk łęgowych wskutek zmian reżimu hydrologicznego rzek i zmniejszaniem areалу ekstensywnie użytkowanych łąk a także presją ze strony drapieżników. Ochrona gatunku wiąże się z ochroną stanowisk i typowych dla nich siedlisk, które dość ściśle związane są z gruntami nieleśnymi. Z uwagi iż nie przewiduje się zalesienia któregokolwiek z nich, nie może

1	2	3	4	5	6	7	8	9
								wystąpić tu negatywny wpływ realizacji zapisów <i>Planu</i> . Ich zachowaniu służą zalecenia ochronne. <i>Gatunek będący przedmiotem ochrony w obszarze Natura 2000 Bieszczady (pkt. 4.2).</i>
Dzięciol białostrzbiety <i>Dendrocopos leucotos</i>	D I, OŚ	Gatunek zależny od butwiejącego drewna, zwłaszcza miękkiego drewna drzew liściastych. Występuje zarówno w lasach jak i borach mieszanych.	Różne rodzaje zabiegów gosp.	<p>W <i>Planie</i> zalecono kształtowanie wielogeneracyjnych drzewostanów z udziałem płatów starodrzewów, biogrup złożonych z wiekowych drzew oraz pojedynczych drzew starych dziuplastych i zamierających przez:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Stosowanie rębni złożonych, przede wszystkim rębni stopniowej gniazdowej udoskonalonej z długim okresem odnowienia. Rębnia ta zapewnia warunki dla odnowienia naturalnego gatunków cienioznośnych oraz światłoządnych, sprzyjając przestrzennemu zróżnicowaniu struktury drzewostanów. 2. Pozostawianie ok. 5% powierzchni drzewostanów rębnych do naturalnego rozkładu. 3. Pozostawianie stojących drzew martwych i obumierających, jeśli nie stwarzają zagrożenia bezpieczeństwa powszechnego lub mienia na dużą skalę. W razie konieczności wycięcia takiego drzewa powinno ono pozostać na miejscu ścięcia. 4. Pozostawienie gatunków domieszkowych o miękkim drewnie. 	0	0	0	Zagrożenia dla gatunku wiążą się głównie z ograniczaniem powierzchni starodrzewu, eliminacją martwego drewna i starych, obumierających drzew, upraszczaniem struktury drzewostanów, eliminacją gatunków drzew o miękkim drewnie oraz osuszanie terenów podmokłych. Zapisy niwelujące te zagrożenia zostały ujęte w <i>Planie</i> . <i>Gatunek będący przedmiotem ochrony w obszarze Natura 2000 Bieszczady (pkt. 4.2).</i>

1	2	3	4	5	6	7	8	9
				5. Pozostawianie martwego drewna. 6. Pozostawienie łęgów bez użytkowania rębego oraz przedrębego (za wyjątkiem usuwania masowo zamierającego jesionu oraz gatunków obcych ekologicznie).				
Dzięciół czarny <i>Dendrocopos martius</i>	D I, OŚ	Zasiedla większe kompleksy lasów w starszych klasach wieku, zarówno bory jak i różnego typu lasy liściaste. W obrębie trwale zajmowanego terytorium wymaga fragmentów starodrzewów w wieku co najmniej 100 lat.	Różne rodzaje zabiegów gosp.	W <i>Planie</i> zalecono kształtowanie wielogeneracyjnych drzewostanów z udziałem płatów starodrzewów, biogrup złożonych z wiekowych drzew oraz pojedynczych drzew starych dziuplastych i zamierających przez: 1. Stosowanie rębni złożonych, przede wszystkim rębni stopniowej gniazdowej udoskonalonej z długim okresem odnowienia. Rębnia ta zapewnienia warunki dla odnowienia naturalnego gatunków cienioznośnych oraz światłoządnych, sprzyjając przestrzennemu różnicowaniu struktury drzewostanów. 2. Pozostawianie ok. 5% powierzchni drzewostanów rębnych do naturalnego rozkładu. 3. Pozostawianie stojących drzew martwych i obumierających, jeśli nie stwarzają zagrożenia bezpieczeństwa powszechnego lub mienia na dużą skalę. W razie konieczności wycięcia takiego drzewa powinno ono pozostać na miejscu ścięcia. 4. Pozostawianie martwego drewna. 5. Wyłączenie z pozyskania drewna ostoi ksylobiontów.	0	0	0	Gatunkowi zagraża utrata siedlisk w wyniku ograniczania areálu starodrzewów oraz eliminacji z lasu martwych drzew. Zalecenia odnośnie modyfikacji gospodarki leśnej sprowadzają się do utrzymywania areálu starodrzewów oraz pozostawiania drzew martwych i obumierających. Stosowne zapisy znalazły się w <i>Planie</i> . <i>Gatunek będący przedmiotem ochrony w obszarze Natura 2000 Bieszczady (pkt. 4.2).</i>

1	2	3	4	5	6	7	8	9
Dzięciol średni <i>Dendrocopos medius</i>	D I, OŚ	Gatunek zamieszkuje stare lasy liściaste z dominującym udziałem dębów, głównie grądy, acydofilne dąbrowy i nadrzeczne lasy łęgowe. Kluczowym elementem jest obecność starych drzew o grubej i spękanej korze oraz martwych i obumierających.	Różne rodzaje zabiegów gosp.	W <i>Planie</i> zalecono kształtowanie wielogeneracyjnych drzewostanów z udziałem płatów starodrzewów, biogrup złożonych z wiekowych drzew oraz pojedynczych drzew starych dziuplastych i zamierających przez: 1. Stosowanie rębni złożonych, przede wszystkim rębni stopniowej gniazdowej udoskonalonej z długim okresem odnowienia. Rębnia ta zapewnienia warunki dla odnowienia naturalnego gatunków cieniznośnych oraz światłoządnych, sprzyjając przestrzennemu zróżnicowaniu struktury drzewostanów. 2. Pozostawianie ok. 5% powierzchni drzewostanów rębnych do naturalnego rozkładu. 3. Pozostawianie stojących drzew martwych i obumierających, jeśli nie stwarzają zagrożenia bezpieczeństwa powszechnego lub mienia na dużą skalę. W razie konieczności wycięcia takiego drzewa powinno ono pozostać na miejscu ścięcia. 4. Pozostawianie martwego drewna. 5. Wyłączenie z pozyskania drewna ostoi ksylobiontów.	0	0	0	Za główne zagrożenia gatunku uznaje się utratę siedlisk w wyniku kurczenia się arealu starodrzewów oraz eliminacji martwych i obumierających drzew. Zapisy eliminujące te zagrożenia zostały ujęte w <i>Planie</i> .
Dzięciol trójpalczasty <i>Picoides tridactylus</i>	D I, OŚ	Zamieszkuje głównie stare bory i bory mieszane, jak również wilgotne drzewostany (łęgi, olsy, rzadko grądy) jeśli tylko zawierają domieszkę starych	Różne rodzaje zabiegów gosp.	W <i>Planie</i> zalecono kształtowanie wielogeneracyjnych drzewostanów z udziałem płatów starodrzewów, biogrup złożonych z wiekowych drzew oraz pojedynczych drzew starych dziuplastych i zamierających przez:	0	0	0	Gatunkowi zagraża ograniczenie powierzchni starodrzewu, eliminacja martwego drewna i starych, obumierających drzew, gł. świerków, upraszczanie struktury drzewostanów. Zapisy eliminujące

1	2	3	4	5	6	7	8	9
		świerków. Jest przystosowany do lasów świerkowych w późnych stadiach sukcesji, zawierających duże ilości osłabionych drzew zaatakowanych przez korniki, pogorzeli, obszarów podmokłych.		<p>1. Stosowanie rębni złożonych, przede wszystkim rębni stopniowej gniazdowej udoskonalonej z długim okresem odnowienia. Rębnia ta zapewnia warunki dla odnowienia naturalnego gatunków cienoznośnych oraz światłożądnych, sprzyjając przestrzennemu zróżnicowaniu struktury drzewostanów.</p> <p>2. Pozostawianie ok. 5% powierzchni drzewostanów rębnych do naturalnego rozkładu.</p> <p>3. Pozostawianie stojących drzew martwych i obumierających, jeśli nie stwarzają zagrożenia bezpieczeństwa powszechnego lub mienia na dużą skalę. W razie konieczności wycięcia takiego drzewa powinno ono pozostać na miejscu ścięcia.</p> <p>4. Pozostawianie domieszki świerków rodzimego pochodzenia.</p> <p>5. Pozostawianie martwego drewna.</p> <p>6. Wyłączenie z pozyskania drewna ostoi ksylobiontów.</p>				te zagrożenia zostały ujęte w <i>Planie</i> . <i>Gatunek będący przedmiotem ochrony w obszarze Natura 2000 Bieszczady (pkt. 4.2).</i>
Dzięciol zielonosiwy <i>Picus canus</i>	D I, OŚ	Gatunek związany z dojrzałymi lasami liściastymi i mieszanymi o niewielkim zwarcu, w których spotyka się choćby pojedyncze martwe lub zamierające drzewa. Preferuje skraje lasów sąsiadujące z otwartymi przestrzeniami łąk, zrębów,	Różne rodzaje zabiegów gosp.	<p>W <i>Planie</i> zalecono kształtowanie wielogeneracyjnych drzewostanów z udziałem płatów starodrzewów, biogrup złożonych z wiekowych drzew oraz pojedynczych drzew starych dziuplastych i zamierających: poprzez:</p> <p>1. Stosowanie rębni złożonych, przede wszystkim rębni stopniowej gniazdowej udoskonalonej z długim okresem odnowienia. Rębnia ta</p>	0	0	0	Za główne zagrożenia gatunku uznaje się utratę siedlisk w wyniku kurczenia się arealu starodrzewów oraz eliminacji martwych i obumierających drzew, a także utratę miejsc żerowania w wyniku intensyfikacji gospodarki rolnej i eliminacji zadrzewień w dolinach rzecznych, złożonych z gatunków o miękkim drewnie. Zalecenia

1	2	3	4	5	6	7	8	9
		powierzchni wiatrolomowych i nieużytków.		zapewnienia warunki dla odnowienia naturalnego gatunków cienioznośnych oraz światłożądnych, sprzyjając przestrzennemu zróżnicowaniu struktury drzewostanów. 2. Pozostawianie ok. 5% powierzchni drzewostanów rębnych do naturalnego rozkładu. 3. Pozostawienie gatunków domieszkowych o miękkim drewnie. 4. Pozostawianie stojących drzew martwych i obumierających, jeśli nie stwarzają zagrożenia bezpieczeństwa powszechnego lub mienia na dużą skalę. W razie konieczności wycięcia takiego drzewa powinno ono pozostać na miejscu ścięcia. 5. Pozostawianie martwego drewna. 6. Wyłączenie z pozyskania drewna ostoi ksylobiontów.				odnośnie modyfikacji gospodarki leśnej sprowadzają się do utrzymywania starodrzewów oraz pozostawiania drzew martwych i obumierających, a także żywych o miękkim drewnie. Stosowne zapisy zostały ujęte w <i>Planie</i> . <i>Gatunek będący przedmiotem ochrony w obszarze Natura 2000 Bieszczady (pkt. 4.2).</i>
Gąsiorek <i>Lanius collurio</i>	D I, OŚ	Gąsiorek zasiedla otwarty krajobraz rolniczy o zróżnicowanej strukturze. Na terenach leśnych występuje przede wszystkim na zarastających zrębach i pożarzyskach oraz w uprawach i młodnikach, głównie na siedliskach borowych i grądowych.	W lasach – różne rodzaje zabiegów gospod.	W <i>Planie</i> zalecono prowadzenie ekstensywnej gospodarki łąkarskiej. W PUL nie planowano zalesień	+	+	0	Zagrożeniem dla gatunku jest utrata siedlisk wskutek unifikacji krajobrazu rolniczego i urbanizacji. Ochrona wiąże się głównie z zachowaniem zróżnicowanego krajobrazu rolniczego – brak zapisów w <i>Planie</i> , które mogą negatywnie wpłynąć na środowisko życia tego gatunku, służą mu natomiast przerzedzenia drzewostanu wynikające głównie ze stosowania różnych rodzajów rębni oraz zalecenia dotyczące utrzymywania siedlisk nieleśnych.

1	2	3	4	5	6	7	8	9
								Gatunek będący przedmiotem ochrony w obszarze Natura 2000 Bieszczady (pkt. 4.2).
Jarząbek <i>Bonasia bonasia</i>	D I	Ptak leśny występujący w lasach iglastych i mieszanych o zróżnicowanym charakterze roślinności, z bogatym runem i podszytem. Preferuje lasy o wysokim stopniu zróżnicowania zarówno pod względem składu gatunkowego jak zróżnicowania wiekowego.	Różne rodzaje zabiegów gospodarczych	W <i>Planie</i> zalecono stosowanie rębni złożonych, przede wszystkim rębni stopniowej gniazdowej udoskonalonej z długim i bardzo długim okresem odnowienia.	0	0	0	Zagrożeń dla gatunku upatruje się w zubożeniu struktury wiekowej i gatunkowej drzewostanów, usuwaniu zasobów martwego drewna oraz presji ze strony człowieka i drapieżników – gospodarka leśna służąca osiągnięciu zróżnicowanych dostosowanych do siedliska drzewostanów służy utrzymaniu gatunku. Gatunek będący przedmiotem ochrony w obszarze Natura 2000 Bieszczady (pkt. 4.2).
Jarzębatka (pokrzewka jarzębata) <i>Sylvia nisoria</i>	D I, OŚ	Gatunek typowy dla krajobrazu rolniczego i dolin rzecznych ze zróżnicowanymi strukturalnie wielowarstwowymi zadrzewieniami. Gniazduje w bardzo różnych typach zbiorowisk – w lasach zwykle na ich obrzeżach i w iglastych młodnikach.	Większość wskazówek gospodarczych nie odnosi się do preferowanych przez niego siedlisk.	W <i>Planie</i> zalecono zachowanie śródpolnych zadrzewień i zakrzewień. Pozostawienie łęgów bez użytkowania rębego oraz przedrębego (za wyjątkiem usuwania masowo zamierającego jesionu oraz gatunków obcych ekologicznie).	0	0	0	Zagrożenia wiążą się głównie z utratą siedlisk wskutek urbanizacji, niszczenia zadrzewień nadrzecznych oraz zmian krajobrazu rolniczego – brak wskazówek gospodarczych zawartych w <i>Planie</i> , które mogłyby istotnie wpłynąć na środowisko życia tego gatunku. Jego utrzymaniu służą natomiast zalecenia ochronne. Gatunek będący przedmiotem ochrony w obszarze Natura 2000 Bieszczady (pkt. 4.2).
Lelek kozodój <i>Caprimulgus europaeus</i>	D I, OŚ	Gatunek charakterystyczny dla rozległych kompleksów leśnych z polanami i	Różne rodzaje zabiegów gospodarczych	W <i>Planie</i> zalecono realizację zapisów wynikających z rozp. MŚ w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt.	+	+	0	Zagrożenia dla gatunku upatruje się w utracie bazy pokarmowej w wyniku stosowania środków

1	2	3	4	5	6	7	8	9
		zrębami.						chemicznych, zamiany pastwisk na grunty orne oraz zalesiania odłogów. Zapisy <i>Planu</i> nie mają negatywnego wpływu na środowisko życia gatunku, służą mu natomiast przerzedzenia drzewostanu wynikające głównie ze stosowania różnych rodzajów rębni.
Muchołówka białoszyja <i>Ficedula albicollis</i>	D I, OŚ	Gatunek związany ze starymi lasami z dużą ilością dziuplastych drzew. Preferuje grądy, rzadziej występuje w olsach, łęgach i buczynach.	Różne rodzaje zabiegów gospodarczych	<p>W <i>Planie</i> zalecono kształtowanie wielogeneracyjnych drzewostanów z udziałem płatów starodrzewów, biogrup złożonych z wiekowych drzew oraz pojedynczych drzew starych dziuplastych i zamierających przez:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Stosowanie rębni złożonych, przede wszystkim rębni stopniowej gniazdowej udoskonalonej z długim okresem odnowienia. Rębnia ta zapewnienia warunki dla odnowienia naturalnego gatunków cienioznośnych oraz światłożądnych, sprzyjając przestrzennemu zróżnicowaniu struktury drzewostanów. 2. Pozostawianie ok. 5% powierzchni drzewostanów rębnych do naturalnego rozkładu. 3. Pozostawianie stojących drzew martwych i obumierających, jeśli nie stwarzają zagrożenia bezpieczeństwa powszechnego lub mienia na dużą skalę. W razie konieczności wycięcia takiego drzewa powinno ono pozostać na miejscu ścięcia. 	0	0	0	Gatunkowi zagraża utrata siedlisk w wyniku ograniczania areалу starodrzewów oraz eliminacji z lasu obumierających i martwych drzew. Zapisy niwelujące te zagrożenia zostały ujęte w <i>Planie</i> . Gatunek będący przedmiotem ochrony w obszarze Natura 2000 Bieszczady (pkt. 4.2).

1	2	3	4	5	6	7	8	9
				4. Pozostawianie martwego drewna 5. Wyłączenie z pozyskania drewna ostoi ksyllobiontów.				
Muchołówka mała <i>Ficedula parva</i>	D I, OŚ	Siedliskiem gatunku są starsze drzewostany liściaste i mieszane, obfitujące w próchniejące drzewa i bogatą entomofaunę.	Różne rodzaje zabiegów gospodarczych	W <i>Planie</i> zalecono kształtowanie wielogeneracyjnych drzewostanów z udziałem płatów starodrzewów, biogrup złożonych z wiekowych drzew oraz pojedynczych drzew starych dziuplastych i zamierających przez: 1. Stosowanie rębni złożonych, przede wszystkim rębni stopniowej gniazdowej udoskonalonej z długim okresem odnowienia. Rębnia ta zapewnia warunki dla odnowienia naturalnego gatunków cienoznośnych oraz światłoządnych, sprzyjając przestrzennemu zróżnicowaniu struktury drzewostanów. 2. Pozostawianie ok. 5% powierzchni drzewostanów rębnych do naturalnego rozkładu. 3. Pozostawianie stojących drzew martwych i obumierających, jeśli nie stwarzają zagrożenia bezpieczeństwa powszechnego lub mienia na dużą skalę. W razie konieczności wycięcia takiego drzewa powinno ono pozostać na miejscu ścięcia. 4. Pozostawianie martwego drewna 5. Wyłączenie z pozyskania drewna ostoi ksyllobiontów.	0	0	0	Gatunkowi zagraża utrata siedlisk w wyniku ograniczania arealu starodrzewów oraz eliminacji z lasu obumierających i martwych drzew. Zapisy niwelujące te zagrożenia zostały ujęte w <i>Planie</i> . <i>Gatunek będący przedmiotem ochrony w obszarze Natura 2000 Bieszczady (pkt. 4.2).</i>
Orlik krzykliwy <i>Aquila pomarina</i>	D I, OŚ	Gatunek preferuje lasy liściaste i mieszane, położone w pobliżu	Różne rodzaje zabiegów gospodarczych	W <i>Planie</i> zalecono realizację zapisów wynikających z rozp. MŚ w sprawie w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt,	0	0	0	Zagrożenia wiążą się głównie z utratą miejsc żerowania zlokalizowanych poza terenami

1	2	3	4	5	6	7	8	9
		<p>mokradeł, wilgotnych łąk lub zróżnicowanych terenów rolniczych urozmaiconych śródpolnymi zabagnieniami. Gnieździ się zarówno w dużych kompleksach leśnych jak i na terenach półotwartych z mozaiką lasów i zróżnicowanego krajobrazu rolniczego.</p> <p><i>Gatunek gniazduje na gruntach w zarządzie nadleśnictwa – wokół gniazd ustanowiono strefy wskazane w rozp.</i></p>		<p>szczególnie zapisów dotyczących ochrony strefowej.</p>				<p>leśnymi. W lasach ochrona gatunku wiąże się głównie z egzekwowaniem ochrony strefowej.</p> <p><i>Gatunek będący przedmiotem ochrony w obszarze Natura 2000 Bieszczady (pkt. 4.2).</i></p>
<p>Orzeł przedni <i>Aquila chrysaetos</i></p>	<p>D I, OŚ</p>	<p>Gatunek preferuje lasy liściaste i mieszane, położone w pobliżu mokradeł, wilgotnych łąk lub zróżnicowanych terenów rolniczych urozmaiconych śródpolnymi zabagnieniami. Gnieździ się zarówno w dużych kompleksach leśnych jak i na terenach półotwartych z mozaiką lasów i zróżnicowanego krajobrazu rolniczego.</p>	<p>Różne rodzaje zabiegów gospodarczych</p>	<p>W <i>Planie</i> zalecono realizację zapisów wynikających z rozp. MŚ w sprawie w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt, szczególnie zapisów dotyczących ochrony strefowej. .</p>	<p>0</p>	<p>0</p>	<p>0</p>	<p>Zagrożenia wiążą się głównie z utratą miejsc żerowania zlokalizowanych poza terenami leśnymi. W lasach ochrona gatunku wiąże się głównie z egzekwowaniem ochrony strefowej.</p> <p><i>Gatunek będący przedmiotem ochrony w obszarze Natura 2000 Bieszczady (pkt. 4.2).</i></p>
<p>Puchacz zwyczajny <i>Bubo bubo</i></p>	<p>D I, OŚ</p>	<p>Puchacz preferuje siedliska o bogatej i zróżnicowanej strukturze w pobliżu terenów otwartych.</p>	<p>Różne rodzaje zabiegów gosp.</p>	<p>Realizacja zapisów wynikających z rozp. MŚ w sprawie w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt, szczególnie zapisów dotyczących ochrony</p>	<p>0</p>	<p>0</p>	<p>0</p>	<p>Zagrożeniem dla gatunku są głównie melioracje prowadzące do utraty siedlisk, zmiany użytkowania gruntów,</p>

1	2	3	4	5	6	7	8	9
		Gniazduje zarówno w lasach jak i w obrębie otwartych łąk i niewielkich zadrzewień śródpolnych.		strefowej. Wskazano również na potrzebę pozostawiania w lasach drzew starych i zamierających.				zmniejszenie bazy żerowej i presja ze strony człowieka. Żaden zapis planu u.l., nie wprowadza zmian oddziałujących negatywnie na środowisko życia tego gatunku. Na terenach leśnych ochrona wiąże się głównie z egzekwowaniem ochrony strefowej, obecnie jednak na gruntach nadleśnictwa nie jest realizowana gdyż brak informacji by znajdowały się tu zasiedlone gniazda tego gatunku. <i>Gatunek będący przedmiotem ochrony w obszarze Natura 2000 Bieszczady (pkt. 4.2).</i>
Puszczyk uralski <i>Strix uralensis</i>	D I, OŚ	Typowym siedliskiem gatunku są wysokopienne, prześwietlone drzewostany iglaste i mieszane, o słabo rozwiniętym podszycie, zwykle w sąsiedztwie poręb, wiatrołomów, polan i dróg leśnych. Obecnie coraz częściej zasiedla mniejsze kompleksy leśne.	Różne rodzaje zabiegów gosp.	W <i>Planie</i> zalecono pozostawianie ok. 5% powierzchni drzewostanów rębnych do naturalnego rozkładu. Pozostawianie drzew martwych, obumierających, dziuplastych, o ile nie stwarzają zagrożenia bezpieczeństwa powszechnego lub mienia na dużą skalę.	0	0	0	Zagrożenia odnośnie gatunku obecnie nie są zidentyfikowane, natomiast propozycje modyfikacji gospodarki leśnej służące polepszeniu środowiska bytowania gatunku sprowadzają się do utrzymywania arealu starodrzewów oraz pozostawiania drzew dziuplastych, w tym martwych i obumierających. Obie te propozycje uwzględniają zapisy <i>Planu</i> . <i>Gatunek będący przedmiotem ochrony w obszarze Natura 2000 Bieszczady (pkt. 4.2).</i>
Sóweczka <i>Glaucidium passerinum</i>	D I, OŚ	Gatunek borealny silnie związany z borami iglastymi, szczególnie ze świerkiem i jodłą. Często	Różne rodzaje zabiegów gospodarczych	W <i>Planie</i> zalecono pozostawianie ok. 5% powierzchni drzewostanów rębnych do naturalnego rozkładu. Pozostawianie stojących drzew	0	0	0	Obecną kondycję sóweczki w Polsce uznaje się za zadowalającą. Głównych zagrożeń upatruje się w utracie siedlisk wskutek

1	2	3	4	5	6	7	8	9
		zasiedla również bory sosnowe i grądu, w których jednak niezbędna jest domieszka świerka. <i>Gatunek obserwowany na terenie nadleśnictwa, lecz nie stwierdzono miejsc gniazdowania.</i>		martwych, obumierających, dziuplastych, o ile nie stwarzają zagrożenia bezpieczeństwa powszechnego lub mienia na dużą skalę. W razie stwierdzenia miejsc gniazdowania należy wystąpić o ustanowienie strefy zgodnie z rozporządzeniem MŚ w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt.				ograniczania powierzchni starodrzewu, eliminacji martwego drewna i obumierających drzew oraz upraszczania struktury drzewostanów. Ich eliminacji służą zapisy Planu. <i>Gatunek będący przedmiotem ochrony w obszarze Natura 2000 Bieszczady (pkt. 4.2).</i>
Trzmielojad <i>Pernis apivorus</i>	D I, OŚ	Gatunek zasiedla różnego rodzaju drzewostany, preferując stare drzewostany liściaste i mieszane, choć występuje również w borach. Istotna jest w sąsiedztwie lasów obecność terenów otwartych, a w kompleksach leśnych – polan.	Różne rodzaje zabiegów gospodarczych	W Planie zalecono realizację zapisów wynikających z rozp. MŚ w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt.	0	0	0	Zagrożeniem dla gatunku jest utrata siedlisk gniazdowych przez zastępowanie drzewostanów mieszanych przez monokultury iglaste, utrata miejsc żerowania w wyniku likwidacji śródleśnych terenów otwartych oraz niepokojenie ptaków. Ochrona wiąże się z utrzymaniem areалу lasów w tym siedlisk przyrodniczych z załącznika I DS takich jak: buczyny, grądy i łęgi. Z uwagi na dość znaczny stopień lesistości nadleśnictwa i rozległe tereny otwarte, trzmielojad ma tu dogodne warunki bytowania. Gospodarka leśna służąca uzyskaniu zróżnicowanych drzewostanów nie stanowi dla niego zagrożenia. <i>Gatunek będący przedmiotem ochrony w obszarze Natura 2000 Bieszczady (pkt. 4.2).</i>

1	2	3	4	5	6	7	8	9
Włochatka <i>Aegolius funereus</i>	D I, OŚ	Gatunek borealno-górski, związany z lasami iglastymi, szczególnie ze świerkiem i jodłą. Ważnym elementem w wyborze siedliska jest obecność rozległych terenów otwartych w postaci zrębów, wiatrołomów, dolin rzecznych, bagien, upraw, a także gęstych drągowin czy młodników. <i>Gatunek obserwowany na terenie nadleśnictwa, lecz nie stwierdzono miejsc gniazdowania.</i>	Różne rodzaje zabiegów gospodarczych	W <i>Planie</i> zalecono pozostawianie ok. 5% powierzchni drzewostanów rębnych do naturalnego rozkładu. Pozostawianie stojących drzew martwych, obumierających, dziuplastych, o ile nie stwarzają zagrożenia bezpieczeństwa powszechnego lub mienia na dużą skalę. W razie stwierdzenia miejsc gniazdowania należy wystąpić o ustanowienie strefy zgodnie z rozporządzeniem MŚ w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt.	0	0	0	Gatunkowi zagraża utrata siedlisk wskutek ograniczania powierzchni starodrzewu, eliminacji martwego drewna i obumierających drzew oraz upraszczania struktury drzewostanów. Ich eliminacji służą zapisy <i>Planu</i> . <i>Gatunek będący przedmiotem ochrony w obszarze Natura 2000 Bieszczady (pkt. 4.2).</i>
Zimorodek <i>Alcedo atthis</i>	D I, OŚ	Zimorodek jest gatunkiem ściśle związanym z wodą – zasiedla głównie zadrzewione odcinki linii brzegowej czystych rzek, strumieni, jezior i stawów rybnych.	Większość wskazówek gospodarczych nie odnosi się do preferowanych przez niego siedlisk.	W <i>Planie</i> zalecono zachowanie naturalnych zadrzewień nadrzecznych – nie wycinanie drzew w pasie bezpośrednio przylegającym do rzek, potoków i zbiorników wodnych zasiedlonych przez gatunek, o ile nie stwarzają zagrożenia bezpieczeństwa powszechnego lub mienia na dużą skalę.	0	0	0	Gatunkowi zagraża utrata siedlisk lęgowych przez zmiany krajobrazu rolniczego i rozwój budownictwa rekreacyjnego. Istotnym zagrożeniem są również straty w lęgach na skutek presji drapieżników. Z zakresu do którego odnoszą się ustalenia <i>Planu</i> , siedliska gatunku dotyczą jedynie zapisy odnoszące się do roślinności nadbrzeżnej. Potrzeba zachowania nadbrzeżnych zadrzewień i zakrzewień jest ujęta w <i>Planie</i> , a więc uwzględnia zachowanie siedliska gatunku. <i>Gatunek będący przedmiotem ochrony w obszarze Natura 2000 Bieszczady (pkt. 4.2).</i>

1	2	3	4	5	6	7	8	9
Bielik <i>Haliaeetus albicilla</i> błotniak łąkowy <i>Circus pygargus</i> błotniak stawowy <i>Circus aeruginosus</i> błotniak zbożowy <i>Circus cyaneus</i> gadożer <i>Circaetus gallicus</i> kania czarna <i>Milvus migrans</i> kania ruda <i>Milvus milvus</i> kraska <i>Coracias garrulus</i> rybołów <i>Pandion haliaetus</i> siwerniak <i>Anthus spinoletta</i> skowronek borowy <i>Lullula arborea</i> żuraw <i>Grus grus</i>	OŚ	W różnych typach siedlisk. <i>gatunki podawane z Ciśniańsko-Wetlińskiego Parku Krajobrazowego lecz bez szczegółowej lokalizacji (głównie jako przelotne); brak danych wskazujących by gnieździły się na terenie nadleśnictwa lub miały tu swoje żerowiska.</i>	Różne rodzaje zabiegów gospodarczych	W <i>Planie</i> zalecono realizację zapisów wynikających z rozp. MŚ w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt, szczególnie zapisów dotyczących ochrony strefowej w przypadku bielika, gadożera, kani czarnej i rudej, kraski i rybołowa. Kształtowanie zróżnicowanych, dostosowanych do siedliska drzewostanów, utrzymywanie terenów otwartych.	0	0	0	Zapisy dotyczące kształtowania zróżnicowanej struktury drzewostanów w tym zachowania arealu starodrzewów i udziału drzew martwych i zamierających, a także utrzymywania siedlisk otwartych znalazły się w <i>Planie</i> . Brak więc podstaw by wskazywać ewentualne znacząco negatywne oddziaływanie <i>Planu</i> .

1	2	3	4	5	6	7	8	9
<p><u>Gatunki związane ze środowiskiem leśnym:</u> czubotka <i>Lophophanes cristatus</i>, czyżyk <i>Carduelis spinus</i>, drozd obrożny <i>Turdus torquatus</i>, drozd śpiewak <i>Turdus philomelos</i>, drożdżik <i>Turdus iliacus</i>, dzięcioł duży <i>Dendrocopos major</i>, dzięcioł zielony <i>Picus viridis</i>, , dzięciołek <i>Dendrocopos minor</i>, gil <i>Pyrrhula pyrrhula</i>, grubodziób <i>Coccothraustes coccothraustes</i>, jastrząb gołębiarz <i>Accipiter gentilis</i>, jer <i>Fringilla montifringilla</i>, krogulec <i>Accipiter nisus</i>, kobuz <i>Falco subbuteo</i>, kos <i>Turdus merla</i>, kowalik <i>Sitta europaea</i>, krętogłów <i>Jynx torquilla</i>, kruk <i>Corvus corax</i>, kukułka <i>Cuculus canorus</i>, kwiczoł <i>Turdus pilaris</i>, krzyżodziób świerkowy <i>Loxia curvirostra</i>, muchołówka żałobna <i>Ficedula hypoleuca</i>, mysikrólik <i>Regulus regulus</i>, myszołów zwyczajny <i>Buteo buteo</i>, myszołów włochaty <i>Buteo lagopus</i>, orzechówka <i>Nucifraga caryocatactes</i>, paszkot <i>Turdus viscivorus</i>, pełzacz leśny <i>Certhia familiaris</i>, piecuszek <i>Phylloscopus trochilus</i>, pierwiosnek <i>Phylloscopus collybita</i>, płochacz pokrzywnica <i>Prunella modularis</i>, pokrzewka czarnołbista <i>Sylvia atricapilla</i>, pokrzewka ogrodowa <i>Sylvia borin</i>, potrzos <i>Emberiza schoeniclus</i>, puszczyk zwyczajny <i>Strix aluco</i>, raniuszek <i>Aegithalos caudatus</i>, ruzdzik <i>Erithacus rubecula</i>, sikora bogatka <i>Parus major</i>, sikora czarnogłowa <i>Parus montanus</i>, sikora modra <i>Parus caeruleus</i>, sikora sosnowka <i>Periparus ater</i>, sikora uboga <i>Parus palustris</i>, siniak <i>Columba oenas</i>, sowa uszata <i>Asio otus</i>, sójka <i>Garrulus glandarius</i>, strzyżyk <i>Troglodytes troglodytes</i>, szpak <i>Sturnus vulgaris</i>, świergotek drzewny <i>Anthus trivialis</i>, świerszczak <i>Locustella naevia</i>, świstunka leśna <i>Phylloscopus sibilatrix</i>, wilga <i>Oriolus oriolus</i>, zięba <i>Fringilla coelebs</i>, zniczek <i>Regulus ingicapillus</i></p>	OŚ, OCz	Różne typy lasów na terenie całego n-ctwa	Różne rodzaje zabiegów gospodarczych.	<p>W Planie zalecono kształtowanie wielogeneracyjnych drzewostanów z udziałem płatów starodrzewów, biogrup złożonych z wiekowych drzew oraz pojedynczych drzew starych dziuplastych i zamierających przez:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Stosowanie rębni złożonych, przede wszystkim rębni stopniowej gniazdowej udoskonalonej z długim okresem odnowienia. Rębnia ta zapewnienia warunki dla odnowienia naturalnego gatunków cienoznośnych oraz światłożądnych, sprzyjając przestrzennemu zróżnicowaniu struktury drzewostanów. 2. Pozostawianie ok. 5% powierzchni drzewostanów rębnych do naturalnego rozkładu. 3. Pozostawianie stojących drzew martwych i obumierających, jeśli nie stwarzają zagrożenia bezpieczeństwa powszechnego lub mienia na dużą skalę. W razie konieczności wycięcia takiego drzewa powinno ono pozostać na miejscu ścięcia. 4. Wyłączenie z pozyskania drewna ostoi ksylobiontów. 5. Pozostawianie drzew ze starymi gniazdami o średnicy powyżej 25 cm. 6. Rozwieszanie budek lęgowych. 7. Ograniczanie chemicznego zwalczania owadów do niezbędnego minimum. 8. Pozostawianie martwego drewna. 	0	0	0	Gatunki pospolite – realizacja zapisów Planu nie wpłynie istotnie na liczebność populacji. Ich siedliskom służyć będą zalecenia ochronne ujęte w Planie.

1	2	3	4	5	6	7	8	9
<p><u>Gatunki związane z terenami rolniczymi, zakrzaczonymi i zabudowanymi:</u> cierniówka <i>Sylvia communis</i>, czajka <i>Vanellus vanellus</i>, czeczotka <i>Carduelis flammea</i>, dudek <i>Upupa epos</i>, dzwonec <i>Carduelis chloris</i>, gawron <i>Corvus frugilegus</i>, jaskółka brzegówka <i>Riparia riparia</i>, jaskółka dymówka <i>Hirundo rustica</i>, jaskółka oknówka <i>Delichon urbica</i>, jemioluska <i>Bombycilla garrulus</i>, jerzyk <i>Apus apus</i>, kawka <i>Corvus monedula</i>, kłaskawka <i>Saxicola torquata</i>, kopcuszek <i>Phoenicurus ochruros</i>, kulczyk <i>Serinus serinus</i>, makolągwa <i>Carduelis cannabina</i>, mazurek <i>Passer montanus</i>, muchołówka szara <i>Muscicapa strata</i>, piegża <i>Sylvia curruca</i>, pleszka <i>Phoenicurus phoenicurus</i>, pliszka siwa <i>Motacilla alba</i>, pliszka żółta <i>Motacilla flava</i>, pokląskwa <i>Saxicola rubetra</i>, potrzesezcz <i>Miliaria kalandra</i>, przepiórka <i>Coturnix coturnix</i>, pustułka <i>Falco tinnunculus</i>, sierpówka <i>Streptopelia decaocto</i>, skowronek polny <i>Alauda arvensis</i>, słowik szary <i>Luscinia luscinia</i>, sroka <i>Pica pica</i>, srokosz <i>Lanius excubitor</i>, szczygieł <i>Carduelis carduelis</i>, świergotek łąkowy <i>Anthus pratensis</i>, trznadel <i>Emberiza citrinella</i>, turkawka <i>Streptopelia tortur</i>, wrona siwa <i>Corvus corone cornix</i>, wróbel domowy <i>Passer domesticus</i>, zaganiacz <i>Hippolais icterina</i>,</p>	OŚ, OCz	Tereny otwarte i zurbanizowane	Brak wskazówek gospodarczych odnoszących się do tego typu siedlisk.	W Planie znalazły się zalecenia odnośnie utrzymania cennych siedlisk półnaturalnych w ramach użytkowania ubocznego. Nie zaplanowano zalesień.	0	0	0	Gatunki nie związane lub w słabym stopniu związane ze środowiskiem leśnym – realizacja zapisów Planu nie wpłynie na siedliska i populacje.
<p><u>Gatunki związane ze środowiskiem wodnym:</u> brodziec piskliwy <i>Tringa hypoleucos</i>, czapla siwa <i>Ardea cinerea</i>, dziwonina <i>Carpodacus erythrinus</i>, kokoszka wodna <i>Gallinula chloropus</i>, łożówka <i>Acrocephalus palustris</i>, pliszka górską <i>Motacilla cinerea</i>, pluszcz <i>Cinclus cinclus</i>, rokitniczka <i>Acrocephalus schoenobaenus</i>, sieweczka rzeczna <i>Charadrius dubius</i>, strumieniówka <i>Locustella fluviatilis</i>, śmieszka <i>Larus ridibundus</i>, wodnik <i>Rallus aquaticus</i></p>	OŚ, OCz	Rzeki, stawy, wilgotne łąki, turzycowiska, łęgi	Z wyjątkiem łęgów brak wskazówek gospodarczych odnoszących się do tego typu siedlisk.	W Planie zalecono zachowanie odpowiednich warunków hydrologicznych, zachowywanie naturalnej roślinności nadrzecznej, utrzymywanie siedlisk nieleśnych	0	0	0	Brak negatywnych skutków oddziaływania Planu.

1	2	3	4	5	6	7	8	9
SSAKI								
Podkowiec mały <i>Rhinolophus hipposideros</i> Nocek duży <i>Myotis myotis</i>	D II, OŚ	Lasy – wykorzystywane jako żerowiska; brak przesłanek świadczących że na gruntach SP w zarządzie n-ctwa znajdują się schronienia zimowe lub letnie gatunku	Różne rodzaje zabiegów gospodarczych.	Brak zagrożeń dla żerowisk nietoperzy ze strony gospodarki leśnej.	0	0	0	Zagrożenia dla gatunków wiążą głównie z przekształceniami schronień zimowych i letnich. Gospodarka leśna nie stanowi dla nich zagrożenia.
Bóbr europejski <i>Castor fiber</i>	D II; OCz	Potoki, rzeki, różnego rodzaju zbiorniki wodne.	Różne rodzaje zabiegów gospodarczych.	W <i>Planie</i> zalecono zachowanie zadrzewień i zakrzewień stanowiących naturalną obudowę biologiczną rzek i potoków.	0	0	0	Gospodarka leśna nie stanowi dla gatunku zagrożenia, niemniej w <i>Planie</i> wskazano potrzebę ochrony roślinności nadrzecznej. Przy większych ciekach wyznaczono strefy buforowe wyłączone z zabiegów gospodarczych.
Wilk <i>Canis lupus</i>	D II, OŚ	Większe kompleksy leśne	Różne rodzaje zabiegów gospodarczych.	W <i>Planie</i> zalecono realizację zapisów wynikających z rozp. MŚ w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt, szczególnie zapisów dotyczących ochrony strefowej.	0	0	0	Zagrożenia dla gatunku wykraczają poza skalę nadleśnictwa, a tym bardziej poza skalę zaplanowanych cięć rębnych i zabiegów hodowlanych. Przy przestrzeganiu zapisów odnośnie ochrony strefowej (o ile zostaną stwierdzone miejsca rozrodu lub regularnego przebywania) realizacja zapisów <i>Planu</i> nie niesie istotnych zagrożeń.
Niedźwiedź brunatny <i>Ursus arctos</i>	D II, OŚ	Większe kompleksy leśne	Różne rodzaje zabiegów	W <i>Planie</i> zalecono realizację zapisów wynikających z rozp. MŚ w sprawie ochrony	0	0	0	Zagrożenia dla gatunku wykraczają poza skalę nadleśnictwa, a tym bardziej

1	2	3	4	5	6	7	8	9
			gospodarczych	gatunkowej zwierząt, szczególnie zapisów dotyczących ochrony strefowej. Utrzymanie w skali obszaru zróżnicowanej struktury wiekowej, wysokościowej i gatunkowej drzewostanów. Wprowadzanie w trakcie odnowień domieszkowo drzew owocowych. Popieranie w drzewostanach drzew owocowych przy prowadzeniu cięć pielęgnacyjnych.				poza skalę zaplanowanych cięć rębnych i zabiegów hodowlanych. Przy przestrzeganiu zapisów odnośnie ochrony strefowej (o ile zostaną stwierdzone miejsca rozrodu lub regularnego przebywania) realizacja zapisów <i>Planu</i> nie niesie istotnych zagrożeń.
Wydra <i>Lutra lutra</i>	D II; OCz	Potoki, rzeki, różnego rodzaju zbiorniki wodne.	Różne rodzaje zabiegów gospodarczych.	W <i>Planie</i> zalecono zachowanie zadrzewień i zakrzewień stanowiących naturalną obudowę biologiczną rzek i potoków.	0	0	0	Gospodarka leśna dla gatunku nie stanowi zagrożenia, niemniej w <i>Planie</i> wskazano potrzebę ochrony roślinności nadrzecznej. Przy większych ciekach wyznaczono strefy buforowe wyłączone z zabiegów gospodarczych.
Ryś euroazjatycki <i>Lynx lynx</i>	D II, OŚ	Większe kompleksy leśne	Różne rodzaje zabiegów gospodarczych	W <i>Planie</i> zalecono realizację zapisów wynikających z rozp. MŚ w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt, szczególnie zapisów dotyczących ochrony strefowej.	0	0	0	Zagrożenia dla gatunku wykraczają poza skalę nadleśnictwa, a tym bardziej poza skalę zaplanowanych cięć rębnych i zabiegów hodowlanych. Przy przestrzeganiu zapisów odnośnie ochrony strefowej (o ile zostaną stwierdzone miejsca rozrodu lub regularnego przebywania) realizacja zapisów <i>Planu</i> nie niesie istotnych zagrożeń.

1	2	3	4	5	6	7	8	9
Żbik <i>Felis silvestris</i>	OŚ	Większe kompleksy leśne	Różne rodzaje zabiegów gospodarczych	W <i>Planie</i> zalecono realizację zapisów wynikających z rozp. MŚ w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt.	0	0	0	Dla gatunków o dużym areale osobniczym rodzaj zabiegów wykonywanych w trakcie hodowli i użytkowania rębego lasu nie ma istotnego znaczenia.
Żubr <i>Bison bonasus</i>	D II, OŚ	Większe kompleksy leśne	Różne rodzaje zabiegów gospodarczych	W <i>Planie</i> nie przewidziano zalesień.	0	0	0	Gatunkowi służy utrzymywanie łąk i polan i polan śródleśnych, o czym mówią zapisy <i>Planu</i> . Gospodarka leśna nie stanowi dla niego zagrożenia.
<u>Nietoperze:</u> Borowiec wielki <i>Nyctalus nactula</i> , gacek brunatny <i>Plecotus auritus</i> , gacek szary <i>Plecotus austriacus</i> , karlik malutki <i>Pipistrellus pipistrellus</i> , mroczek późny <i>Eptesicus serotinus</i> , mroczek pozłocisty <i>Eptesicus nilssonii</i> , nocek rudy <i>Myotis daubentonii</i>	OŚ	Związane są głównie ze środowiskiem leśnym, choć bytują również na obrzeżu lasów oraz na terenach otwartych i zurbanizowanych. Jako schronienia letnie wykorzystują dziuple, szczeliny skalne, strychy, jaskinie i podziemia, natomiast na zimę starają się znaleźć głównie kryjówki podziemne – jaskinie i piwnice.	Różne rodzaje zabiegów gosp.	W <i>Planie</i> zalecono pozostawianie części drzewostanów oraz drzew biocenotycznych do naturalnego rozkładu.	0	0	0	Zagrożenia dla gatunków wiążą głównie z przekształceniami schronień zimowych i letnich. W obrębie ekosystemów leśnych związane są głównie z usuwaniem drzew starych i dziuplastych, w których mogą zakładać kolonie. Zapisy odnośnie pozostawiania starych, dziuplastych drzew są ujęte w <i>Planie</i> .

1	2	3	4	5	6	7	8	9
<u>Popielicowate:</u> orzysznic <i>Muscardinus avellanarius</i> , popielica <i>Glis glis</i>	OŚ, OCz	Gatunki ściśle związane ze środowiskiem leśnym występujące w lasach liściastych i mieszanych. Dla rzadszej popielicy istotny jest areal starodrzewów i udział starych drzew dziuplastych.	Różne rodzaje zabiegów gosp.	W <i>Planie</i> zalecono pozostawianie części drzewostanów oraz drzew biocenotycznych do naturalnego rozkładu.	0	0	0	Głównych zagrożeń upatruje się zmniejszaniu powierzchni starodrzewów oraz usuwaniu drzew starych i dziuplastych. Zapisy niwelujące te zagrożenia zostały ujęte w <i>Planie</i> .
<u>Pozostałe gatunki ssaków objęte ochroną gatunkową:</u> badyłarka <i>Micromys minutus</i> , gronostaj <i>Mustela erminea</i> , jeż wschodni <i>Erinaceus concolor</i> , karczownik ziemnowodny <i>Arvicola terrestris</i> , kret <i>Talpa europaea</i> , łasica łaska <i>Mustela nivalis</i> , mysz zaroślowa <i>Apodemus sylvaticus</i> , ryjówka aksamitna <i>Sorex araneus</i> , ryjówka górską <i>Sorex alpinus</i> ryjówka malutka <i>Sorex minutus</i> , rzesorek mniejszy <i>Neomys anomalus</i> , rzesorek rzeczek <i>Neomys fodiens</i> , smużka leśna <i>Sicista betulina</i> , zębielek karliczek <i>Crocidura suaveolens</i> , zębielek białawy <i>Crocidura russula</i> , wiewiórka pospolita <i>Sciurus vulgaris</i>	OŚ, OCz	Gatunki liczne na obszarze nadleśnictwa, występujące w różnych typach siedlisk; m.in. w lasach.	Różne rodzaje zabiegów gospodarczych	Brak negatywnego wpływu zapisów <i>Planu</i> na populacje gatunków.	0	0	0	Gatunki pospolite – realizacja zapisów <i>Planu</i> nie wpłynie na liczebność populacji.

Wykaz oznaczeń:

Status:

OŚ – gatunki objęte ochroną ścisłą; OCz – gatunki objęte ochroną częściową;

DS I – gatunki z załącznika I Dyrektywy ptasiej; DS II – gatunki z załącznika II Dyrektywy siedliskowej;

Przewidywane oddziaływanie: + oznacza oddziaływanie pozytywne, - oddziaływanie negatywne a „0” oddziaływanie neutralne.

Analiza zaplanowanych zabiegów w odniesieniu chronionych gatunków zwierząt oraz ich siedlisk pozwala stwierdzić, że **dla żadnego z nich nie przewiduje się znacząco negatywnego** wpływu realizacji *Planu*. Dla większości zapisy *Planu* wpływają neutralnie na stan populacji i jedynie przejściowo i w niewielkim zakresie mogą pogarszać stan siedliska. Jednakże ów wpływ – niekorzystny dla pewnych gatunków – dla innych może być korzystny i pogodzenie interesów całego objętego ochroną świata zwierząt, bytującego na terenie nadleśnictwa nie jest możliwe. Z tego względu najistotniejsza wydaje się ocena czy ów stan ulegnie pogorszeniu w odniesieniu do najrzadszych i najcenniejszych gatunków, a na podstawie przedstawionej powyżej analizy nie ma podstaw do takiego twierdzenia.

Gospodarka leśna generuje zmiany o charakterze mozaikowym, znacznie rozciągnięte w czasie, zwiększające bioróżnorodność, a tym samym korzystnie wpływające na środowisko życia wielu zwierząt. Jednocześnie ów mozaikowy charakter w dużym stopniu niweluje niekorzystny wpływ wykonywanych zabiegów, pozwalając łatwiej dostosować się bytującej tu faunie do zmian zachodzących w otoczeniu. Przy odpowiednim rozplanowaniu zabiegów gospodarczych, wybraniu odmiennych terminów ich realizacji, potencjalny niekorzystny wpływ może być dodatkowo zniwelowany. Zależy to jednak w dużym stopniu od wykonawcy, gdyż *Plan* nakreśla jedynie ogólne ramy realizacji poszczególnych zadań, w tym zalecenia ochronne, nie odnosząc się jednak do szczegółów ich realizacji.

Część gatunków wymienionych w powyższym zestawieniu to zwierzęta związane ze środowiskiem wodnym. *Plan* nie definiuje wskazówek dotyczących budowy czy utrzymania zbiorników wodnych ani sposobu zagospodarowania cieków wodnych, a więc nie ma wpływu na ten element środowiska, w którym występują. Odmiennie jest z szuwarami, bagnami i łęgami, które często występują na ich obrzeżach, a które mogą być siedliskiem takich gatunków jak np. zimorodek, wydra czy bóbr. W *Planie* tego typu ekosystemy ujęte są ramy bagien albo gruntów przeznaczonych do sukcesji lub szczególnej ochrony i – o ile jest to właściwe dla ich ochrony – wyłączone z ingerencji. Ponadto grunty leśne na których stwierdzono siedlisko łęgu pozostawiono bez użytkowania rębego, czynności gospodarcze ograniczając do niezbędnych zabiegów pielęgnacyjnych. W *Planie* wzdłuż głównych cieków wodnych wyznaczono również strefy przypotokowe wyłączone z użytkowania. Tego rodzaju zapisy pozwalają w wystarczający sposób zabezpieczyć miejsca bytowania gatunków związanych ze środowiskiem wodnym, niwelując potencjalny niekorzystny wpływ realizacji zapisów *Planu*.

Kolejna grupa to gatunki terenów otwartych związane z krajobrazem rolniczym i zabudowaniami. Prawdopodobieństwo negatywnego wpływu zapisów *Planu* w tym wypadku jest minimalne gdyż wskazówki gospodarcze z zasady nie dotyczą gruntów nieleśnych. Oceniać je można więc tylko pod kątem planowanych zalesień, których jednak w nadleśnictwie nie zaplanowano. Korzystnie może wpłynąć realizacja zapisów *Planu* (programu ochrony przyrody) dotyczących utrzymania cennych kompleksów nieleśnych.

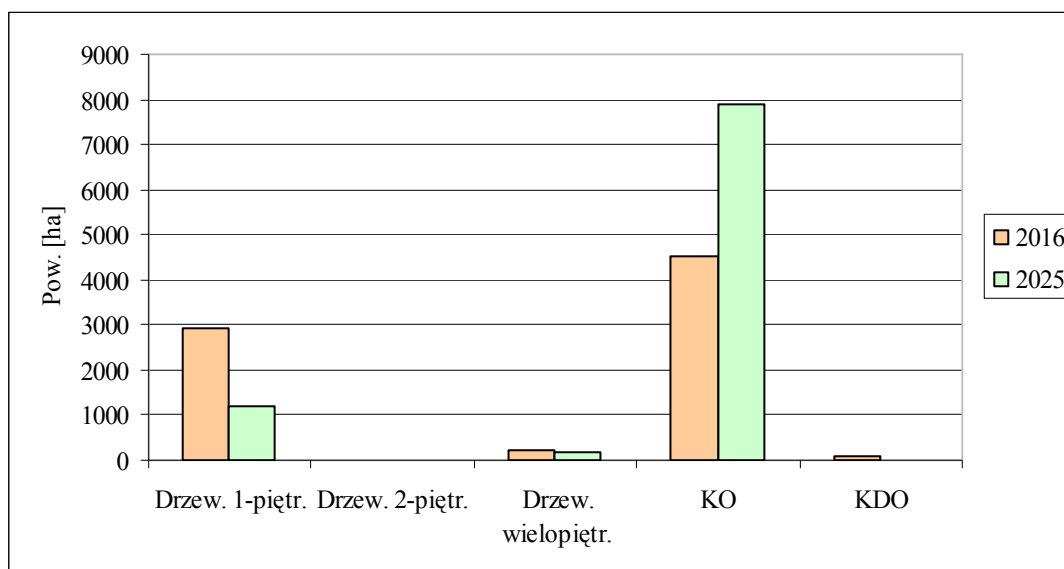
Realizacja *Planu* najsilniej wpłynie na środowisko życia gatunków związanych z ekosystemami leśnymi. Dla części istotne są zapisy dotyczące utrzymania odpowiednich siedlisk – zadanie to gospodarka leśna z definicji realizuje, prowadząc do pełnej zgodności składów gatunkowych drzewostanów z warunkami siedliskowymi, co w warunkach nadleśnictwa ma korzystne znaczenie. Dla innych liczy się obecność polan, zrębów i śródleśnych przestrzeni otwartych, odpowiednich do łęgów i żerowania, i tym gatunkom gospodarka leśna zdecydowanie służy. Z kolei dla innych liczy się udział starodrzewów oraz martwego drewna, stanowiącego

dla nich podstawową bazę żerową. Wydaje się, że odpowiedź na pytanie jaki wpływ będzie miała realizacja *Planu* na ten właśnie element ekosystemów leśnych nadleśnictwa, wydaje się kluczowa dla oceny negatywnego oddziaływania zawartych tam zapisów. Należy jednak zaznaczyć że ewentualny negatywny wpływ ograniczał się będzie jedynie do tej grupy.

Zapis o potrzebie pozostawiania biogrup starych drzew, fragmentów oraz większych płatów starodrzewów, biogrup złożonych z wiekowych drzew oraz pojedynczych drzew starych, dziuplastych, zamierających oraz utrzymywania zasobów martwego drewna w lasach przewija się kilkakrotnie wśród zapisów *Planu* (program ochrony przyrody), z jednoczesnym wskazaniem dla których gatunków ma to kluczowe znaczenie. Zapisy te bazują na zarządzeniu nr 28 Dyrektora Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Krośnie z dnia. 02.12.2014 r.

Starodrzewy

Drzewostany w wieku powyżej 100 lat zajmują łącznie areał 7709,22 ha, co stanowi 41% powierzchni leśnej nadleśnictwa (udział KO i KDO w tej puli to ok. 60%). Po realizacji zapisów *Planu* udział starodrzewów ulegnie zwiększeniu – będą zajmować 9241,82 ha, czyli 49,2% powierzchni leśnej nadleśnictwa, przy czym udział KO w puli tej wynosić będzie 85,2%. Zmiany te zobrazowano na poniższym wykresie. Gwałtowne zmniejszenie w grupie „drzewostanów” w trakcie obowiązywania *Planu* nastąpi w wyniku rozpoczęcia rębni i powstania z nich KO. Przy bardzo długich i długich okresach odnowienia, kiedy drzewostany będą użytkowane od 30 do 50 lat rębniami złożonymi można to uznać za zjawisko pozytywne dla środowiska życia wielu organizmów.

Zmiany struktury wiekowej drzewostanów w wieku >100 lat w trakcie obowiązywania *Planu*

Głównym gatunkiem tworzącym drzewostany ponad 100-letnie jest buk, a następnie jodła. Pozostałe gatunki na terenie nadleśnictwa stanowią znikomy procent wśród starodrzewów.

W ramach prac nad projektem planu urządzenia lasu wykonano również inwentaryzację drewna martwego. Wykazała ona średnią miąższość na poziomie 22,94 m³/ha. W programie ochrony przyrody wskazano na konieczność dalszego

pozostawiania drewna martwego w drzewostanach. Realizacja *Planu* powinna doprowadzić do zwiększenia jego ilości w najbliższym dziesięcioleciu, niemniej obecne zasoby są właściwe dla większości chronionych zwierząt związanych z zasobami martwego drewna.

Zalesienia

Na terenie nadleśnictwa nie przewiduje się żadnych gruntów do zalesienia. Jedyne zalesienia w zasięgu działania nadleśnictwa odbywają się w wyniku sukcesji na gruntach prywatnych.

Podsumowanie: na żaden z gatunków roślin i zwierząt zapisy *Planu* nie mają znacząco negatywnego wpływu. *Plan* zawiera natomiast zalecenia służące ich ochronie.

4.1.4. ODDZIAŁYWANIE NA WODĘ

Plan nie zawiera zapisów i nie planuje działań w odniesieniu do ekosystemów wodnych. Negatywny wpływ na te siedliska mógłby wystąpić w przypadku, gdyby zrealizowane na terenach leśnych zabiegi gospodarcze mogły spowodować zniekształcenie typu siedliska (np. spowodować wzrost trofii jeziora, lub spowodować miejscowe zanieczyszczenie). Jednakże zbiorniki wodne występujące na terenie nadleśnictwa mają charakter eutroficzny, w związku z czym nie należy się spodziewać negatywnego oddziaływania zabiegów prowadzonych w ich pobliżu na trofię.

Zapisy *Planu* również nie wpływają bezpośrednio na poziom wód gruntowych, gdyż nie zawierają zapisów dotyczących melioracji wodnych czy oczyszczania istniejących rowów. Ponadto w programie ochrony przyrody zawarto zapisy o konieczności ochrony stosunków wodnych, które winny obejmować następujące działania:

- zachowanie lasów łęgowych i olsów jako naturalnych regulatorów wilgotności oraz ostoje rzadkich gatunków roślin i zwierząt. W drzewostanach rosnących na siedliskach łęgowych i bagiennych (BMGb, LIG, OIJG) nie zaplanowano użytkowania rębego, a zabiegi pielęgnacyjne ograniczono do niezbędnego minimum;
- na siedliskach łęgowych (w tym siedliskach przyrodniczych 91E0) wokół potoków należy pozostawić strefy buforowe bez pozyskania drewna, poza sytuacjami masowego zamierania jesionu lub świerka. Indywidualnie należy podchodzić do tworzenia takich stref buforowych dla innych przedmiotów ochrony. Tworzenie ich powinno być podyktowane rzeczywistym występowaniem przedmiotu ochrony (Zarządzenie nr 28/2014);
- nie należy prowadzić zrywki korytem wzdłuż potoku, zrywka w poprzek potoków może być dopuszczona tylko w miejscach do tego przystosowanych (np.: przepusty, brody itp.) lub w okresie zimowym przy zamrożonym lustrze wody i dużej pokrywie śnieżnej (Zarządzenie nr 28/2014);
- zachowanie w stanie zbliżonym do naturalnego i odtwarzanie śródleśnych zbiorników i cieków wodnych. Jest to warunkiem witalności

ekosystemów leśnych i skuteczności ochrony przeciwpożarowej lasu. Brzegi cieków i zbiorników wodnych powinny być zalesiane i zakrzewiane w celu ograniczenia dopływu zanieczyszczeń, erozji oraz umacniania brzegów;

- kontynuowanie sposobów zagospodarowania dostosowanych do potrzeb maksymalizacji funkcji lasów wodochronnych (Zasady postępowania w lasach ochronnych reguluje rozporządzenie MOŚZNiL z dnia 25 sierpnia 1992r. (Dz. U. Nr 67 z 1992 r. poz. 337), w szczególności poprzez zachowanie trwałości lasów w drodze;
- ograniczania regulacji stosunków wodnych do prac uzasadnionych potrzebami odnowienia lasu oraz użytkowania sąsiadujących z lasami ochronnymi gruntów nieleśnych;
- zachowanie w stanie zbliżonym do naturalnego śródleśnych zbiorników i potoków;
- pozostawić bez ingerencji powierzchni sklasyfikowanych, jako bagna; niedopuszczanie do ich odwodnienia, zanieczyszczenia, itp.;
- zachowanie w stanie nienaruszonym śródleśnych nieużytków jak np: trzęsawiska, mszary, torfowiska, wrzosowiska, wraz z ich florą i fauną, w celu ochrony pełnej różnorodności przyrodniczej;
- dopuszczenie do samorzutnego formowania się naturalnych tam z powalonych drzew lub fragmentów kłód sprzyjających ograniczeniu erozji wodnej z wyłączeniem sytuacji mogących zagrażać bezpieczeństwu publicznemu.

W celu zachowania różnorodności przyrodniczej, polegającej na utrzymaniu w stanie naturalnym rzadkich ekosystemów nieleśnych (bagna, szuwały, turzycowiska), zalecono utrzymanie właściwych siedlisku stosunków wodnych i pozostawienie procesom sukcesji.

4.1.5. ODDZIAŁYWANIE NA POWIETRZE

Zabiegi gospodarcze zapisane w *Planie* **nie wpływają na pogorszenie** stanu powietrza atmosferycznego. Są to zabiegi wykonywane miejscowo, z użyciem niewielkiej liczby ciężkiego sprzętu, głównie przy pomocy pilarek, kos spalinowych, ciągników rolniczych lub leśnych. Operowanie tego typu sprzętem nie wpływa w istotny sposób na stan powietrza atmosferycznego.

4.1.6. ODDZIAŁYWANIE NA POWIERZCHNIĘ ZIEMI

Działania gospodarcze wykonywane na podstawie *Planu* mogą miejscowo wpłynąć na powierzchnię ziemi, a zwłaszcza pokrywą glebową. Dotyczy to głównie efektów stosowania sprzętu podczas prac związanych z pozyskaniem drewna w ramach użytkowania rębego i przedrębego oraz w trakcie przygotowania gleby pod odnowienie.

Wpływ na pokrywą glebową wiąże się głównie z użyciem ciężkich maszyn leśnych (ciągniki, LKT) i generalnie ma charakter negatywny, choć stopień szkodliwości jest różny i w dość znacznym zakresie może być zmieniany. W sezonie wegetacyjnym może być modyfikowany rodzajem użytego sprzętu, natomiast w zimie przy pokrywie śnieżnej, nawet przy użyciu ciężkiego sprzętu tego rodzaju

oddziaływanie należy rozpatrywać jako neutralne. Plan urządzenia lasu jednakowoż nie określa terminu wykonania określonych prac ani nie precyzuje wskazówek dotyczących używania określonego sprzętu. Pozostaje to w gestii wykonawcy *Planu*.

Negatywny wpływ zależy również od gatunków runa i ich strategii życiowej oraz wymagań ekologicznych. Zniszczenie wierzchniej warstwy gleby i zniesienie konkurencji ze strony innych elementów runa może promować taksony, które w niezaburzonym układzie ekologicznym nie miałyby szans na przeżycie czy ekspansję. W zależności od gatunku i charakteru zmian, wpływ taki można rozpatrywać jako antropopresję prowadzącą do ekspansji gatunków niepożądanych (działanie negatywne) lub jako zaburzenie lokalnie zmieniające skład gatunkowy, a więc podnoszące bioróżnorodność (działanie pozytywne). Zazwyczaj jednak oddziaływanie na runo i pokrywę glebową wiąże się głównie z przesunięciami ilościowymi w obrębie runa i ma charakter krótkoterminowy, a w dłuższym okresie czasu **pozostaje bez widocznego wpływu** na środowisko leśne. Za istotnie negatywny należy je uznać tylko w przypadku jeśli dotyczy stanowisk rzadkich roślin, które w dodatku nie są odporne na tego rodzaju ingerencję. Dlatego w Programie ochrony przyrody zawarto zapis, by w miejscach występowania chronionych gatunków roślin prace gospodarcze były wykonywane w okresie zimowym (najlepiej przy pokrywie śnieżnej). Zalecono również by ich stanowiska omijać przy planowaniu i wytyczaniu szlaków zrywkowych.

4.1.7. ODDZIAŁYWANIE NA KRAJOBRAZ

Gospodarka leśna, służąca utrzymaniu określonego typu roślinności, z założenia nie wpływa w istotny sposób na krajobraz. Prowadzenie prac leśnych nie powoduje zmiany areалу lasów, a jedynie czasowe fluktuacje ich struktury, które w dużej skali praktycznie są niezauważalne. W mniejszej czasom mogą wpłynąć negatywnie na subiektywne odczucia estetyczne.

W praktyce leśnej głównym elementem lokalnie wpływającym na krajobraz są rębnie, przy czym najbardziej widoczne są rębnie wielkopowierzchniowe. W Nadleśnictwie Baligród użytkowanie rębne ogółem zostało zaprojektowane na powierzchni 12187,42 ha, co stanowi 64% powierzchni leśnej, przy czym zastosowanym typem rębni jest IVD – stopniowa z długim okresem odnowienia, natomiast rębni zupełnych nie zaplanowano w ogóle. Wpływ na krajobraz wypada więc **uznać za neutralny**, gdyż tego typu działania go nie zmieniają, a jedynie powodują modyfikację (również urozmaicenie) struktury.

Zdecydowanie korzystny wpływ na krajobraz mają natomiast zapisy *Planu*, a dokładniej Programu ochrony przyrody, dotyczące utrzymania stref ekotonowych, pozostawiania zadrzewień, ochrony drzewostanów na siedliska lęgowych i bagiennych oraz zachowywania roślinności nadbrzeżnej.

4.1.8. ODDZIAŁYWANIE NA KLIMAT

Realizacja zapisów *Planu* **nie wpłynie na klimat**, gdyż nie powoduje istotnego zmniejszenia lub zwiększenia powierzchni leśnej, a tylko w takim wypadku zmiany mogłyby być zauważalne. Można natomiast podejmować próby analizy wpływu zaprojektowanych zabiegów na zmiany zawartości dwutlenku węgla w atmosferze. Lasy akumulują znaczne ilości dwutlenku węgla w postaci biomasy, co wpływa zdecydowanie pozytywnie na klimat (może to powodować obniżenie

stężenia CO₂ w atmosferze i ograniczanie efektu cieplarnianego). W procesie użytkowania lasu CO₂ zmagazynowane w drewnie jest usuwane z lasu i wtedy w zależności od przeznaczenia tego drewna jego wpływ na wydzielanie się CO₂ do atmosfery może być różny, jednak te formy użytkowania (spalanie drewna, budownictwo, przeróbka meblarska), nie są elementem planowania urzędzeniowego.

Elementem planowania jest natomiast sposób prowadzenia gospodarki leśnej oraz rozmiar pozyskania i zmiany struktury wiekowej. Zakłada się, że młodsze drzewostany generalnie szybciej akumulują CO₂ i w związku z tym zwiększanie się powierzchni upraw wpływa korzystnie na wzrost akumulacji dwutlenku węgla. Stosowane ograniczenia w wielkości pozyskania, sposobu odnowienia itp. sprzyjają procesom akumulacji CO₂ w postaci biomasy. Znaczenie mają również zapisy dotyczące ochrony przeciwpożarowej, mające na celu zmniejszenie zagrożenia, a tym samym redukcję ilości CO₂ uwalnianego do atmosfery.

4.1.9. ODDZIAŁYWANIE NA ZASOBY NATURALNE

Zasobem naturalnym, na który ustalenia *Planu* mają wpływ jest drewno. Surowiec ten wykorzystywany na szeroką skalę, jest relatywnie szybko odnawialny, łatwo biodegradowalny i w związku z tym jego używanie nie przynosi szkód środowisku. Jednakowoż gospodarowanie tym zasobem wymaga określonych reguł i zasad postępowania, gdyż płańdrownicze wykorzystanie może się przyczynić do zachwiania trwałości lasów i znaczących niekorzystnych zmian w środowisku.

Gospodarka leśna prowadzona jest obecnie na zasadach zachowania i powiększania zasobów drzewnych i prowadzi do zapewnienia trwałości lasu. *Plan* jest dokumentem wyznaczającym ramy dla takiego postępowania gospodarczego, które ma umożliwić trwały wzrost lub co najmniej utrzymanie stanu i wielkości zasobów drzewnych. W tym celu obliczone zostały tzw.: etaty miąższościowe użytkowania, czyli takie wielkości użytkowania, które pozwalają wnioskować, że nie nastąpi zmniejszenie zasobów drzewnych oraz zostaną zachowane wszelkie możliwe funkcje lasów. Etaty te po zatwierdzeniu przez Ministra Środowiska stają się maksymalną wielkością wyrażoną w m³, niemożliwą do przekroczenia w trakcie obowiązywania planu urzędzenia lasu. W tym kontekście wpływ ustaleń *Planu* wypada określić jako **zdecydowanie pozytywny**.

4.1.10. ODDZIAŁYWANIE NA ZABYTKI I DOBRA KULTURY MATERIALNEJ

Zinventaryzowane na gruntach nadleśnictwa zabytki kultury materialnej zostały szczegółowo opisane w Programie ochrony przyrody, a ich lokalizacja wskazana na mapie. W odniesieniu do nich zalecono porządkowanie otoczenia, okresową konserwację oraz prowadzenie prac leśnych w sposób nie zagrażający ich trwałości.

Tego rodzaju zapisy właściwie zabezpieczają elementy kultury materialnej zlokalizowane na gruntach pozostających w zarządzie nadleśnictwa. Ich realizacja będzie miała charakter **zdecydowanie pozytywny**.

4.1.11. ZESTAWIENIE ZBIORCZE WPŁYWU *PLANU* NA ŚRODOWISKO

Przewidywane oddziaływanie *Planu* na środowisko w granicach zasięgu terytorialnego Nadleśnictwa Baligród zgodnie z porozumieniem zawartym pomiędzy DGLP a GDOŚ.

Lp.	Elementy środowiska	Rodzaje planowanych czynności i zadań gospodarczych ²⁾ oraz ich przewidywane znaczące oddziaływanie ¹⁾ na elementy środowiska			Oddziaływanie łączne planowanych czynności i zadań gospodarczych
		Odnawienia	Pielegnowanie drzewostanów	Rębnie częściowe i przebud. stopniowa	
1.	Różnorodność biologiczna	+3	+2	+3	+3
2.	Ludzie	0	0	0	0
3.	Zwierzęta	+1	0	0	0
4.	Rośliny	+1	0	+/-1	0
5.	Woda	+1	0	0	0
6.	Powietrze	0	0	0	0
7.	Powierzchnia ziemi	+1	0	0	0
8.	Krajobraz	0	0	0	0
9.	Klimat	0	0	0	0
10.	Zasoby naturalne	+2	+2	+2	+2
11.	Zabytki	0	0	0	0
12.	Dobra materialne	0	0	0	0

¹⁾ Symbole przewidywanego znaczącego oddziaływania planowanych czynności gospodarczych na elementy środowiska oraz symbole dotyczące okresu tego oddziaływania:

- + (plus) – wpływ dodatni, pozytywny,
- 0 (zero) – brak znaczącego wpływu,
- (minus) wpływ ujemny, negatywny,
- 1. oddziaływanie krótkoterminowe,
- 2. oddziaływanie średnioterminowe,
- 3. oddziaływanie długoterminowe.

²⁾ Zadania gospodarcze formułowane na poziomie ogólnym (nie adresowane do wydziałów drzewostanowych) nie kwalifikują się do ujęcia w formie macierzy, stąd omówienie ich przewidywanego wpływu jest możliwe tylko w formie tekstowej.

W zakresie żadnego z powyższych elementów środowiska przyrodniczego nadleśnictwa nie przewiduje się znacząco negatywnego oddziaływania projektu *Planu*.

4.2. ODDZIAŁYWANIE *PLANU* NA OBSZARY NATURA 2000

Art. 55.2 ustawy OOS stwierdza, że „projekt dokumentu, którym mowa w art. 46 lub 47, nie może zostać przyjęty, o ile nie zachodzą przesłanki, o których mowa w art. 34 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, jeżeli ze strategicznej oceny oddziaływania na środowisko wynika, że może on znacząco negatywnie oddziaływać na obszar Natura 2000”.

Znaczące oddziaływanie na obszar zostało zdefiniowane w art. 17 Ustawy OOS i oznacza: „Oddziaływanie na cele ochrony obszaru Natura 2000, w tym w szczególności działania mogące:

- a) pogorszyć stan siedlisk przyrodniczych lub siedlisk gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000, lub
- b) wpłynąć negatywnie na gatunki, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000, lub
- c) pogorszyć integralność obszaru Natura 2000 lub jego powiązania z innymi obszarami”

Oznacza to, że *Plan* musi zostać szczegółowo przeanalizowany pod kątem przewidywanego wpływu jego realizacji na te gatunki i ich siedliska, dla których ochrony został wyznaczony Obszar Natura 2000.

Na terenie objętym projektem *Planu* znajduje się jeden obszar tego rodzaju Bieszczady PLC180001. Wpływ *Planu* na przedmioty ochrony omówiono poniżej.

BIESZCZADY PLC180001

Obszar zaprojektowany został w celu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz populacji cennych gatunków zwierząt i roślin. W SDF obszaru (źródło: <http://natura2000.gdos.gov.pl/>) znalazły się 22 typy siedlisk przyrodniczych z załącznika I dyrektywy 92/43/EWG, a także 63 gatunki zwierząt i roślin objęte art. 4 dyrektywy 2009/147/WE oraz wymienione w załączniku II do dyrektywy 92/43/EWG. Za przedmioty ochrony obszaru uznano 21 typów siedlisk przyrodniczych oraz 46 gatunków roślin i zwierząt (20 gat. ptaków, 9 gat. ssaków, 3 gat. płazów, 3 gat. ryb, 7 gat. bezkręgowców, 4 gat. roślin). Te spośród nich, które stwierdzono na gruntach nadleśnictwa, scharakteryzowano poniżej (na podst. Podręczników metodycznych ochrony gatunków i siedlisk, MS 2004), wskazując zabiegi gospodarcze zaplanowane w miejscach ich występowania i sposoby niwelowania negatywnego wpływu, określone w programie ochrony przyrody.

Lp	Nazwa i kod przedmiotu ochrony oraz symbol znaczenia wg SDF	Kryteria ¹⁾ zachowania stanu ochrony przedmiotu ochrony	Rodzaje planowanych czynności gospodarczych i ich przewidywany wpływ ²⁾ na zachowanie stanu ochrony przedmiotów ochrony					Uwagi o siedlisku i jego stanie ochrony oraz uwagi szczegółowe w sprawie ewentualnego oddziaływania negatywnego	Działania ograniczające negatywne oddziaływanie ustaleń <i>Planu</i>
			Zalesienia	Odnowienia	Pielęgnowanie drzewostanów	Rb stopniowa udoskonalona	Rębnie zupełne		
1.	6230 Górskie i niżowe murawy bliźniczkowe (<i>Nardion</i> - płaty bogate florystycznie) [B]	1 2 3	br br br	br br br	br br br	br br br	br br br	Zalesiane, zarastanie przez roślinność drzewiastą i krzewiastą na skutek zaprzestania użytkowania, intensyfikacja użytkowania, eutrofizacja. Leśne zabiegi gospodarcze nie mają wpływu na stan ochrony siedliska.	Wypasać lub kosić przynajmniej raz na dwa lata, z wywozem biomasy. <u>Działania fakultatywne</u> : użytkowanie zgodne z wymogami odpowiedniego pakietu rolnośrodowiskowego w ramach obowiązującego PROW, ukierunkowanego na ochronę siedliska.
2.	6510 Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (<i>Arrhenatherion elatioris</i>) [A]	1 2 3	br br br	br br br	br br br	br br br	br br br	Zalesiane, zarastanie przez roślinność drzewiastą i krzewiastą na skutek zaprzestania użytkowania, intensyfikacja użytkowania. Leśne zabiegi gospodarcze nie mają wpływu na stan ochrony siedliska.	Kosić przynajmniej raz na dwa lata, z wywozem biomasy. Powierzchnie można również wypasać. <u>Działania fakultatywne</u> : użytkowanie zgodne z wymogami odpowiedniego pakietu rolnośrodowiskowego w ramach obowiązującego PROW, ukierunkowanego na ochronę siedliska.
3.	6520 Górskie łąki konietlicowe użytkowane ekstensywnie (<i>Polygono-Trisetion</i>) [A]	1 2 3	br br br	br br br	br br br	br br br	br br br	Zalesiane, zarastanie przez roślinność drzewiastą i krzewiastą na skutek zaprzestania użytkowania, intensyfikacja użytkowania. Leśne zabiegi gospodarcze nie mają wpływu na stan ochrony siedliska.	Kosić przynajmniej raz na dwa lata, z wywozem biomasy. Powierzchnie można również wypasać. <u>Działania fakultatywne</u> : użytkowanie zgodne z wymogami odpowiedniego pakietu rolnośrodowiskowego w ramach obowiązującego PROW, ukierunkowanego na ochronę siedliska.

Lp	Nazwa i kod przedmiotu ochrony oraz symbol znaczenia wg SDF	Kryteria ¹⁾ zachowania stanu ochrony przedmiotu ochrony	Rodzaje planowanych czynności gospodarczych i ich przewidywany wpływ ²⁾ na zachowanie stanu ochrony przedmiotów ochrony					Uwagi o siedlisku i jego stanie ochrony oraz uwagi szczególne w sprawie ewentualnego oddziaływania negatywnego	Działania ograniczające negatywne oddziaływanie ustaleń <i>Planu</i>
			Zalesienia	Odnowienia	Pielęgnowanie drzewostanów	Rb stopniowa udoskonalona	Rębnie zupełne		
4.	7230 Górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk [A]	1 2 3	br br br	br br br	br br br	br br br	br br br	Zalesiane, zarastanie przez roślinność drzewiastą i krzewiastą na skutek zaprzestania użytkowania. Leśne zabiegi gospodarcze nie mają wpływu na stan ochrony siedliska.	Okresowe, dostosowane do potrzeb koszenie z wywozem biomasy. Powierzchnie można również ekstensywnie wypasać. Utrzymać właściwe dla siedliska warunki hydrologiczne. <u>Działania fakultatywne</u> : użytkowanie zgodne z wymogami odpowiedniego pakietu rolnośrodowiskowego w ramach obowiązującego PROW, ukierunkowanego na ochronę siedliska.
5.	8150 Środkowoeuropejskie wyżynne piargi i gołoborza krzemianowe [B]	1 2 3	br br br	br br br	br br br	br br br	br br br	Zarastanie roślinnością drzewiastą i krzewiastą	Odkrzaczanie (w razie potrzeby).
6.	9110 Kwaśne buczyny (<i>Luzulo-Fagenion</i>) [A]	1 2 3	br br br	0 0 0	0 0 0	0 0 0	br br br	1. Nieodpowiednia częstotliwość i intensywność cięć powodująca nadmierne naświetlenie, co może skutkować zmianą charakterystycznej dla siedliska kombinacji florystycznej runa. 2. Kształtowanie niewłaściwego dla siedliska składu gatunkowego d-stanu.	Ad 1) W <i>PUL</i> zaprojektowano optymalną częstotliwość i intensywność cięć pielęgnacyjnych oraz rębnych, w zależności od fazy rozwojowej drzewostanu, zagęszczenia, stanu pokrywy gleby i stanu młodego pokolenia. Ad 2, 3) W <i>PUL</i> zaprojektowano typy drzewostanu zgodne z siedliskiem przyrodniczym (rozdz. 4.2.5).

Lp	Nazwa i kod przedmiotu ochrony oraz symbol znaczenia wg SDF	Kryteria ¹⁾ zachowania stanu ochrony przedmiotu ochrony	Rodzaje planowanych czynności gospodarczych i ich przewidywany wpływ ²⁾ na zachowanie stanu ochrony przedmiotów ochrony					Uwagi o siedlisku i jego stanie ochrony oraz uwagi szczególne w sprawie ewentualnego oddziaływania negatywnego	Działania ograniczające negatywne oddziaływanie ustaleń <i>Planu</i>
			Zalesienia	Odnowienia	Pielęgnowanie drzewostanów	Rb stopniowa udoskonalona	Rębnie zupełne		
								<p>3. Wprowadzanie gatunków obcych geograficznie i ekologicznie.</p> <p>4. Nieodpowiedni dla siedliska stan zasobów drewna martwego wynikający z użytkowania.</p> <p>5. Usuwanie w trakcie cięć drzew biocenotycznych.</p> <p>6. Kształtowanie niewłaściwej dla siedliska struktury wiekowej i przestrzennej drzewostanu.</p> <p>7. Preferowanie odnowień sztucznych.</p> <p>8. Uszkodzenia runa i gleby związane z pozyskaniem drewna.</p>	<p>Kształtowanie właściwego TD odbywa się na etapie odnowień, cięć pielęgnacyjnych i odnowieniowych.</p> <p>Ad 4, 5) Zgodnie z IOL oraz zarządzeniem nr 28/2014, na siedliskach przyrodniczych nie usuwa się drzew martwych i zamierających (z wyłączeniem sytuacji klęskowych, zagrożenia stanu zdrowotnego drzewostanów oraz zagrożenia bezpieczeństwa publicznego) oraz biocenotycznych. Pozostawia się fragmenty drzewostanów do naturalnego rozpadu (ok. 5% drzewostanów rębnych oraz ostoje ksylobiontów).</p> <p>Ad 6) W <i>PUL</i> zaprojektowano stosowanie rębni stopniowej gniazdowej udoskalonej (IVd) z długim i bardzo długim okresem odnowienia (40-50 lat), co gwarantuje zachowanie odpowiedniego dla tego siedliska składu gatunkowego, struktury wiekowej oraz przestrzennej.</p> <p>Ad 7) Zastosowana rębnia stwarza optymalne warunki do powstawania i rozwoju odnowień naturalnych o składzie gatunkowym dostosowanym do siedliska.</p> <p>Ad 8) W miejscach pozyskiwania drewna wystąpią</p>

Lp	Nazwa i kod przedmiotu ochrony oraz symbol znaczenia wg SDF	Kryteria ¹⁾ zachowania stanu ochrony przedmiotu ochrony	Rodzaje planowanych czynności gospodarczych i ich przewidywany wpływ ²⁾ na zachowanie stanu ochrony przedmiotów ochrony					Uwagi o siedlisku i jego stanie ochrony oraz uwagi szczególne w sprawie ewentualnego oddziaływania negatywnego	Działania ograniczające negatywne oddziaływanie ustaleń <i>Planu</i>
			Zalesienia	Odnowienia	Pielęgnowanie drzewostanów	Rb stopniowa udoskonalona	Rębnie zupełne		
									uszkodzenia runa i gleby lecz ich oddziaływanie będzie miało charakter rozproszony oraz krótkotrwały.
7.	9130 Żyzne buczyny (<i>Dentario glandulosae-Fagenion, Galio odorati-Fagenion</i>) [A]	1 2 3	br br br	0 0 0	0 0 0	0 0 0	br br br	<p>1. Nieodpowiednia częstotliwość i intensywność cięć powodująca nadmierne naświetlenie, co może skutkować zmianą charakterystycznej dla siedliska kombinacji florystycznej runa.</p> <p>2. Kształtowanie niewłaściwego dla siedliska składu gatunkowego d-stanu.</p> <p>3. Wprowadzanie gatunków obcych geograficznie i ekologicznie.</p> <p>4. Nieodpowiedni dla siedliska stan zasobów drewna martwego wynikający z użytkowania.</p> <p>5. Usuwanie w trakcie cięć drzew biocenotycznych.</p> <p>6. Kształtowanie niewłaściwej dla siedliska struktury wiekowej i przestrzennej drzewostanu.</p> <p>7. Preferowanie odnowień sztucznych.</p>	<p>Ad 1) W <i>PUL</i> zaprojektowano optymalną częstotliwość i intensywność cięć pielęgnacyjnych oraz rębnych, w zależności od fazy rozwojowej drzewostanu, zagęszczenia, stanu pokrywy gleby i stanu młodego pokolenia.</p> <p>Ad 2, 3) W <i>PUL</i> zaprojektowano typy drzewostanu zgodne z siedliskiem przyrodniczym (rozdz. 4.2.5). Kształtowanie właściwego TD odbywa się na etapie odnowień, cięć pielęgnacyjnych i odnowieniowych.</p> <p>Ad 4, 5) Zgodnie z IOL oraz zarządzeniem nr 28/2014, na siedliskach przyrodniczych nie usuwa się drzew martwych i zamierających (z wyłączeniem sytuacji kłeskowych, zagrożenia stanu zdrowotnego drzewostanów oraz zagrożenia bezpieczeństwa publicznego) oraz biocenotycznych. Pozostawia się fragmenty drzewostanów do naturalnego rozpadu (ok. 5% drzewostanów rębnych oraz ostoje ksylobiontów).</p>

Lp	Nazwa i kod przedmiotu ochrony oraz symbol znaczenia wg SDF	Kryteria ¹⁾ zachowania stanu ochrony przedmiotu ochrony	Rodzaje planowanych czynności gospodarczych i ich przewidywany wpływ ²⁾ na zachowanie stanu ochrony przedmiotów ochrony					Uwagi o siedlisku i jego stanie ochrony oraz uwagi szczególne w sprawie ewentualnego oddziaływania negatywnego	Działania ograniczające negatywne oddziaływanie ustaleń <i>Planu</i>
			Zalesienia	Odnowienia	Pielęgnowanie drzewostanów	Rb stopniowa udoskonalona	Rębnie zupełne		
								8. Uszkodzenia runa i gleby związane z pozyskaniem drewna.	Ad 6) W <i>PUL</i> zaprojektowano stosowanie rębni stopniowej gniazdowej udoskalonej (IVd) z długim i bardzo długim okresem odnowienia (40-50 lat), co gwarantuje zachowanie odpowiedniego dla tego siedliska składu gatunkowego, struktury wiekowej oraz przestrzennej. Ad 7) Zastosowana rębnia stwarza optymalne warunki do powstawania i rozwoju odnowień naturalnych o składzie gatunkowym dostosowanym do siedliska. Ad 8) W miejscach pozyskiwania drewna wystąpią uszkodzenia runa i gleby lecz ich oddziaływanie będzie miało charakter rozproszony oraz krótkotrwały.
8.	9180* Jaworzyny i lasy klonowo-lipowe na stokach i zboczach (<i>Tilio plathyphyllis-Acerion pseudoplatani</i>) [A]	1 2 3	br br br	0 0 0	0 0 0	0 0 0	br br br	Użytkowanie gospodarcze, ruchy osuwiskowe (grawitacyjne ruchy masowe stanowią naturalny element dynamiki jaworzyn, jednak ich nasilenie miejscowo może spowodować zniszczenie płatów)	Płaty siedliska pozostawiono bez użytkowania gospodarczego.

Lp	Nazwa i kod przedmiotu ochrony oraz symbol znaczenia wg SDF	Kryteria ¹⁾ zachowania stanu ochrony przedmiotu ochrony	Rodzaje planowanych czynności gospodarczych i ich przewidywany wpływ ²⁾ na zachowanie stanu ochrony przedmiotów ochrony					Uwagi o siedlisku i jego stanie ochrony oraz uwagi szczególne w sprawie ewentualnego oddziaływania negatywnego	Działania ograniczające negatywne oddziaływanie ustaleń <i>Planu</i>
			Zalesienia	Odnowienia	Pielęgnowanie drzewostanów	Rb stopniowa udoskonalona	Rębnie zupełne		
9.	91D0 Bory i lasy bagienne (<i>Vaccinio uliginosi-Betuletum pubescentis</i> , <i>Vaccinio uliginosi-Pinetum</i> , <i>Pino mugo-Sphagnetum</i> , <i>Sphagno girgensonii-Piceetum</i> i brzozowo-sosnowe bagienne lasy borealne) [B]	1	br	0	0	0	br	Użytkowanie gospodarcze, zmiana warunków hydrologicznych.	Pozostawienie bez użytkowania gospodarczego. Zachowanie warunków hydrologicznych.
		2	br	0	0	0	br		
		3	br	0	0	0	br		
	91E0* Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (<i>Salicetum albo-fragilis</i> , <i>Populetum albae</i> , <i>Alnenion glutinoso-incanae</i> , olsy źródłiskowe)	1	br	0	0	0	br	1. Zmiana warunków świetlnych (nadmierne naświetlenie w wyniku cięć) mogąca skutkować zmianą charakterystycznej dla siedliska kombinacji florystycznej runa. 2. Zaburzenie w wyniku cięć typowego dla siedliska składu gatunkowego d-stanu. 3. Wprowadzanie gatunków obcych geograficznie i ekologicznie.	W obrębie siedliska nie zaplanowano użytkowania rębego i przedrębego. Zabiegi ograniczono do pielęgnacji młodego pokolenia.
2	br	0	0	0	br				
3	br	0	0	0	br				

Lp	Nazwa i kod przedmiotu ochrony oraz symbol znaczenia wg SDF	Kryteria ¹⁾ zachowania stanu ochrony przedmiotu ochrony	Rodzaje planowanych czynności gospodarczych i ich przewidywany wpływ ²⁾ na zachowanie stanu ochrony przedmiotów ochrony					Uwagi o siedlisku i jego stanie ochrony oraz uwagi szczególne w sprawie ewentualnego oddziaływania negatywnego	Działania ograniczające negatywne oddziaływanie ustaleń <i>Planu</i>
			Zalesienia	Odnowienia	Pielęgnowanie drzewostanów	Rb stopniowa udoskonalona	Rębnie zupełne		
	[A]							<p>4. Nieodpowiedni dla siedliska stan zasobów drewna martwego wynikający z użytkowania.</p> <p>5. Zmiana naturalnego charakteru koryt cieków wodnych.</p> <p>6. Kształtowanie niewłaściwej dla siedliska struktury wiekowej i piętrowej drzewostanu.</p> <p>7. Preferowanie odnowień sztucznych.</p>	
10.	9410 Górskie bory świerkowe (<i>Piceion abietis</i> część - zbiorowiska górskie) [C]	1 2 3	br br br	0 0 0	0 0 0	0 0 0	br br br	<p>Zbyt krótkie okresy odnowienia mogą się przyczyniać do tworzenia się jednowiekowych monokultur na dużych obszarach. Usuwanie martwych i umierających drzew oraz martwego drewna może doprowadzić do zmniejszenia ilości mikrosiedlisk właściwych dla gatunków związanych z obumierającymi drzewami i rozkładającym się drewnem. Wprowadzanie gatunków niezgodnych z typem drzewostanu (TD).</p>	<p>Stosowanie rębni złożonych z długim okresem odnowienia. Pozostawianie ok. 5% powierzchni drzewostanów rębnych do naturalnego rozkładu. Pozostawianie stojących drzew martwych i obumierających, o ile nie stwarzają zagrożenia bezpieczeństwa powszechnego lub mienia na dużą skalę. W razie konieczności wycięcia takiego drzewa powinno ono pozostać na miejscu ścięcia. Pozostawianie martwego drewna. Składy gatunkowe odnowień powinny być zgodne z TD. Preferowanie odnowień naturalnych.</p>

Lp	Nazwa i kod przedmiotu ochrony oraz symbol znaczenia wg SDF	Kryteria ¹⁾ zachowania stanu ochrony przedmiotu ochrony	Rodzaje planowanych czynności gospodarczych i ich przewidywany wpływ ²⁾ na zachowanie stanu ochrony przedmiotów ochrony					Uwagi o siedlisku i jego stanie ochrony oraz uwagi szczególne w sprawie ewentualnego oddziaływania negatywnego	Działania ograniczające negatywne oddziaływanie ustaleń <i>Planu</i>
			Zalesienia	Odnowienia	Pielęgnowanie drzewostanów	Rb stopniowa udoskonalona	Rębnie zupełne		
11.	A030 Bocian czarny <i>Ciconia nigra</i> [C]	1 2 3	br br br	0 0 0	0 0 0	0 0 0	br br br	Wykonywanie prac leśnych w pobliżu gniazd w okresie lęgowym.	Realizacja zapisów wynikających z rozp. MŚ w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt, szczególnie zapisów dotyczących ochrony strefowej. Na terenie nadleśnictwa stwierdzono gniazdowanie i wyznaczono strefę.
12.	A072 Trzmielojad zwyczajny <i>Pernis apivorus</i> [C]	1 2 3	br br br	0 0 0	0 0 0	0 0 0	br br br	Zagrożeniem dla gatunku jest utrata siedlisk gniazdowych przez zastępowanie drzewostanów mieszanych przez monokultury iglaste, utrata miejsc żerowania w wyniku likwidacji śródleśnych terenów otwartych oraz niepokojenie ptaków.	Ochrona wiąże się z utrzymaniem areалу lasów w tym siedlisk przyrodniczych z załącznika I DS takich jak: buczyny, grądy i łęgi. Z uwagi na dość znaczny stopień lesistości nadleśnictwa i rozległe tereny otwarte, trzmielojad ma tu dogodne warunki bytowania. Gospodarka leśna służąca uzyskaniu zróżnicowanych drzewostanów (rębnie złożone z długim okresem odnowienia) nie stanowi dla niego zagrożenia.
13.	A089 Orlik krzykliwy <i>Aquila pomarina</i> [B]	1 2 3	br br br	0 0 0	0 0 0	0 0 0	br br br	Zagrożenia wiążą się głównie z utratą miejsc żerowania zlokalizowanych poza terenami leśnymi. W lasach ochrona gatunku wiąże się głównie z egzekwowaniem ochrony strefowej.	Realizacja zapisów wynikających z rozp. MŚ w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt, szczególnie zapisów dotyczących ochrony strefowej. Na terenie nadleśnictwa stwierdzono gniazdowanie i wyznaczono strefy.
14.	A091 Orzeł przedni <i>Aquila chrysaetos</i> [A]	1 2 3	br br br	0 0 0	0 0 0	0 0 0	br br br	Zagrożenia wiążą się głównie z utratą miejsc żerowania zlokalizowanych poza terenami leśnymi. W lasach ochrona	Realizacja zapisów wynikających z rozp. MŚ w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt, szczególnie zapisów dotyczących ochrony strefowej.

Lp	Nazwa i kod przedmiotu ochrony oraz symbol znaczenia wg SDF	Kryteria ¹⁾ zachowania stanu ochrony przedmiotu ochrony	Rodzaje planowanych czynności gospodarczych i ich przewidywany wpływ ²⁾ na zachowanie stanu ochrony przedmiotów ochrony					Uwagi o siedlisku i jego stanie ochrony oraz uwagi szczególne w sprawie ewentualnego oddziaływania negatywnego	Działania ograniczające negatywne oddziaływanie ustaleń <i>Planu</i>
			Zalesienia	Odnowienia	Pielęgnowanie drzewostanów	Rb stopniowa udoskonalona	Rębnie zupełne		
								gatunku wiąże się głównie z egzekwowaniem ochrony strefowej.	
15.	A104 Jarząbek zwyczajny <i>Bonasa bonasia</i> [C]	1 2 3	br br br	0 0 0	0 0 0	0 0 0	br br br	Zubożenie struktury wiekowej i gatunkowej drzewostanów, usuwanie zasobów martwego drewna.	Stosowanie rębni złożonych, przede wszystkim rębni stopniowej gniazdowej udoskonalonej z długim i bardzo długim okresem odnowienia.
16.	A122 Derkacz <i>Crex crex</i> [C]	1 2 3	br br br	0 0 0	0 0 0	0 0 0	br br br	Utrata siedlisk lęgowych wskutek zmian reżimu hydrologicznego i zmniejszaniem areału ekstensywnie użytkowanych łąk, a także presją ze strony drapieżników.	Ekstensywnie użytkowanie łąk i pastwisk przez wypas lub koszenie z usuwaniem biomasy. <u>Działania fakultatywne:</u> użytkowanie zgodne z wymogami odpowiedniego pakietu rolnośrodowiskowego w ramach obowiązującego PROW, ukierunkowanego na ochronę siedlisk gatunku.
17.	A215 Puchacz <i>Bubo bubo</i> [B]	1 2 3	br br br	0 0 0	0 0 0	0 0 0	br br br	Usuwanie drzew starych i zamierających. Niepokojenie w trakcie lęgów, utrata otwartych miejsc żerowania.	Realizacja zapisów wynikających z rozp. MŚ w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt, szczególnie zapisów dotyczących ochrony strefowej. Pozostawianie drzew starych i zamierających. <i>Na terenie nadleśnictwa nie stwierdzono gniazdowania.</i>

Lp	Nazwa i kod przedmiotu ochrony oraz symbol znaczenia wg SDF	Kryteria ¹⁾ zachowania stanu ochrony przedmiotu ochrony	Rodzaje planowanych czynności gospodarczych i ich przewidywany wpływ ²⁾ na zachowanie stanu ochrony przedmiotów ochrony					Uwagi o siedlisku i jego stanie ochrony oraz uwagi szczegółowe w sprawie ewentualnego oddziaływania negatywnego	Działania ograniczające negatywne oddziaływanie ustaleń <i>Planu</i>
			Zalesienia	Odnowienia	Pielęgnowanie drzewostanów	Rb stopniowa udoskonalona	Rębnie zupełne		
18.	A217 Sóweczka <i>Glaucidium passerinum</i> [C]	1 2 3	br br br	0 0 0	0 0 0	0 0 0	br br br	Ograniczanie powierzchni starodrzewu, eliminacja martwego drewna i starych, obumierających, dziuplastych drzew oraz upraszczanie struktury drzewostanów.	Pozostawianie ok. 5% powierzchni drzewostanów rębnych do naturalnego rozkładu. Pozostawianie stojących drzew martwych, obumierających, dziuplastych, o ile nie stwarzają zagrożenia bezpieczeństwa powszechnego lub mienia na dużą skalę. Pozostawianie martwego drewna. W razie stwierdzenia miejsc gniazdowania należy wystąpić o ustanowienie strefy zgodnie z rozporządzeniem MŚ w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt. <i>Gatunek obserwowany na terenie nadleśnictwa, lecz nie stwierdzono miejsc gniazdowania.</i>
19.	A220 Puszczyk uralski <i>Strix uralensis</i> [A]	1 2 3	br br br	0 0 0	0 0 0	0 0 0	br br br	Ograniczanie powierzchni starodrzewu, eliminacja martwego drewna i starych, obumierających, dziuplastych drzew oraz upraszczanie struktury drzewostanów.	Pozostawianie ok. 5% powierzchni drzewostanów rębnych do naturalnego rozkładu. Pozostawianie drzew martwych, obumierających, dziuplastych, o ile nie stwarzają zagrożenia bezpieczeństwa powszechnego lub mienia na dużą skalę. Pozostawianie martwego drewna.
20.	A223 Włochatka <i>Aegolius funereus</i> [C]	1 2 3	br br br	0 0 0	0 0 0	0 0 0	br br br	Ograniczanie powierzchni starodrzewu, eliminacja martwego drewna i starych, obumierających, dziuplastych drzew, upraszczanie struktury drzewostanów.	Pozostawianie ok. 5% powierzchni drzewostanów rębnych do naturalnego rozkładu. Pozostawianie stojących drzew martwych, obumierających, dziuplastych, o ile nie stwarzają zagrożenia bezpieczeństwa powszechnego lub mienia na dużą skalę.

Lp	Nazwa i kod przedmiotu ochrony oraz symbol znaczenia wg SDF	Kryteria ¹⁾ zachowania stanu ochrony przedmiotu ochrony	Rodzaje planowanych czynności gospodarczych i ich przewidywany wpływ ²⁾ na zachowanie stanu ochrony przedmiotów ochrony					Uwagi o siedlisku i jego stanie ochrony oraz uwagi szczególne w sprawie ewentualnego oddziaływania negatywnego	Działania ograniczające negatywne oddziaływanie ustaleń <i>Planu</i>
			Zalesienia	Odnowienia	Pielęgnowanie drzewostanów	Rb stopniowa udoskonalona	Rębnie zupełne		
									Pozostawianie martwego drewna. W razie stwierdzenia miejsc gniazdowania należy wystąpić o ustanowienie strefy zgodnie z rozporządzeniem w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt. <i>Gatunek obserwowany na terenie nadleśnictwa, lecz nie stwierdzono miejsc gniazdowania.</i>
21.	A229 Zimorodek zwyczajny <i>Alcedo atthis</i> [C]	1 2 3	br br br	0 0 0	0 0 0	0 0 0	br br br	Wycinanie drzew w dolinach rzek, potoków i przy zbiornikach wodnych.	Zachowanie naturalnych zadrzewień nadrzecznych – nie wycinanie drzew w pasie bezpośrednio przylegającym do rzek, potoków i zbiorników wodnych zasiedlonych przez gatunek, o ile nie stwarzają zagrożenia bezpieczeństwa powszechnego lub mienia na dużą skalę.
22.	A234 Dzięcioł zielonosiwy <i>Picus canus</i> [C]	1 2 3	br br br	0 0 0	0 0 0	0 0 0	br br br	Ograniczanie powierzchni starodrzewu, eliminacja martwego drewna i starych, obumierających drzew, upraszczanie struktury drzewostanów, eliminacja gatunków drzew o miękkim drewnie.	Kształtowanie wielogeneracyjnych drzewostanów z udziałem płatów starodrzewów, biogrup złożonych z wiekowych drzew oraz pojedynczych drzew starych dziuplastych i zamierających: poprzez: 1. Stosowanie rębni złożonych, przede wszystkim rębni stopniowej gniazdowej udoskonalonej z długim okresem odnowienia. Rębnia ta zapewnienia warunki dla odnowienia naturalnego gatunków cienioznośnych oraz światłolubnych, sprzyjając przestrzennemu zróżnicowaniu struktury drzewostanów.

Lp	Nazwa i kod przedmiotu ochrony oraz symbol znaczenia wg SDF	Kryteria ¹⁾ zachowania stanu ochrony przedmiotu ochrony	Rodzaje planowanych czynności gospodarczych i ich przewidywany wpływ ²⁾ na zachowanie stanu ochrony przedmiotów ochrony					Uwagi o siedlisku i jego stanie ochrony oraz uwagi szczegółowe w sprawie ewentualnego oddziaływania negatywnego	Działania ograniczające negatywne oddziaływanie ustaleń <i>Planu</i>
			Zalesienia	Odnowienia	Pielęgnowanie drzewostanów	Rb stopniowa udoskonalona	Rębnie zupełne		
									2. Pozostawianie ok. 5% powierzchni drzewostanów rębnych do naturalnego rozkładu. 3. Pozostawienie gatunków domieszkowych o miękkim drewnie. 4. Pozostawianie stojących drzew martwych i obumierających, jeśli nie stwarzają zagrożenia bezpieczeństwa powszechnego lub mienia na dużą skalę. W razie konieczności wycięcia takiego drzewa powinno ono pozostać na miejscu ścięcia. 5. Pozostawianie martwego drewna. 6. Wyłączenie z pozyskania drewna ostoi ksylobiontów.
23.	A236 Dzięcioł czarny <i>Dryocopus martius</i> [C]	1 2 3	br br br	0 0 0	0 0 0	0 0 0	br br br	Ograniczanie powierzchni starodrzewu, eliminacja martwego drewna i starych, obumierających drzew, upraszczanie struktury drzewostanów.	Kształtowanie wielogeneracyjnych drzewostanów z udziałem płatów starodrzewów, biogrup złożonych z wiekowych drzew oraz pojedynczych drzew starych dziuplastych i zamierających przez: 1. Stosowanie rębni złożonych, przede wszystkim rębni stopniowej gniazdowej udoskonalonej z długim okresem odnowienia. Rębnia ta zapewnienia warunki dla odnowienia naturalnego gatunków cienioznośnych oraz światłożądnych, sprzyjając przestrzennemu zróżnicowaniu struktury drzewostanów.

Lp	Nazwa i kod przedmiotu ochrony oraz symbol znaczenia wg SDF	Kryteria ¹⁾ zachowania stanu ochrony przedmiotu ochrony	Rodzaje planowanych czynności gospodarczych i ich przewidywany wpływ ²⁾ na zachowanie stanu ochrony przedmiotów ochrony					Uwagi o siedlisku i jego stanie ochrony oraz uwagi szczególne w sprawie ewentualnego oddziaływania negatywnego	Działania ograniczające negatywne oddziaływanie ustaleń <i>Planu</i>
			Zalesienia	Odnowienia	Pielęgnowanie drzewostanów	Rb stopniowa udoskonalona	Rębnie zupełne		
									<p>2. Pozostawianie ok. 5% powierzchni drzewostanów rębnych do naturalnego rozkładu.</p> <p>3. Pozostawianie stojących drzew martwych i obumierających, jeśli nie stwarzają zagrożenia bezpieczeństwa powszechnego lub mienia na dużą skalę. W razie konieczności wycięcia takiego drzewa powinno ono pozostać na miejscu ścięcia.</p> <p>4. Pozostawianie martwego drewna.</p> <p>5. Wyłączenie z pozyskania drewna ostoi ksylobiontów.</p>
24.	A239 Dzięciol białogrzbiety <i>Dendrocopos leucotos</i> [B]	1 2 3	br br br	0 0 0	0 0 0	0 0 0	br br br	<p>Ograniczanie powierzchni starodrzewu, eliminacja martwego drewna i starych, obumierających drzew, upraszczanie struktury drzewostanów, eliminacja gatunków drzew o miękkim drewnie, osuszanie terenów podmokłych.</p>	<p>Kształtowanie wielogeneracyjnych drzewostanów z udziałem płatów starodrzewów, biogrup złożonych z wiekowych drzew oraz pojedynczych drzew starych dziuplastych i zamierających przez:</p> <p>1. Stosowanie rębni złożonych, przede wszystkim rębni stopniowej gniazdowej udoskonalonej z długim okresem odnowienia. Rębnia ta zapewnienia warunki dla odnowienia naturalnego gatunków cienioznośnych oraz światłoładnych, sprzyjając przestrzennemu zróżnicowaniu struktury drzewostanów.</p> <p>2. Pozostawianie ok. 5% powierzchni drzewostanów rębnych do naturalnego rozkładu.</p>

Lp	Nazwa i kod przedmiotu ochrony oraz symbol znaczenia wg SDF	Kryteria ¹⁾ zachowania stanu ochrony przedmiotu ochrony	Rodzaje planowanych czynności gospodarczych i ich przewidywany wpływ ²⁾ na zachowanie stanu ochrony przedmiotów ochrony					Uwagi o siedlisku i jego stanie ochrony oraz uwagi szczególne w sprawie ewentualnego oddziaływania negatywnego	Działania ograniczające negatywne oddziaływanie ustaleń <i>Planu</i>
			Zalesienia	Odnowienia	Pielęgnowanie drzewostanów	Rb stopniowa udoskonalona	Rębnie zupełne		
									<p>3. Pozostawianie stojących drzew martwych i obumierających, jeśli nie stwarzają zagrożenia bezpieczeństwa powszechnego lub mienia na dużą skalę. W razie konieczności wycięcia takiego drzewa powinno ono pozostać na miejscu ścięcia.</p> <p>4. Pozostawienie gatunków domieszkowych o miękkim drewnie.</p> <p>5. Pozostawianie martwego drewna.</p> <p>6. Pozostawienie łęgów bez użytkowania rębego i przedrębego (za wyjątkiem usuwania masowo zamierającego jesionu oraz gatunków obcych ekologicznie).</p>
25.	A241 Dzięciol trójpalczasty <i>Picoides tridactylus</i> [C]	1 2 3	br br br	0 0 0	0 0 0	0 0 0	br br br	<p>Ograniczanie powierzchni starodrzewu, eliminacja martwego drewna i starych, obumierających drzew, głównie świerków, upraszczanie struktury drzewostanów.</p>	<p>Kształtowanie wielogeneracyjnych drzewostanów z udziałem płatów starodrzewów, biogrup złożonych z wiekowych drzew oraz pojedynczych drzew starych dziuplastych i zamierających przez:</p> <p>1. Stosowanie rębni złożonych, przede wszystkim rębni stopniowej gniazdowej udoskonalonej z długim okresem odnowienia. Rębnia ta zapewnienia warunki dla odnowienia naturalnego gatunków cienioznośnych oraz światłoładnych, sprzyjając przestrzennemu</p>

Lp	Nazwa i kod przedmiotu ochrony oraz symbol znaczenia wg SDF	Kryteria ¹⁾ zachowania stanu ochrony przedmiotu ochrony	Rodzaje planowanych czynności gospodarczych i ich przewidywany wpływ ²⁾ na zachowanie stanu ochrony przedmiotów ochrony					Uwagi o siedlisku i jego stanie ochrony oraz uwagi szczególne w sprawie ewentualnego oddziaływania negatywnego	Działania ograniczające negatywne oddziaływanie ustaleń <i>Planu</i>
			Zalesienia	Odnowienia	Pielęgnowanie drzewostanów	Rb stopniowa udoskonalona	Rębnie zupełne		
									<p>zróżnicowaniu struktury drzewostanów.</p> <p>2. Pozostawianie ok. 5% powierzchni drzewostanów rębnych do naturalnego rozkładu.</p> <p>3. Pozostawianie stojących drzew martwych i obumierających, jeśli nie stwarzają zagrożenia bezpieczeństwa powszechnego lub mienia na dużą skalę. W razie konieczności wycięcia takiego drzewa powinno ono pozostać na miejscu ścięcia.</p> <p>4. Pozostawianie domieszki świerków rodzimego pochodzenia.</p> <p>5. Pozostawianie martwego drewna.</p> <p>6. Wyłączenie z pozyskania drewna ostoi ksylobiontów.</p>
26.	Jarzębatka <i>Sylvia nisoria</i> [C]	1 2 3	br br br	0 0 0	0 0 0	0 0 0	br br br	Zagrożenia wiążą się głównie z utratą siedlisk wskutek urbanizacji, niszczenia zadrzewień nadrzecznych oraz zmian krajobrazu rolniczego.	Zachowanie śródpolnych zadrzewień i zakrzewień. Pozostawienie łągów bez użytkowania rębego i przedrębego (za wyjątkiem usuwania masowo zamierającego jesionu oraz gatunków obcych ekologicznie).

Lp	Nazwa i kod przedmiotu ochrony oraz symbol znaczenia wg SDF	Kryteria ¹⁾ zachowania stanu ochrony przedmiotu ochrony	Rodzaje planowanych czynności gospodarczych i ich przewidywany wpływ ²⁾ na zachowanie stanu ochrony przedmiotów ochrony					Uwagi o siedlisku i jego stanie ochrony oraz uwagi szczegółowe w sprawie ewentualnego oddziaływania negatywnego	Działania ograniczające negatywne oddziaływanie ustaleń <i>Planu</i>
			Zalesienia	Odnowienia	Pielęgnowanie drzewostanów	Rb stopniowa udoskonalona	Rębnie zupełne		
27.	A320 Mucholówka mała <i>Ficedula parva</i> [C]	1 2 3	br br br	0 0 0	0 0 0	0 0 0	br br br	Ograniczanie powierzchni starodrzewu, eliminacja martwego drewna i starych, obumierających drzew, upraszczanie struktury drzewostanów.	Kształtowanie wielogeneracyjnych drzewostanów z udziałem płatów starodrzewów, biogrup złożonych z wiekowych drzew oraz pojedynczych drzew starych dziuplastych i zamierających przez: 1. Stosowanie rębni złożonych, przede wszystkim rębni stopniowej gniazdowej udoskonalonej z długim okresem odnowienia. Rębnia ta zapewnienia warunki dla odnowienia naturalnego gatunków cieniznośnych oraz światłoządnych, sprzyjając przestrzennemu różnicowaniu struktury d-stanów. 2. Pozostawianie ok. 5% powierzchni drzewostanów rębnych do naturalnego rozkładu. 3. Pozostawianie stojących drzew martwych i obumierających, jeśli nie stwarzają zagrożenia bezpieczeństwa powszechnego lub mienia na dużą skalę. W razie konieczności wycięcia takiego drzewa powinno ono pozostać na miejscu ścięcia. 4. Pozostawianie martwego drewna. 5. Wyłączenie z pozyskania drewna ostoi ksylobiontów.
28.	A321 Mucholówka białoszyja <i>Ficedula albicollis</i> [B]	1 2 3	br br br	0 0 0	0 0 0	0 0 0	br br br		

Lp	Nazwa i kod przedmiotu ochrony oraz symbol znaczenia wg SDF	Kryteria ¹⁾ zachowania stanu ochrony przedmiotu ochrony	Rodzaje planowanych czynności gospodarczych i ich przewidywany wpływ ²⁾ na zachowanie stanu ochrony przedmiotów ochrony					Uwagi o siedlisku i jego stanie ochrony oraz uwagi szczególne w sprawie ewentualnego oddziaływania negatywnego	Działania ograniczające negatywne oddziaływanie ustaleń <i>Planu</i>
			Zalesienia	Odnowienia	Pielęgnowanie drzewostanów	Rb stopniowa udoskonalona	Rębnie zupełne		
29.	A338 Gąsiorek <i>Lanius collurio</i> [C]	1 2 3	br br br	0 0 0	0 0 0	0 0 0	br br br	Utrata siedlisk, poprzez zalesienia lub zarastanie.	Prowadzenie ekstensywnej gospodarki łąkarskiej. W PUL nie planowano zalesień.
30.	1303 Podkowiec mały <i>Rhinolophus hipposideros</i> [C]	1 2 3	br br br	0 0 0	0 0 0	0 0 0	br br br	Chemiczne zwalczanie owadów w lasach.	Niestosowanie chemicznego zwalczania owadów.
31.	1324 Nocek duży <i>Myotis myotis</i> [C]	1 2 3	br br br	0 0 0	0 0 0	0 0 0	br br br	Chemiczne zwalczanie owadów w lasach.	Niestosowanie chemicznego zwalczania owadów.
32.	1337 Bóbr europejski <i>Castor fiber</i> [C]	1 2 3	br br br	0 0 0	0 0 0	0 0 0	br br br	Usuwanie zadrzewień i zakrzewień nadrzecznych	Zachowanie zadrzewień i zakrzewień stanowiących naturalną obudowę biologiczną rzek i potoków.
33.	1352 Wilk <i>Canis lupus</i> [B]	1 2 3	br br br	0 0 0	0 0 0	0 0 0	br br br	Niepokojenie w rejonie miejsc rozrodu. Fragmentacja kompleksów leśnych.	Realizacja zapisów wynikających z rozp. MŚ w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt, szczególnie zapisów dotyczących ochrony strefowej.

Lp	Nazwa i kod przedmiotu ochrony oraz symbol znaczenia wg SDF	Kryteria ¹⁾ zachowania stanu ochrony przedmiotu ochrony	Rodzaje planowanych czynności gospodarczych i ich przewidywany wpływ ²⁾ na zachowanie stanu ochrony przedmiotów ochrony					Uwagi o siedlisku i jego stanie ochrony oraz uwagi szczegółowe w sprawie ewentualnego oddziaływania negatywnego	Działania ograniczające negatywne oddziaływanie ustaleń <i>Planu</i>
			Zalesienia	Odnowienia	Pielęgnowanie drzewostanów	Rb stopniowa udoskonalona	Rębnie zupełne		
34.	1354* Niedźwiedź brunatny <i>Ursus arctos</i> [A]	1 2 3	br br br	0 0 0	0 0 0	0 0 0	br br br	Niepokojenie w rejonie miejsc rozrodu. Fragmentacja kompleksów leśnych.	Realizacja zapisów wynikających z rozp. MŚ w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt, szczególnie zapisów dotyczących ochrony strefowej. Utrzymanie w skali obszaru zróżnicowanej struktury wiekowej, wysokościowej i gatunkowej drzewostanów. Wprowadzanie w trakcie odnowień domieszkowo drzew owocowych. Popieranie w drzewostanach drzew owocowych przy prowadzeniu cięć pielęgnacyjnych.
35.	1355 Wydra <i>Lutra Lutra</i> [C]	1 2 3	br br br	0 0 0	0 0 0	0 0 0	br br br	Usuwanie zadrzewień i zakrzewień nadrzecznych	Zachowanie zadrzewień i zakrzewień stanowiących naturalną obudowę biologiczną rzek i potoków.
36.	1361 Rys euroazjatycki <i>Lynx lynx</i> [A]	1 2 3	br br br	0 0 0	0 0 0	0 0 0	br br br	Niepokojenie w rejonie miejsc rozrodu. Fragmentacja kompleksów leśnych.	Realizacja zapisów wynikających z rozp. MŚ w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt, szczególnie zapisów dotyczących ochrony strefowej.
37.	2647* Żubr <i>Bison bonasus</i> [A]	1 2 3	br br br	0 0 0	0 0 0	0 0 0	br br br	Zalesianie łąk i polan śródleśnych.	W <i>Planie</i> nie przewidziano zalesień.

Lp	Nazwa i kod przedmiotu ochrony oraz symbol znaczenia wg SDF	Kryteria ¹⁾ zachowania stanu ochrony przedmiotu ochrony	Rodzaje planowanych czynności gospodarczych i ich przewidywany wpływ ²⁾ na zachowanie stanu ochrony przedmiotów ochrony					Uwagi o siedlisku i jego stanie ochrony oraz uwagi szczególne w sprawie ewentualnego oddziaływania negatywnego	Działania ograniczające negatywne oddziaływanie ustaleń <i>Planu</i>
			Zalesienia	Odnowienia	Pielęgnowanie drzewostanów	Rb stopniowa udoskonalona	Rębnie zupełne		
38.	1193 Kumak górski <i>Bombina variegata</i> [B]	1 2 3	br br br	0 0 0	0 0 0	0 0 0	br br br	Osuszanie, niszczenie zbiorników wodnych	Utrzymanie miejsc bytowania i rozrodu, czyli zbiorników wodnych różnego pochodzenia. Pozostawienie odpadów pozrębowych na pryzmach w pobliżu zbiorników – jako zimowych schronień dla płazów. Uwzględnianie przy wytyczaniu szlaków zrywkowych lokalnych zabagnień i oczek wodnych.
39.	2001 Traszka karpacka <i>Lissotriton montandoni</i> (<i>Triturus montandoni</i>) [A]	1 2 3	br br br	0 0 0	0 0 0	0 0 0	br br br		
40.	1166 Traszka grzebieniasta <i>Triturus cristatus</i> [C]	1 2 3	br br br	0 0 0	0 0 0	0 0 0	br br br		
41.	1163 Głowacz białopłetwy <i>Cottus gobio</i> [C] 2503 Brzana peloponeska <i>Barbus peloponnesius</i> [A]	1 2 3	br br br	0 0 0	0 0 0	0 0 0	br br br		

Lp	Nazwa i kod przedmiotu ochrony oraz symbol znaczenia wg SDF	Kryteria ¹⁾ zachowania stanu ochrony przedmiotu ochrony	Rodzaje planowanych czynności gospodarczych i ich przewidywany wpływ ²⁾ na zachowanie stanu ochrony przedmiotów ochrony					Uwagi o siedlisku i jego stanie ochrony oraz uwagi szczególne w sprawie ewentualnego oddziaływania negatywnego	Działania ograniczające negatywne oddziaływanie ustaleń <i>Planu</i>
			Zalesienia	Odnawienia	Pielęgnowanie drzewostanów	Rb stopniowa udoskonalona	Rębnie zupełne		
42.	1060 Czerwończyk nieparek <i>Lycaena dispar</i> [C]	1 2 3	br br br	0 0 0	0 0 0	0 0 0	br br br	Zalesianie, zarastanie wilgotnych łąk, osuszanie, przekształcanie łąk w grunty orne, zalesianie, niszczenie roślin żywicielskich	Powstrzymywanie sukcesji naturalnej poprzez okresowe koszenie z wywozem biomasy. Powierzchnie można również wypasać. <u>Działania fakultatywne:</u> użytkowanie zgodne z wymogami odpowiedniego pakietu rolnośrodowiskowego w ramach obowiązującego PROW, ukierunkowanego na ochronę siedliska.
43.	1078* Krasopani hera <i>Callimorpha quadripunctaria</i> [C]	1 2 3	br br br	0 0 0	0 0 0	0 0 0	br br br	Masowe niszczenie stanowisk sadzka konopiastego.	Pozostawienie miejsc występowania sadzka konopiastego ze stwierdzoną obecnością gatunku bez zabiegów (za wyjątkiem działań związanych z utrzymaniem infrastruktury drogowej oraz działań niezbędnych do powstrzymania sukcesji naturalnej mogącej doprowadzić do zaniku stanowiska). Utrzymywanie stref ekotonowych w miejscach występowania sadzka, będących siedliskiem gatunku.
44.	1087* Nadobnica alpejska <i>Rosalia alpina</i> [B]	1 2 3	br br br	0 0 0	0 0 0	0 0 0	br br br	1. Składowanie drewna bukowego w okresie rójki zbyt blisko potwierdzonych stanowisk występowania gatunku. 2. Nieodpowiedni dla gatunku stan zasobów drewna martwego	Ad 1): W pobliżu potwierdzonych stanowisk występowania gatunku, ograniczenie pozyskania i składowania drewna bukowego i wiązowego w okresie rójki (od 1 lipca do 31 sierpnia). W razie konieczności pozostawiania w tym okresie na składach drewna ww. gatunków w odległości mniejszej niż 100 m od

Lp	Nazwa i kod przedmiotu ochrony oraz symbol znaczenia wg SDF	Kryteria ¹⁾ zachowania stanu ochrony przedmiotu ochrony	Rodzaje planowanych czynności gospodarczych i ich przewidywany wpływ ²⁾ na zachowanie stanu ochrony przedmiotów ochrony					Uwagi o siedlisku i jego stanie ochrony oraz uwagi szczegółowe w sprawie ewentualnego oddziaływania negatywnego	Działania ograniczające negatywne oddziaływanie ustaleń <i>Planu</i>
			Zalesienia	Odnowienia	Pielęgnowanie drzewostanów	Rb stopniowa udoskonalona	Rębnie zupełne		
								<p>spowodowany użytkowaniem.</p> <p>3. Nieodpowiednie warunki świetlne w miejscach występowania gatunku spowodowane użytkowaniem.</p> <p>4. Niewystarczająca ilość drzewostanów o składzie gatunkowym odpowiednim dla nadobnicy.</p> <p>5. Zbyt mały udział grubych drzew, w miejscach występowania gatunku.</p>	<p>potwierdzonych stanowisk, wskazane jest zabezpieczenie go przed możliwością złożenia jaj przez nadobnicę alpejską, np. siatką o drobnych oczkach (obszar wdrażania siedlisko 9130, 9110). W razie konieczności przetrzymywania na takich składach drewna bukowego pozyskanego w okresie rójki, okres przetrzymywania bez zabezpieczenia nie może być na tyle długi, aby drewno stało się odpowiednie do zasiedlenia.</p> <p>Ad 2) Zgodnie z IOL oraz zarządzeniem nr 28/2014, na siedliskach przyrodniczych nie usuwa się drzew martwych i zamierających (z wyłączeniem sytuacji kłeskowych, zagrożenia stanu zdrowotnego drzewostanów oraz zagrożenia bezpieczeństwa publicznego). Pozostawianie fragmentów drzewostanów do naturalnego rozkładu (około 5% drzewostanów rębnych oraz ostoi ksylobiontów), a także drzew biocenotycznych, gwarantujących stałą obecność grubych drzew.</p> <p>Ad 3) W PUL zaprojektowano stosowanie rębni stopniowej gniazdowej udoskalonej (IVd) z długim i bardzo długim okresem odnowienia, w trakcie prowadzenia której występuje etap naświetlenia części</p>

Lp	Nazwa i kod przedmiotu ochrony oraz symbol znaczenia wg SDF	Kryteria ¹⁾ zachowania stanu ochrony przedmiotu ochrony	Rodzaje planowanych czynności gospodarczych i ich przewidywany wpływ ²⁾ na zachowanie stanu ochrony przedmiotów ochrony					Uwagi o siedlisku i jego stanie ochrony oraz uwagi szczególne w sprawie ewentualnego oddziaływania negatywnego	Działania ograniczające negatywne oddziaływanie ustaleń <i>Planu</i>
			Zalesienia	Odnowienia	Pielęgnowanie drzewostanów	Rb stopniowa udoskonalona	Rębnie zupełne		
									<p>martwych drzew, szczególnie stojących, stanowiących główne miejsce rozwoju dla nadobniczy.</p> <p>Ad 4) W miejscach występowania nadobniczy będą kształtowane drzewostany z udziałem buka i jaworu powyżej 80%.</p> <p>Ad 5) Przyjęte w PUL wieki rębności oraz stosowanie rębni stopniowej gniazdowej udoskonalonej z długim i bardzo długim okresem odnowienia oraz wynikające z IOL oraz zarządzenia 28/2014 pozostawianie fragmentów d-stanów do naturalnego rozpadu (około 5% drzewostanów rębnych oraz ostoje ksylobiontów), a także drzew biocenotycznych, gwarantują stałą obecność grubych drzew.</p>
45.	4014 Biegacz urozmaicony <i>Carabus variolosus</i> [A]	1 2 3	br br br	0 0 0	0 0 0	0 0 0	br br br	<p>Zmiany stosunków wodnych na terenach jego występowania spowodowane regulacją potoków, zrywka drewna korytami potoków, zanieczyszczenie wody.</p>	<p>Zachowanie naturalnego charakteru potoków.</p> <p>Utrzymanie zakazu zrywki potokami.</p> <p>Pozostawianie zasobów martwego drewna gromadzących się w dolinach potoków oraz starych, zamierających drzew w ich bezpośrednim sąsiedztwie (za wyjątkiem działań związanych z utrzymaniem infrastruktury drogowej i zapewnieniem bezpieczeństwa powszechnego).</p>

Lp	Nazwa i kod przedmiotu ochrony oraz symbol znaczenia wg SDF	Kryteria ¹⁾ zachowania stanu ochrony przedmiotu ochrony	Rodzaje planowanych czynności gospodarczych i ich przewidywany wpływ ²⁾ na zachowanie stanu ochrony przedmiotów ochrony					Uwagi o siedlisku i jego stanie ochrony oraz uwagi szczególne w sprawie ewentualnego oddziaływania negatywnego	Działania ograniczające negatywne oddziaływanie ustaleń <i>Planu</i>
			Zalesienia	Odnowienia	Pielęgnowanie drzewostanów	Rb stopniowa udoskonalona	Rębnie zupełne		
46.	4026 Zagłębek bruzdkowany <i>Rhysodes sulcatus</i> [B]	1 2 3	br br br	0 0 0	0 0 0	0 0 0	br br br	Ograniczanie powierzchni starodrzewu, eliminacja martwego drewna i starych, obumierających drzew.	<p>Kształtowanie wielogeneracyjnych drzewostanów z udziałem płatów starodrzewów, biogrup złożonych z wiekowych drzew oraz pojedynczych drzew starych dziuplastych i zamierających przez:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Stosowanie rębni złożonych, przede wszystkim rębni stopniowej gniazdowej udoskonalonej z długim okresem odnowienia. Rębnia ta zapewnienia warunki dla odnowienia naturalnego gatunków cienioznośnych oraz światłożądnych, sprzyjając przestrzennemu zróżnicowaniu struktury drzewostanów. 2. Pozostawianie ok. 5% powierzchni drzewostanów rębnych do naturalnego rozkładu. 3. Pozostawianie stojących drzew martwych i obumierających, jeśli nie stwarzają zagrożenia bezpieczeństwa powszechnego lub mienia na dużą skalę. W razie konieczności wycięcia takiego drzewa powinno ono pozostać na miejscu ścięcia. 4. Pozostawianie martwego drewna. 5. Wyłączenie z pozyskania drewna ostoi ksylobiontów.

Lp	Nazwa i kod przedmiotu ochrony oraz symbol znaczenia wg SDF	Kryteria ¹⁾ zachowania stanu ochrony przedmiotu ochrony	Rodzaje planowanych czynności gospodarczych i ich przewidywany wpływ ²⁾ na zachowanie stanu ochrony przedmiotów ochrony					Uwagi o siedlisku i jego stanie ochrony oraz uwagi szczególne w sprawie ewentualnego oddziaływania negatywnego	Działania ograniczające negatywne oddziaływanie ustaleń <i>Planu</i>
			Zalesienia	Odnowienia	Pielęgnowanie drzewostanów	Rb stopniowa udoskonalona	Rębnie zupełne		
47.	1939 Rzepik szczeniasty <i>Agrimonia pilosa</i> [A]	1 2 3	br br br	0 0 0	0 0 0	0 0 0	br br br	Nadmiernie ocienienie, konkurencja ze strony ekspansywnych bylin.	Wykasanie stanowisk prowadzone poza okresem kwitnienia gatunku i dojrzewania owoców.

* „br” oznacza „brak”

¹⁾ Kryteria zachowania stanu ochrony przedmiotów ochrony, dla których wyznaczono dany obszar Natura 2000:

- Kryterium 1: Liczebność populacji gatunku wskazuje na to, że sam utrzyma się w długim okresie jako żywotny składnik swoich siedlisk przyrodniczych/ ocenia się: zwiększenie liczebności (+), bez zmian (0), zmniejszenie liczebności (-),

- Kryterium 2: Naturalny zasięg występowania gatunku nie zmniejsza się/ocenia się: zwiększenie naturalnego zasięgu (+), bez zmian (0), zmniejszenie naturalnego zasięgu (-),

- Kryterium 3: Powierzchnia siedlisk odpowiednich dla rozwoju gatunku nie zmniejsza się/ ocenia się: zwiększenie powierzchni siedlisk (+), bez zmian (0), zmniejszenie powierzchni siedlisk (-);

²⁾ Symbole przewidywanego znaczącego oddziaływania planowanych czynności gospodarczych na przedmioty ochrony oraz symbole dotyczące okresu tego oddziaływania:

+ (plus) – wpływ dodatni, pozytywny; 0 (zero) – brak znaczącego wpływu, - (minus) wpływ ujemny, negatywny,

1. oddziaływanie krótkoterminowe, 2. oddziaływanie średnioterminowe, 3. oddziaływanie długoterminowe (np. symbol -3. ujemnego oddziaływania długookresowego uznaje się jako równoznaczny z oddziaływaniem znacząco negatywnym)

Działania ochronne i gospodarcze, o ile nie wskazano inaczej, mogą być wykonywane przez cały rok.

Pozostałych przedmiotów ochrony w obszarze Natura 2000 Bieszczady nie stwierdzono na gruntach nadleśnictwa oraz w ich bezpośrednim sąsiedztwie. Szczegółowe zestawienie odnotowanych na terenie nadleśnictwa przedmiotów ochrony w obszarze znajduje się w programie ochrony przyrody.

ODDZIAŁYWANIE PLANU NA SIEDLISKA PRZYRODNICZE Z ZAŁĄCZNIKA I DYREKTYWY RADY 92/43/EWG BĘDĄCE PRZEDMIOTEM OCHRONY OBSZARU

W ramach sporządzania pul dla Nadleśnictwa Baligród określono zgodność wyróżnionych w 2007 roku na gruntach SP w zarządzie Lasów Państwowych leśnych siedlisk przyrodniczych z aktualnymi danymi pochodzącymi z inwentaryzacji lasu – głównie danymi siedliskowymi i taksacyjnymi oraz materiałami zebranymi w ramach opracowania Planu ochrony dla obszaru Natura 2000 Bieszczady. Na tej podstawie powstała warstwa poligonowa zawierająca najbardziej aktualne dane o występowaniu siedlisk przyrodniczych na gruntach nadleśnictwa znajdujących się w obszarze.

Dla wyróżnionych na terenie nadleśnictwa siedlisk przyrodniczych opracowano tzw. typy drzewostanu (TD). Podstawą była praca J. M. Matuszkiewicza pt. „Regionalne optymalne składy gatunkowe drzewostanów w typach siedliskowych lasu i zespołach leśnych” stanowiąca załącznik do publikacji *Geobotaniczne rozpoznanie tendencji rozwojowych zbiorowisk leśnych w wybranych regionach Polski* (GiPZ PAN, 2007).

W niniejszym dokumencie zestawiono zadania gospodarcze zaplanowane w obrębie siedlisk przyrodniczych oraz oceniono, czy w zaprojektowanym kształcie mogą znacząco negatywnie wpłynąć na ich strukturę i funkcje.

WERYFIKACJA LEŚNYCH SIEDLISK PRZYRODNICZYCH

W wyniku dokonanej weryfikacji siedlisk przyrodniczych w obszarze ich powierzchnia zwiększyła się o 287,09 ha. Szczegółowe zestawienie zmian jakie zaszły w obrębie siedlisk przyrodniczych zamieszczono poniżej. W zestawieniu uwzględniono również grąd subkontynentalny, który nie jest przedmiotem ochrony w obszarze.

Rodzaje siedlisk przyrodniczych z załącznika I Dyrektywy siedliskowej stwierdzone na terenie Nadleśnictwa Baligród w granicach obszaru Natura 2000 Bieszczady (dane RDLP w Krośnie z 2007 r. oraz wyniki weryfikacji z 2015 r., dane poligonowe)

Lp	Kod	Nazwa	Pow. [ha] 2007 r.	Pow. [ha] 2015 r.
1.	6510	nizowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (<i>Arrhenatherion elatioris</i>)	52,5	39,05
2.	7230	górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk	4,82	1,93
3.	8150	środkowoeuropejskie wyżynne piargi i gołoborza krzemianowe	-	2,80
4.	9110	kwaśne buczyny górskie (<i>Luzulo-Fagenion</i>)	1489,22	685,13
5.	9130	żyzne buczyny górskie (<i>Dentario glandulosae-Fagenion</i> , <i>Galio odorati-Fagenion</i>)	7243,47	8226,37
6.	9170	grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (<i>Galio-Carpinetum</i> , <i>Tilio-Carpinetum</i>)	233,90	394,81
7.	9180	jaworzyny i lasy klonowo-lipowe na stokach i zboczach (<i>Tilio plathyphyllis-Acerion pseudoplatani</i>)*	2,45	14,25

Lp	Kod	Nazwa	Pow. [ha] 2007 r.	Pow. [ha] 2015 r.
8.	91E0	łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (<i>Salicetum albo-fragilis</i> , <i>Populetum albae</i> , <i>Alnenion glutinoso-incanae</i> , olsy źródłiskowe)*	145,34	57,84
9.	91D0	Bory i lasy bagienne (<i>Vaccinio uliginosi-Betuletum pubescentis</i> , <i>Vaccinio uliginosi-Pinetum</i> , <i>Pino mugosphagnetum</i> , <i>Sphagno girgensonii-Piceetum</i> i brzoźowo-sosnowe bagienne lasy borealne)	-	2,99
10.	9410	Górskie bory świerkowe (<i>Piceion abietis</i> część - zbiorowiska górskie)	-	33,62
Suma końcowa			9171,70	9548,79

* siedlisko priorytetowe

TYPY DRZEWOSTANU (TD)

Typy drzewostanu (TD) opracowano dla leśnych siedlisk przyrodniczych z załącznika I Dyrektywy siedliskowej wykazanych na gruntach w zarządzie nadleśnictwa. Podstawą była praca J. M. Matuszkiewicza pt. „Regionalne optymalne składy gatunkowe drzewostanów w typach siedliskowych lasu i zespołach leśnych” stanowiąca załącznik do publikacji *Geobotaniczne rozpoznanie tendencji rozwojowych zbiorowisk leśnych w wybranych regionach Polski* (GiPZ PAN, 2007). Jest to jednak opracowanie ogólne, odnoszące się do dużych jednostek regionalnych, w niewielkim stopniu uwzględniające lokalną specyfikę i różne postacie zbiorowisk, dlatego posłużono się również innymi publikacjami dotyczącymi zbiorowisk roślinnych, w tym „*Poradnikiem ochrony siedlisk i gatunków Natura 2000*” (tom 5, *Lasy i bory*, Ministerstwo Środowiska, Warszawa 2004). Wyniki przedstawiono poniżej.

Propozycje docelowych składów gatunkowych dla siedlisk przyrodniczych wyróżnionych w Nadleśnictwie Baligród (na podstawie ustaleń KZP).

Kod podtypu siedliska przyr. (wg LP 2007)	Nazwa podtypu siedliska przyrodniczego (wg LP 2007)	Zbiorowisko roślinne	Typ siedliskowy lasu	Typ drzewostanu	Orientacyjny docelowy skład gatunkowy drzewostanu (%)
9110	Kwaśne buczyny (<i>Luzulo-Fagenion</i>)				
9110-2	Kwaśne buczyny górskie	<i>Luzulo luzuloidis-Fagetum</i>	BMGśw, LMGśw, LGśw, LGw	Bk	Bk 90, Jw., Jd i inne 10
				Jd-Bk	Bk 70, Jd 20, Jw. i inne 10
9110-3	Żyzna jedlina karpacka	<i>Abies alba-Oxalis acetosella</i>		Jd	Jd 90, Bk, Jw. i inne 10
				Bk-Jd	Jd 70, Bk 20, Jw. i inne 10
9130	Żyzne buczyny (<i>Dentario glandulosae-Fagenion</i>, <i>Galio odorati-Fagenion</i>)				
9130-3	Żyzne buczyny górskie	<i>Dentario glandulosae-Fagetum</i>	LGśw, LGw, LMGśw	Bk	Bk 90, Jw., Jd i inne 10
				Jd-Bk	Bk 70, Jd 20, Jw. i inne 10
				Bk-Jd	Jd 50, Bk 30, Jw. i inne 20
				Jd	Jd 70, Bk, Jw. i inne 30
				Jw-Bk	Bk 60, Jw. 20, Jd i inne 20
9170	Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (<i>Galio-Carpinetum</i>, <i>Tilio-Carpinetum</i>)				
9170-2 (9170a)	Grądy typowe	<i>Tilio-Carpinetum</i>	LGśw, LGw (skrajne)	Gb-Db	Gb 50, Db 30, Bk, Jd i inne 20

Kod podtypu siedliska przyr. (wg LP 2007)	Nazwa podtypu siedliska przyrodniczego (wg LP 2007)	Zbiorowisko roślinne	Typ siedliskowy lasu	Typ drzewostanu	Orientacyjny docelowy skład gatunkowy drzewostanu (%)
			postaci grądów na specyficznych siedliskach)	Db-Gb	Dbb 50, Gb 20, Bk 20, Jd, Lp, Kl, Brz, i inne 10
				Bk-Gb	Gb 50, Bk 20, Jd, Kl, Jw. i inne 30
9180	Jaworzyny i lasy klonowo-lipowe na stromych stokach i zboczach (<i>Tilio platyphyllis-Acerion pseudoplatani</i>)				
9180b	Jaworzyny zboczowe	<i>Phyllitido-Aceretum, Lunario-Aceretum</i>	LGśw	Jw	Jw. 80, Jrz, Wzg i inne 20
				Jrz - Jw	Jw. 70, Jrz 20, Wzg i inne 10
				Bk - Jw	Jw. 70, Bk 20, Jrz i inne 10
91E0	Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (<i>Salicetum albo-fragilis, Populetum albae, Alnetion glutinoso-incanae</i>, olsy źródłiskowe)				
91E0-5 (91E0b)	Łęgi olszowe, olszowo-jesionowe i jesionowe	<i>Carici remotae-Fraxinetum</i>	LLG, OLJG	Js	Js 80, Olsz, Olcz, Jw. i inne 20
				Olsz-Js	Js 70, Olsz 20, Jw. i inne 10
				Js-Olsz	Olsz 50, Js 40, Jw. i inne 10
91E0-6 (91E0c)	Łęgi i olszyny górskie	<i>Alnetum incanae</i>	LLG	Olsz	Olsz 90, Wbp, Wbk, Js, Jw. i inne 10
91D0	Bory i lasy bagienne (<i>Vaccinio uliginosi-Betuletum pubescentis, Vaccinio uliginosi-Pinetum, Pino mugo-Sphagnetum, Sphagno girgensonii-Piceetum</i> i brzozowo-sosnowe bagienne lasy borealne)				
91D0-4	Podmokła i torfowiskowa świerczyna góraska	<i>Sphagno-Piceetum</i>	BMGb	Św	Św 90, Jd i inne 10
9410	Górskie bory świerkowe (<i>Piceion abietis</i> część - zbiorowiska górskie)				
9410-3 (9410b)	Świerkowe, świerkowo-jodłowe i jodłowe bory dolnoreglowe	<i>Abieti-Piceetum</i>	BMGśw, LMGśw	Jd	Jd 80, Św, Bk, i inne 20
			BGśw	Jd-Św	Św 50, Jd 30, Bk i inne 20

Zastosowanie przyrodniczych typów drzewostanu w gospodarce leśnej pozwoli zachować, a w płatach przekształconych przywrócić, właściwy dla siedlisk przyrodniczych skład gatunkowy. W połączeniu ze stosowaniem zaleceń zawartych w programie ochrony przyrody, realizacja zaprojektowanych w planie u.l. zabiegów gospodarczych nie powinna w istotnie negatywny sposób wpłynąć na stan siedlisk przyrodniczych wyróżnionych na gruntach w zarządzie nadleśnictwa.

ANALIZA ZAPROJEKTOWANYCH ZABIEGÓW GOSPODARCZYCH I ICH WPLYWU NA ZACHOWANIE ODPOWIEDNIEGO STANU SIEDLISK

Zestawienie powierzchni siedlisk przyrodniczych wg zaplanowanych zabiegów gospodarczych (w wykazie ujęto zabieg główny).

Kod siedliska przyr.	Zabieg główny	Razem	
		Pow. [ha]	Pow. [%]
9110	BRAK WSK	204,52	29,85
	CW	10,51	1,53
	CP	12,31	1,80
	CP-P	15,13	2,21
	TP	29,37	4,29
	IVD	413,29	60,32
	Razem	685,13	100,00
9130	BRAK WSK	1435,41	17,45
	ODN-LUK	1,85	0,02
	PIEL	10,15	0,12
	CW	25,46	0,31
	CP	66,57	0,81
	CP-P	2,21	0,03
	TW	7,64	0,09
	TP	633,61	7,70
	IVD	6031,86	73,32
	IVDU	11,61	0,14
	Razem	8226,37	100,00
9170*	BRAK WSK	167,23	42,36
	CW	4,1	1,04
	CP	7,96	2,02
	TP	48,69	12,33
	IVD	166,83	42,26
	Razem	394,81	100,00
9180	BRAK WSK	14,25	100,00
91D0	BRAK WSK	2,99	100,00
91E0	BRAK WSK	47,04	81,33
	PIEL	0,98	1,69
	CP	5,87	10,15
	CW	3,95	6,83
	Razem	57,84	100,00
9410	BRAK WSK	27,64	82,21
	IVD	5,98	17,79
	Razem	33,62	100,00
Łącznie		9415,01	

* wpływ zapisów *Planu* na siedlisko przeanalizowano w pkt. 4.4.

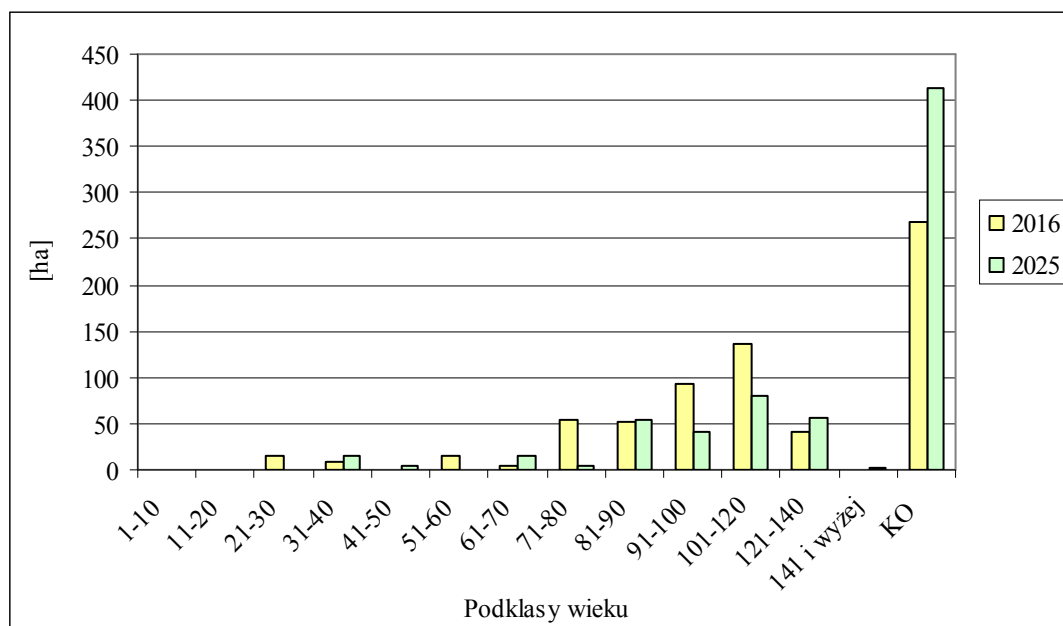
Analizując zabiegi zaprojektowane w obrębie siedlisk przyrodniczych należy stwierdzić że wpływ, który można rozpatrywać jako negatywny, będzie wiązał się głównie ze zmianami w obrębie struktury wiekowej i wynikał z rozmiaru zaplanowanych rębni. Pozostałe aspekty wiążące się z użytkowaniem lasu nie mają istotnego wpływu na stan siedlisk lub ów wpływ jest pozytywny.

W okresie realizacji *Planu* areal siedlisk przyrodniczych nie ulegnie zmianom, gdyż nie zaplanowano przekształcenia gruntów leśnych w nieleśnie, ani wprowadzania gatunków niedostosowanych do warunków siedliskowych, które mogłyby zaburzyć ich strukturę i funkcjonowanie. Niekorzystnym zmianom nie ulegnie również skład gatunkowy, gdyż zaprojektowane typy drzewostanu (TD) uwzględniają specyfikę siedlisk, pozwalając na kształtowanie najbardziej optymalnego złożenia gatunkowego. Uwzględnia ono nie tylko gatunki właściwe z hodowlanego punktu widzenia, ale również mniej cenne za to typowe dla danego siedliska (np. grab). Zastosowanie TD pozwoli jednocześnie wyeliminować gatunki obce ekologiczne, co należy ocenić pozytywnie.

Siedliska leśne

Kwaśna buczyna górskie (*Luzulo-Fagenion*)

Kwaśna buczyna górskie w nadleśnictwie jest drugim, co do zajmowanej powierzchni, siedliskiem przyrodniczym. W obszarze jest podobnie – zajmuje 685,13 ha. Większość powierzchni – 60%, przeznaczona jest do rębni, 10% – do odnowień i pielęgnacji. Na około 30% pow. siedliska w ogóle nie zaplanowano zabiegów.

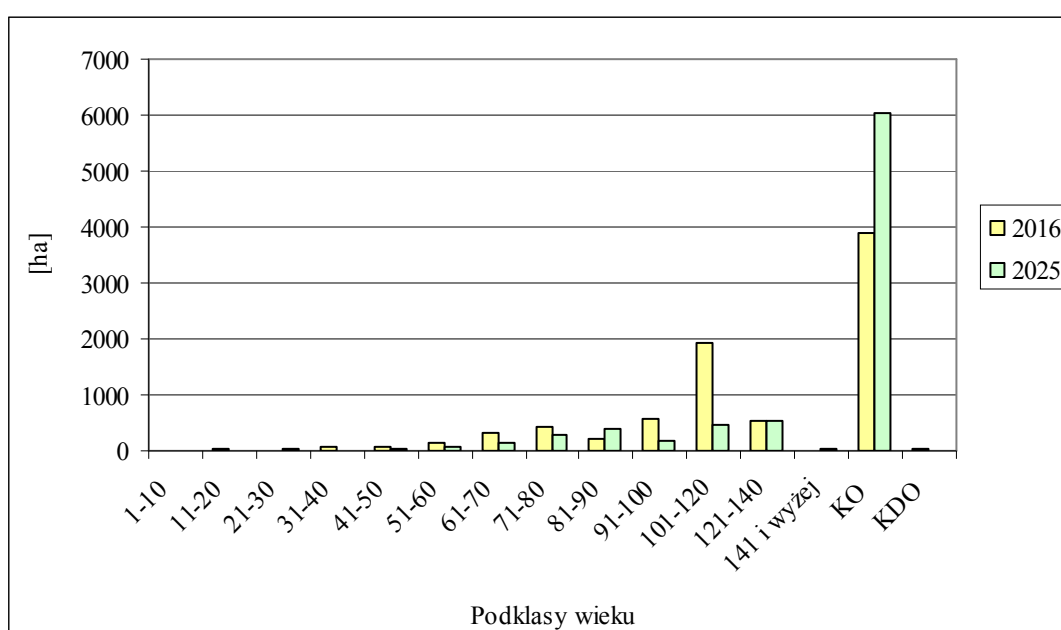
Zmiany struktury wiekowej drzewostanów kwaśnej buczyny górskiej w Nadleśnictwie Baligród w okresie obowiązywania Planu.

Na powyższym wykresie widać jak znaczący udział w obrębie siedliska ma klasa odnowienia, co związane jest ze znacznym wiekiem drzewostanów oraz zaawansowanym procesem przemiany pokoleń. Stąd wynika tak znaczny areal zaplanowanych rębni. Niemniej nie spowodują one istotnych zaburzeń w strukturze siedliska, gdyż proces rozplanowany jest kilka kolejnych dziesięcioleci, a specyfika rębni IVD pozwala zachować wielogeneracyjną zróżnicowaną strukturę drzewostanów. Niepogorszony stan siedliska pozwolą zachować również zapisy programu ochrony przyrody, które mówią o m.in. o zachowaniu części powierzchni

(ok. 5%) do naturalnego rozkładu, pozostawianiu drzew biocenotycznych i martwego drewna oraz preferowaniu odnowień naturalnych. Nie ma więc podstaw by wskazywać, że realizacja zapisów *Planu* może wpłynąć znacząco negatywnie na stan siedliska przyrodniczego w najbliższym dziesięcioleciu.

Żyzne buczyny górskie (*Dentario glandulosae-Fagenion*, *Galio odorati-Fagenion*)

Żyzna buczyna karpacka jest najszerzej rozprzestrzenionym w nadleśnictwie siedliskiem przyrodniczym – w obszarze zajmuje 8226,37 ha. W przyszłym dziesięcioleciu na zajmowanej przez nią powierzchni, zaplanowano głównie rębnie (73,5%), 9% przeznaczono jest do odnowień i pielęgnacji, zaś pozostały areał (17,5%) pozostawiono bez wskazań gospodarczych.

Zmiany struktury wiekowej drzewostanów żyznej buczyny karpackiej w Nadleśnictwie Baligród w okresie obowiązywania Planu.

Podobnie jak w przypadku kwaśnych buczyn, wykres struktury wiekowej drzewostanów wskazuje jak znaczący udział w obrębie siedliska ma klasa odnowienia i jak zaawansowany jest proces przemiany pokoleń. Determinuje to duży areał zaplanowanych rębni, jednak rozwiązania przejęte w Planie pozwolą zniwelować znaczący negatywny wpływ pozyskania drewna. Są to:

- stosowanie rębni złożonych, przede wszystkim rębni stopniowej gniazdowej udoskonalonej (IVD) z długim okresem odnowienia,
- pozostawianie ok. 5% powierzchni drzewostanów rębnych do naturalnego rozkładu;
- pozostawianie stojących drzew martwych i obumierających (o ile nie stwarzają zagrożenia bezpieczeństwa powszechnego lub mienia na dużą skalę);
- zgodność składów gatunkowych odnowień z TD;
- preferowanie odnowień naturalnych.

Zasady te pozwolą zachować niepogorszony stan siedliska w najbliższym dziesięcioleciu.

Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albo-fragilis*, *Populetum albae*, *Alnenion glutinoso-incanae*, olsy źródliskowe)*

Łęgi wykazano na niewielkim areale – 57,84 ha. Z uwagi na swój charakter i ustalenia NTG wyłączone są z cięć rębnych, a zabiegi sprowadzają się do niezbędnej pielęgnacji. Dotyczy ona jednak tylko części areалу, gdyż na ponad 80% powierzchni siedliska w ogóle nie zaplanowano zabiegów. W należyty sposób zabezpiecza to siedlisko przed niekorzystnymi zmianami, które mogą być efektem realizacji *Planu*.

Górskie bory świerkowe (*Piceion abietis* część – zbiorowiska górskie)

Bór świerkowy ogółem wyróżniono na powierzchni 33,62 ha. Powierzchnia ta w całości znajduje się w obszarze Natura 2000, w obrębie 13 wyłączeń leśnych. Zabiegi gospodarcze (rębnia IVD) zaplanowano tylko w czterech z nich, na pow. 5,98 ha, co stanowi ok. 18% pow. siedliska. Pozostały areal (82%) pozostawiono bez wskazań gospodarczych.

Pozyskanie drewna w tych czterech oddz. ma objąć jedynie 15-25% grubizny. Ponadto z uwagi na zapisy zawarte w programie ochrony przyrody (pozostawianie drzew biocenotycznych i zasobów martwego drewna) oraz znikomy areal siedliska, przeznaczony do tego zadania, jego wykonanie nie może wpłynąć w istotny sposób na stan siedliska.

Bory i lasy bagienne (*Vaccinio uliginosi-Betuletum pubescentis*, *Vaccinio uliginosi-Pinetum*, *Pino mugo-Sphagnetum*, *Sphagno girgensonii-Piceetum* i brzożowo-sosnowe bagienne lasy borealne)

W obszarze odnotowano jeden płat tego siedliska o pow. 2,99 ha. Pozostawiono go bez zabiegów gospodarczych, w związku z czym nie może tu wystąpić negatywne oddziaływanie zapisów *Planu*. W programie ochrony przyrody wskazano ponadto na konieczność zachowania właściwych warunków hydrologicznych.

Jaworzyny i lasy klonowo-lipowe na stokach i zboczach (*Tilio plathyphyllis-Acerion pseudoplatani*)*

Siedlisko występuje w postaci niewielkich płatów, których nie ujmowano w ramy oddzielnych wyłączeń leśnych, z tego względu nie figuruje w powyższych zestawieniach. Zgodnie jednak z zapisami programu ochrony przyrody wszystkie płaty mają zostać pozostawione bez działań gospodarczych. W należyty sposób zabezpieczy to siedlisko przed możliwymi zagrożeniami wynikającymi z realizacji *Planu*.

Siedliska nieleśne będące przedmiotami ochrony w obszarze (6510, 6520, 7230, 8150) w całości wyłączone są z zabiegów gospodarczych. W programie ochrony przyrody wskazano na konieczność ich zachowania, w tym podejmowania

działań z zakresu ochrony czynnej. Dotyczy to przede wszystkim siedlisk łąkowych i torfowiskowych, jednak tego rodzaju potrzeba (odkrzaczenie) może pojawić się również w przypadku siedliska 8150.

Uwzględniając powyższą analizę oraz wskazania zapisane w programie ochrony przyrody (tabela XXII), niwelujące ewentualne znacząco negatywne oddziaływanie zadań gospodarczych ujętych w pul, należy uznać, że zmiany, które nastąpią w obrębie siedlisk przyrodniczych obszaru we wskazanym okresie będą niewielkie i **nie wpłyną w znacząco negatywny sposób** na ich stan.

Podsumowanie: na żadne siedlisko przyrodnicze będące przedmiotem ochrony w obszarze Natura 2000 Bieszczady zapisy Planu nie mają znacząco negatywnego wpływu.

ODDZIAŁYWANIE PLANU NA GATUNKI PTAKÓW Z ZAŁĄCZNIKA I DYREKTYWY 2009/147/WE BĘDĄCE PRZEDMIOTEM OCHRONY OBSZARU

Gospodarka prowadzona na terenach pozostających z zarządzie Nadleśnictwa Baligród dotyczy przede wszystkim siedlisk takich ptaków jak: bocian czarny, trzmiełojad, orlik krzykliwy, orzeł przedni, puchacz, sóweczka, puszczyk uralski, włośchatka, muchołówka mała i białoszyja oraz dzięcioły: zielonosiwy, czarny, biało grzbiety, trójpalczasty, czyli ściśle powiązanych z ekosystemem leśnym. Na pozostałe, bytujące w innych typach ekosystemów, nie ma wpływu bądź jej wpływ jest znikomy.

W przypadku gatunków wymagających wyznaczenia stref ochrony miejsc rozrodu i regularnego przebywania takich jak: bocian czarny, orlik krzykliwy, orzeł przedni, sóweczka, włośchatka i puchacz, obostrzenia w gospodarce leśnej dotyczą głównie miejsc gniazdowania i wiążą się z ochroną strefową. Obecnie brak danych wskazujących na lokalizację miejsc gniazdowania puchacza, sóweczki i włośchatki, a więc nie ma podstaw by wskazywać na negatywne oddziaływanie Planu w tym zakresie. Zlokalizowane gniazda pozostałych gatunków zostały objęte strefami i zgodnie z zapisami rozporządzenia Ministra Środowiska o ochronie gatunkowej zwierząt, nie planowano zabiegów gospodarczych w bezpośrednim sąsiedztwie gniazd. Innych zagrożeń dla wspomnianych gatunków racjonalna gospodarka leśna, oparta na ekologicznych zasadach, a więc służąca lepszemu dostosowaniu składu gatunkowego do siedliska nie niesie, a dla sóweczki i włośchatki – gatunków dla których ważny jest dostępny areał starodrzewów i obecność starych, dziuplastych, zamierających drzew – wprowadzono zapisy, które pozwalają na zachowanie tych zasobów.

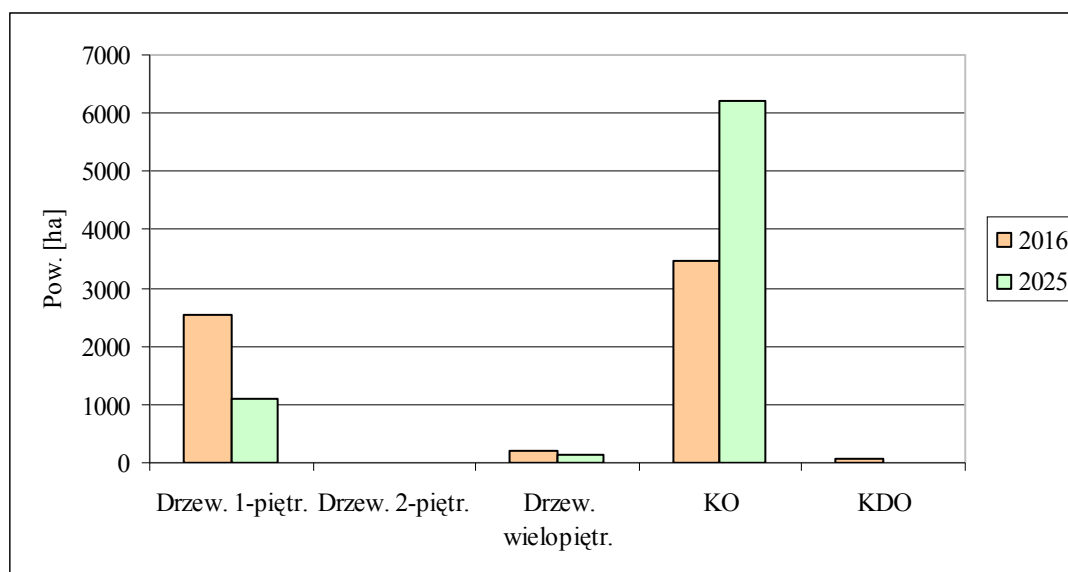
W przypadku puszczyka uralskiego, muchołówki małej, muchołówki białoszyjej i dzięciołów najistotniejszym elementem środowiska jest ilość starodrzewów i martwego drewna pozostającego w lasach. W tym przypadku, podobnie jak przy sóweczce i włośchatce, w Planie zawarto zapisy, które pozwolą zachować znaczące zasoby starych obumierających drzew i martwego drewna w lasach. Jak wykazano poniżej, zmniejszeniu nie ulegnie również areał starodrzewów. Celowi temu służyć będą również wyznaczone ostoje ksylobiontów zajmujące około 5% powierzchni leśnej nadleśnictwa, które w całości wyłączone są z pozyskania drewna.

W przypadku pozostałych gatunków – trzmielojada i jarząbka, gospodarka leśna, służąca uzyskaniu zróżnicowanych, dobrze dostosowanych do siedliska drzewostanów, nie niesie zagrożeń. Zimorodkowi z kolei właściwy stan siedliska zapewnią zapisy o zachowaniu zadrzewień i zakrzewień nadrzecznych, ujęte w programie ochrony przyrody.

Dla ptaków związanych z siedliskami nieleśnymi działania zapisane w *Planie* nie niosą zagrożeń, gdyż nie dotyczą zajmowanych przez nie siedlisk. Zagrożeniem dla nich mogłyby być tylko zalesienia, których jednak *Planie* nie przewidziano. W programie ochrony przyrody, zalecono natomiast czynną ochronę siedlisk nieleśnych, która służyć będzie również tym gatunkom.

STARODRZEWY

W granicach obszaru Bieszczady powierzchnia starodrzewów (drzewostanów w wieku powyżej 100 lat) wynosi 6275,46 ha, co stanowi 47,8% powierzchni leśnej objętej granicami Obszaru. W puli tej drzewostany jedno- i wielopiętrowe zajmują 44% powierzchni starodrzewów. Po realizacji zapisów *Planu* powierzchnia starodrzewów zwiększy się do 7474,49 ha (56,9% powierzchni leśnej), przy czym areal drzewostanów jednopiętrowych spadnie niemal o połowę, na rzecz do klasy odnowienia. Klasa ta będzie miała jednocześnie dominujący udział w puli starodrzewów obszaru (83%). Jest to nieunikniony proces wynikający z zaawansowanego wieku drzewostanów nadleśnictwa oraz rozpoczętego procesu przemiany pokoleń. Zmiany te zobrazowano na poniższym wykresie.

Zmiany struktury wiekowej drzewostanów w wieku 100 lat i wyższym w trakcie obowiązywania *Planu*

Rozpatrując zmiany arealu starodrzewów za istotny uznać można spadek powierzchni w obrębie drzewostanów jednopiętrowych, które – w przeciwieństwie do klasy odnowienia – zwykle cechuje dość zwarta struktura. Jest on nieunikniony w aktualnych uwarunkowaniach, a jednocześnie brak przesłanek, by wskazywać, że rozluźnienie struktury starodrzewów, może znacząco negatywnie wpłynąć na związane z nimi gatunki ptaków. Zapisy programu ochrony przyrody, wskazujące na konieczność stosowania rębni złożonych z długim okresem odnowienia,

pozostawiania ok. 5% pow. drzewostanów rębnych do naturalnego rozkładu oraz starych, dziuplastych, zamierających drzew i martwego drewna, zniwelują ewentualne znacząco negatywne oddziaływanie zadań gospodarczych zapisanych w *Planie*. Ponadto w ogólnym rozrachunku powierzchnia starodrzewów wzrośnie, a więc zwiększy się areał siedlisk preferowanych przez gatunki ptaków związane z zaawansowanymi wiekowo drzewostanami.

SIEDLISKA PRZYRODNICZE

Dla szeregu wymienionych powyżej gatunków istotne znaczenie ma również ochrona typowych dla nich siedlisk, wymienionych w załączniku I DS. Na gruntach nadleśnictwa dotyczy to głównie buczyn (kod 9110, 9130), stanowiących podstawowy element szaty roślinnej tego terenu. Zalecenia dotyczące ich ochrony oraz analizę wpływu na ich stan zaplanowanych zabiegów gospodarczych omówiono powyżej.

Podsumowanie: na żaden z gatunków ptaków będących przedmiotami ochrony w obszarze Natura 2000 Bieszczady zapisy *Planu* nie mają znacząco negatywnego wpływu. *Plan* zawiera natomiast zalecenia służące ich ochronie.

ODDZIAŁYWANIE *PLANU* NA SIEDLISKA GATUNKÓW ROŚLIN I ZWIERZĄT Z ZAŁĄCZNIKA II DYREKTYWY RADY 92/43/EWG BĘDĄCE PRZEDMIOTEM OCHRONY W OBSZARZE

Podkowiec mały *Rhinolophus hipposideros*

Podkowiec mały jest gatunkiem dość mocno zsynantropizowanym, w sezonie letnim dość mocno związanym z siedliskami stworzonymi przez człowieka. Na zimowiska najczęściej wybiera jaskinie, niekiedy też stare, opuszczone kopalnie i piwnice.

SDF obszaru nie podaje informacji odnośnie występowania na tym terenie kolonii letnich lub zimowych, jednakże preferencje gatunku odnośnie wybieranych schronień wskazują, że zapisy *Planu* nie mogą mieć wpływu na ten aspekt zajmowanego przez niego siedliska. Odnosić się mogą jedynie do lasów służących mu za teren żerowiskowy. Podkowiec nie ma jednak w tym względzie szczególnych uwarunkowań, a więc realizacja zapisów **nie będzie miała niekorzystnego wpływu** na środowisko jego życia.

Nocek duży *Myotis myotis*

Nocek duży lasy nadleśnictwa wykorzystuje głównie jako miejsce żerowania. Brak danych wskazujących by racjonalna gospodarka leśna w negatywny sposób wpływała na środowisko życia gatunku. Główne zagrożenia wiążą się z działalnością człowieka zmierzającą do likwidacji schronień zimowych i letnich lub takiej ich modyfikacji, która znacząco pogarsza warunki bytowania w nich zwierząt. Do żadnej z tych kwestii **nie odnoszą się** wskazania gospodarcze zapisane w *Planie*.

Bóbr europejski *Castor fiber*

Bóbr obecnie nie jest gatunkiem zagrożonym w Polsce, choć bywa tępiiony jako zwierzę wyrządzające szkody. Bobry padają również ofiarami wypadków – są rozjeżdżane na szosach i torach kolejowych. Przyczynami ograniczania liczebności bobrów są ponadto: wyrąb lasów i ubożenie bazy pokarmowej, osuszanie bagien, intensyfikacja gospodarki rolnej i rybackiej.

W nadleśnictwie populacja tego gatunku jest dość liczna. Ogółem bóbr występuje na kilkudziesięciu stanowiskach, położonych na gruntach LP i poza nimi. Są to głównie potoki, rowy jak też większe rzeki. Często obserwowany jest w rejonie Jeziora Solińskiego.

Wskazówki gospodarcze w niewielkim stopniu dotyczą zajmowanych przez niego siedlisk, gdyż zapisy w programie ochrony przyrody wskazują na potrzebę zachowania nadrzecznych zadrzewień i zakrzewień. Niewątpliwie jednak nawet bez tego obostrzenia siedlisko gatunku nie jest zagrożone gospodarką leśną, gdyż bóbr doskonale sobie radzi nawet w terenach znacznie bardziej przekształconych grunty w zarządzie nadleśnictwa.

Wydra *Lutra lutra*

Wydra obecnie jest gatunkiem dość liczny w naszym kraju, występuje również na terenie nadleśnictwa, choć jest mniej liczna niż bóbr. Bytuje głównie nad większymi rzekami, m.in. Sanem i Solinką.

Podobnie jak w przypadku bobra zasady ochrony określa rozporządzenie Ministra Środowiska w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt, natomiast zapisy *Planu*, ze względów omówionych powyżej, nie wpływają w istotny sposób na środowisko jej życia.

Wilk *Canis lupus*

Wilk to gatunek terytorialny o wielkości terytorium znacznie przekraczającym areał nadleśnictwa. Z uwagi na niewielki stopień urbanizacji, niedostępność terenu i dobrze zachowane korytarze ekologiczne, licznie występuje w całym łuku Karpat.

W skali kraju zagrożenia dla wilka skupiają się wokół fragmentacji siedlisk, powstawania barier migracyjnych, niepokojenia w czasie rozrodu na skutek wzrostu penetracji lasów przez ludzi, zbyt silnej redukcji stanu zwierzyny wskutek niewłaściwej gospodarki łowieckiej, kłusownictwa i konfliktów z właścicielami zwierząt hodowlanych. W rejonie nadleśnictwa są podobne – gatunkowi zagraża tu kłusownictwo, niepokojenie w miejscach rozrodu, np. wskutek zwiększenia intensywności prac leśnych w okresie wychowu szczeniąt (w pobliżu nor) oraz zwiększenie odstrzałów zwierząt kopytnych. Biorąc jednakże pod uwagę charakter dokumentu jakim jest *Plan*, potencjalny negatywny wpływ zawartych w nim zapisów dotyczy głównie ewentualnej koncentracji prac leśnych w rejonach rozrodu wilka i tylko w tym kontekście powinien być analizowany. W tym aspekcie konieczne działania definiują zapisy rozporządzenia Ministra Środowiska w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt, do przestrzegania których nadleśnictwo jest zobligowane.

Niedźwiedź brunatny *Ursus arctos*

Niedźwiedź podobnie jak wilk jest gatunkiem o wielkości arealu osobniczego znacznie przekraczającym obszar nadleśnictwa – może on wynosić 23-500 km². Z tego względu zabiegi zaplanowane w ramach poszczególnych wyłączeń nie mają istotnego na środowisko w którym bytuje, o ile nie są zlokalizowane w pobliżu strefy rozrodu lub regularnego przebywania. Rzadko jednak owe miejsca udaje się zlokalizować, a co za tym idzie, odpowiednio zmodyfikować zapisy *Planu*.

Na terenie nadleśnictwa niedźwiedź jest stałym elementem kompleksów leśnych. Widywany był głównie w rejonie leśnictw: Bystre, Czarne, Jabłonki, Rabe, Kołonicze, Żernica, Bukowiec, Wola Górzeńska i Polanki., jednak zasiedlonych gawr nie udało się zidentyfikować. Nie ma więc podstaw by wykazywać negatywne oddziaływanie zapisów *Planu* na zajmowane przez niego siedlisko. Ochronie zajmowanych siedlisk służą natomiast zapisy zawarte w programie ochrony przyrody.

Ryś *Lynx lynx*

Ryś, podobnie jak dwa poprzednie gatunki, jest gatunkiem o dużym areale osobniczym, w związku z czym zabiegi zaplanowane w ramach poszczególnych wyłączeń nie mają istotnego na środowisko w którym bytuje. Ważne jest by nie były zlokalizowane w pobliżu miejsca rozrodu. Z tego względu, kluczowe znaczenie w jego ochronie ma przestrzeganie zapisów rozporządzenia Ministra Środowiska w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt.

Przyczyny spadku populacji rysia na terenie naszego kraju upatruje się w kłusownictwie, ograniczaniu czy też rozczłonkowaniu dużych kompleksów leśnych, rozwoju infrastruktury komunikacyjnej oraz zmniejszaniu naturalnej bazy żerowej wyniku zbyt wysokiego pozyskania łowieckiego jeleniowatych. Czynna ochrona rysia powinna więc zmierzać do ograniczenia bądź eliminacji tych czynników, jednakowoż w całości pozostaje poza wpływem zapisów *Planu*. Racjonalna gospodarka leśna, uwzględniająca zapisy ww. rozporządzenia, nie stanowi zagrożenia dla gatunku.

Żubr *Bison bonasus*

Żubr jest zwierzęciem zagrożonym wymarciem i pomimo skutecznych działań restytucyjnych wciąż musi liczyć na pomoc człowieka w odbudowie populacji. Bliski wymarcia stopniowo się odradza jednakże w warunkach narastającej antropopresji skuteczne zabiegi mające na celu zapewnienie odpowiedniej przestrzeni życiowej są niezbędnym elementem czynnej ochrony.

Aktualnie bieszczadzka populacja żubra szacowana jest na około 300 sztuk, przy czym stado bytujące na terenie nadleśnictwa szacowane jest na około 100-150 sztuk. Żubr zasadniczo nie ma naturalnych wrogów, a jego głównym konkurentem w walce o przestrzeń życiową jest człowiek, jednakże zagrożenia te nie wiążą się z racjonalną gospodarką leśną. W *Planie* wyznaczono ponadto ostoje dla tego gatunku o łącznej powierzchni 806,41 ha. Zostały one zaliczone do gospodarstwa specjalnego. Nie planowano w ich obrębie prac związanych z odnowieniem sztucznym. Rębnie zaplanowano jedynie tam gdzie istnieje możliwość uzyskania

odnowienia naturalnego. Nie ma więc podstaw by wskazywać na negatywny wpływ zapisów *Planu* na ten gatunek.

Kumak górski *Bombina variegata*

Kumak górski jest ciepłolubnym gatunkiem związanym głównie z Karpatami i ich pogórzem. Zasiedla niewielkie, okresowe zbiorniki wodne, w dużym stopniu zależne od ilości wiosenno-letnich opadów. Zagrożenia wiążą się z zanikaniem miejsc rozrodu na skutek różnorodnych czynników.

Gospodarka leśna nie stanowi dla niego istotnego zagrożenia, wręcz przeciwnie – ruch pojazdów po nieutwardzonych drogach powoduje powstawanie siedlisk zdalnych do rozrodu, z których kumaki często korzystają. Większość obserwacji pochodzących z terenu nadleśnictwa to właśnie koleiny na szlaku zrywkowym. Kumak może występować również w dołach poźwirowych, rowach, rozlewiskach, stawach oraz śródleśnych oczkach wodnych i zabagnieniach. Jest gatunkiem pospolitym na tych terenach.

Traszka karpacka *Triturus montandoni*

Traszka karpacka jest gatunkiem górskim, związanym z lasami bukowymi i mieszanymi, stosunkowo wilgotnymi, o bogatym podszyciu. Warunkiem niezbędnym do jej występowania jest obecność choćby niewielkich zbiorników wody stojącej, również okresowych, gdzie odbywa się rozród tego gatunku.

Zagrożenia wiążą się głównie z tworzeniem barier migracyjnych oraz niszczeniem potencjalnych miejsc rozrodu. Gospodarka leśna nie stanowi dla niej zagrożenia, a więc nie występuje tu negatywny wpływ zapisów *Planu*, natomiast zapisy zawarte w programie ochrony przyrody służą ochronie miejsc zasiedlanych przez gatunek.

Traszka grzebieniasta *Triturus cristatus*

Traszka grzebieniasta uznawana jest za gatunek przede wszystkim niżowy, choć w górach może sięgać do wys. 800 m n.p.m. Związana jest z dość głębokimi zbiornikami wody stojącej, zarówno pochodzenia naturalnego jak i antropogenicznego.

Za główne zagrożenie uznaje się niszczenie stanowisk rozrodczych, wskutek odwadniania, zasypywania lub zanieczyszczenia. Nie wiąże się ono bezpośrednio z zapisami *Planu*, formułującym wskazania gospodarcze odnoszące się do drzewostanu, wskazano jednak na potrzebę zachowywania lokalnych zabagnień i oczek wodnych. Nie występuje tu więc negatywny wpływ *Planu* zarówno na populację jak i na siedliska gatunku.

Głowacz białopłetwy *Cottus gobio*

Brzana peloponeska *Barbus peloponnesius*

Gatunki zasiedlające większe ciekі wodne pozostają poza wpływem zapisów *Planu*. Wskazania ochronne, zawarte w programie ochrony przyrody dotyczą jedynie naturalnej obudowy cieków wodnych i są ukierunkowane na jej zachowanie. Nie występuje tu więc negatywny wpływ zapisów *Planu*.

Czerwończyk nieparek *Lycaena dispar*

Gatunek związany jest ze środowiskami wilgotnych łąk i torfowisk niskich oraz różnymi środowiskami okrajkowymi w dolinach rzek, w ostatnich latach obserwowany również na suchszych terenach ruderalnych, gdzie rosną szczawie *Rumex spp.* Nie uznaje się go za gatunek zagrożony, a wkraczanie na nowe siedliska znacznie redukuje zagrożenia dla istniejących populacji. Do zajmowanych przez niego siedlisk nie odnoszą się wskazania gospodarcze, dotyczą ich natomiast zalecenia ochronne dotyczące utrzymywania powierzchni nieleśnych.

Krasopani hera *Callimorpha quadripunctaria*

Krasopani hera to gatunek strefy ekotonu między lasem a ekosystemami otwartymi. Preferuje doliny rzek i strumieni z ziołoroślami, których elementem jest sadzic konopiasty. Często obserwowany przy drogach i ścieżkach, na tych odcinkach gdzie przebiegają one przez grunty zalesione.

Gatunek nie wydaje się w skali kraju zagrożony. Potencjalnym zagrożeniem jest niszczenie stanowisk sadzica, które stanowią jego siedlisko, np. przy zrywce, poszerzaniu lub utrzymywaniu dróg, jednak w terenach górskich i podgórskich, gdzie sadzic jest dość częsty, oddziaływanie to nie stanowi realnego zagrożenia dla bytującej tu populacji. Nie ma więc niekorzystnego oddziaływania zapisów *Planu*, niemniej w programie ochrony przyrody zalecono by unikać niszczenia kęp sadzica konopiastego, w obrębie których stwierdzono gatunek.

Nadobnica alpejska *Rosalia alpina*

Nadobnica alpejska to gatunek związany głównie z bukiem (ale też wiązem, jesionem i jaworem), preferujący stare, prześwietlone drzewostany z dużym udziałem martwego drewna. Za główne zagrożenie uznaje się zbyt intensywną gospodarkę leśną prowadzącą do zmniejszenia udziału starodrzewów, starych drzew oraz zasobów martwego drewna. Ochrona wiąże się głównie z utrzymaniem tych zasobów na odpowiednim dla gatunku poziomie oraz eliminacją zagrożeń, związanych w wywozem drewna wskazanych gatunków w okresie tzw. rójki. Zapisy eliminujące to zagrożenie oraz zabezpieczające zasoby martwego drewna w lasach, znalazły się w programie ochrony przyrody. Ich przestrzeganie zniweluje negatywny wpływ realizacji zapisanych w *Planie* zadań gospodarczych.

Biegacz urozmaicony *Carabus variolosus*

Biegacz urozmaicony to wybitnie higrofilny gatunek, ściśle związany z wodą. Zasiada wilgotne zarośla nadrzeczne, pobraża niewielkich zbiorników wodnych, a także bagna i torfowiska. W obszarze związany jest głównie z dolinami potoków – dostępne dane wskazują, że jest to gatunek pospolity na terenie nadleśnictwa.

Głównych zagrożeń dla gatunku upatruje się w zmianie stosunków wodnych, melioracjach czy regulacji potoków. Na gruntach nadleśnictwa obecnie żadne z tych zagrożeń obecnie nie występuje, a siedlisko gatunku w wystarczający sposób zabezpieczają zapisy programu ochrony przyrody – zachowanie zasobów

martwego drewna w korytach potoków oraz pozostawianie starych, zamierających drzew w ich bezpośrednim sąsiedztwie, co zapewni dopływ tego surowca.

Zagłębek bruzdkowany *Rhysodes sulcatus*

Zagłębek bruzdkowany jest reliktem po pierwotnych lasach, obecnie związanym z lasami o charakterze naturalnym bądź zbliżonych. Warunkiem jego występowania jest obecność w drzewostanie starych, zamierających lub obumarłych drzew, z którymi związany jest cyklem życiowym. Główne zagrożenie upatruje się w zbyt intensywnej gospodarce leśnej, wiążącej się z odmłodzeniem drzewostanów oraz usuwaniem drzew martwych i zamierających. Ochrona wiąże się przede wszystkim z zabezpieczeniem zasobów martwego drewna w lesie, czemu służą zapisy *Planu*, wskazujące na konieczność stosowania rębni złożonych z długim okresem odnowienia, pozostawiania do naturalnego rozkładu części drzewostanów rębnych, drzew biocenotycznych, martwego drewna oraz wyłączenia z pozyskania drzewa ostoi ksylobiontów. Tego rodzaju działania zniwelują ewentualny znacząco negatywny wpływ gospodarki leśnej na ten gatunek.

Rzepik szczeciniasty *Agrimonia pilosa*

Gatunek związany z siedliskami nieleśnymi, których nie dotyczą wskazówki gospodarcze. W nadleśnictwie występuje na łąkach i polanach śródleśnych. Zachowanie jego stanowisk wiąże się z utrzymaniem płatów siedlisk nieleśnych, w których występuje i takie zalecenie znalazło się w programie ochrony przyrody.

Podsumowanie: na żaden z gatunków roślin i zwierząt będących przedmiotami ochrony w obszarze Natura 2000 Bieszczady zapisy *Planu* nie mają znacząco negatywnego wpływu. *Plan* zawiera natomiast zalecenia służące ich ochronie.

4.3. PRZEWIDYWANE ODDZIAŁYWANIE *PLANU* NA INTEGRALNOŚĆ OBSZARÓW NATURA 2000

Przez integralność obszaru rozumie się spójność wewnętrzną i zewnętrzną obszaru, a więc trwałość zachowania celów ochrony dla których wyznaczono obszar.

Celem ochrony obszarów Natura 2000 jest zachowanie we właściwym stanie ochrony gatunków zwierząt i roślin oraz siedlisk przyrodniczych uznanych za przedmioty ochrony. Jak wykazano wcześniej, zabiegi gospodarcze zaprojektowane w *Planie* nie wpłyną znacząco negatywnie na przedmioty ochrony obszarów Natura 2000, co więcej, w niektórych przypadkach możliwy jest pozytywny wpływ zabiegów na ich siedliska.

Spójność wewnętrzna obszarów, wyrażająca się m.in. w zachowaniu siedlisk właściwych dla tych gatunków, zabezpieczeniu okresów rozrodu i wychowu młodych, a także ochronie elementów środowiska powiązanych z wyżej wymienionymi gatunkami, będzie zachowana. *Plan* w swych zapisach w żaden sposób nie narusza również spójności zewnętrznej, gdyż nie ingeruje w elementy środowiska mające znaczenie dla funkcjonowania populacji gatunków również poza obszarami Natura 2000. Realizacja *Planu* nie wpłynie również na jakość i wielkość korytarzy ekologicznych, a tym samym nie utrudni migracji zwierząt w ogólnej

koncepcji spójności sieci Natura 2000 mającej na celu ochronę obszarów oraz przestrzennych połączeń między nimi.

4.4. ODDZIAŁYWANIE PLANU NA SIEDLISKA PRZYRODNICZE Z ZAŁĄCZNIKA I DYREKTYWY RADY 92/43/EWG ZNAJDUJĄCE SIĘ NA GRUNTACH W ZARZĄDZIE NADLEŚNICTWA

WERYFIKACJA LEŚNYCH SIEDLISK PRZYRODNICZYCH

W skali nadleśnictwa, w wyniku weryfikacji wykonanej w 2015 r. (pkt. 4.2.) areał siedlisk przyrodniczych w nadleśnictwie uległ zwiększeniu do 12775,18 ha. Nastąpiły również przesunięcia ilościowe w obrębie poszczególnych typów siedlisk oraz zmiany jakościowe, związane z identyfikacją nowych siedlisk przyrodniczych. Różnice po części wynikają ze zmiany kształtu niektórych wydzieleń i ich powierzchni. Zmiany te zobrazowano w poniższej tabeli.

Rodzaje siedlisk przyrodniczych z załącznika I Dyrektywy siedliskowej stwierdzone na terenie Nadleśnictwa Baligród (dane RDLP w Krośnie z 2007 r. oraz wyniki weryfikacji z 2015 r., dane poligonowe)

p	Kod	Nazwa	Pow. [ha] 2007 r.	Pow. [ha] 2015 r.
1.	6510	niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (<i>Arrhenatherion elatioris</i>)	115,84	77,50
2.	7230	górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk	6,56	1,93
3.	8150	Środkowoeuropejskie wyżynne piargi i gołoborza krzemianowe	-	2,80
4.	9110	kwaśne buczyny górskie (<i>Luzulo-Fagenion</i>)	1954,85	1154,49
5.	9130	żyzne buczyny górskie (<i>Dentario glandulosae-Fagenion</i> , <i>Galio odorati-Fagenion</i>)	9799,59	10945,74
6.	9170	grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (<i>Galio-Carpinetum</i> , <i>Tilio-Carpinetum</i>)	387,68	475,03
7.	9180	jaworzyny i lasy klonowo-lipowe na stokach i zboczach (<i>Tilio plathyphyllis-Acerion pseudoplatani</i>)*	2,45	14,25
8.	91E0	łągi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (<i>Salicetum albo-fragilis</i> , <i>Populetum albae</i> , <i>Alnenion glutinoso-incanae</i> , olsy źródłiskowe)*	154,22	66,83
9.	91D0	Bory i lasy bagienne (<i>Vaccinio uliginosi-Betuletum pubescentis</i> , <i>Vaccinio uliginosi-Pinetum</i> , <i>Pino mugo-Sphagnetum</i> , <i>Sphagno girgensonii-Piceetum</i> i brzoźowo-sosnowe bagienne lasy borealne)	-	2,99
10.	9410	Górskie bory świerkowe (<i>Piceion abietis</i> część – zbiorowiska górskie)	-	33,62
Suma końcowa			12421,19	12775,18

* siedlisko priorytetowe

Na gruntach nadleśnictwa odnotowano też kilka innych siedlisk przyrodniczych z załącznika I Dyrektywy siedliskowej. Z uwagi na niewielką powierzchnię nie zostały ujęte w ramy odrębnych wyłączeń leśnych. Są to: 6520 górskie łąki konietlicowe użytkowane ekstensywnie (*Polygono-Trisetion*), łącznie zajmujące powierzchnię 5,40 ha oraz 7220 źródła wapienne ze zbiorowiskami *Cratoneurion commutati* wyróżnione na powierzchni 0,90 ha.

TYPY DRZEWOSTANU (TD)

Typy drzewostanu (TD) zastosowano również dla leśnych siedlisk przyrodniczych położonych poza granicami obszaru Natura 2000 oraz dla tych, które nie są przedmiotem ochrony w obszarze Natura 2000 Bieszczady. Zasady ich opracowania oraz przyjęte składy gatunkowe, szczegółowo opisano w pkt. 4.2. Poniżej zestawiono powierzchnię TD przyjętych w obrębie poszczególnych siedlisk przyrodniczych.

Udział powierzchniowy przyjętych przyrodniczych typów drzewostanów na siedliskach przyrodniczych (powierzchnia leśna zalesiona i niezalesiona) zestawiono w poniższej tabeli.

Kod siedliska	Typ siedliskowy lasu	Typ drzewostanu [TD]	obręb		Nadleśnictwo	% powierzchni leśnej	
			Baligród	Bukowiec			
			Powierzchnia [ha]				
6510*	LGŚW	BK	1,49		1,49	0,01	
		BK JD	1,49	3,25	4,74	0,03	
		JD BK		0,54	0,54	0,00	
7230*	BMGB	ŚW	1,93		1,93	0,01	
8110	BGŚW	ŚW	2,04		2,04	0,01	
	BMGB	ŚW	0,76		0,76	0,00	
9110	BMGŚW	BK JD	3,23		3,23	0,02	
		LGŚW	BK	118,14	250,64	368,78	1,95
		BK JD	150,07	57,62	207,69	1,10	
		JD	41,76		41,76	0,22	
		JD BK	175,48	56,33	231,81	1,23	
		LGW	JD	27,57		27,57	0,15
		LMGŚW	BK	13,7	9,67	23,37	0,12
			BK JD	84,52	3,62	88,14	0,47
			JD	90,52		90,52	0,48
			JD BK	46,48	25,14	71,62	0,38
9130	LGŚW	BK	873,32	926,25	1799,57	9,53	
		BK JD	2590,3	1019,29	3609,59	19,12	
		JD	188,69	446,35	635,04	3,36	
		JD BK	3185,75	976,5	4162,25	22,04	
		JW BK	183,57	5,31	188,88	1,00	
	LGW	BK JD	80,87	2,71	83,58	0,44	
		JD	343,29		343,29	1,82	
		JD BK	55,86		55,86	0,30	
		JW BK		1,05	1,05	0,01	
	LMGŚW	BK		5,26	5,26	0,03	
		BK JD	16,86	24,8	41,66	0,22	
		JD	8,58		8,58	0,05	
		JD BK	2,87	8,26	11,13	0,06	

Kod siedliska	Typ siedliskowy lasu	Typ drzewostanu [TD]	obręb		Nadleśnictwo	% powierzchni leśnej
			Baligród	Bukowiec		
			Powierzchnia [ha]			
9170	LGŚW	BK GB	12,96	411,23	424,19	2,25
	LGW	BK GB	23,99	16,79	40,78	0,22
	LMGŚW	BK GB		10,06	10,06	0,05
9180	LGŚW	BK JW	14,25		14,25	0,08
91D0	BMGB	JD ŚW	2,99		2,99	0,02
91E0	LLG	OL.S	51,36	15,47	66,83	0,35
9410	BGŚW	JD ŚW	2,19		2,19	0,01
	BMGŚW	JD	4,03		4,03	0,02
	LGŚW	JD	2,23		2,23	0,01
	LMGŚW	JD	24,63		24,63	0,13
		JD ŚW	0,54		0,54	0,00
Ogółem			8428,31	4276,14	12704,45	67,28

* nieleśne siedliska przyrodnicze wyróżnione na powierzchni leśnej niezalesionej

Zastosowanie przyrodniczych typów drzewostanu w gospodarce leśnej pozwoli zachować, a w płatach przekształconych przywrócić, właściwy dla siedlisk przyrodniczych skład gatunkowy. W połączeniu ze stosowaniem zaleceń zawartych w programie ochrony przyrody, realizacja zaprojektowanych w planie u.l. zabiegów gospodarczych nie powinna w istotnie negatywny sposób wpłynąć na stan siedlisk przyrodniczych wyróżnionych na gruntach w zarządzie nadleśnictwa.

ANALIZA ZAPROJEKTOWANYCH ZABIEGÓW GOSPODARCZYCH I ICH WPŁYWU NA ZACHOWANIE ODPOWIEDNIEGO STANU SIEDLISK

Zestawienie powierzchni siedlisk przyrodniczych wg zaplanowanych zabiegów gospodarczych (w wykazie ujęto zabieg główny).

Kod siedliska	Rodzaj zabiegów	Razem	
		Pow. [ha]	Pow. [%]
9110	BRAK WSK	355,61	30,80
	CW	46,78	4,05
	CP	14,05	1,22
	CP-P	15,13	1,31
	TP	106,68	9,24
	IVD	616,24	53,38
	Razem	1154,49	100,00
9130	BRAK WSK	1825,09	16,67
	ODN-LUK	2,98	0,03
	PIEL	10,15	0,09
	CW	25,46	0,23
	CP	180,7	1,65
	CP-P	3,09	0,03
	TW	27,73	0,25
	TP	1192,36	10,89

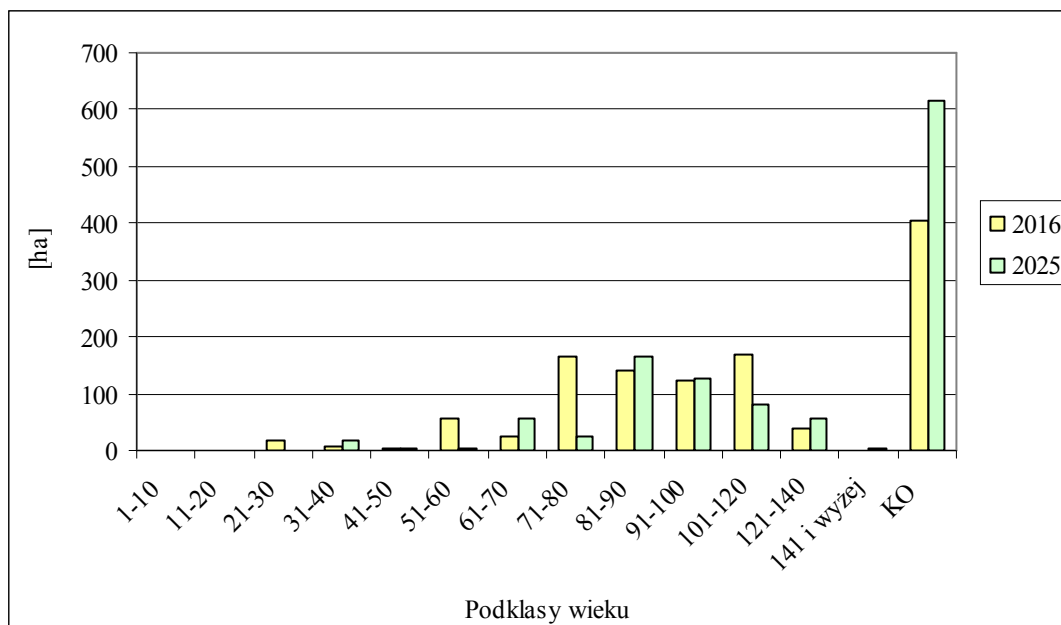
Kod siedliska	Rodzaj zabiegów	Razem	
		Pow. [ha]	Pow. [%]
	IVD	7666,57	70,04
	IVDU	11,61	0,11
	Razem	10945,7	100,00
9170	BRAK WSK	222,5	46,84
	CW	4,1	0,86
	CP	7,96	1,68
	TP	51,84	10,91
	IVD	187,64	39,50
	IVDU	0,99	0,21
	Razem	475,03	100,00
9180	BRAK WSK	14,25	100,00
91D0	BRAK WSK	2,99	100,00
91E0	BRAK WSK	56,03	83,84
	PIEL	0,98	1,47
	CW	3,95	5,91
	CP	5,87	8,78
	Razem	66,83	100,00
9410	BRAK WSK	27,64	82,21
	IVD	5,98	17,79
	Razem	33,62	100,00
Łącznie		12693	

Analizując zabiegi zaprojektowane w obrębie siedlisk przyrodniczych należy stwierdzić że wpływ, który można rozpatrywać jako negatywny, będzie wiązał się głównie ze zmianami w obrębie struktury wiekowej i wynikał z rozmiaru zaplanowanych rębni. Pozostałe aspekty wiążące się z użytkowaniem lasu nie mają istotnego wpływu na stan siedlisk lub ów wpływ jest pozytywny.

W okresie realizacji *Planu* areał siedlisk przyrodniczych nie ulegnie zmianom, gdyż nie zaplanowano przekształcenia gruntów leśnych w nieleśnie, ani wprowadzania gatunków niedostosowanych do warunków siedliskowych, które mogłyby zaburzyć ich strukturę i funkcjonowanie. Niekorzystnym zmianom nie ulegnie również skład gatunkowy, gdyż zaprojektowane typy drzewostanu (TD) uwzględniają specyfikę siedlisk, pozwalając na kształtowanie najbardziej optymalnego złożenia gatunkowego. Uwzględni ono nie tylko gatunki właściwe z hodowlanego punktu widzenia, ale również mniej cenne za to typowe dla danego siedliska (np. grab). Zastosowanie TD pozwoli jednocześnie wyeliminować gatunki obce ekologiczne, co należy ocenić pozytywnie.

Kwaśne buczyny górskie (*Luzulo-Fagenion*)

Kwaśna buczyna górska w nadleśnictwie jest drugim, co do powierzchni, siedliskiem przyrodniczym – zajmuje 1154,49 ha. Większość powierzchni – ponad 53%, przeznaczona jest do rębni, 16% – do odnowień i pielęgnacji. Na około 31% pow. siedliska w ogóle nie zaplanowano zabiegów.

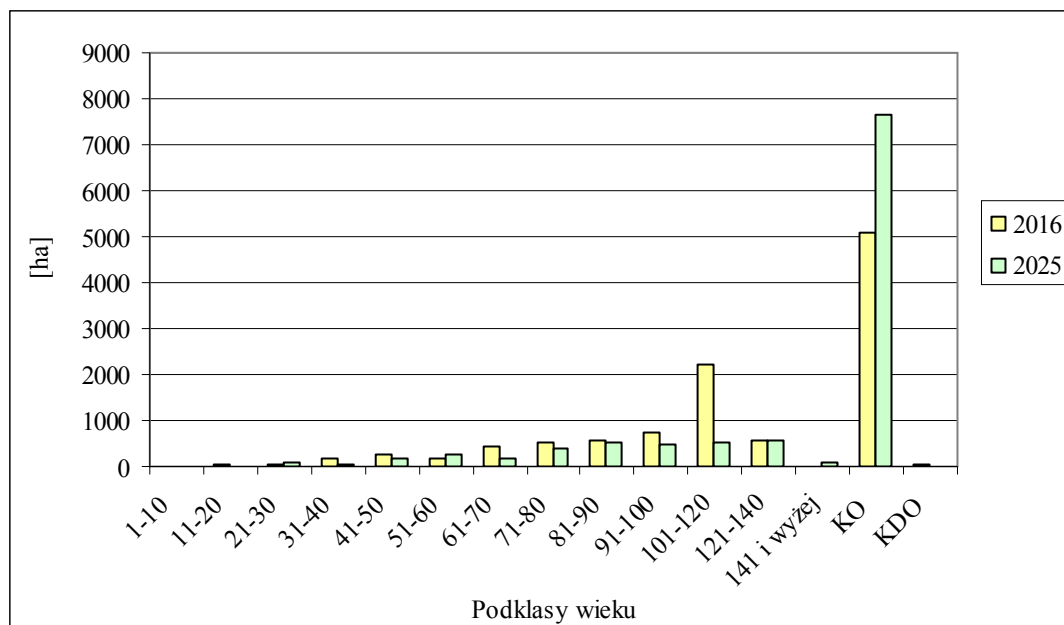

Zmiany struktury wiekowej drzewostanów kwaśnej buczyny górskiej w Nadleśnictwie Baligród w okresie obowiązywania Planu.

Na powyższym wykresie widać jak znaczący udział w obrębie siedliska ma klasa odnowienia, co związane jest ze znacznym wiekiem drzewostanów oraz zaawansowanym procesem przemiany pokoleń. Stąd wynika tak znaczny areal zaplanowanych rębni. Niemniej nie spowodują one istotnych zaburzeń w strukturze siedliska, gdyż proces rozplanowany jest kilka kolejnych dziesięcioleci, a specyfika rębni IVD pozwala zachować wielogeneracyjną zróżnicowaną strukturę drzewostanów. Niepogorszony stan siedliska pozwolą zachować również zapisy programu ochrony przyrody, które mówią o m.in. o zachowaniu części powierzchni drzewostanów rębnych (ok. 5%) do naturalnego rozkładu, pozostawianiu drzew biocenotycznych i martwego drewna oraz preferowaniu odnowień naturalnych. Nie ma więc podstaw by wskazywać, że realizacja zapisów *Planu* może wpłynąć znacząco negatywnie na stan siedliska przyrodniczego w najbliższym dziesięcioleciu.

Żyzna buczyna górskie (*Dentario glandulosae-Fagenion, Galio odorati-Fagenion*)

Żyzna buczyna karpacka jest najszerzej rozprzestrzenionym w nadleśnictwie siedliskiem przyrodniczym – zajmuje 10945,70 ha. W przyszłym dziesięcioleciu na zajmowanej przez nią powierzchni, zaplanowano głównie rębnie (70%), 13% przeznaczono jest do odnowień i pielęgnacji, zaś pozostały areal (17%) pozostawiono bez wskazań gospodarczych.

Zmiany struktury wiekowej drzewostanów żywej buczyny karpackiej w Nadleśnictwie Baligród w okresie obowiązywania Planu.

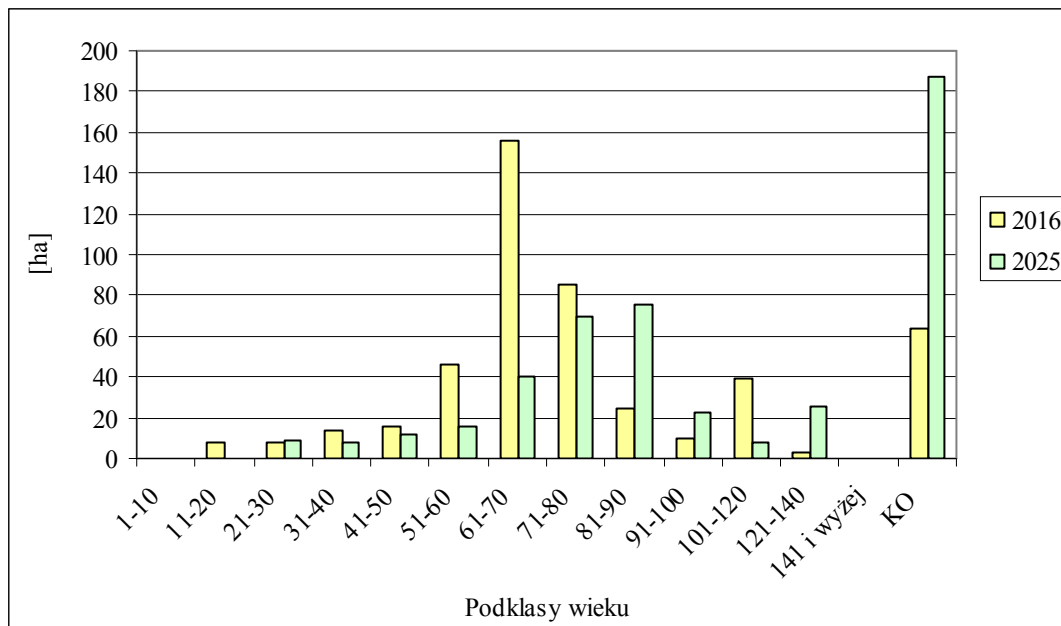
Podobnie jak w przypadku kwaśnych buczyn, wykres struktury wiekowej drzewostanów wskazuje jak znaczący udział w obrębie siedliska ma klasa odnowienia i jak zaawansowany jest proces przemiany pokoleń. Determinuje to duży areal zaplanowanych rębni, jednak rozwiązania przejęte w Planie pozwolą zniwelować znaczący negatywny wpływ pozyskania drewna. Są to:

- stosowanie rębni złożonych, przede wszystkim rębni stopniowej gniazdowej udoskonalonej (IVD) z długim okresem odnowienia,
- pozostawianie ok. 5% powierzchni drzewostanów rębnych do naturalnego rozkładu;
- pozostawianie stojących drzew martwych i obumierających (o ile nie stwarzają zagrożenia bezpieczeństwa powszechnego lub mienia na dużą skalę);
- zgodność składów gatunkowych odnowień z TD;
- preferowanie odnowień naturalnych.

Zasady te pozwolą zachować nie pogorszony stan siedliska w najbliższym dziesięcioleciu.

Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (*Galio-Carpinetum*, *Tilio-Carpinetum*)

Grąd subkontynentalny w nadleśnictwie zajmuje 475,03 ha. Zabiegi gospodarcze przewidziano na nieco ponad połowie jego arealu – rębnie mają dotyczyć ok. 40% powierzchni, 13,5% przeznaczono do odnowień i pielęgnacji. Pozostałą część (47%) pozostawiono bez działań

Zmiany struktury wiekowej drzewostanów siedliska grądu subkontynentalnego w Nadleśnictwie Baligród w okresie obowiązywania Planu.

Na podstawie powyższego wykresu stwierdzić można, że zaplanowane rębnie – rębnia IVD z długim okresem odnowienia – nie spowodują istotnych zmian w strukturze drzewostanów grądowych. Realizacja zapisów Planu nie wpłynie więc znacząco negatywnie na stan siedliska przyrodniczego. Ewentualny negatywny wpływ zniwelują zapisy programu ochrony przyrody mówiące m.in. o zachowaniu części powierzchni drzewostanów rębnych (ok. 5%) do naturalnego rozkładu, pozostawianiu drzew biocenotycznych i martwego drewna oraz preferowaniu odnowień naturalnych.

Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albo-fragilis*, *Populetum albae*, *Alnenion glutinoso-incanae*, olsy źródliskowe)*

Łęgi wykazano na relatywnie niewielkiej powierzchni – w nadleśnictwie zajmują 66,83 ha. Z uwagi na swój charakter i ustalenia NTG wyłączone są z cięć rębnych, a zabiegi sprowadzają się do niezbędnej pielęgnacji. Dotyczy ona jednak tylko części arealu, gdyż na blisko 84% powierzchni siedliska w ogóle nie zaplanowano zabiegów. W należyty sposób zabezpiecza to siedlisko przed niekorzystnymi zmianami, które mogą być efektem realizacji Planu.

Górskie bory świerkowe (*Piceion abietis* część – zbiorowiska górskie)

Bór świerkowy ogółem wyróżniono na powierzchni 33,62 ha. Powierzchnia ta w całości znajduje się w obszarze Natura 2000 Bieszczady, z tego względu omówiono go w pkt. 4.2.

Bory i lasy bagienne (*Vaccinio uliginosi-Betuletum pubescentis*, *Vaccinio uliginosi-Pinetum*, *Pino mugo-Sphagnetum*, *Sphagno girgensonii-Piceetum* i brzożowo-sosnowe bagienne lasy borealne)

Bór bagienny ogółem zajmuje powierzchnię 2,99 ha. Powierzchnia ta w całości znajduje się w obszarze Natura 2000 Bieszczady, z tego względu omówiono go w pkt. 4.2.

Jaworzyny i lasy klonowo-lipowe na stokach i zboczach (*Tilio plathyphyllis-Acerion pseudoplatani*)*

Siedlisko występuje w postaci niewielkich płatów, których nie ujmowano w ramy oddzielnych wyłączeń leśnych, z tego względu nie figuruje w powyższych zestawieniach. Zgodnie jednak z zapisami programu ochrony przyrody wszystkie płaty pozostawiono bez działań gospodarczych. Nie ma tu więc możliwości wystąpienia znacząco negatywnego oddziaływania realizacji *Planu*.

Siedliska nieleśne (6230, 6510, 6520, 7220, 7230, 8150) w całości wyłączone są z zabiegów gospodarczych. W programie ochrony przyrody wskazano na konieczność ich zachowania, w tym podejmowania działań z zakresu ochrony czynnej. Dotyczy to przede wszystkim siedlisk łąkowych i torfowiskowych, jednak tego rodzaju potrzeba (odkrzaczenie) może pojawić się również w przypadku siedliska 8150. W przypadku siedliska 7220 zalecono pozostawienie bez użytkowania strefy buforowej 20-50 m wokół źródła, co niweluje ewentualny negatywny wpływ oddziaływania *Planu*.

Uwzględniając powyższą analizę oraz wskazania zapisane w programie ochrony przyrody (pkt. 4.6.5.), niwelujące ewentualne znacząco negatywne oddziaływanie zadań gospodarczych ujętych w pul, należy uznać, że zmiany, które nastąpią w obrębie siedlisk przyrodniczych obszaru we wskazanym okresie będą niewielkie i **nie wpłyną w znacząco negatywny sposób** na ich stan.

Podsumowanie: na żadne siedlisko przyrodnicze z zał. I Dyrektywy siedliskowej, występujące na terenie nadleśnictwa zapisy *Planu* nie mają znacząco negatywnego wpływu.

5. ROZWIĄZANIA ALTERNATYWNE DO ROZWIĄZAŃ ZASTOSOWANYCH W PLANIE

Proces tworzenia *Planu* zawiera w sobie elementy analizy i wyboru wariantów alternatywnych, których efektem jest taki kształt zapisów, które zapewnią realizację założonych celów *Planu* przy minimalizacji skutków negatywnych.

Wariantowanie *Planu* może się odbywać poprzez rozpatrywanie możliwości lokalizacji zabiegów, ich czasowego wykonania oraz technicznych sposobów wykonywania.

Sporządzanie *Planu* podlega wariantowaniu już na etapie ustalania wytycznych do wykonania prac urządzeniowych. Polega to na wyborze dla ustalonych typów lasu (siedliskowe typy lasu, planowany cel hodowlany) sposobów zagospodarowania, składów gatunkowych upraw, gospodarczych typów drzewostanów. Wybór ten został dokonany na etapie Komisji Założeń *Planu* w procesie dyskusji z udziałem społeczeństwa, której wyniki zostały zapisane w protokole z KZP zamieszczonym w elaboracie.

Kolejnym sposobem wariantowania jest ustalanie rozmiaru cięć. Sporządzanie planu cięć jest cyklem procesów, w trakcie których następuje ustalenie dominujących celów i funkcji w każdym drzewostanie oraz zaproponowanie najwłaściwszego postępowania gospodarczego, uwzględniającego m.in. ustalenia z Komisji Założeń *Planu*, o których wspomniano wcześniej. Pierwszy taki zarys planu cięć jest następnie weryfikowany poprzez uzgodnienie zaplanowanych wstępnie zabiegów z wymogami ochrony przyrody, oczekiwaniami społecznymi, a także zasadami planowania. Kolejne przybliżenia i wybory wariantów planu cięć doprowadziły ostatecznie do uzyskania takiej jego wersji, która w sposób optymalny uwzględnia wymogi różnych grup społecznych, środowiska, gospodarcze w odniesieniu do ustalonych funkcji lasu i celów *Planu*.

Wariantowanie czasowe ma zastosowanie w *Planie* tylko w ograniczony sposób, ponieważ planowanie urządzeniowe w swoich zasadach nie uwzględnia potrzeby planowania terminów wykonywania poszczególnych zabiegów zarówno co do pór roku jak i w ramach 10-lecia.

Zasadnicze wariantowanie *Planu* pod kątem wymagań ochrony środowiska przeprowadzone zostało na etapie tworzenia programu ochrony przyrody. W programie zamieszczono zapisy modyfikujące prowadzenie gospodarki leśnej, których to zapisów ze względów technicznych (ograniczenia możliwości bazy danych SILP) nie dało się umieścić w zasadniczej treści planów cięć, planów użytkowania przedrębego, planów hodowli itp.

W programie ochrony przyrody zamieszczono szczegółowy opis obiektów cennych przyrodniczo i kulturowo na terenie nadleśnictwa oraz propozycje dotyczące modyfikacji zabiegów gospodarczych, które mogą wpłynąć negatywnie na te obiekty. Modyfikacje i zalecenie te zostały opisane przy omawianiu poszczególnych typów obiektów.

Formą wariantowania *Planu* było również przeprowadzenie Narady Techniczno-Gospodarczej, która oceniła projekt *Planu* oraz dokonała wyboru zaproponowanych metod postępowania i przyjęcia wskaźników gospodarki leśnej. Protokół z Narady został zamieszczony w elaboracie.

6. DOKUMENTACJA UZUPEŁNIAJĄCA

6.1. MAPA PRZEGLĄDOWA OBSZARÓW CHRONIONYCH

Załącznikiem graficznym do niniejszej *Prognozy* są **Mapy przeglądowe obszarów chronionych i funkcji lasu** (w skali 1:25000) – osobne dla obrębów leśnych Baligród i Bukowiec, z lokalizacją – na obszarach Natura 2000 – siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt, dla których wyznaczono obszar Natura 2000 (na podstawie danych z SDF, programu ochrony przyrody, informacji z nadleśnictwa i innych źródeł).

6.2. WYKAZ STOSOWANYCH SKRÓTÓW I TERMINÓW

Stosowane skróty	
Ustawa OOS	Ustawa z 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko.
SOOS	Strategiczna ocena oddziaływania na środowisko. Jest to postępowanie mające na celu ocenę oddziaływania na środowisko skutków realizacji polityk, strategii, planów lub programów.
LP	Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe - państwowa jednostka organizacyjna nie posiadająca osobowości prawnej, zarządzająca gruntami własności Skarbu Państwa
BULiGL	Biuro Urządzenia Lasu i Geodezji Leśnej. Przedsiębiorstwo Państwowe, którego głównym zadaniem jest sporządzanie planów urządzenia lasu, prowadzenie aktualizacji danych o lasach, monitoring lasu itp.
RDOŚ	Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska – instytucja podległa Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska, której głównym zadaniem jest nadzór nad niektórymi formami ochrony przyrody, prowadzenie ocen oddziaływania na środowisko, wydawanie decyzji środowiskowych itp.
DP	Dyrektywa Ptasia - Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/147/WE z dnia 30 listopada 2009 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa.
DS	Dyrektywa Siedliskowa - Dyrektywa Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory.
SEA	Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2001/42/WE z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko.
SDF	Standardowy Formularz Danych. Podstawowy dokument opisujący istniejący lub projektowany obszar Natura 2000. Zawiera informacje o obszarze przesyłane do Komisji Europejskiej oraz udostępniane społeczeństwu.
SOO (obszar siedliskowy)	Specjalny obszar ochrony – obszar Natura 2000 wyznaczony w celu ochrony siedlisk przyrodniczych lub gatunków roślin i zwierząt (z wyjątkiem ptaków).
OZW (obszar siedliskowy)	Obszar mający znaczenie dla Wspólnoty. Obszary siedliskowe, które nie zostały jeszcze formalnie powołane rozporządzeniem Ministra Środowiska, natomiast są już zatwierdzone przez Komisję Europejską.
OSO (obszar ptasi)	Obszar specjalnej ochrony – obszar Natura 2000 ustanowiony w celu ochrony ptaków i ich siedlisk odpowiednim rozporządzeniem Ministra Środowiska.

Stosowane skróty	
ZHL	Zasady Hodowli Lasu – branżowy dokument w leśnictwie określający sposoby prowadzenia gospodarki leśnej.
IUL	Instrukcja urządzania lasu – szczegółowe wytyczne dotyczące sposobu sporządzania planu urządzenia lasu.
IOL	Instrukcja ochrony lasu – branżowy dokument zawierający wytyczne w zakresie przeciwdziałania różnorodnym zagrożeniom jakim może być poddany las.
KZP	Komisja założeń planu. Narada z udziałem instytucji zewnętrznych (np. Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska), podczas której zapadają ustalenia dotyczące szczegółowych wytycznych sporządzania planu urządzenia lasu.
NTG	Narada Techniczno-Gospodarcza. Spotkanie na końcowym etapie sporządzania planu urządzenia lasu, którego celem jest dokonanie analizy i oceny gospodarki leśnej nadleśnictwa w okresie poprzednich 10 lat oraz akceptacja przyjętych założeń i ustaleń nowego planu urządzenia lasu
KPP	Komisja Projektu Planu – końcowa narada w formie debaty publicznej mająca na celu dyskusję na projektem planu urządzenia lasu oraz oceną oddziaływania planu na środowisko.
zarządzenie 28/2014	Zarządzenie nr 28/2014 Dyrektora RDLP w Krośnie z dnia 2 grudnia 2014 r., dotyczące wprowadzenia wytycznych w sprawie sposobów uwzględniania wymagań ochrony przyrody podczas realizacji zadań z zakresu gospodarki leśnej na terenie RDLP w Krośnie
PTOP	Polskie Towarzystwo Ochrony Ptaków
KOO	Stowarzyszenie "Komitet Ochrony Orłów"
Terminy z zakresu ochrony przyrody	
Przedmiot ochrony	W przypadku obszaru Natura 2000 jest to gatunek lub siedlisko, dla którego ochrony utworzony został dany obszar. Te gatunki lub siedliska są wyszczególnione w SDF-ie z oceną ogólną A, B lub C. Gatunki wyszczególnione w SDF-ie z oceną D nie są przedmiotem ochrony.
Siedlisko przyrodnicze	Oznacza siedlisko przyrodnicze wymienione w załączniku I Dyrektywy Siedliskowej
Czynniki abiotyczne	Przyczyny klimatyczne, glebowe np. wiatr, zakłócenie stosunków wodnych, susza, przymrozki itp.
Czynniki biotyczne	Czynniki „ożywione”: owady, grzyby, zwierzyzna, bakterie itp.
Przebudowa	Różnego rodzaju zabiegi zmierzające do takiej zmiany w budowie i strukturze drzewostanu, aby w lepszy sposób spełniane były wszystkie funkcje lasu. Polega np. na zmianie składu gatunkowego drzewostanu, na przemianie struktury wiekowej itp.
Terminy z zakresu leśnictwa	
Plan urządzenia lasu (PUL)	Podstawowy dokument planistyczny z zakresu gospodarki leśnej. Sporządzany jest dla każdego nadleśnictwa na okres 10 lat i określa całość zadań związanych z prowadzeniem gospodarki leśnej w tym okresie. Sporządzenie planu urządzenia lasu jest obowiązkiem wynikającym z Ustawy o lasach. W tekście opracowania analizowany projekt planu urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Baligród na lata 2016-2025 nazywany jest „Planem”.
Terminy z zakresu leśnictwa	
Prognoza	Jest to dokument sporządzany w toku strategicznej oceny

Stosowane skróty	
oddziaływania na środowisko	oddziaływania na środowisko. Prognoza jest opracowaniem analitycznym, w ramach którego dokonuje się oceny przewidywanego wpływu ustaleń ocenianego dokumentu na środowisko.
Program ochrony przyrody (POP)	Część planu urządzenia lasu. Zawiera kompleksowy opis stanu środowiska na obszarze nadleśnictwa wraz z zaleceniami ochronnymi i modyfikacjami gospodarki leśnej pod kątem ochrony przyrody.
Etat cięć rębnych (miąższościowy)	Określa maksymalną możliwą do pozyskania miąższość drewna w całym okresie obowiązywania Planu w użytkowaniu rębnym.
Powierzchniowy etat pielęgnowania drzewostanów	Określa powierzchnię przewidzianą do pielęgnowania, jaką trzeba obligatoryjnie wykonać w 10 - leciu
Odnawianie	Ponowne wprowadzenie roślinności leśnej (drzew) na powierzchnię leśną, uprzednio objętą użytkowaniem rębnym, czyli wycinką drzew. Może mieć charakter odnowienia naturalnego lub sztucznego.
Zalesianie	Wprowadzenie roślinności leśnej na powierzchnię nie będącą lasem – łąkę, pastwisko, rolę, nieużytek itp.
Melioracje agrotechniczne	System zabiegów polegających na odpowiednim przygotowaniu powierzchni przed i po zrębie: usunięcie podszytów, uprzątnięcie powierzchni itp.
Pielęgnowanie gleby	Są to zabiegi we wczesnych fazach młodego lasu (uprawy) polegające na wykaszaniu roślinności zachwaszczającej glebę i ocieniającej młode drzewka
Zabiegi pielęgnacyjne	Zbiorcza grupa zabiegów na potrzeby analiz, w skład której wchodzi czyszczenia i trzebieże
Czyszczenia wczesne (CW) i późne (CP)	Zabiegi w nieco starszych uprawach oraz w młodnikach polegające głównie na tzw. „selekcji negatywnej”, czyli usuwaniu drzew chorych, złych jakościowo, przegęszczeń, niekorzystnych domieszek itp.
Trzebieże (TW – trzebieże wczesne lub TP – trzebieże późne)	Zabiegi w starszych drzewostanach (zazwyczaj od ok. 20 lat do czasu użytkowania rębego) polegające na selekcji pozytywnej, czyli wyborze najlepszych drzewek i usuwaniu osobników, które im przeszkadzają we wzroście. Usuwane są pojedyncze drzewa, zazwyczaj niezgodne z TD lub typem siedliskowym lasu oraz drzewa, które wykazują objawy zamierania (przygłuszone). Drzewa te następnie są na miejscu pozbawiane gałęzi (okrzesywane) i wyciągane z lasu.
Rębnie	Sposoby zagospodarowania lasu, polegające na takim usunięciu drzew z powierzchni, aby w optymalny sposób przygotować środowisko na pojawienie się młodego pokolenia drzew, zgodnie z ich wymaganiami siedliskowymi i świetlnymi. Zabiegi rębne oprócz wycięcia drzewostanu obejmują też jego odnowienie, czyli przygotowanie gleby i wprowadzenie młodego pokolenia lasu.
Rb I (zupełna)	Wycięcie lasu na powierzchni maksymalnie do 6 ha w celu odnowienia gatunków światłoządnych, głównie sosny na ubogich siedliskach a także olszy na siedliskach olsów.
Rębnie złożone	Zbiorcza grupa złożona z rębni: II, III, IV i V, przyjęta na potrzeby analiz.
Terminy z zakresu leśnictwa	
Rb II (częściowa)	Polega na stopniowym, systematycznym usuwaniu części drzew w kolejnych kilku etapach, tak aby najpierw doprowadzić do naturalnego obsiewu gatunków docelowych a później stopniowo dopuszczać do nich więcej światła celem polepszenia wzrostu. Stosowana głównie do odnowiania drzewostanów dębowych lub bukowych.

Stosowane skróty	
Rb III (gniazdowa)	Polega na takim usunięciu drzewostanu, aby możliwe było odnowienia drzewostanu mieszanego (wykorzystywana w celu przebudowy drzewostanów). W pierwszej kolejności użytkowanie i odnowienie wykonywane jest na niewielkich gniazdach, gdzie zapewniona jest osłona cieniożnośnym gatunkom a następnie usuwa się drzewostan między gniazdami celem odnowienia gatunkami bardziej światłożadnymi.
Rb IV (stopniowa)	Polega na stosowaniu zróżnicowanych cięć w obrębie jednej powierzchni celem odnowienia drzewostanów zróżnicowanych wiekowo i przestrzennie
Rb V (przerębowa)	Polega na jednostkowym lub grupowym usuwaniu drzew w obrębie powierzchni, co zapewnia kształtowanie procesu odnowienia zróżnicowanego w przestrzeni i czasie. Odpowiednia dla wielowarstwowych drzewostanów z dużym udziałem gatunków cieniożnośnych (głównie jodły).
Rębnia IIIAU, IIIBU, IVDU	Cięcia uprzątające w rębniach złożonych. Polegają na wykonaniu ostatniego etapu w rębni złożonej, czyli usunięcia drzew z powierzchni między gniazdami. W efekcie tego cięcia na powierzchni pozostaje wyłącznie młode pokolenie drzew oraz ewentualnie pozostawione fragmenty starodrzewu.
Typ drzewostanu (TD)	Jest to skład gatunkowy drzewostanu, ustalony dla dojrzałego drzewostanu. W TD zapisuje się gatunki wg rosnącego udziału. Np. TD: So-Jd-Db oznacza, że w wieku dojrzałości drzewostan powinien się składać w większości z dębu, z mniejszym udziałem jodły i sosny
KO	Klasa odnowienia. Do klasy odnowienia zaliczane są drzewostany, w których rozpoczęto proces przebudowy rębnią złożoną i w których występuje odnowienie na co najmniej 30% powierzchni.
KDO	Drzewostan przygotowany do odnowienia w ramach rębni złożonej – wycięte, ale nie odnowione jeszcze gniazda. Jest to stan przejściowy, po którym drzewostan przechodzi w klasę odnowienia.
TSL	Typ siedliskowy lasu. Jednostka klasyfikacji siedlisk leśnych ustalona na podstawie badań gleby oraz opisu runa i drzewostanu. TSL opisuje potencjalne możliwości produkcji siedliska w zależności od trzech czynników: żyzności gleby, jej wilgotności oraz położenia w terenie (wysokość n.p.m., makrorzeźba). Siedliska dzielą się na bory, bory mieszane, lasy mieszane i lasy a w ramach tych grup na suche, świeże, wilgotne, bagienne i łęgowe.
SILP	System Informatyczny Lasów Państwowych. Jednolity system informatyczny służący do zarządzania przedsiębiorstwem Lasy Państwowe. Zawiera m.in. dane dotyczące opisu lasu oraz zadania wynikające z planu urządzenia lasu.
LMN	Leśna Mapa Numeryczna. Zestaw map (warstw) w postaci elektronicznej, sporządzonych według ściśle określonych zasad, powiązany z SILP-em, służący wizualizacji danych oraz analizom przestrzennym.
Miąższość	Jest to objętość drewna mierzona w m ³ . Podstawowy wskaźnik zasobów. Określa się ogólną miąższość drewna w całym nadleśnictwie, czyli tzw. zapas drzewostanów, oraz przeciętną miąższość na 1 hektar zwaną zasobnością.
Zasięg nadleśnictwa	Terytorialny zasięg działania nadleśnictwa obejmujący zarówno grunty będące w stanie posiadania nadleśnictwa, jak też wszystkie pozostałe grunty (zazwyczaj są to granice gmin i powiatów)
Starodrzew	Na potrzeby niniejszej Prognozy przyjęto, że za starodrzew uznaje się drzewostan, w którym wiek gatunku panującego jest większy niż 100 lat. Do tej grup włączono także spełniające to kryterium drzewostany w KO i KDO.
Udział wg	Każdy drzewostan (czyli fragment lasu o w miarę jednolitych cechach takich

Stosowane skróty	
gatunków panujących	jak wiek, skład, struktura, siedlisko itp.) składa się z jednego lub więcej gatunków. Jeżeli do analiz przyjmowany jest tylko gatunek panujący w danym drzewostanie (czyli ten o największym udziale) to powierzchnia całego drzewostanu traktowana jest jako powierzchnia, na której rośnie tylko gatunek panujący. Ponieważ większość zabiegów jest projektowana pod kątem gatunku panującego, ten sposób analiz zazwyczaj przyjmuje się w pracach urzędzeniowych. Na przykład drzewostan o powierzchni 2 ha składający się z sosny i dębu, gdzie sosna zajmuje 70% powierzchni a dąb 30%, przy analizach pod względem gatunków panujących jest traktowany tak, jak gdyby rosła tam tylko sosna.
Udział wg gatunków rzeczywistych	Każdy drzewostan (czyli fragment lasu o w miarę jednolitych cechach takich jak wiek, skład, struktura, siedlisko itp.), składa się z jednego lub więcej gatunków. W tym przypadku do analiz przyjmuje się faktyczny udział gatunków w składzie. Na przykład, jeżeli w drzewostanie o powierzchni 2 ha, 70% zajmuje sosna a 30% dąb, oznacza to, że w analizach i zestawieniach dla sosny przyjęto powierzchnię 1,4 ha a dla dębu – 0,6 ha.
Użytkowanie rębne	Dotyczy pozyskania drewna w efekcie realizacji rębni, czyli procesu usunięcia starego drzewostanu i odnowienia powstałej powierzchni młodym. Użytkowanie rębne ma więc miejsce w drzewostanach starych, dojrzałych.
Użytkowanie przedrębne	Dotyczy pozyskania drewna w drzewostanach młodszych, w efekcie wykonywania zabiegów pielęgnacyjnych: czyszczeń późnych i trzebieży

6.3. LITERATURA I MATERIAŁY ŹRÓDŁOWE WYKORZYSTANE W OPRACOWANIU *PROGNOZY*

- BULiGL O/Przemysł 2007. Inwentaryzacja przyrodnicza w wybranych obszarach Natura 2000 poza LP.
- Cyzman.W. 2007. Metodyka wyznaczania zbiorowisk leśnych o znaczeniu wspólnotowym.
- Cyzman.W. 2008. Gospodarowanie na siedliskach leśnych o znaczeniu wspólnotowym.
- Czech K. 2007. Krajowy plan ochrony gatunku bóbr europejski (*Castor fiber*). Ministerstwo Środowiska, Warszawa.
- Denisiuk Z. 1990. Zasady ochrony przyrody w rezerwach roślinności nieleśnej. W: Ochrona rezerwatu w Polsce, stan aktualny i kierunki rozwoju. Oprac.
- Faliński J. B. 1986. Sukcesja roślinności na nieużytkach porolnych jako przejaw dynamiki ekosystemu wyzwolonego spod długotrwałej presji antropogenicznej. Cz. 1, 2. Wiad. Bot., 30, 1: 25-50.; 30, 2: 115-126.
- Głowaciński Z. (red.) 2002. Czerwona lista zwierząt ginących i zagrożonych w Polsce. Suplement. Instytut Ochrony Przyrody PAN. Kraków.
- Głowaciński Z. 2001: Polska Czerwona Księga Zwierząt. PWRiL, Warszawa.
- Głowaciński Z., Nowacki J. 2004. Polska Czerwona Księga Zwierząt – Bezkręgowce. Instytut Ochrony Przyrody PAN, Kraków. (publikacja internetowa).

- Główny Inspektorat Ochrony Środowiska – Dane monitoringu przyrody uzyskane w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska.
- Gniot M. 2000: Ochrona bioróżnorodności w lesie gospodarczym. Las Polski 13-14.
- Gromadzki (red.). 2004. Ptaki. Poradnik ochrony siedlisk i gatunków Natura 2000 - podręcznik metodyczny. Ministerstwo Środowiska, Warszawa. T. 7 (cz. I).i T. 8 (cz. II).
- Gromadzki M. i in. Zakres ochrony ptaków i zasady gospodarowania na obszarach proponowanych do objęcia ochroną jako obszary specjalnej ochrony, powoływane w ramach systemu NATURA 2000 w Polsce. Zakład Ornitologii PAN.
- Gromadzki M., Błaszczowska B., Chylarecki P., Gromadzka J., Sikora A., Wieloch M., Wójcik B. 2002. Sieć ostoi ptaków w Polsce. Wdrażanie Dyrektywy Unii Europejskiej o Ochronie Dzikich Ptaków. OTOP, Gdańsk.
- Gromadzki M., Dyrz A., Głowaciński Z., Wieloch M. (red.) 1994. Ostoje ptaków w Polsce. OTOP, Bibl. Monitor. Środ., Gdańsk.
- Gromadzki M., Gromadzka J., Sikora A., Wieloch M., Wójcik B. 2002. Wielkość populacji i trendy liczebności wybranych gatunków ptaków lęgowych w Polsce w latach 1991-2002. ZO PAN, Gdańsk. Msc.
- Herbich J. (red.). 2004. Lasy i Bory. Poradnik ochrony siedlisk i gatunków Natura 2000 - podręcznik metodyczny. Ministerstwo Środowiska, Warszawa. T. 5.
- Instytut ochrony przyrody. PAN 2010. Optymalizacja wykorzystania zasobów sieci Natura 2000 dla zrównoważonego rozwoju w Karpatach
- Jędrzejewski W., Nowak S., Schmidt K., Jędrzejewska B. 2002. Wilk i ryś w Polsce – wyniki inwentaryzacji w 2001 roku. Kosmos 51: 491-499.
- Kapuściński R. 2000. Ochrona przyrody w lasach.
- Każmierczakowa R., Zarzycki K. et al, 2001. Polska czerwona księga roślin. Paprotniki i rośliny kwiatowe. PAN Instytut Botaniki im. W. Szafera, Instytut Ochrony Przyrody. Kraków.
- Klimaszewski K. 2007. Krajowy plan zarządzania gatunkiem traszka grzebieniasta (*Triturus cristatus*). Ministerstwo Środowiska, Warszawa.
- Komitet Ochrony Orłów w Olsztynie. Koordynator Regionu Małopolska – Wykaz gatunków strefowych nie mających wyznaczonych stref ochrony, w zasięgu RDLP w Krośnie.
- LP.2006-2007 r. Decyzja nr 63 Dyrektora Generalnego LP z dnia 7.08.2006 r. Powszechna inwentaryzacja gatunków roślin, zwierząt i innych organizmów, mających znaczenie wskaźnikowe przy ocenie stanu lasu i prognozowaniu zmian w ekosystemach leśnych.
- Matuszkiewicz J. M. 2007. Zespoły leśne Polski. PWN, Warszawa.
- Matuszkiewicz J. M. Geobotaniczne rozpoznanie tendencji rozwojowych zbiorowisk leśnych w wybranych regionach Polski. Monografie JG i PZ PAN 2007 r. z załącznika w zapisie numerycznym i Regionalne składy gatunkowych drzewostanów w typach siedliskowych lasu i zespołach leśnych.

- Ogólnopolska inwentaryzacja wilka i rysia w nadleśnictwach i parkach narodowych. Zakład Badania Ssaków PAN w Białowieży. <http://www.zbs.bialowieza.pl/wilkrys>
- Pawlaczyk P. Postulaty przyrodnicze dotyczące planowania gospodarki leśnej na obszarach Natura 2000 oraz gospodarki leśnej w chronionych siedliskach przyrodniczych i w siedliskach chronionych gatunków (w tym zainwentaryzowanych w ramach inwentaryzacji 2007).
- Pawlaczyk P. Strategiczna ocena oddziaływania na środowisko planu urządzenia lasu - jak zrobić to najlepiej.
- Poradnik ochrony siedlisk i gatunków Natura 2000 – podręcznik metodyczny, tom 5. Lasy i bory. Ministerstwo Środowiska, Warszawa 2004.
- Rąkowski G. i in. 2004. Parki krajobrazowe w Polsce. Instytut Ochrony Środowiska, Warszawa.
- RDOŚ w Rzeszowie, RKOP w Rzeszowie, 18.08.2010 r. Rejestr stref ochrony, miejsc rozrodu i regularnego przebywania zwierząt objętych ochroną gatunkową.
- Romanowski 2007. Krajowy plan ochrony gatunku wydra (*Lutra lutra*). Ministerstwo Środowiska, Warszawa.
- Zajac A., Zajac M. (Eds.) 2001. Atlas rozmieszczenia roślin naczyniowych w Polsce. - Distribution Atlas of Vascular Plants in Poland. Nakładem Pracowni Chorologii Komputerowej Instytutu Botaniki Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków - Edited by Laboratory of Computer Chorology, Institute of Botany, Jagiellonian University, Kraków.
- Zarzycki K., Trzeńska-Tacik H., Różański W., Szelaż Z., Wołek J., Korzeniak U., 2002. Ecological indicator values of vascular plants of Poland (Ekologiczne liczby wskaźnikowe roślin naczyniowych Polski). Seria: Biodiversity of Poland, Vol. 2. Pod redakcją Z. Mirka. W. Szafer Institute of Botany, Polish Academy of Sciences. Kraków.

7. ZAŁĄCZNIKI

Wykaz wyłączeń obejmujących siedliska przyrodnicze (>50% pow. pododdziału) na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Baligród

Kod siedliska przyrodniczego	Adres leśny	Wskazówka panująca	Pow [ha]
6510	04-01-1-01-40 -g -00	bez zabiegu	2,15
	04-01-1-01-59 -h -00	bez zabiegu	1,12
	04-01-1-02-139 -d -00	bez zabiegu	1,34
	04-01-1-02-202A -d -00	bez zabiegu	9,77
	04-01-1-02-203A -a -00	bez zabiegu	4,3
	04-01-1-02-203A -k -00	bez zabiegu	0,62
	04-01-1-07-100 -h -00	bez zabiegu	1,49
	04-01-1-07-88 -a -00	bez zabiegu	1,25
	04-01-1-07-98 -d -00	bez zabiegu	0,87
	04-01-1-08-13A -f -00	bez zabiegu	1,93
	04-01-1-08-31 -kx -00	bez zabiegu	1,52
	04-01-1-08-31 -tx -00	bez zabiegu	4,38
	04-01-2-09-137 -d -00	bez zabiegu	0,84
	04-01-2-09-137 -f -00	bez zabiegu	3,42
	04-01-2-09-137 -h -00	bez zabiegu	0,17
	04-01-2-09-138 -a -00	bez zabiegu	3,04
	04-01-2-09-139 -h -00	bez zabiegu	0,17
	04-01-2-09-142 -h -00	bez zabiegu	0,63
	04-01-2-10-79A -f -00	bez zabiegu	9,55
	04-01-2-10-79A -g -00	BRAK WSK	0,54
	04-01-2-10-79A -k -00	bez zabiegu	5,32
	04-01-2-10-79A -m -00	bez zabiegu	5,18
	04-01-2-10-79A -n -00	bez zabiegu	0,04
	04-01-2-10-89 -d -00	bez zabiegu	8,64
	04-01-2-10-89 -g -00	bez zabiegu	0,47
	04-01-2-10-89 -h -00	bez zabiegu	3,03
	04-01-2-10-94 -h -00	bez zabiegu	1,46
04-01-2-12-161B -c -00	bez zabiegu	1,79	
04-01-2-13-53 -b -00	bez zabiegu	2,47	
6510 ogółem			77,5
7230	04-01-1-04-199 -c -00	BRAK WSK	0,81
	04-01-1-04-210 -c -00	BRAK WSK	1,12
7230 ogółem			1,93
8150	04-01-1-02-123 -g -00	BRAK WSK	0,76
	04-01-1-02-130 -i -00	BRAK WSK	2,04
8150 ogółem			2,8
9110	04-01-1-01-38 -m -00	IVD	14,1
	04-01-1-01-40 -d -00	TP	3,7
	04-01-1-01-40 -i -00	IVD	11,78
	04-01-1-01-41 -a -00	IVD	6,11
	04-01-1-01-41 -d -00	BRAK WSK	10,37
	04-01-1-01-41 -f -00	IVD	13,01
	04-01-1-01-41 -i -00	IVD	2,25
	04-01-1-01-50 -c -00	IVD	25,63
	04-01-1-01-50 -d -00	IVD	3,54

Kod siedliska przyrodniczego	Adres leśny	Wskazówka panująca	Pow [ha]
	04-01-1-01-50 -l -00	BRAK WSK	7,65
	04-01-1-02-120 -r -00	IVD	4,76
	04-01-1-02-120A -c -00	BRAK WSK	3,23
	04-01-1-02-120A -h -00	IVD	6,4
	04-01-1-02-121 -c -00	BRAK WSK	12,69
	04-01-1-02-121 -f -00	IVD	8,14
	04-01-1-02-123 -i -00	BRAK WSK	2,35
	04-01-1-02-123 -r -00	BRAK WSK	1,59
	04-01-1-02-126 -h -00	BRAK WSK	7,14
	04-01-1-02-127 -c -00	IVD	7,62
	04-01-1-02-127 -l -00	IVD	4,34
	04-01-1-02-127 -m -00	TP	3,54
	04-01-1-02-128 -a -00	IVD	0,75
	04-01-1-02-128 -d -00	IVD	5,62
	04-01-1-02-128 -h -00	BRAK WSK	10,62
	04-01-1-02-128 -k -00	BRAK WSK	1,95
	04-01-1-02-129 -b -00	IVD	29,21
	04-01-1-02-129 -g -00	BRAK WSK	6,35
	04-01-1-02-138 -j -00	BRAK WSK	5,33
	04-01-1-02-139 -f -00	BRAK WSK	4,97
	04-01-1-02-139 -h -00	BRAK WSK	11,56
	04-01-1-02-139 -j -00	BRAK WSK	3,06
	04-01-1-02-140 -c -00	BRAK WSK	1,75
	04-01-1-02-140 -d -00	BRAK WSK	1,37
	04-01-1-02-140 -g -00	BRAK WSK	21,83
	04-01-1-02-140 -h -00	BRAK WSK	7,21
	04-01-1-02-140 -i -00	BRAK WSK	5,3
	04-01-1-02-140 -j -00	BRAK WSK	9,1
	04-01-1-02-141 -f -00	BRAK WSK	7,29
	04-01-1-02-141 -g -00	IVD	19,25
	04-01-1-02-141 -h -00	IVD	17,77
	04-01-1-02-141 -j -00	BRAK WSK	4,6
	04-01-1-02-147 -c -00	IVD	1,51
	04-01-1-03-62 -f -00	IVD	1,72
	04-01-1-03-67 -c -00	CW	10,51
	04-01-1-03-67 -h -00	BRAK WSK	1,24
	04-01-1-03-69 -d -00	BRAK WSK	3,35
	04-01-1-03-73 -g -00	IVD	1,54
	04-01-1-03-74 -h -00	IVD	1,54
	04-01-1-03-77 -b -00	IVD	18,11
	04-01-1-03-78 -b -00	IVD	29,93
	04-01-1-04-188 -d -00	IVD	12,06
	04-01-1-04-191 -a -00	IVD	7,16
	04-01-1-04-192 -b -00	IVD	10,12
	04-01-1-04-196 -f -00	IVD	15,55
	04-01-1-04-196A -i -00	IVD	6,29
	04-01-1-04-197 -c -00	TP	4,49
	04-01-1-04-197 -i -00	IVD	1,94
	04-01-1-04-197 -k -00	IVD	4,4
	04-01-1-04-205 -d -00	IVD	6,14

Kod siedliska przyrodniczego	Adres leśny	Wskazówka panująca	Pow [ha]
	04-01-1-04-206 -b -00	TP	3,71
	04-01-1-05-203 -h -00	IVD	9,49
	04-01-1-06-157 -c -00	IVD	17,64
	04-01-1-06-158 -b -00	IVD	16,93
	04-01-1-06-159 -c -00	IVD	21,88
	04-01-1-07-107 -c -00	IVD	1,7
	04-01-1-07-28 -b -00	TP	11,07
	04-01-1-07-91A -b -00	BRAK WSK	43,9
	04-01-1-07-92 -a -00	CW	36,27
	04-01-1-07-93 -b -00	TP	19,3
	04-01-1-07-93 -f -00	TP	3,43
	04-01-1-07-94 -c -00	IVD	17,84
	04-01-1-07-94 -f -00	BRAK WSK	7,7
	04-01-1-07-94 -g -00	TP	1,38
	04-01-1-07-95 -b -00	CP	1,74
	04-01-1-07-96 -c -00	TP	4,48
	04-01-1-07-97 -c -00	BRAK WSK	3,21
	04-01-1-07-97 -f -00	IVD	5,67
	04-01-1-07-97 -g -00	IVD	1,53
	04-01-1-07-98 -b -00	BRAK WSK	7,39
	04-01-1-07-98 -f -00	BRAK WSK	1,96
	04-01-1-07-99 -c -00	IVD	13,7
	04-01-1-08-16A -a -00	BRAK WSK	14,25
	04-01-1-08-16A -b -00	TP	2,89
	04-01-1-08-16A -f -00	BRAK WSK	2,53
	04-01-1-08-16A -g -00	BRAK WSK	4,61
	04-01-1-08-16A -i -00	TP	2,84
	04-01-2-09-127A -h -00	BRAK WSK	0,5
	04-01-2-09-142 -c -00	IVD	2,19
	04-01-2-09-142 -i -00	BRAK WSK	6,02
	04-01-2-09-143 -a -00	IVD	3,62
	04-01-2-09-143 -b -00	IVD	12,83
	04-01-2-09-145 -c -00	TP	4,17
	04-01-2-09-145 -g -00	IVD	3,47
	04-01-2-09-145A -c -00	TP	4,44
	04-01-2-09-148 -d -00	CP	12,31
	04-01-2-10-101 -b -00	IVD	4,93
	04-01-2-10-101 -c -00	IVD	4,58
	04-01-2-10-104 -c -00	IVD	6,21
	04-01-2-10-106 -a -00	IVD	9,19
	04-01-2-10-80 -b -00	BRAK WSK	37,35
	04-01-2-10-80 -c -00	BRAK WSK	1,3
	04-01-2-10-81 -f -00	IVD	13,45
	04-01-2-10-94 -a -00	TP	24,49
	04-01-2-10-94 -c -00	BRAK WSK	4,88
	04-01-2-10-94 -d -00	IVD	5,65
	04-01-2-11-111 -b -00	IVD	12,72
	04-01-2-11-111 -d -00	TP	7,43
	04-01-2-11-113 -d -00	IVD	19,46
	04-01-2-11-116 -c -00	IVD	1,06

Kod siedliska przyrodniczego	Adres leśny	Wskazówka panująca	Pow [ha]
	04-01-2-11-118 -i -00	IVD	2,76
	04-01-2-11-120 -g -00	IVD	12,08
	04-01-2-12-154 -g -00	BRAK WSK	6,67
	04-01-2-12-155 -c -00	TP	5,32
	04-01-2-12-46 -h -00	IVD	2,84
	04-01-2-12-46 -i -00	BRAK WSK	10,37
	04-01-2-12-47 -i -00	IVD	5,28
	04-01-2-12-47 -k -00	BRAK WSK	2,68
	04-01-2-13-36 -f -00	BRAK WSK	22,01
	04-01-2-13-44 -a -00	BRAK WSK	12,06
	04-01-2-13-44 -b -00	BRAK WSK	1,85
	04-01-2-13-45 -g -00	BRAK WSK	3,14
	04-01-2-13-49 -f -00	IVD	22,48
	04-01-2-13-50 -f -00	IVD	6,91
	04-01-2-13-57 -b -00	CP-P	15,13
	04-01-2-13-59 -i -00	IVD	2,24
	04-01-2-13-60 -c -00	BRAK WSK	9,33
	04-01-2-14-5 -a -00	IVD	49,29
	04-01-2-14-6 -g -00	IVD	8,33
9110	ogółem		1154,49
9130	04-01-1-01-32 -a -00	IVD	7,28
	04-01-1-01-32 -c -00	IVD	12,35
	04-01-1-01-32 -d -00	IVD	10,45
	04-01-1-01-32 -f -00	TP	1,29
	04-01-1-01-33 -a -00	IVD	9,98
	04-01-1-01-33 -b -00	IVD	18,48
	04-01-1-01-33 -c -00	IVD	5,1
	04-01-1-01-33 -d -00	IVD	3,55
	04-01-1-01-33 -f -00	TP	1,81
	04-01-1-01-33A -a -00	IVD	17,52
	04-01-1-01-33A -b -00	IVD	5,26
	04-01-1-01-33A -c -00	IVD	3,84
	04-01-1-01-33A -d -00	IVD	3,19
	04-01-1-01-33A -f -00	TP	12,49
	04-01-1-01-34 -b -00	IVD	18,45
	04-01-1-01-34 -c -00	IVD	8,76
	04-01-1-01-34A -a -00	IVD	3,34
	04-01-1-01-34A -b -00	IVD	26,27
	04-01-1-01-34A -d -00	IVD	6,81
	04-01-1-01-34A -f -00	IVD	5,09
	04-01-1-01-34A -g -00	IVD	14,1
	04-01-1-01-34A -h -00	IVD	2,99
	04-01-1-01-36 -b -00	IVD	24,12
	04-01-1-01-36 -c -00	BRAK WSK	5,31
	04-01-1-01-37 -a -00	IVD	33,19
	04-01-1-01-37 -f -00	IVD	1,42
	04-01-1-01-38 -r -00	IVD	1,14
	04-01-1-01-38 -s -00	IVD	9,12
	04-01-1-01-38 -t -00	TP	6,48
	04-01-1-01-39 -a -00	BRAK WSK	4,77

Kod siedliska przyrodniczego	Adres leśny	Wskazówka panująca	Pow [ha]
	04-01-1-01-39 -b -00	IVD	15,85
	04-01-1-01-39 -c -00	BRAK WSK	27,88
	04-01-1-01-40 -a -00	IVD	17,25
	04-01-1-01-41 -j -00	BRAK WSK	3,06
	04-01-1-01-41 -k -00	IVD	2,91
	04-01-1-01-42 -a -00	IVD	16,91
	04-01-1-01-42 -b -00	IVD	17,42
	04-01-1-01-42A -a -00	IVD	35,07
	04-01-1-01-42A -b -00	IVD	6,27
	04-01-1-01-42A -c -00	IVD	6,82
	04-01-1-01-43 -c -00	IVD	15,92
	04-01-1-01-43A -a -00	IVD	17,48
	04-01-1-01-44 -a -00	IVD	3,12
	04-01-1-01-44 -b -00	IVD	3
	04-01-1-01-44 -d -00	IVD	5,63
	04-01-1-01-44 -f -00	IVD	2,28
	04-01-1-01-44 -h -00	IVD	4,02
	04-01-1-01-44 -i -00	IVD	7,31
	04-01-1-01-44 -j -00	TW	2,41
	04-01-1-01-44 -k -00	TP	4,35
	04-01-1-01-44 -l -00	IVD	1,82
	04-01-1-01-45 -a -00	IVD	7,86
	04-01-1-01-45 -b -00	TP	2,72
	04-01-1-01-45 -c -00	TP	17,91
	04-01-1-01-45 -d -00	IVD	4,45
	04-01-1-01-45 -f -00	BRAK WSK	10,03
	04-01-1-01-46 -a -00	BRAK WSK	10,83
	04-01-1-01-46 -b -00	IVD	13,46
	04-01-1-01-46 -d -00	IVD	2,56
	04-01-1-01-46 -f -00	IVD	16,26
	04-01-1-01-46 -g -00	CP	2,19
	04-01-1-01-46 -h -00	IVD	1,77
	04-01-1-01-46 -i -00	IVD	18,44
	04-01-1-01-46 -j -00	BRAK WSK	4,41
	04-01-1-01-46 -k -00	BRAK WSK	0,91
	04-01-1-01-47 -a -00	IVD	12,69
	04-01-1-01-47 -d -00	BRAK WSK	14,78
	04-01-1-01-47 -f -00	IVD	9,87
	04-01-1-01-47 -g -00	BRAK WSK	1,89
	04-01-1-01-48 -a -00	IVD	26
	04-01-1-01-48 -b -00	BRAK WSK	3,02
	04-01-1-01-48 -c -00	BRAK WSK	9,07
	04-01-1-01-49 -a -00	IVD	45,66
	04-01-1-01-49 -d -00	BRAK WSK	0,99
	04-01-1-01-49 -f -00	BRAK WSK	0,22
	04-01-1-01-51 -a -00	IVD	35,76
	04-01-1-01-51 -b -00	BRAK WSK	9,41
	04-01-1-01-52 -a -00	IVD	3,92
	04-01-1-01-52 -b -00	BRAK WSK	14,84
	04-01-1-01-52 -c -00	IVD	19,37

Kod siedliska przyrodniczego	Adres leśny	Wskazówka panująca	Pow [ha]
	04-01-1-01-52 -d -00	IVD	20,13
	04-01-1-01-52 -f -00	BRAK WSK	0,15
	04-01-1-01-53 -a -00	BRAK WSK	18,29
	04-01-1-01-53 -b -00	IVD	7,41
	04-01-1-01-53 -c -00	CP	1,87
	04-01-1-01-54 -a -00	IVD	3,71
	04-01-1-01-54 -b -00	IVD	17,59
	04-01-1-01-54 -f -00	BRAK WSK	0,97
	04-01-1-01-54 -i -00	IVD	21,77
	04-01-1-01-54 -l -00	IVD	1,16
	04-01-1-01-54 -m -00	IVD	1,29
	04-01-1-01-54 -n -00	BRAK WSK	0,1
	04-01-1-01-55 -a -00	IVD	2,6
	04-01-1-01-55 -c -00	IVD	32,46
	04-01-1-01-57 -a -00	IVD	15,09
	04-01-1-01-57 -b -00	IVD	16,11
	04-01-1-01-57A -a -00	IVD	1,34
	04-01-1-01-57A -b -00	CW	14,58
	04-01-1-01-57A -d -00	IVD	8,4
	04-01-1-01-58 -a -00	BRAK WSK	0,32
	04-01-1-01-58 -b -00	IVD	7,05
	04-01-1-01-58 -c -00	BRAK WSK	30,87
	04-01-1-01-58 -d -00	TP	0,61
	04-01-1-01-59 -a -00	BRAK WSK	6,52
	04-01-1-01-59 -b -00	IVD	21,9
	04-01-1-01-60 -a -00	BRAK WSK	14,81
	04-01-1-01-60 -b -00	IVD	6,83
	04-01-1-01-60 -h -00	BRAK WSK	0,51
	04-01-1-01-60 -i -00	IVD	7,49
	04-01-1-01-60A -a -00	BRAK WSK	18,15
	04-01-1-01-60A -b -00	IVD	3,87
	04-01-1-01-60A -g -00	IVD	5,14
	04-01-1-01-61 -a -00	BRAK WSK	12,58
	04-01-1-01-61 -b -00	IVD	9,82
	04-01-1-01-61 -c -00	IVD	5,84
	04-01-1-02-105 -a -00	TP	26,94
	04-01-1-02-105 -b -00	IVD	18,55
	04-01-1-02-105 -d -00	IVD	7,1
	04-01-1-02-106 -a -00	IVD	30,17
	04-01-1-02-106 -b -00	IVD	23,36
	04-01-1-02-106 -g -00	BRAK WSK	1,01
	04-01-1-02-106 -h -00	BRAK WSK	1,43
	04-01-1-02-106 -j -00	BRAK WSK	16,1
	04-01-1-02-118 -b -00	IVD	22,19
	04-01-1-02-118 -c -00	IVD	9,52
	04-01-1-02-118 -d -00	IVD	4,58
	04-01-1-02-119 -a -00	TW	1,2
	04-01-1-02-119 -b -00	IVD	35,92
	04-01-1-02-120 -a -00	BRAK WSK	1,7
	04-01-1-02-120 -d -00	IVD	4,17

Kod siedliska przyrodniczego	Adres leśny	Wskazówka panująca	Pow [ha]
	04-01-1-02-120 -f -00	IVD	6,83
	04-01-1-02-120 -g -00	IVD	10,16
	04-01-1-02-120 -i -00	BRAK WSK	5,01
	04-01-1-02-120A -a -00	IVD	8,2
	04-01-1-02-120A -b -00	IVD	3,03
	04-01-1-02-121 -a -00	IVD	26,4
	04-01-1-02-121 -g -00	BRAK WSK	6,64
	04-01-1-02-122 -a -00	IVD	30,41
	04-01-1-02-122A -a -00	IVD	3,8
	04-01-1-02-123 -a -00	IVD	7,89
	04-01-1-02-123 -b -00	IVD	2,4
	04-01-1-02-123 -c -00	IVD	15,09
	04-01-1-02-123 -d -00	BRAK WSK	11,15
	04-01-1-02-123 -h -00	BRAK WSK	4
	04-01-1-02-123 -s -00	BRAK WSK	2,02
	04-01-1-02-123 -w -00	BRAK WSK	2,12
	04-01-1-02-124 -c -00	TP	7,41
	04-01-1-02-124 -d -00	CP-P	2,21
	04-01-1-02-124 -f -00	TW	0,8
	04-01-1-02-124 -g -00	IVD	4,98
	04-01-1-02-125 -d -00	IVD	15,6
	04-01-1-02-125A -a -00	IVD	26,58
	04-01-1-02-126 -b -00	IVD	10,51
	04-01-1-02-126 -c -00	IVD	6,1
	04-01-1-02-126 -d -00	BRAK WSK	6,6
	04-01-1-02-127 -a -00	IVD	5,08
	04-01-1-02-127 -d -00	IVD	5,4
	04-01-1-02-127 -f -00	IVD	8,38
	04-01-1-02-127 -g -00	TP	8,45
	04-01-1-02-127 -h -00	IVD	6,88
	04-01-1-02-127 -j -00	BRAK WSK	3,5
	04-01-1-02-128 -f -00	IVD	10,72
	04-01-1-02-128 -j -00	BRAK WSK	1,76
	04-01-1-02-129 -j -00	IVD	2,87
	04-01-1-02-130 -c -00	IVD	33,03
	04-01-1-02-131 -a -00	IVD	25,66
	04-01-1-02-131 -b -00	IVD	32,15
	04-01-1-02-138 -b -00	BRAK WSK	8,09
	04-01-1-02-138 -c -00	BRAK WSK	1,46
	04-01-1-02-138 -d -00	BRAK WSK	8,53
	04-01-1-02-138 -f -00	IVD	1,51
	04-01-1-02-138 -g -00	BRAK WSK	8,21
	04-01-1-02-139 -g -00	BRAK WSK	12,03
	04-01-1-02-139 -i -00	BRAK WSK	1,76
	04-01-1-02-139 -k -00	BRAK WSK	3,45
	04-01-1-02-141 -k -00	IVD	6,56
	04-01-1-02-142 -a -00	TP	28,83
	04-01-1-02-142 -c -00	IVD	8,9
	04-01-1-02-143 -f -00	IVD	9,76
	04-01-1-02-143 -g -00	PIEL	2,36

Kod siedliska przyrodniczego	Adres leśny	Wskazówka panująca	Pow [ha]
	04-01-1-02-143 -h -00	IVD	21,15
	04-01-1-02-143 -i -00	BRAK WSK	1,52
	04-01-1-02-144 -b -00	IVD	18,67
	04-01-1-02-144A -c -00	IVD	22,49
	04-01-1-02-145 -b -00	IVD	17,47
	04-01-1-02-145 -d -00	IVD	4,99
	04-01-1-02-147 -d -00	BRAK WSK	29,54
	04-01-1-02-147 -g -00	IVD	10,38
	04-01-1-02-147 -h -00	BRAK WSK	2,02
	04-01-1-02-148 -b -00	IVD	29,86
	04-01-1-02-148 -c -00	BRAK WSK	3,59
	04-01-1-02-201A -b -00	IVD	6,34
	04-01-1-02-201A -d -00	TW	3,23
	04-01-1-02-203A -d -00	TP	9,07
	04-01-1-02-203A -i -00	IVD	9,05
	04-01-1-03-162 -c -00	IVD	4,7
	04-01-1-03-162 -f -00	IVD	32,21
	04-01-1-03-163 -j -00	IVD	13,74
	04-01-1-03-163 -x -00	IVD	3,21
	04-01-1-03-164 -a -00	IVD	29,42
	04-01-1-03-165 -a -00	IVD	7,38
	04-01-1-03-165 -b -00	IVD	10,23
	04-01-1-03-165A -a -00	IVD	36,25
	04-01-1-03-179 -a -00	TP	20,24
	04-01-1-03-179 -c -00	TP	13,87
	04-01-1-03-179 -d -00	BRAK WSK	3,96
	04-01-1-03-180 -a -00	TP	24,75
	04-01-1-03-180 -b -00	BRAK WSK	4,82
	04-01-1-03-181 -a -00	IVD	38,01
	04-01-1-03-181 -c -00	BRAK WSK	6,01
	04-01-1-03-182 -a -00	IVD	19,2
	04-01-1-03-182 -c -00	BRAK WSK	2,51
	04-01-1-03-56 -a -00	IVD	39,65
	04-01-1-03-56 -b -00	TP	2,68
	04-01-1-03-56 -c -00	BRAK WSK	4,39
	04-01-1-03-62 -b -00	BRAK WSK	14,51
	04-01-1-03-62 -c -00	IVD	19,98
	04-01-1-03-63 -a -00	TP	9,31
	04-01-1-03-63 -b -00	IVD	31,24
	04-01-1-03-64 -a -00	BRAK WSK	41,03
	04-01-1-03-65 -a -00	IVD	11,67
	04-01-1-03-65 -c -00	IVD	16,79
	04-01-1-03-66 -b -00	BRAK WSK	35,94
	04-01-1-03-67 -a -00	BRAK WSK	25,45
	04-01-1-03-67A -b -00	BRAK WSK	6,82
	04-01-1-03-67A -c -00	BRAK WSK	6,54
	04-01-1-03-67A -d -00	IVD	13,23
	04-01-1-03-67A -f -00	IVD	2,62
	04-01-1-03-68 -a -00	TP	9,58
	04-01-1-03-68 -b -00	BRAK WSK	18,17

Kod siedliska przyrodniczego	Adres leśny	Wskazówka panująca	Pow [ha]
	04-01-1-03-69 -a -00	BRAK WSK	26,73
	04-01-1-03-69 -c -00	BRAK WSK	5,84
	04-01-1-03-70 -a -00	IVD	40,47
	04-01-1-03-70 -b -00	IVDU	11,61
	04-01-1-03-71 -a -00	IVD	37,63
	04-01-1-03-72 -a -00	BRAK WSK	37,93
	04-01-1-03-72 -c -00	BRAK WSK	0,61
	04-01-1-03-73 -a -00	IVD	31,85
	04-01-1-03-73 -b -00	IVD	4,97
	04-01-1-03-74 -a -00	IVD	4,54
	04-01-1-03-74 -c -00	IVD	5,6
	04-01-1-03-74 -f -00	IVD	6,67
	04-01-1-03-75 -a -00	IVD	8,17
	04-01-1-03-75 -d -00	IVD	7,65
	04-01-1-03-76 -b -00	IVD	40,47
	04-01-1-03-79 -b -00	IVD	14,12
	04-01-1-03-79 -d -00	IVD	1,34
	04-01-1-03-80 -b -00	IVD	11,11
	04-01-1-03-80 -d -00	IVD	19,79
	04-01-1-03-81 -b -00	IVD	28,79
	04-01-1-03-82 -a -00	IVD	7,21
	04-01-1-03-82 -b -00	TP	11,32
	04-01-1-03-82 -g -00	TP	7,05
	04-01-1-03-82 -h -00	TP	0,42
	04-01-1-03-82 -i -00	TP	3,8
	04-01-1-03-82 -k -00	IVD	0,67
	04-01-1-03-82 -l -00	TP	1,31
	04-01-1-03-82 -m -00	TP	1,14
	04-01-1-03-82 -n -00	TP	1,52
	04-01-1-03-82 -o -00	BRAK WSK	1,22
	04-01-1-03-82 -p -00	BRAK WSK	1,23
	04-01-1-03-82 -r -00	BRAK WSK	1,53
	04-01-1-03-82 -s -00	TP	0,9
	04-01-1-03-83 -b -00	IVD	17,64
	04-01-1-03-83 -c -00	BRAK WSK	3,11
	04-01-1-03-84 -a -00	IVD	37,35
	04-01-1-03-85 -c -00	IVD	9,79
	04-01-1-03-86 -a -00	IVD	16,74
	04-01-1-03-86 -b -00	BRAK WSK	1,86
	04-01-1-03-86 -c -00	IVD	8,08
	04-01-1-04-188 -b -00	BRAK WSK	1,43
	04-01-1-04-188 -c -00	IVD	13,19
	04-01-1-04-189 -d -00	IVD	34,21
	04-01-1-04-190 -a -00	IVD	5,14
	04-01-1-04-190 -c -00	IVD	17,18
	04-01-1-04-190 -d -00	IVD	7,39
	04-01-1-04-191 -c -00	IVD	28,68
	04-01-1-04-192 -a -00	IVD	28,83
	04-01-1-04-193 -k -00	IVD	18,85
	04-01-1-04-193 -l -00	IVD	6,85

Kod siedliska przyrodniczego	Adres leśny	Wskazówka panująca	Pow [ha]
	04-01-1-04-194 -d -00	IVD	34,04
	04-01-1-04-195 -a -00	IVD	37,52
	04-01-1-04-195 -g -00	TP	8,93
	04-01-1-04-195 -h -00	BRAK WSK	1,13
	04-01-1-04-195 -i -00	CP	1,07
	04-01-1-04-195A -d -00	IVD	7,21
	04-01-1-04-195A -f -00	BRAK WSK	9,93
	04-01-1-04-196 -b -00	IVD	12,39
	04-01-1-04-196A -b -00	IVD	4,48
	04-01-1-04-196A -c -00	IVD	28,47
	04-01-1-04-196A -d -00	TP	4,7
	04-01-1-04-197 -a -00	IVD	14,47
	04-01-1-04-197 -g -00	IVD	17,08
	04-01-1-04-197 -j -00	TP	1,64
	04-01-1-04-198 -b -00	IVD	41,93
	04-01-1-04-199 -a -00	IVD	46,62
	04-01-1-04-199 -d -00	BRAK WSK	19,68
	04-01-1-04-200 -b -00	IVD	25,54
	04-01-1-04-200 -c -00	BRAK WSK	10,72
	04-01-1-04-205 -b -00	IVD	41,51
	04-01-1-04-206 -c -00	BRAK WSK	39,7
	04-01-1-04-206 -g -00	TP	8,3
	04-01-1-04-206 -j -00	BRAK WSK	3,61
	04-01-1-04-207 -a -00	IVD	39,94
	04-01-1-04-207 -c -00	BRAK WSK	2,37
	04-01-1-04-208 -b -00	IVD	7,34
	04-01-1-04-208 -c -00	IVD	30,83
	04-01-1-04-208 -d -00	CP	1,06
	04-01-1-04-208 -f -00	BRAK WSK	1,71
	04-01-1-04-208 -j -00	IVD	5,03
	04-01-1-04-209 -a -00	IVD	34,08
	04-01-1-04-209 -d -00	BRAK WSK	11,36
	04-01-1-04-210 -a -00	TP	3,13
	04-01-1-04-210 -b -00	IVD	39,89
	04-01-1-04-210 -h -00	BRAK WSK	7,84
	04-01-1-04-211 -b -00	IVD	32,51
	04-01-1-04-211 -c -00	IVD	21,37
	04-01-1-04-211 -f -00	BRAK WSK	10,61
	04-01-1-04-212 -a -00	IVD	14,53
	04-01-1-04-212 -c -00	IVD	6,5
	04-01-1-04-212 -d -00	BRAK WSK	7,85
	04-01-1-04-213 -a -00	IVD	31,65
	04-01-1-04-213 -b -00	IVD	14,87
	04-01-1-04-213 -c -00	BRAK WSK	7,6
	04-01-1-04-214 -a -00	IVD	18,13
	04-01-1-04-214 -b -00	BRAK WSK	10,81
	04-01-1-04-214 -c -00	BRAK WSK	1,47
	04-01-1-04-214A -a -00	BRAK WSK	29,38
	04-01-1-04-214A -b -00	BRAK WSK	0,3
	04-01-1-04-214A -c -00	BRAK WSK	7,59

Kod siedliska przyrodniczego	Adres leśny	Wskazówka panująca	Pow [ha]
	04-01-1-05-132 -a -00	IVD	24,81
	04-01-1-05-132 -b -00	IVD	12,8
	04-01-1-05-132 -d -00	IVD	9,22
	04-01-1-05-133 -a -00	IVD	6,24
	04-01-1-05-133 -c -00	IVD	40,51
	04-01-1-05-134 -a -00	IVD	28,38
	04-01-1-05-135 -a -00	IVD	17,26
	04-01-1-05-135A -a -00	IVD	28,6
	04-01-1-05-136 -b -00	IVD	8,63
	04-01-1-05-137 -b -00	IVD	35,78
	04-01-1-05-166 -c -00	IVD	8,71
	04-01-1-05-166 -d -00	IVD	15,53
	04-01-1-05-167 -a -00	IVD	67,24
	04-01-1-05-183 -h -00	IVD	4,14
	04-01-1-05-183A -a -00	IVD	11,48
	04-01-1-05-183A -b -00	IVD	15,25
	04-01-1-05-183A -d -00	IVD	22,77
	04-01-1-05-183A -f -00	TP	5,31
	04-01-1-05-184 -a -00	IVD	29,11
	04-01-1-05-185 -a -00	IVD	53,78
	04-01-1-05-185 -d -00	BRAK WSK	4,81
	04-01-1-05-186 -a -00	IVD	60,89
	04-01-1-05-186 -c -00	BRAK WSK	5,39
	04-01-1-05-187 -a -00	IVD	16,4
	04-01-1-05-187 -b -00	BRAK WSK	10,68
	04-01-1-05-187 -c -00	BRAK WSK	0,28
	04-01-1-05-201 -a -00	IVD	50,91
	04-01-1-05-202 -b -00	IVD	56,73
	04-01-1-05-203 -a -00	IVD	29,37
	04-01-1-05-203 -c -00	IVD	6,65
	04-01-1-05-204 -c -00	IVD	6,13
	04-01-1-05-215 -a -00	IVD	22,41
	04-01-1-05-215 -d -00	BRAK WSK	9,67
	04-01-1-05-215 -f -00	BRAK WSK	0,38
	04-01-1-05-216 -b -00	IVD	6,75
	04-01-1-05-216 -c -00	IVD	44,35
	04-01-1-05-216 -f -00	BRAK WSK	14,86
	04-01-1-05-217 -b -00	IVD	32,9
	04-01-1-05-217 -c -00	BRAK WSK	11,31
	04-01-1-05-218 -b -00	IVD	24,12
	04-01-1-05-218 -c -00	TP	3,8
	04-01-1-05-218 -d -00	IVD	12,84
	04-01-1-05-218 -g -00	IVD	3,85
	04-01-1-05-218 -i -00	BRAK WSK	4,47
	04-01-1-05-219 -a -00	IVD	3,32
	04-01-1-05-219 -c -00	IVD	39,69
	04-01-1-05-219 -d -00	BRAK WSK	4,73
	04-01-1-05-220 -a -00	IVD	14,46
	04-01-1-05-220 -c -00	IVD	30,67
	04-01-1-05-220 -g -00	BRAK WSK	6,29

Kod siedliska przyrodniczego	Adres leśny	Wskazówka panująca	Pow [ha]
	04-01-1-05-221 -a -00	BRAK WSK	1,39
	04-01-1-05-221 -d -00	IVD	31,72
	04-01-1-05-221 -f -00	BRAK WSK	32,2
	04-01-1-05-221 -g -00	IVD	11,82
	04-01-1-05-222 -a -00	TP	39,63
	04-01-1-05-222 -c -00	BRAK WSK	5,69
	04-01-1-06-145A -c -00	IVD	30,73
	04-01-1-06-145A -g -00	IVD	3,15
	04-01-1-06-145A -i -00	BRAK WSK	1
	04-01-1-06-146 -a -00	IVD	31,68
	04-01-1-06-147A -b -00	IVD	5,69
	04-01-1-06-147A -c -00	CP	16
	04-01-1-06-147A -f -00	IVD	13,35
	04-01-1-06-149 -a -00	CP	10,31
	04-01-1-06-149 -b -00	IVD	32,68
	04-01-1-06-149 -c -00	CP	3,31
	04-01-1-06-149 -f -00	IVD	8,04
	04-01-1-06-149 -g -00	IVD	3,72
	04-01-1-06-150 -i -00	CP	1,29
	04-01-1-06-150 -o -00	IVD	4,94
	04-01-1-06-152 -a -00	TP	17,72
	04-01-1-06-153 -b -00	IVD	12,18
	04-01-1-06-154 -a -00	IVD	51,94
	04-01-1-06-154 -b -00	CP	2,21
	04-01-1-06-155 -a -00	IVD	44,57
	04-01-1-06-156 -b -00	IVD	20,92
	04-01-1-06-156A -c -00	BRAK WSK	3,24
	04-01-1-06-156A -f -00	IVD	2,33
	04-01-1-06-157 -i -00	IVD	2,22
	04-01-1-06-158 -d -00	IVD	5,89
	04-01-1-06-159 -g -00	IVD	3,16
	04-01-1-06-160 -b -00	IVD	20,16
	04-01-1-06-160 -d -00	IVD	33,07
	04-01-1-06-161 -d -00	IVD	29,97
	04-01-1-06-168 -a -00	IVD	46,23
	04-01-1-06-168 -c -00	bez zabiegu	0,5
	04-01-1-06-168 -d -00	BRAK WSK	3,02
	04-01-1-06-168 -f -00	bez zabiegu	0,09
	04-01-1-06-169 -a -00	IVD	46,71
	04-01-1-06-169 -c -00	BRAK WSK	9,65
	04-01-1-06-170 -a -00	IVD	40,26
	04-01-1-06-170 -b -00	BRAK WSK	3,21
	04-01-1-06-171 -a -00	IVD	35,94
	04-01-1-06-171 -b -00	BRAK WSK	4,89
	04-01-1-06-172 -c -00	IVD	30,57
	04-01-1-06-172 -d -00	BRAK WSK	5,58
	04-01-1-06-173 -a -00	IVD	36,46
	04-01-1-06-173 -c -00	BRAK WSK	8,24
	04-01-1-06-174 -a -00	IVD	33,12
	04-01-1-06-174 -b -00	BRAK WSK	6,65

Kod siedliska przyrodniczego	Adres leśny	Wskazówka panująca	Pow [ha]
	04-01-1-06-175 -a -00	IVD	10,45
	04-01-1-06-175 -b -00	IVD	43,22
	04-01-1-06-175 -d -00	BRAK WSK	2,09
	04-01-1-06-176 -a -00	IVD	54,69
	04-01-1-06-176 -b -00	BRAK WSK	6,48
	04-01-1-06-177 -a -00	BRAK WSK	32,29
	04-01-1-06-177 -b -00	BRAK WSK	6,34
	04-01-1-06-177A -a -00	IVD	43,37
	04-01-1-06-178 -a -00	IVD	29,41
	04-01-1-06-178 -b -00	BRAK WSK	0,23
	04-01-1-07-100 -a -00	IVD	15,42
	04-01-1-07-100 -b -00	BRAK WSK	5,39
	04-01-1-07-100 -c -00	BRAK WSK	2,01
	04-01-1-07-100 -d -00	TP	13,06
	04-01-1-07-100 -f -00	IVD	1,43
	04-01-1-07-101 -a -00	TP	17,47
	04-01-1-07-101 -b -00	BRAK WSK	2,39
	04-01-1-07-101 -c -00	IVD	17,29
	04-01-1-07-101 -d -00	PIEL	6,38
	04-01-1-07-102 -a -00	BRAK WSK	17,38
	04-01-1-07-102 -b -00	BRAK WSK	3,23
	04-01-1-07-102 -c -00	IVD	2,28
	04-01-1-07-102 -f -00	TP	2,25
	04-01-1-07-102 -g -00	BRAK WSK	0,36
	04-01-1-07-102 -h -00	BRAK WSK	0,48
	04-01-1-07-102 -i -00	BRAK WSK	1,35
	04-01-1-07-102 -k -00	BRAK WSK	0,17
	04-01-1-07-104 -a -00	IVD	43,81
	04-01-1-07-104 -b -00	BRAK WSK	7,57
	04-01-1-07-109 -b -00	IVD	18,88
	04-01-1-07-109 -h -00	BRAK WSK	16,78
	04-01-1-07-109 -i -00	BRAK WSK	6,75
	04-01-1-07-109A -a -00	BRAK WSK	1,94
	04-01-1-07-109A -d -00	BRAK WSK	17,37
	04-01-1-07-109A -f -00	BRAK WSK	2,95
	04-01-1-07-110 -a -00	IVD	2,97
	04-01-1-07-112 -a -00	BRAK WSK	29,54
	04-01-1-07-113 -a -00	IVD	45,87
	04-01-1-07-114 -a -00	IVD	56,24
	04-01-1-07-115 -b -00	IVD	41,65
	04-01-1-07-116 -a -00	CP	4,71
	04-01-1-07-116 -b -00	IVD	22,61
	04-01-1-07-116 -c -00	IVD	4,83
	04-01-1-07-117 -a -00	TP	16,28
	04-01-1-07-117 -b -00	IVD	19,27
	04-01-1-07-117 -c -00	BRAK WSK	4,77
	04-01-1-07-26 -a -00	IVD	33,15
	04-01-1-07-26 -d -00	TP	10,63
	04-01-1-07-26 -i -00	CP	2,46
	04-01-1-07-26 -j -00	BRAK WSK	2,3

Kod siedliska przyrodniczego	Adres leśny	Wskazówka panująca	Pow [ha]
	04-01-1-07-27 -a -00	IVD	4,37
	04-01-1-07-27 -b -00	TP	12,27
	04-01-1-07-27 -c -00	IVD	4,23
	04-01-1-07-29 -c -00	IVD	2,76
	04-01-1-07-29 -f -00	CP	6,4
	04-01-1-07-29 -g -00	ODN-LUK	1,13
	04-01-1-07-30 -c -00	IVD	13,84
	04-01-1-07-87 -b -00	BRAK WSK	0,76
	04-01-1-07-87 -c -00	BRAK WSK	2,49
	04-01-1-07-88 -c -00	IVD	4
	04-01-1-07-88 -d -00	BRAK WSK	4,07
	04-01-1-07-89 -b -00	TP	20,49
	04-01-1-07-90 -c -00	BRAK WSK	2,88
	04-01-1-07-90 -g -00	IVD	3,26
	04-01-1-07-90 -i -00	IVD	3,34
	04-01-1-07-91 -c -00	TP	2,24
	04-01-1-07-91A -a -00	IVD	6,62
	04-01-1-07-93 -c -00	TP	2,47
	04-01-1-07-95 -d -00	BRAK WSK	4,2
	04-01-1-07-96 -a -00	BRAK WSK	10,18
	04-01-1-07-97 -b -00	BRAK WSK	2,56
	04-01-1-07-97 -i -00	BRAK WSK	12,72
	04-01-1-07-99 -b -00	BRAK WSK	2,86
	04-01-1-08-1 -b -00	IVD	3,9
	04-01-1-08-1 -c -00	TP	1,86
	04-01-1-08-1 -d -00	IVD	3,69
	04-01-1-08-10 -b -00	IVD	8,79
	04-01-1-08-10 -c -00	BRAK WSK	12,29
	04-01-1-08-11 -a -00	IVD	1,31
	04-01-1-08-11 -b -00	TP	50,88
	04-01-1-08-11 -c -00	IVD	13,32
	04-01-1-08-11 -f -00	TP	1,21
	04-01-1-08-11 -g -00	TP	0,51
	04-01-1-08-12 -b -00	BRAK WSK	3,15
	04-01-1-08-12 -c -00	IVD	6,81
	04-01-1-08-12 -f -00	IVD	10
	04-01-1-08-12 -g -00	BRAK WSK	1,31
	04-01-1-08-13 -b -00	IVD	10,27
	04-01-1-08-13 -d -00	IVD	3,61
	04-01-1-08-13 -f -00	TP	1,65
	04-01-1-08-13 -g -00	IVD	24,06
	04-01-1-08-13B -b -00	IVD	7,88
	04-01-1-08-14 -b -00	TP	1,39
	04-01-1-08-15 -a -00	BRAK WSK	3,22
	04-01-1-08-15 -b -00	IVD	9,3
	04-01-1-08-15 -d -00	IVD	6,66
	04-01-1-08-16 -a -00	TP	3,5
	04-01-1-08-16 -c -00	IVD	3,05
	04-01-1-08-16 -d -00	IVD	2,93
	04-01-1-08-16 -f -00	BRAK WSK	4,37

Kod siedliska przyrodniczego	Adres leśny	Wskazówka panująca	Pow [ha]
	04-01-1-08-17 -a -00	IVD	4,62
	04-01-1-08-17 -b -00	BRAK WSK	6,54
	04-01-1-08-18 -a -00	BRAK WSK	23,62
	04-01-1-08-18 -b -00	IVD	9,61
	04-01-1-08-19 -a -00	TP	4,36
	04-01-1-08-19 -b -00	IVD	30,27
	04-01-1-08-19 -d -00	IVD	12,22
	04-01-1-08-2 -c -00	IVD	10,75
	04-01-1-08-2 -f -00	IVD	0,95
	04-01-1-08-2 -g -00	TP	10,09
	04-01-1-08-2 -h -00	IVD	4,58
	04-01-1-08-2 -i -00	IVD	5,26
	04-01-1-08-2 -k -00	IVD	10,64
	04-01-1-08-2 -n -00	IVD	7,08
	04-01-1-08-2 -o -00	IVD	1,36
	04-01-1-08-2 -p -00	IVD	2,62
	04-01-1-08-20 -a -00	TP	38,92
	04-01-1-08-20 -b -00	TP	3,34
	04-01-1-08-20 -c -00	IVD	1,03
	04-01-1-08-21 -a -00	BRAK WSK	2,37
	04-01-1-08-21 -b -00	CP	23,71
	04-01-1-08-21 -c -00	CP	4,88
	04-01-1-08-22 -a -00	TP	30,43
	04-01-1-08-22 -b -00	IVD	3,88
	04-01-1-08-22 -c -00	IVD	0,94
	04-01-1-08-23 -a -00	BRAK WSK	2,78
	04-01-1-08-23 -b -00	BRAK WSK	2,43
	04-01-1-08-23 -c -00	BRAK WSK	5,01
	04-01-1-08-23 -d -00	BRAK WSK	1,33
	04-01-1-08-23 -f -00	TP	10,65
	04-01-1-08-23 -g -00	IVD	8,26
	04-01-1-08-24 -a -00	BRAK WSK	14,58
	04-01-1-08-24 -b -00	IVD	25,65
	04-01-1-08-24 -c -00	BRAK WSK	3,9
	04-01-1-08-25 -c -00	TP	2,42
	04-01-1-08-25 -f -00	IVD	19,93
	04-01-1-08-25 -g -00	IVD	1,85
	04-01-1-08-25 -h -00	BRAK WSK	0,14
	04-01-1-08-3 -b -00	IVD	10,41
	04-01-1-08-3 -c -00	BRAK WSK	2,98
	04-01-1-08-3 -d -00	BRAK WSK	3,37
	04-01-1-08-31 -bx -00	BRAK WSK	0,89
	04-01-1-08-31 -cx -00	BRAK WSK	1,63
	04-01-1-08-31 -fx -00	BRAK WSK	1,06
	04-01-1-08-31 -x -00	BRAK WSK	1,17
	04-01-1-08-31 -z -00	BRAK WSK	1,84
	04-01-1-08-4 -a -00	IVD	5,94
	04-01-1-08-4 -b -00	BRAK WSK	10,06
	04-01-1-08-4 -c -00	IVD	10,99
	04-01-1-08-4 -d -00	TP	2,81

Kod siedliska przyrodniczego	Adres leśny	Wskazówka panująca	Pow [ha]
	04-01-1-08-4 -f -00	IVD	16,42
	04-01-1-08-5 -b -00	IVD	3,45
	04-01-1-08-5 -c -00	IVD	4,03
	04-01-1-08-5 -d -00	IVD	15,99
	04-01-1-08-5 -f -00	IVD	5,54
	04-01-1-08-5 -g -00	TP	8,7
	04-01-1-08-5 -h -00	TP	2,21
	04-01-1-08-6 -a -00	IVD	1,99
	04-01-1-08-6 -b -00	IVD	15,58
	04-01-1-08-6 -c -00	IVD	9,74
	04-01-1-08-7 -a -00	IVD	32,06
	04-01-1-08-8 -b -00	TP	3,87
	04-01-1-08-9 -a -00	IVD	23,24
	04-01-2-09-127A -c -00	IVD	12,14
	04-01-2-09-128 -b -00	IVD	11,23
	04-01-2-09-128 -c -00	TP	5,14
	04-01-2-09-128A -c -00	IVD	3,27
	04-01-2-09-129 -d -00	TP	8,86
	04-01-2-09-130 -a -00	IVD	4,47
	04-01-2-09-130 -c -00	IVD	15,05
	04-01-2-09-130 -d -00	TP	3,59
	04-01-2-09-130 -i -00	TP	3,6
	04-01-2-09-131 -f -00	IVD	14,62
	04-01-2-09-131 -h -00	IVD	6,44
	04-01-2-09-132 -a -00	IVD	7,76
	04-01-2-09-132 -c -00	TP	3,36
	04-01-2-09-133 -c -00	IVD	8,95
	04-01-2-09-134 -c -00	IVD	8,45
	04-01-2-09-135 -b -00	IVD	4,19
	04-01-2-09-136 -d -00	IVD	21,95
	04-01-2-09-136 -f -00	IVD	4,17
	04-01-2-09-137 -o -00	TP	14,47
	04-01-2-09-138 -d -00	BRAK WSK	1,94
	04-01-2-09-139 -d -00	IVD	2,61
	04-01-2-09-139A -a -00	IVD	13,39
	04-01-2-09-139A -d -00	IVD	2,48
	04-01-2-09-140 -b -00	IVD	21,48
	04-01-2-09-140 -c -00	TP	5,29
	04-01-2-09-140A -b -00	IVD	25,45
	04-01-2-09-140A -c -00	IVD	1,92
	04-01-2-09-141 -a -00	IVD	21,83
	04-01-2-09-141 -b -00	IVD	4,17
	04-01-2-09-141A -a -00	IVD	31,81
	04-01-2-09-141A -b -00	CW	4,84
	04-01-2-09-141A -c -00	BRAK WSK	8,12
	04-01-2-09-142 -a -00	BRAK WSK	7,32
	04-01-2-09-142 -g -00	BRAK WSK	2,75
	04-01-2-09-142 -j -00	BRAK WSK	2,37
	04-01-2-09-143 -c -00	IVD	20,81
	04-01-2-09-143 -g -00	IVD	2,92

Kod siedliska przyrodniczego	Adres leśny	Wskazówka panująca	Pow [ha]
	04-01-2-09-144 -b -00	TP	6,26
	04-01-2-09-144 -f -00	PIEL	1,41
	04-01-2-09-145 -a -00	IVD	5,5
	04-01-2-09-145 -b -00	CW	6,04
	04-01-2-09-145 -d -00	IVD	8,65
	04-01-2-09-146 -a -00	IVD	10,36
	04-01-2-09-146 -d -00	TP	1,27
	04-01-2-09-147 -a -00	IVD	15,38
	04-01-2-09-147 -b -00	TP	2,29
	04-01-2-09-148 -b -00	CP	8,26
	04-01-2-09-148 -c -00	IVD	8,01
	04-01-2-09-149 -b -00	TP	18,68
	04-01-2-09-149 -c -00	ODN-LUK	1,85
	04-01-2-09-149 -f -00	IVD	3,89
	04-01-2-09-153 -b -00	BRAK WSK	4,99
	04-01-2-09-153 -c -00	BRAK WSK	2,56
	04-01-2-10-101 -f -00	IVD	11,58
	04-01-2-10-102 -a -00	IVD	16,34
	04-01-2-10-102 -b -00	IVD	34,45
	04-01-2-10-102 -c -00	IVD	2,83
	04-01-2-10-103 -c -00	IVD	44,33
	04-01-2-10-103 -d -00	CP	1,32
	04-01-2-10-104 -i -00	IVD	15,54
	04-01-2-10-105 -a -00	IVD	3,54
	04-01-2-10-105 -b -00	BRAK WSK	34,62
	04-01-2-10-106 -b -00	IVD	17,15
	04-01-2-10-107 -c -00	IVD	12,75
	04-01-2-10-76A -b -00	BRAK WSK	1,13
	04-01-2-10-77 -b -00	BRAK WSK	1,72
	04-01-2-10-77 -c -00	BRAK WSK	0,83
	04-01-2-10-77 -d -00	TP	15,31
	04-01-2-10-78 -b -00	BRAK WSK	1,78
	04-01-2-10-78 -g -00	IVD	5,38
	04-01-2-10-78A -c -00	BRAK WSK	6
	04-01-2-10-79 -c -00	IVD	37,23
	04-01-2-10-79 -f -00	BRAK WSK	0,1
	04-01-2-10-79A -b -00	IVD	5,18
	04-01-2-10-79A -c -00	TW	2,28
	04-01-2-10-79A -d -00	IVD	4,23
	04-01-2-10-79A -h -00	BRAK WSK	4,48
	04-01-2-10-79A -j -00	BRAK WSK	2,07
	04-01-2-10-79A -l -00	BRAK WSK	6,56
	04-01-2-10-81 -g -00	BRAK WSK	1,55
	04-01-2-10-81A -b -00	IVD	11,93
	04-01-2-10-82 -a -00	BRAK WSK	3,96
	04-01-2-10-82 -b -00	BRAK WSK	1,27
	04-01-2-10-82 -d -00	IVD	0,89
	04-01-2-10-82 -f -00	BRAK WSK	2,9
	04-01-2-10-82 -g -00	BRAK WSK	1,7
	04-01-2-10-82 -h -00	BRAK WSK	0,52

Kod siedliska przyrodniczego	Adres leśny	Wskazówka panująca	Pow [ha]
	04-01-2-10-83 -a -00	BRAK WSK	35,58
	04-01-2-10-83A -a -00	TP	13,81
	04-01-2-10-84 -a -00	BRAK WSK	6,13
	04-01-2-10-84 -c -00	BRAK WSK	2,68
	04-01-2-10-84 -d -00	IVD	3,63
	04-01-2-10-85 -a -00	IVD	14,68
	04-01-2-10-85 -c -00	BRAK WSK	2,33
	04-01-2-10-86 -a -00	IVD	12,72
	04-01-2-10-86 -b -00	IVD	0,96
	04-01-2-10-86 -d -00	BRAK WSK	6,13
	04-01-2-10-86A -a -00	BRAK WSK	7,91
	04-01-2-10-87 -a -00	TP	21,6
	04-01-2-10-87 -b -00	IVD	6,22
	04-01-2-10-88 -b -00	IVD	22,92
	04-01-2-10-88 -c -00	TP	1,22
	04-01-2-10-88 -d -00	TP	1,81
	04-01-2-10-88 -f -00	TP	3,5
	04-01-2-10-88 -h -00	TW	1,87
	04-01-2-10-89 -c -00	BRAK WSK	2,65
	04-01-2-10-89A -b -00	TP	5,7
	04-01-2-10-90 -b -00	TP	4,56
	04-01-2-10-90 -c -00	IVD	6,32
	04-01-2-10-91 -a -00	IVD	5,61
	04-01-2-10-91 -b -00	IVD	4,76
	04-01-2-10-91 -d -00	IVD	2,3
	04-01-2-10-91 -f -00	TP	0,87
	04-01-2-10-93 -a -00	TP	11,93
	04-01-2-10-93 -c -00	CP	12,17
	04-01-2-10-94 -g -00	BRAK WSK	2,98
	04-01-2-10-97 -c -00	BRAK WSK	3,59
	04-01-2-10-97 -g -00	TW	13,43
	04-01-2-11-108 -b -00	TP	16,99
	04-01-2-11-108 -c -00	IVD	7,09
	04-01-2-11-108 -d -00	IVD	6,3
	04-01-2-11-109 -b -00	TP	5,23
	04-01-2-11-109 -h -00	BRAK WSK	2,12
	04-01-2-11-109 -i -00	TP	29,88
	04-01-2-11-109 -j -00	TP	3,76
	04-01-2-11-109 -k -00	IVD	4,26
	04-01-2-11-110 -a -00	IVD	7,11
	04-01-2-11-110 -b -00	IVD	23,11
	04-01-2-11-112 -b -00	IVD	11,44
	04-01-2-11-113 -g -00	IVD	9,24
	04-01-2-11-114 -b -00	IVD	33,66
	04-01-2-11-114 -c -00	CP-P	0,88
	04-01-2-11-115 -a -00	IVD	22,48
	04-01-2-11-115 -f -00	TP	1,25
	04-01-2-11-116 -a -00	IVD	30,21
	04-01-2-11-117 -b -00	IVD	4,23
	04-01-2-11-118 -b -00	IVD	3,33

Kod siedliska przyrodniczego	Adres leśny	Wskazówka panująca	Pow [ha]
	04-01-2-11-119 -f -00	IVD	37
	04-01-2-11-120 -a -00	IVD	8,46
	04-01-2-11-120 -b -00	IVD	9,15
	04-01-2-11-120 -c -00	IVD	10,79
	04-01-2-11-120 -d -00	IVD	3,24
	04-01-2-11-120 -h -00	IVD	7,21
	04-01-2-11-121 -a -00	IVD	25,21
	04-01-2-11-122 -b -00	TP	29,93
	04-01-2-11-122 -c -00	IVD	9,57
	04-01-2-11-123 -b -00	CP	11,83
	04-01-2-11-123 -c -00	TP	9,49
	04-01-2-11-124 -a -00	IVD	28,14
	04-01-2-11-125 -d -00	IVD	29,64
	04-01-2-11-126 -b -00	TP	24,86
	04-01-2-11-126 -d -00	IVD	19,02
	04-01-2-11-162 -b -00	IVD	8,63
	04-01-2-11-163 -a -00	IVD	10,16
	04-01-2-11-163 -d -00	IVD	6,26
	04-01-2-11-164 -a -00	IVD	40,18
	04-01-2-11-164 -c -00	BRAK WSK	5,31
	04-01-2-11-165 -a -00	BRAK WSK	1,28
	04-01-2-11-165 -c -00	BRAK WSK	1,99
	04-01-2-11-165 -d -00	TP	6,37
	04-01-2-11-165 -f -00	TP	6,61
	04-01-2-11-165A -a -00	IVD	29,62
	04-01-2-11-166 -a -00	IVD	23,67
	04-01-2-11-166 -c -00	BRAK WSK	6,55
	04-01-2-11-166A -a -00	BRAK WSK	22,63
	04-01-2-11-167 -b -00	IVD	10,04
	04-01-2-11-167 -c -00	TP	5,27
	04-01-2-11-168 -a -00	IVD	3,71
	04-01-2-11-168 -c -00	IVD	18,16
	04-01-2-11-168A -b -00	IVD	19,72
	04-01-2-11-169 -b -00	IVD	8,94
	04-01-2-11-170 -a -00	BRAK WSK	13,52
	04-01-2-11-170 -f -00	BRAK WSK	5,02
	04-01-2-12-150 -d -00	BRAK WSK	5,71
	04-01-2-12-151 -a -00	BRAK WSK	25,43
	04-01-2-12-152 -a -00	TP	5,9
	04-01-2-12-152 -b -00	IVD	4,09
	04-01-2-12-155 -a -00	TP	12,09
	04-01-2-12-156 -b -00	IVD	17,95
	04-01-2-12-157 -b -00	IVD	20,43
	04-01-2-12-158 -d -00	IVD	16,55
	04-01-2-12-158 -f -00	BRAK WSK	10,73
	04-01-2-12-158A -a -00	IVD	12,47
	04-01-2-12-159 -f -00	IVD	2,08
	04-01-2-12-159A -b -00	IVD	3,56
	04-01-2-12-159A -c -00	IVD	5,48
	04-01-2-12-160 -a -00	BRAK WSK	7,34

Kod siedliska przyrodniczego	Adres leśny	Wskazówka panująca	Pow [ha]
	04-01-2-12-160 -b -00	IVD	12,45
	04-01-2-12-160A -a -00	IVD	3,65
	04-01-2-12-161 -b -00	IVD	1,45
	04-01-2-12-161 -c -00	IVD	2,23
	04-01-2-12-161A -a -00	IVD	18,42
	04-01-2-12-161B -g -00	BRAK WSK	3,97
	04-01-2-12-37 -a -00	IVD	29,95
	04-01-2-12-37 -d -00	TP	18,05
	04-01-2-12-38 -a -00	TP	8,87
	04-01-2-12-46 -a -00	IVD	18,04
	04-01-2-12-46 -b -00	BRAK WSK	6,28
	04-01-2-12-46 -d -00	IVD	3,37
	04-01-2-12-46 -f -00	IVD	2,3
	04-01-2-12-47 -b -00	IVD	11,76
	04-01-2-12-47 -d -00	IVD	19,48
	04-01-2-12-47 -f -00	BRAK WSK	4,39
	04-01-2-12-48 -a -00	IVD	12,76
	04-01-2-12-48 -c -00	IVD	5,71
	04-01-2-12-62 -b -00	TP	3,38
	04-01-2-12-62A -c -00	TP	4,07
	04-01-2-12-66 -c -00	BRAK WSK	1,91
	04-01-2-12-66 -d -00	BRAK WSK	8,03
	04-01-2-12-67 -a -00	BRAK WSK	8,24
	04-01-2-12-67 -b -00	BRAK WSK	11,84
	04-01-2-12-67 -c -00	BRAK WSK	9,25
	04-01-2-12-67 -f -00	BRAK WSK	4,92
	04-01-2-12-69 -a -00	IVD	10,97
	04-01-2-12-69 -b -00	TP	14,61
	04-01-2-12-69 -c -00	BRAK WSK	0,53
	04-01-2-12-69 -d -00	BRAK WSK	0,02
	04-01-2-12-69 -i -00	BRAK WSK	0,93
	04-01-2-12-70 -a -00	IVD	6,43
	04-01-2-12-70A -a -00	BRAK WSK	6,51
	04-01-2-12-71 -a -00	BRAK WSK	2,71
	04-01-2-12-71 -b -00	BRAK WSK	4,35
	04-01-2-12-71 -c -00	BRAK WSK	5,81
	04-01-2-12-71 -d -00	IVD	3,21
	04-01-2-12-71 -f -00	IVD	9,53
	04-01-2-12-71 -g -00	BRAK WSK	3,62
	04-01-2-12-72 -a -00	IVD	6,6
	04-01-2-12-72 -c -00	BRAK WSK	5,66
	04-01-2-12-72 -d -00	BRAK WSK	7,3
	04-01-2-12-72 -g -00	BRAK WSK	6,6
	04-01-2-12-72 -i -00	BRAK WSK	3,3
	04-01-2-12-73 -b -00	IVD	2,96
	04-01-2-12-73 -c -00	IVD	8,92
	04-01-2-12-73 -d -00	IVD	6,92
	04-01-2-12-74 -b -00	IVD	11,44
	04-01-2-12-74 -c -00	IVD	13,62
	04-01-2-12-75 -a -00	IVD	9,42

Kod siedliska przyrodniczego	Adres leśny	Wskazówka panująca	Pow [ha]
	04-01-2-12-75 -b -00	IVD	1,29
	04-01-2-12-75 -d -00	BRAK WSK	1,95
	04-01-2-12-75 -j -00	BRAK WSK	0,75
	04-01-2-13-26 -a -00	TP	7,46
	04-01-2-13-26 -b -00	TP	10,05
	04-01-2-13-26A -a -00	TP	6,97
	04-01-2-13-26A -b -00	IVD	21,35
	04-01-2-13-27 -a -00	IVD	16,1
	04-01-2-13-27A -a -00	IVD	16,93
	04-01-2-13-27A -g -00	IVD	5,4
	04-01-2-13-27A -h -00	IVD	0,53
	04-01-2-13-31 -a -00	IVD	21,48
	04-01-2-13-32 -a -00	CP	26,4
	04-01-2-13-32A -b -00	CP	26,51
	04-01-2-13-33 -a -00	BRAK WSK	25,16
	04-01-2-13-34 -a -00	CP	4,96
	04-01-2-13-34 -f -00	CP	5,32
	04-01-2-13-34 -h -00	BRAK WSK	10,95
	04-01-2-13-35 -a -00	IVD	18,93
	04-01-2-13-36 -a -00	BRAK WSK	2,76
	04-01-2-13-36 -h -00	BRAK WSK	1,05
	04-01-2-13-39 -b -00	IVD	27,6
	04-01-2-13-39 -d -00	IVD	8,62
	04-01-2-13-40 -b -00	CP	2,46
	04-01-2-13-40 -c -00	IVD	19,4
	04-01-2-13-40 -d -00	BRAK WSK	3,47
	04-01-2-13-40A -a -00	TP	24,78
	04-01-2-13-40A -b -00	IVD	9,91
	04-01-2-13-40A -c -00	BRAK WSK	2,19
	04-01-2-13-41 -c -00	IVD	7,45
	04-01-2-13-41 -d -00	TP	1,75
	04-01-2-13-42 -b -00	IVD	12,91
	04-01-2-13-42 -c -00	BRAK WSK	2,83
	04-01-2-13-43 -b -00	BRAK WSK	11,39
	04-01-2-13-45 -a -00	BRAK WSK	13,85
	04-01-2-13-45 -d -00	BRAK WSK	1,68
	04-01-2-13-49 -a -00	IVD	16,41
	04-01-2-13-50 -a -00	IVD	13,7
	04-01-2-13-51 -a -00	IVD	6,72
	04-01-2-13-51 -b -00	BRAK WSK	18,89
	04-01-2-13-51 -c -00	IVD	1,2
	04-01-2-13-54 -d -00	IVD	3,23
	04-01-2-13-58A -b -00	TP	6,3
	04-01-2-13-60 -a -00	BRAK WSK	2,21
	04-01-2-13-61 -a -00	IVD	21,6
	04-01-2-14-1 -b -00	TP	1,27
	04-01-2-14-11A -a -00	TP	11,05
	04-01-2-14-12 -a -00	TP	13,07
	04-01-2-14-12 -b -00	IVD	7,71
	04-01-2-14-12 -c -00	TP	10,46

Kod siedliska przyrodniczego	Adres leśny	Wskazówka panująca	Pow [ha]
	04-01-2-14-12 -d -00	TP	8,68
	04-01-2-14-13 -a -00	TP	22,49
	04-01-2-14-14 -b -00	IVD	22,22
	04-01-2-14-15 -d -00	IVD	8,07
	04-01-2-14-15 -f -00	IVD	5,25
	04-01-2-14-16 -a -00	IVD	20,43
	04-01-2-14-16A -a -00	IVD	1,98
	04-01-2-14-16A -b -00	TP	7,96
	04-01-2-14-16A -c -00	TP	6
	04-01-2-14-17 -a -00	IVD	34,08
	04-01-2-14-18 -b -00	IVD	17,36
	04-01-2-14-2 -b -00	IVD	20,34
	04-01-2-14-2 -d -00	BRAK WSK	1,04
	04-01-2-14-20 -b -00	TP	2,63
	04-01-2-14-23 -b -00	IVD	12,08
	04-01-2-14-24 -b -00	IVD	20,05
	04-01-2-14-24 -d -00	TP	1,2
	04-01-2-14-28 -a -00	BRAK WSK	2,62
	04-01-2-14-28 -b -00	TP	6,52
	04-01-2-14-28 -c -00	IVD	36,69
	04-01-2-14-28 -f -00	BRAK WSK	3,98
	04-01-2-14-29 -a -00	TP	16,67
	04-01-2-14-29 -b -00	TP	16,09
	04-01-2-14-29 -c -00	IVD	16,99
	04-01-2-14-2A -a -00	IVD	18,16
	04-01-2-14-2A -b -00	BRAK WSK	14,19
	04-01-2-14-3 -b -00	IVD	26,42
	04-01-2-14-3 -c -00	TP	9,24
	04-01-2-14-30 -b -00	IVD	40,79
	04-01-2-14-4 -a -00	IVD	29,15
	04-01-2-14-6 -a -00	BRAK WSK	19,48
	04-01-2-14-6 -b -00	BRAK WSK	3,21
	04-01-2-14-6 -c -00	TP	13,92
	04-01-2-14-6 -i -00	BRAK WSK	0,13
	04-01-2-14-7 -a -00	IVD	16,35
	04-01-2-14-7 -b -00	TW	2,51
	04-01-2-14-7 -d -00	IVD	24,95
	04-01-2-14-7 -k -00	BRAK WSK	0,12
	04-01-2-14-8 -a -00	TP	22,7
	04-01-2-14-8 -b -00	BRAK WSK	0,18
	04-01-2-14-8 -c -00	IVD	2,27
	04-01-2-14-8 -f -00	IVD	2,98
	04-01-2-15-100 -i -00	IVD	8,69
	04-01-2-15-92 -b -00	IVD	14,67
	04-01-2-15-92 -c -00	BRAK WSK	0,21
	04-01-2-15-96 -c -00	BRAK WSK	11,41
	04-01-2-15-98 -i -00	IVD	8,79
	04-01-2-15-99 -a -00	IVD	16,5
9130	ogółem		10945,74
9170	04-01-1-01-49 -c -00	BRAK WSK	2,2

Kod siedliska przyrodniczego	Adres leśny	Wskazówka panująca	Pow [ha]
	04-01-1-01-50 -g -00	CP	2,09
	04-01-1-01-61 -i -00	BRAK WSK	0,37
	04-01-1-07-104 -c -00	BRAK WSK	0,27
	04-01-1-07-109A -c -00	BRAK WSK	1,8
	04-01-1-07-109A -g -00	BRAK WSK	0,73
	04-01-1-07-26 -c -00	BRAK WSK	0,47
	04-01-1-07-26 -h -00	BRAK WSK	0,25
	04-01-1-07-90 -a -00	BRAK WSK	4,3
	04-01-1-07-90 -b -00	BRAK WSK	9,02
	04-01-1-07-91B -a -00	BRAK WSK	3,4
	04-01-1-07-91B -b -00	BRAK WSK	0,92
	04-01-1-07-91B -c -00	BRAK WSK	7,94
	04-01-1-08-19 -h -00	BRAK WSK	0,86
	04-01-1-08-19 -k -00	BRAK WSK	2,02
	04-01-1-08-31 -y -00	BRAK WSK	0,31
	04-01-2-09-127A -f -00	IVD	3,42
	04-01-2-09-127A -i -00	BRAK WSK	0,21
	04-01-2-09-127A -j -00	BRAK WSK	0,48
	04-01-2-09-137 -n -00	BRAK WSK	3,54
	04-01-2-09-137 -r -00	TP	3,72
	04-01-2-09-142 -k -00	BRAK WSK	3,96
	04-01-2-09-142 -l -00	IVD	5,48
	04-01-2-09-146A -i -00	CP	0,88
	04-01-2-09-146A -m -00	IVD	1
	04-01-2-09-146A -n -00	BRAK WSK	0,84
	04-01-2-09-147 -c -00	IVD	4,06
	04-01-2-09-147A -a -00	BRAK WSK	3,47
	04-01-2-09-147A -b -00	IVD	13,92
	04-01-2-09-147A -f -00	IVD	6
	04-01-2-10-104 -a -00	IVD	1,73
	04-01-2-10-104 -f -00	BRAK WSK	0,3
	04-01-2-10-78A -f -00	BRAK WSK	1,54
	04-01-2-10-81 -h -00	IVD	1,26
	04-01-2-10-88 -a -00	IVDU	0,99
	04-01-2-11-109 -f -00	IVD	5,34
	04-01-2-11-111 -a -00	TP	3,15
	04-01-2-11-117 -h -00	IVD	3,34
	04-01-2-11-118 -g -00	IVD	2,37
	04-01-2-11-118 -h -00	IVD	1,8
	04-01-2-11-125 -f -00	BRAK WSK	4,12
	04-01-2-12-150 -a -00	BRAK WSK	2
	04-01-2-12-150 -c -00	IVD	23,79
	04-01-2-12-150 -g -00	BRAK WSK	2,2
	04-01-2-12-151 -c -00	BRAK WSK	2,94
	04-01-2-12-154 -a -00	IVD	8,02
	04-01-2-12-154 -b -00	CP	4,99
	04-01-2-12-154 -c -00	BRAK WSK	5,34
	04-01-2-12-154 -d -00	BRAK WSK	1,87
	04-01-2-12-155 -b -00	IVD	5,97
	04-01-2-12-155 -d -00	TP	5,03

Kod siedliska przyrodniczego	Adres leśny	Wskazówka panująca	Pow [ha]
	04-01-2-12-156 -d -00	CW	4,1
	04-01-2-12-156 -i -00	IVD	1,88
	04-01-2-12-158 -b -00	BRAK WSK	6,84
	04-01-2-12-37 -h -00	TP	3,27
	04-01-2-12-38 -b -00	BRAK WSK	6,37
	04-01-2-12-38 -g -00	IVD	1,02
	04-01-2-12-38 -l -00	TP	14,31
	04-01-2-12-46 -g -00	IVD	4,13
	04-01-2-12-46 -j -00	IVD	7,18
	04-01-2-12-47 -c -00	IVD	2,58
	04-01-2-12-47 -g -00	TP	5,22
	04-01-2-12-47 -h -00	IVD	1,6
	04-01-2-12-47 -j -00	BRAK WSK	4,49
	04-01-2-12-48 -d -00	TP	1,03
	04-01-2-12-67 -g -00	BRAK WSK	1,08
	04-01-2-12-67 -h -00	BRAK WSK	3,41
	04-01-2-12-68 -c -00	IVD	32,93
	04-01-2-12-68 -d -00	BRAK WSK	4,48
	04-01-2-12-69 -f -00	BRAK WSK	0,03
	04-01-2-12-69 -g -00	IVD	4,9
	04-01-2-12-69 -j -00	BRAK WSK	1
	04-01-2-12-69 -k -00	TP	2,96
	04-01-2-12-70 -b -00	IVD	25,73
	04-01-2-12-70 -d -00	IVD	1,25
	04-01-2-12-70A -b -00	BRAK WSK	1,79
	04-01-2-12-70A -c -00	BRAK WSK	5,6
	04-01-2-12-70A -d -00	BRAK WSK	13,09
	04-01-2-12-70A -f -00	BRAK WSK	6,98
	04-01-2-12-73 -f -00	BRAK WSK	18,84
	04-01-2-12-73 -g -00	BRAK WSK	2,23
	04-01-2-12-74 -d -00	BRAK WSK	12,43
	04-01-2-13-33 -b -00	BRAK WSK	2,04
	04-01-2-13-33 -c -00	BRAK WSK	2,79
	04-01-2-13-36 -c -00	BRAK WSK	4,2
	04-01-2-13-36 -g -00	BRAK WSK	8,62
	04-01-2-13-36 -l -00	BRAK WSK	0,93
	04-01-2-13-43 -d -00	BRAK WSK	11,26
	04-01-2-13-43 -g -00	BRAK WSK	5,51
	04-01-2-13-44 -c -00	BRAK WSK	4,01
	04-01-2-13-44 -d -00	BRAK WSK	3,66
	04-01-2-13-45 -b -00	BRAK WSK	1,55
	04-01-2-13-45 -c -00	BRAK WSK	5,88
	04-01-2-13-45 -h -00	BRAK WSK	1,4
	04-01-2-13-45 -i -00	BRAK WSK	1,22
	04-01-2-13-49 -c -00	TP	4,27
	04-01-2-13-49 -d -00	TP	3,57
	04-01-2-13-50 -b -00	BRAK WSK	4,61
	04-01-2-13-50 -d -00	BRAK WSK	3,09
	04-01-2-13-59 -d -00	IVD	2,03
	04-01-2-13-59 -h -00	TP	5,31

Kod siedliska przyrodniczego	Adres leśny	Wskazówka panująca	Pow [ha]
	04-01-2-13-60 -d -00	IVD	2,43
	04-01-2-14-23 -a -00	IVD	9,22
	04-01-2-14-6 -h -00	BRAK WSK	1,02
	04-01-2-15-100 -k -00	IVD	3,26
	04-01-2-15-99 -j -00	BRAK WSK	4,38
9170 ogółem			475,03
9180	04-01-1-04-214 -d -00	BRAK WSK	5,87
	04-01-1-04-214A -d -00	BRAK WSK	2,02
	04-01-1-04-214A -f -00	BRAK WSK	5,11
	04-01-1-05-215 -g -00	BRAK WSK	1,25
9180 ogółem			14,25
91D0	04-01-1-02-123 -p -00	BRAK WSK	2,99
91E0	04-01-1-01-38 -y -00	BRAK WSK	0,56
	04-01-1-01-40 -c -00	BRAK WSK	0,73
	04-01-1-01-41 -b -00	BRAK WSK	1,02
	04-01-1-01-49 -g -00	BRAK WSK	0,16
	04-01-1-01-50 -j -00	BRAK WSK	0,08
	04-01-1-01-50 -k -00	BRAK WSK	0,14
	04-01-1-01-53 -h -00	BRAK WSK	0,3
	04-01-1-01-59 -k -00	BRAK WSK	0,44
	04-01-1-02-120 -k -00	BRAK WSK	1,21
	04-01-1-02-120 -l -00	BRAK WSK	0,59
	04-01-1-02-120 -p -00	BRAK WSK	2,13
	04-01-1-02-122A -i -00	BRAK WSK	1,23
	04-01-1-02-123 -k -00	BRAK WSK	0,7
	04-01-1-02-123 -l -00	CW	3,95
	04-01-1-02-124 -a -00	CP	3,42
	04-01-1-02-125 -a -00	BRAK WSK	1,1
	04-01-1-02-125 -j -00	BRAK WSK	0,26
	04-01-1-02-125A -j -00	BRAK WSK	1,38
	04-01-1-02-126 -g -00	BRAK WSK	0,89
	04-01-1-02-127 -b -00	BRAK WSK	2,95
	04-01-1-02-129 -i -00	BRAK WSK	0,23
	04-01-1-02-130 -d -00	BRAK WSK	1
	04-01-1-02-130 -h -00	BRAK WSK	0,55
	04-01-1-02-131 -d -00	BRAK WSK	0,96
	04-01-1-02-140 -k -00	BRAK WSK	1,1
	04-01-1-02-147 -i -00	BRAK WSK	0,58
	04-01-1-02-202A -g -00	CP	2,45
	04-01-1-02-203A -f -00	BRAK WSK	1,16
	04-01-1-02-203A -j -00	BRAK WSK	3,25
	04-01-1-03-162 -i -00	BRAK WSK	0,29
	04-01-1-03-163 -r -00	BRAK WSK	0,65
	04-01-1-03-163 -s -00	BRAK WSK	0,63
	04-01-1-03-163 -t -00	BRAK WSK	0,78
	04-01-1-03-163 -w -00	BRAK WSK	0,17
	04-01-1-03-165 -c -00	BRAK WSK	0,14
	04-01-1-03-65 -p -00	BRAK WSK	0,25
04-01-1-05-132 -g -00	PIEL	0,98	
04-01-1-05-183 -j -00	BRAK WSK	1,24	

Kod siedliska przyrodniczego	Adres leśny	Wskazówka panująca	Pow [ha]
	04-01-1-05-183 -k -00	BRAK WSK	0,62
	04-01-1-05-183A -h -00	BRAK WSK	0,39
	04-01-1-05-201 -c -00	BRAK WSK	3,53
	04-01-1-05-202 -a -00	BRAK WSK	1,51
	04-01-1-06-147A -n -00	BRAK WSK	0,19
	04-01-1-06-147A -o -00	BRAK WSK	0,41
	04-01-1-06-150 -ax -00	BRAK WSK	0,27
	04-01-1-06-152 -g -00	BRAK WSK	1,02
	04-01-1-07-109A -b -00	BRAK WSK	0,34
	04-01-1-07-95 -g -00	BRAK WSK	1,14
	04-01-1-08-10 -d -00	BRAK WSK	1,05
	04-01-1-08-19 -f -00	BRAK WSK	1,24
	04-01-2-09-137 -g -00	BRAK WSK	0,52
	04-01-2-09-146A -l -00	BRAK WSK	1
	04-01-2-09-146A -o -00	BRAK WSK	0,76
	04-01-2-12-156 -j -00	BRAK WSK	0,09
	04-01-2-12-156 -k -00	BRAK WSK	0,13
	04-01-2-12-156 -l -00	BRAK WSK	0,2
	04-01-2-12-159 -j -00	BRAK WSK	0,25
	04-01-2-12-160A -d -00	BRAK WSK	0,79
	04-01-2-12-67 -i -00	BRAK WSK	0,74
	04-01-2-12-69 -l -00	BRAK WSK	1,16
	04-01-2-12-70 -f -00	BRAK WSK	1,74
	04-01-2-12-70A -g -00	BRAK WSK	1,56
	04-01-2-12-73 -h -00	BRAK WSK	1,31
	04-01-2-13-36 -j -00	BRAK WSK	5,22
91E0	ogółem		66,83
9410	04-01-1-02-120A -g -00	BRAK WSK	3,02
	04-01-1-02-121 -d -00	BRAK WSK	0,48
	04-01-1-02-121 -h -00	BRAK WSK	0,84
	04-01-1-02-123 -f -00	BRAK WSK	4,45
	04-01-1-02-123 -j -00	BRAK WSK	6,41
	04-01-1-02-123 -n -00	BRAK WSK	0,53
	04-01-1-02-123 -o -00	IVD	1,29
	04-01-1-02-123 -t -00	BRAK WSK	1,4
	04-01-1-02-127 -k -00	IVD	0,54
	04-01-1-02-127 -n -00	IVD	0,94
	04-01-1-02-129 -a -00	IVD	3,21
	04-01-1-02-130 -a -00	BRAK WSK	8,32
	04-01-1-02-130 -b -00	BRAK WSK	2,19
9410	ogółem		33,62
Razem nadleśnictwo			12775,18

Zarządzenie nr 28
Dyrektora Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Krośnie
z dnia 02. grudnia 2014 r.

**dotyczące wprowadzenia wytycznych w sprawie sposobów uwzględniania
wymagań ochrony przyrody podczas realizacji zadań z zakresu gospodarki
leśnej na terenie RDLP w Krośnie**

znak: ZO-7324-23/14

Na podstawie art. 34 ustawy z dnia 28 września 1991 r. o lasach (Dz. U. z 2014 r. poz. 1153), § 19 Statutu Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe, wprowadzonego zarządzeniem nr 50 Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 18 maja 1994 r. w sprawie nadania statutu Państwowemu Gospodarstwu Leśnemu Lasy Państwowe oraz § 4 Instrukcji Ochrony Lasu tom. II, zarządzam co następuje :

§ 1.

Wprowadzam do stosowania „Wytyczne w sprawie sposobów uwzględniania wymogów ochrony przyrody podczas realizacji zadań z zakresu gospodarki leśnej na terenie RDLP w Krośnie” stanowiące załącznik nr 1 do niniejszego zarządzenia.

§ 2.

Celem opracowanych wytycznych w sprawie sposobów uwzględniania wymogów ochrony przyrody podczas realizacji zadań z zakresu gospodarki leśnej jest:

1. Wdrożenie we wszystkich nadleśnictwach jasnych i precyzyjnych procedur służących uwzględnianiu wymogów ochrony przyrody podczas realizacji zadań z zakresu gospodarki leśnej.
2. Zwiększenie różnorodności biologicznej, szczególnie o organizmy związane ekologicznie z obecnością rozkładającego się drewna w ekosystemach leśnych RDLP w Krośnie.
3. Podjęcie działań zmierzających do poprawy stanu ochrony gatunków zwierząt, roślin i grzybów chronionych oraz ich siedlisk a także siedlisk przyrodniczych, zwłaszcza priorytetowych, o których mowa w załącznikach do rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 13 kwietnia 2010 roku w sprawie siedlisk przyrodniczych oraz gatunków będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty, a także kryteriów wyboru obszarów kwalifikujących się do uznania

lub wyznaczenia jako obszary Natura 2000 (Dz. U. nr 77 poz. 510 z późn. zmian.).

§ 3.

Nadzór nad realizacją Zarządzenia powierzam Wydziałowi Ochrony Ekosystemów w RDLP w Krośnie.

§ 4.

Zarządzenie wchodzi w życie z dniem podpisania.

Krosno, 02. grudzień 2014 r.

DYREKTOR
mgr inż. Bogusław Famielec

Załącznik nr 1 do zarządzenia nr 28
Dyrektora RDLP w Krośnie z dnia 2 grudnia 2014 r.
w sprawie zasad uwzględniania wymagań
ochrony przyrody podczas realizacji zadań z zakresu
gospodarki leśnej na terenie RDLP w Krośnie.

Wytyczne
w sprawie sposobów uwzględniania wymogów ochrony
przyrody podczas realizacji zadań z zakresu gospodarki leśnej
na terenie RDLP w Krośnie

I. Sposoby modyfikacji działań z zakresu gospodarki leśnej na
obszarach sieci Natura 2000.

1. We wskazanych w planach zadań ochronnych lub planach ochrony miejscach występowania ptaków wymagających martwego drewna, owadów saproksylicznych oraz na siedliskach przyrodniczych, pozostawiać drzewa martwe i zamierające na pozycjach cięć (nie dotyczy sytuacji kłęskowych oraz zagrożenia stanu zdrowotnego drzewostanów) oraz nie prowadzić jednostkowych użytków przygodnych. Będzie to służyć zachowaniu bioróżnorodności oraz zapewnieniu właściwego stanu ochrony przedmiotów ochrony, opisanego wskaźnikami wskazanymi w planach zadań ochronnych lub planach ochrony dla danego obszaru. W przypadku koniecznej wycinki pojedynczych drzew martwych i obumierających (np: powierzchnie robocze lub zagrożenie bezpieczeństwa powszechnego lub mienia na dużą skalę) należy pozostawiać do naturalnego rozkładu ścięte martwe i obumierające drzewa, przy czym przyjmuje się następujący sposób ewidencjonowania tego zdarzenia w SILP: koszty ścięcia (ewentualnego odciążenia z drogi, szlaku) winny być odnoszone do grupy czynności O-GATUNKZ (typ planu OCHRL), MPK 2542.

2. Należy pozostawiać bez użytkowania ok. 5% powierzchni drzewostanów rębnych na siedliskach przyrodniczych, zarówno na obszarach sieci Natura 2000 jak i poza nimi (w grupach nie mniejszych niż 6 arów). Należy pomierzyć i nanieść na LMN (atrybuty) wyłączone z użytkowania

powierzchnie. Szczegółowy sposób nanoszenia na LMN został opisany w załączniku nr 1 do niniejszych Wytycznych.

3. Na siedliskach łągowych (w tym siedliskach przyrodniczych 91E0) należy pozostawiać w miarę możliwości strefy buforowe wokół potoków. W strefach tych nie będzie prowadzone pozyskanie drewna, poza sytuacjami masowego zamierania jesionu i konieczności usuwania zamierających i martwych drzew w celu ratowania pozostałych i niedopuszczenia do ustąpienia gatunku z siedliska. Strefy buforowe winny zapewniać odpowiednie warunki dla ochrony wszystkich elementów ekosystemów zbiorowisk łągowych i być oparte o naturalne ukształtowanie terenu. Szczegółowe parametry stref buforowych będą ustalane dla każdego nadleśnictwa na etapie sporządzania kolejnej rewizji p.u.l. W tym celu należy stworzyć warstwę *shp*. odcinków cieków (potoków) mieszczących się w granicach siedlisk łągowych. Odcinki tych cieków (potoków) będą stanowiły oś do tworzenia stref buforowych na siedliskach łągowych. W przypadku innych zinwentaryzowanych w terenie przedmiotów ochrony należy indywidualnie podchodzić do tworzenia takich stref buforowych. Jeśli biologia lub wymagania danego przedmiotu ochrony (np: biegacza urozmaiconego czy bezlistu okrywowego) uzasadniają rezygnację z użytkowania gospodarczego w strefach buforowych wokół potoków czy stromych stoków, należy wyłączyć te obszary z pozyskania, przy czym strefy wyłączone winny być odniesione do stwierdzonych miejsc występowania.

4. Należy podjąć działania, aby wyeliminować zrywkę korytami potoków (w ciągu 5 lat od momentu wejścia zarządzenia w życie). Nie należy prowadzić zrywki korytem potoku (cieku stałego), zrywka w poprzek potoków (cieków stałych) może być dopuszczona tylko w miejscach do tego przystosowanych (przepusty, brody, itp.) lub w okresie zimowym przy zamrożonym lustrze wody i dużej pokrywie śnieżnej. Zasada ta winna być stosowana również poza obszarami sieci Natura 2000.

5. Każde nadleśnictwo w terminie do trzech miesięcy od wejścia w życie niniejszego zarządzenia winno wyznaczyć na swoim terenie ostoje

ksylobiontów i ustanowić je w formie zarządzenia. Wykaz ostoi ksylobiontów należy dołączyć do „Programu Ochrony Przyrody”. Obszary uznane jako ostoje ksylobiontów winny być podczas najbliższej rewizji planu urzędzenia lasu włączone do gospodarstwa specjalnego. Zatwierdzone ostoje ksylobiontów należy wyłączyć z pozyskania. Jedynie w wyjątkowych i uzasadnionych przypadkach (np: z przyczyn bezpieczeństwa publicznego, ochrony ppoż., przejezdności dróg, itp.) istnieje możliwość prowadzenia w nich cięć, nie mogą one jednak w żaden sposób naruszać charakteru ostoi. Ostoje ksylobiontów powinny w nadleśnictwie obejmować miejsca szczególnie cenne dla zachowania ciągłości występowania populacji tych gatunków w obszarze. Ostoje ksylobiontów nie muszą być rozmieszczone równomiernie na terenie nadleśnictwa (również w skali RDLP). W pierwszej kolejności należy je wyszukać i wyznaczyć w obszarach Natura 2000, gdzie powinny obejmować część zasobów chronionych siedlisk przyrodniczych, wymienionych w standardowych formularzach danych jako przedmiot ochrony w obszarze (symbol A,B,C).

Do sieci ostoi ksylobiontów zaleca się włączać:

- a) drzewostany na siedliskach bagiennych, w uzasadnionych przypadkach (np. silnie osuszone, zdegradowane powierzchnie, szczególnie z drzewostanami w młodszych klasach wieku wymagającymi pielęgnacji lub drzewostanami do przebudowy) nadleśnictwo może nie włączać drzewostanów na siedliskach bagiennych do sieci ostoi.
- b) drzewostany na priorytetowych siedliskach przyrodniczych.
- c) rezerваты przyrody, użytki ekologiczne, stanowiska dokumentacyjne i miejsca występowania tzw. grupowych pomników przyrody.
- d) drzewostany w strefach ochrony całorocznej gatunków roślin i zwierząt podlegających ochronie strefowej.
- e) wybrane drzewostany, bądź ich fragmenty, głównie starszych klas wieku położone :
 - w strefach ekotonowych (np. przy granicy las – pole, przy bagnach, jeziorach, rzekach, torfowiskach, innych zbiornikach wodnych, np. ppoż.),
 - na obszarach o zwiększonej trudności przy pozyskaniu i zrywce

(zbocza, wąwozy, jary, tereny podtopione, itp.),

- na obszarach z permanentnymi szkodami powodowanymi przez gatunki chronione (np. bobry, żubry, itp.).

f) parki podworskie, zwłaszcza te o charakterze leśnym, obiekty związane

z ochroną dziedzictwa kulturowego (np. grodziska, cmentarze).

Z obszarów mających stanowić ostoje ksylobiontów należy wyłączyć:

- a) drzewostany na gruntach porolnych – zagrożone przez hubę korzeniową
oraz planowane do przebudowy,
- b) obszary o zwiększonej penetracji ludności (tereny przy szlakach turystycznych, ścieżkach rowerowych, drogach publicznych, liniach kolejowych (ze względu na ochronę ppoż. oraz bezpieczeństwo publiczne itp.),
- c) drzewostany świerkowe i z przewagą świerka ,
- d) drzewostany objęte zjawiskiem zamierania drzew o charakterze masowym,
- e) drzewostany uznane za pierwotne ogniska gradacyjne.

II. Sposoby postępowania zapobiegającego przypadkowemu niszczeniu stanowisk chronionych grzybów, roślin i zwierząt, naruszaniu ochrony strefowej, ochrony pomnikowej.

1. W celu zapobiegnięcia przypadkowemu niszczeniu stanowisk chronionych grzybów, roślin i zwierząt, naruszaniu ochrony strefowej i pomnikowej wprowadzam obowiązek sporządzania szkiców terenowych dla wszystkich pozycji rębnych oraz tych pozycji przedrębnych, na których zostały zinwentaryzowane przedmioty ochrony. Szkice winny być sporządzane przez leśniczego na etapie szacunków brakarskich w oparciu o podkład LMN z zaznaczonymi przedmiotami ochrony z POP (do czasu wprowadzenia do SILP wszystkich informacji o znanych przedmiotach ochrony wymienionych w POP leśniczy w trakcie szacunków brakarskich ręcznie nanosi na szkicu ich lokalizację).

Na szkicach należy zaznaczać stwierdzone podczas szacunków brakarskich nowe miejsca występowania gatunków chronionych, pozostawione do naturalnej śmierci fragmenty drzewostanów rębnych na siedliskach przyrodniczych i inne wyłączenia (np. strefy ekotonowe, bagna, oczka wodne, itp.), drzewa biocenotyczne (na pozycjach rębnych), przebieg szlaków zrywkowych, odnowienia naturalne, punktowe siedliska priorytetowe (np. jaworzyny).

Informacje o przedmiotach ochrony na powierzchni roboczej wraz z kopią szkicu (lub jeden egzemplarz) winna być przekazana (za potwierdzeniem) wykonawcy prac przed ich rozpoczęciem.

2. Ochrona strefowa:

a) należy wprowadzić do bazy SILP wszystkie wyznaczone strefy ochronne ustanowione przez konserwatora przyrody, zgodnie z pismem DGLP z dnia 02 stycznia 2006 r. zn. ZO-732-2-1/06.

b) należy przekazać ww. dane do leśniczych, przy czym leśniczy powinien otrzymać dane wyselekcjonowane tylko do prowadzonego leśnictwa.

c) do końca 2015 roku należy dokonać weryfikacji wyznaczonych stref pod kątem uzyskania współrzędnych gniazda. W przypadku stref kołowych po dokonaniu pomiaru współrzędnych geograficznych należy zaktualizować istniejącą w LMN warstwę dotyczącą stref ochrony całorocznej i okresowej i jednocześnie zgłosić oficjalnym pismem pomierzone współrzędne gniazda do RDOŚ w Rzeszowie. Jeśli przy strefach kołowych gniazdo zostanie zlokalizowane w innym wydzieleniu, niż wynika to z zarządzenia lub decyzji o ustanowieniu strefy (nie dotyczy to zmiany numeracji wydzieleń w związku z rewizją pul), należy złożyć do RDOŚ wnioski

o likwidację starej i utworzenie nowej strefy, ze szczegółowym uzasadnieniem. Jeśli strefy zostały wyznaczone ze wskazaniem graficznym wydzieleń, nie zachodzi potrzeba informowania RDOŚ w Rzeszowie o zmianach w lokalizacji gniazda, jeśli te zmiany mieszczą się w ramach

utworzonej strefy. W przypadku przeniesienia gniazda poza strefę, należy złożyć wniosek o likwidację dotychczasowej i jednocześnie utworzenie nowej strefy. Zalecane jest wnioskowanie o tworzenie stref opartych o granice wydzieleń czy też inne, czytelne w terenie granice. W kolejnych latach należy dokonywać sprawdzenia lokalizacji gniazda (raz w roku). Zasady ewidencjonowania w SILP i LMN stref całorocznych i okresowych zostały opisane w załączniku nr 1 do Wytycznych.

d) plany cięć pielęgnacyjnych i rębnych, na etapie ich tworzenia, winny być obowiązkowo weryfikowane pod kątem występowania stref wokół miejsc gniazdowania i terminów ochrony okresowej przez dział techniczny (dotyczy to również wszystkich korekt planów). Weryfikacja winna być oparta o szkic terenowy, o którym mowa w pkt 1 i odbywać się wg następującego schematu:

- przy zatwierdzaniu pozycji cięć do wniosku na następny rok jeden egzemplarz każdego sporządzonego szkicu jest przedkładany w nadleśnictwie do merytorycznego sprawdzenia (potwierzonego parafką) przez pracownika zajmującego się ochroną przyrody. Pracownik ten winien określić możliwy termin uruchomienia pozycji (z uwagi na okresową ochronę strefową) a w przypadku niewprowadzenia aktualnych danych o zinwentaryzowanych przedmiotach ochrony do SILP sprawdzić, czy wszystkie zinwentaryzowane przedmioty ochrony są uwzględnione na szkicu.

- przed uruchomieniem pozycji inżynier nadzoru, w oparciu o zoparafowany przez pracownika ds. ochrony przyrody szkic terenowy, kontroluje w terenie poprawność wyznaczenia zabiegu pod kątem przestrzegania ograniczeń związanych ze zinwentaryzowanymi przedmiotami ochrony przyrody oraz wrywkowo sprawdza, czy na pozycji cięć nie występują dodatkowe, dotychczas niezinwentaryzowane przedmioty ochrony. W sytuacji, gdy szkic terenowy nie został sporządzony w oparciu o podkład LMN z zaznaczonymi przedmiotami ochrony z POP (przedmioty ochrony zostały naniesione ręcznie), sprawdza również poprawność zaznaczenia lokalizacji tych przedmiotów na szkicu względem ich rzeczywistego położenia w terenie. Weryfikacja dotyczy także innych elementów ekosystemów leśnych mających wpływ na zachowanie lub

zwiększanie bioróżnorodności, m.in.: pozostawianie 5% powierzchni drzewostanów rębnych na siedliskach przyrodniczych w obszarach Natura 2000 i poza nimi, pozostawiania stref buforowych wzdłuż potoków na siedliskach łągowych oraz ze względu na wymagania konkretnych przedmiotów ochrony, miejsc występowania gatunków chronionych ujętych w POP, pozostawiania drzew ekologicznych, drzew martwych i obumierających na siedliskach przyrodniczych.

3. Stanowiska chronionych zwierząt, roślin, grzybów, pomniki przyrody i inne osobliwości przyrodnicze:

a) należy wprowadzić do bazy SILP wszystkie dane o przedmiotach ochrony

i osobliwościach przyrody zawarte w POP,

b) na etapie szacunków brakarskich należy sukcesywnie weryfikować dane o przedmiotach ochrony i osobliwościach przyrody wymienionych w POP w celu ułatwienia prac związanych z właściwą realizacją zadań z zakresu pozyskania drewna i następnie nanosić te dane na LMN (w tym pomierzone współrzędne geograficzne),

c) w każdym nadleśnictwie winny być wdrożone rozwiązania zapewniające bieżącą znajomość wszystkich zainwentaryzowanych przedmiotów ochrony na terenie danego leśnictwa przez właściwego leśniczego.

4. W przypadku nieumyślnego wycięcia lub zrywki drzew stanowiących mikrosiedliska gatunków chronionych zwierząt, dla których nie stosuje się przepisów art. 52a ust. 1 ustawy o ochronie przyrody, gatunków chronionych roślin oznaczonych symbolem (3) w załącznikach nr 1 i 2 do rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 roku w sprawie ochrony gatunkowej roślin (Dz.U. z 2014, poz. 1409) oraz gatunków chronionych grzybów oznaczonych symbolem (1) w załącznikach nr 1 i 2 do rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 roku w

sprawie ochrony gatunkowej grzybów (Dz.U. z 2014, poz. 1408), należy pozostawić wyciętą sztukę w miejscu ścięcia lub, w przypadku wykonania zrywki drewna, przetransportować do najbliższego drzewostanu o zbliżonych warunkach siedliskowych, z którego pochodziło drzewo. W przypadku zaewidencjonowania pozyskania i zrywki drzewa stanowiącego mikrosiedlisko gatunków, o których mowa wyżej, należy przyjąć następujący sposób ewidencjonowania tego zdarzenia w SILP: rozchodem wewnętrznym z kierunku 16 (potrzeby własne) pobrać na leśnictwo i przypisać do typu planu OCHRL, grupy czynności O-GATUNKZ (zwierzęta) O-GATUNKO (rośliny i grzyby), MPK – 2542. Jeśli pozyskanie drzewa stanowiącego mikrosiedlisko ww. gatunków nie zostało jeszcze zaewidencjonowane, należy poniesione koszty odnieść bezpośrednio do grupy czynności odpowiednio: O-GATUNKZ lub O-GATUNKO, MPK 2542.

III. Sposoby postępowania w sytuacjach zagrożenia bezpieczeństwa powszechnego w rezerwach przyrody, stanowiskach chronionych grzybów, roślin, zwierząt, w strefach ochrony okresowej i całorocznej, w odniesieniu do pomników przyrody, itp.

Zapewnienie bezpieczeństwa powszechnego należy do obowiązków zarządzającego gruntem. Za zagrożenie bezpieczeństwa powszechnego uznaje się sytuację zagrażającą życiu lub zdrowiu wielu osób lub mieniu w wielkich rozmiarach. Zagrożenia takie mogą stanowić m.in. uszkodzone z różnych powodów lub niestabilne drzewa rosnące w bezpośrednim sąsiedztwie dróg i udostępnionych szlaków turystycznych, zabudowań, itp.

Na terenie rezerwatów przyrody obowiązują zakazy określone w art. 15 ust. 1 ustawy o ochronie przyrody. Nie dotyczą one jednak prowadzenia akcji ratowniczych oraz eliminacji zagrożenia bezpieczeństwa powszechnego (art. 15 ust. 2 pkt. 3 cyt. Ustawy). Wobec powyższego działanie polegające na ścięciu takich drzew jest związane z bezpieczeństwem publicznym i nie dotyczą go zakazy o których mowa w art. 15 ust. 1 ustawy o ochronie

przyrody. Natomiast usunięcie ściętych drzew poza obszar rezerwatu jest czynnością odrębną, niezwiązaną z bezpieczeństwem powszechnym i wymaga uzyskania zgody odpowiednich organów.

Tryb postępowania podczas śinki uszkodzonych i niestabilnych drzew rosnących w rezerwach przyrody w pobliżu dróg i udostępnionych szlaków turystycznych:

1. Lustracja terenowa raz w roku, w terminie wynikającym z IOL.

2. Szczegółowa inwentaryzacja drzew uszkodzonych i niestabilnych rosnących w pobliżu dróg i udostępnionych szlaków turystycznych, zabudowań itp. (w pasie do dwóch wysokości drzew w drzewostanie), obejmująca ustalenie liczby drzew koniecznych do usunięcia, gatunku, pierśnicy, adresu leśnego, szczegółowy opis z wyszczególnieniem uszkodzenia lub niestabilności oraz dokumentację fotograficzną.

3. Ustalenie terminu śinki ww. drzew i miejsca ich pozostawienia (w obrębie rezerwatu przyrody - dotyczy obalenia na drogę czy udostępniony szlak).

4. Poinformowanie oficjalnym pismem RDOŚ w Rzeszowie o planowanej wycince drzew, z podaniem terminu prac oraz szczegółowej inwentaryzacji, o której mowa w pkt 2. Pismo należy wysłać w takim terminie, aby wpłynęło do RDOŚ w Rzeszowie co najmniej miesiąc przed planowanymi pracami (konieczna zwrotka). Pismo to wyczerpuje konsultacje z RDOŚ, o których mowa w pkt 3 uzgodnień pomiędzy RDOŚ w Rzeszowie a RDLP w Krośnie z dnia 15 grudnia 2009 roku.

1. Po zakończeniu prac należy złożyć w terminie do 30 dni sprawozdanie do RDOŚ w Rzeszowie. Sprawozdanie winno zawierać szczegółowy opis działań, ze szczególnym uwzględnieniem pozostawienia na terenie rezerwatów ściętych drzew. Zaleca się wykonywanie dokumentacji fotograficznej pozostawionych w rezerwacie ściętych drzew, która winna być przechowywana w POP.

6. W razie konieczności natychmiastowego usunięcia drzew zagrażających bezpieczeństwu powszechnemu należy ograniczyć procedury do działań opisanych w pkt 2, poinformowania telefonicznego RDOŚ w Rzeszowie z adnotacją o rozmowie na dokumencie z inwentaryzacji, ścięcia drzew zagrażających bezpieczeństwu publicznemu i sporządzeniu sprawozdania, o którym mowa w pkt 5.

W przypadku konieczności usunięcia drzew uszkodzonych lub niestabilnych rosnących w pobliżu dróg lub udostępnionych szlaków turystycznych, zabudowań mieszkalnych, itp. w strefach ochrony całorocznej i okresowej w okresie obowiązywania zakazów, o których mowa w art. 60 ust. 6 ustawy o ochronie przyrody, a także w miejscach występowania gatunków chronionych, dla których nie stosuje się przepisów art. 52a ust. 1 ustawy o ochronie przyrody oraz w przypadku konieczności ścięcia pomników przyrody, należy uzyskać zgodę właściwego organu ds. ochrony przyrody.

IV. Sposoby prowadzenia monitoringu wybranych form ochrony przyrody.

Monitoring wybranych form ochrony przyrody dotyczy rezerwatów przyrody, obszarów Natura 2000, pomników przyrody oraz roślin, zwierząt i grzybów objętych ochroną gatunkową, zlokalizowanych na gruntach SP zarządzanych przez PGL LP. Należy go prowadzić w sposób opisany w pkt. 2 części IV tomu I IOL. W celu ujednoczenia i wypełnienia zapisów IOL należy stosować następujące zasady:

1. Rezerваты przyrody:

Lustracje należy wykonywać zgodnie z pkt. 2.1. części IV IOL. Wzór notatki z lustracji rezerwatu stanowi załącznik nr 2 do Wytucznych. W przypadku stwierdzenia niewłaściwego stanu zachowania głównego przedmiotu ochrony w rezerwacie przyrody, należy poinformować do dnia 31 października RDOŚ w Rzeszowie, opisując zagrożenie oraz proponowane zabiegi.

2. Ochrona gatunkowa roślin, zwierząt i grzybów:

a) informacje o nowych miejscach występowania zwierząt, roślin i grzybów winny być zgłaszane do nadleśnictwa w formie pisemnej i zawierać następujące informacje: gatunek, jego liczebność lub forma występowania (np. pojedynczo, grupowo, płaty), dane adresowe miejsca występowania (leśnictwo, oddział, pododdział a dla roślin, grzybów i zwierząt ksylobiontycznych współrzędne geograficzne), data przeprowadzenia obserwacji, osoba przeprowadzająca obserwację. W przypadku zwierząt nowe miejsce występowania oznacza pojawienie się gatunku, o którym mowa w IOL w pkt. 2.4.2., na terenie nadleśnictwa, w którym do tej pory nie był wykazywany (POP).

b) informacje na temat stanu obiektu dotyczą ustanowionych stref ochrony zwierząt, w tym ptaków, roślin i grzybów. Wzór notatki dot. stanu obiektu zawiera załącznik nr 3 do niniejszych Wytocznych.

DYREKTOR

mgr inż. Bogusław Famiel